

T.C.

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI
YAKINÇAĞ TARİHİ BİLİM DALI

1322–1326 TARİHLERİ ARASINDA ILGIN'IN
SOSYO-EKONOMİK TARİHİ
(268 NUMARALI ILGIN ŞER'İYE SİCİLİ DEFTERİNE
GÖRE)

Özcan OĞUR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

Yrd. Doç. Dr. Ruhi ÖZCAN

KONYA–2011

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Adı Soyadı: Özcan OĞUR

Numarası: 084202041007

Ana Bilim / Bilim Dalı : Tarih / Yabancı Tarih

Programı

Tezli Yüksek Lisans

Doktora

Tez Danışmanı Yrd. Doç. Dr. Ruhi ÖZCAN

Tezin Açr: 1322-1324 Tarihleri Arasında İlgin'in Sosyo-Ekonomik Durumu (268 Numaralı İlgin Şerhi Şahine Göre)

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan başlıklı bu çalışma 30.06.2011 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

1322-24 Tarihleri Arasında İlgin'in Sosyo-Ekonomik Durumu (268 Numaralı İlgin Şerhi Şahine Göre)

Öğrencinin Adı Soyadı

Danışman ve Üyeler

İmza

Yrd. Doç. Dr. Ruhi ÖZCAN

Prof. Dr. Muhittin TUŞ

Yrd. Doç. Dr. Mehmet YILMAZ

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Adı Soyadı: Özcan OĞUR

Numarası: 084202041007

Öğrencinin

Ana Bilim / Bilim Dalı

Programı

Tezli Yüksek Lisans

Doktora

Tezin Adı: 1322 1326 Tarihleri Arasında İlgün'in Sosyo-Ekonomik Tarihi (268 Numaralı İlgün Şerhiye Sicli Defterine Göre)

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Öğrencinin imzası
(İmza)

Ozcan

ÖNSÖZ

Şer'îye Sicil Defterleri, XV. Yüzyılın ikinci yarısından başlayarak XX. Yüzyılın başlarına kadar Osmanlı Devletinin siyasi, sosyal ve ekonomik hayatını en iyi şekilde yansıtan kaynakların başında gelmektedir. Bu özelliğinden dolayı siciller Osmanlı tarih araştırmalarının vazgeçilmez kaynaklarındandır.

Osmanlı Devletinde, doğrudan merkeze bağlı olarak kazalarda görev yapan ve padişah'tan gelen fermanların doğrudan muhatabı olan kadılar, devletin taşradaki en önemli temsilcisi olmaları hasebiyle, görev yaptıkları kaza ve bu kazaların en ücra köylerine kadar, alacak-verecek, tereke, evlenme-boşanma, nikâh, veraset ve fiyat tespitleri gibi hemen her konuda icraatta bulunmaları sonucu tutukları şer'îye sicil defterleri, Osmanlı mahalli araştırmaları için çok değerli bilgiler içermektedir. Sicillerde mevcut olan kayıtlardan tereke kayıtları, vefat eden şahsın hayatta iken tasarrufla bulunduğu her türlü giyim ve ev eşyası, mutfak malzemeleri, bağ-bahçe, değirmen menkul ve gayri menkul bütün eşyaların isim, miktar ve fiyatları ile birlikte kaydedilmiştir. Dolayısıyla Osmanlı sosyal hayatının bütününe yönelik bu kayıtları ihtiva eden siciller, şüphesiz birer bilgi hazinesi hüviyetindedir.

Bu çalışmada 268 numaralı Ilgın şer'îye sicili defteri temel alınarak Ilgın'ın sosyo-ekonomik yapısı tahlil edilmeye çalışılmıştır. Çalışma dört ana bölüme ayrılmıştır. Birinci bölüm Kadılık Müessesesi ve Şer'îye Mahkemeleri hakkında genel bilgileri ihtiva etmektedir. İkinci bölüm Ilgın tarihine kısa bir giriş mahiyetindedir. Üçüncü bölümde şer'îye sicili temel alınarak, Ilgın'ın sosyo-ekonomik yapısı açıklanmaya çalışılmıştır. Son olarak da dördüncü bölümde belge özetlerine ve metin transkripsiyonuna yer verilmiştir.

Bu çalışmada bana danışmanlık yapan ve yardımlarını esirgemeyen hocam Yrd. Doç. Dr. Ruhi Özcan'a teşekkürlerimi sunuyorum. Ayrıca metin transkripsiyonunda yardımlarını esirgemeyen hocam Doç. Dr. İzzet Sak'a ve yönlendirmeleri için Prof. Dr. Muhittin Tuş'a ayrıca teşekkür ediyorum. Son olarak çalıştığım iş yerinde izin noktasında bana hiç sıkıntı çıkarmayan çok değerli büyüğüm Uzm. Hasan Ozantürk'e ayrıca teşekkür ediyorum.

Özcan OĞUR

ÖZET

Şer'i ye Sicilleri Osmanlı Devleti'nin sosyo-ekonomik tarihi alanında yapılan araştırmalarda birinci elden kaynak konumundadır. Özellikle mahalli tarih açısından belki de en detaylı ve sağlam bilgileri ancak bu siciller vasıtasıyla öğrenebiliriz. İncelenilen 268 numaralı ılgın şer'i ye sicilinde mevcut olan belgeler; genel olarak evlenme-boşanma, mihir, tereke kayıtları, veraset işlemleri, alacak-verecek davaları ile devletin iskân politikası sonucu meydana gelen yer değişmeleri ve yerleşim adlarından oluşmaktadır. Özellikle defterin tutulduğu tarih itibariyle Ilgın'da bulunan Mahalle, Köy, Kasaba ve Nahiye adlarına ulaşılabilir. Ayrıca, sonradan iskân yapılan kişilerin hangi mahalle, köy, ya da kasabaya yerleştirildikleri bilgisine de ulaşılabilir.

Anahtar kelimeler; Ilgın, Şer'iyeye Sicili, Mahkeme, Mihir,

ABSTRACT

The Registries of Şer'ıye can be regarded as the first-hand document sources in resarches done in the field of socio-economic history of Ottoman Empire. Especially, in terms of local history, we can learn the most detailed and reliable information only by means of these registries. The 268-number Ilgın Şer'ıye Registry that we have examined consists of these documents: marriage-divorce in general, mihir, the records of Tereke, inheritance processes, assets and liability cases, and the change of location and places names as a result of the Empire's settlement policy. Especially, by examining the registry dates, we can reach to the names of the Streets, Villages, Towns, and Sub-Districts in Ilgın. We can also have access to the information about where the people were settled down as a result of the change of location policy.

Key Words: Ilgın, The Registry of Şer'ıye, Court, Mihir

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
ÖZET	ii
ABSTRACT.....	iii
İÇİNDEKİLER	iv
KISALTMALAR	vii
TABLolar LİSTESİ	ix
GİRİŞ	1

I. BÖLÜM

KADILIK MÜESSESESİ VE ŞER'İYE MAHKEMELERİ

A. Kadılık Kurumu	3
1. Kadının Tanımı ve Görevleri	4
2. Kadılarda Aranılan Şartlar ve Kadı Ta'yîni	6
B. Şer'îye Mahkemelerinin Görevleri	7
C. Şer'îye Sicillerinin Genel Özellikleri	8
1. Şer'îye Sicil Defterlerinin Mühtevası	8
2. Şer'îye Sicil Defterlerinin Önemi.....	10
D. Şer'îye Sicilleri Üzerinde Yapılan Çalışmalar Hakkında Literatür Değerlendirmesi	11

II. BÖLÜM

ILGIN'IN TARİHİ VE COĞRAFİ KONUMU

A. Ilgın'ın Tarihi Gelişimi.....	14
1. Ilgın Adının Kaynağı	16
2. Selçuklu Öncesi Ilgın Tarihi	16
3. Selçuklu Dönemi Ilgın Tarihi	17

4. Osmanlılar Döneminde Ilgın	18
5. Clement Huart'ın Ilgın ile İlgili Gözlemleri	20
B. Ilgın'ın Fiziki Coğrafya Yapısı	21
1. Coğrafi Konumu	21
2. İklimi.....	22
3. Bitki Örtüsü.....	22
4. Gölleri	23
5. Akarsuları ve Dağları.....	24
C. Ilgın'ın Demografik Yapısı.....	24

III. BÖLÜM

268 NUMARALI ILGIN ŞER'İYE SİCİLİ DEFTERİNE GÖRE ILGIN'IN SOSYO-EKONOMİK DURUMU

A. 268 Numaralı Ilgın (Konya) Şer'İye Sicilinin Genel Durumu	27
B. Evlilik ve Nikâh İşlemleri	27
1. Nişanlanma	27
2. Nikâh.....	28
3. Evlilik.....	29
4. Mihir	30
5. Mihr-i Mu'accel	31
6. Mihr-i Mü'eccel	31
7. Muhalâ'a	32
8. Boşanma.....	41
9. Nafaka.....	42
10. Vasî Ta'yîni	42
C. Tereke Kayıtlar	44
1. Tereke Defterlerinde Kayıt Usûlü.....	44
2. Tereke Defterlerinin Oluşumu	49
3. İncelediğimiz Sicilde İsmi Geçen Tereke Malları	50
a. Mutfak Eşyaları.....	53

b. Madeni Eşyalar	54
c. Ölçü Birimleri	55
d. Para Birimleri.....	55
e. Diğer Mal ve Eşyalar	56
4. Sicilde Geçen Lakap ve Ünvanlar.....	58
5. Tereke Kayıtlarında Geçen Alacak-Verecek Meseleleri	60
D. Iğın'ın Sicilde İsmi Geçen Mahalle-Köy-Kasaba ve Nahiyeleri	62
1. Mahalleleri.....	62
2. Köyleri(Karyeleri).....	66
3. Iğın'ın İsmi Değiştirilen Bazı Köyleri.....	68
4. Kasabaları.....	69
5. Nahiyeleri.....	69
E. 268 Numaralı Iğın Şer'ıye Sicili Defterinde Geçen Sosyal Yaşam Örneklerinden Belge Özetleri	69
1. Evlilik ve Nikâh ile ilgili Davalar69	
2. Boşanma Davaları71	
3. Mihir Davaları72	
4. Alacak-Verecek Meseleleri72	
5. Nafaka Davaları73	
6. Irz Davası74	
F. Sicilde Geçen Belgelerin Özetleri	74
SONUÇ	87
KAYNAKÇA.....	90
LÜGATÇE.....	97

IV. BÖLÜM

METİN.....	102
EKLER	211

KISALTMALAR

A.g.e. Adı geçen eser

A.g.m. Adı geçen makale

AÜBE. Ankara Üniversitesi Basımevi

AÜDTCF. Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi

AÜTAE. Ankara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü

Bkz. Bakınız

C. Cilt

Çev. Çeviren

Edb. Edebiyat

Edt. Editör

Fak. Fakülte

İHAD. İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi

İÜEFTD. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi

MEB. Milli Eğitim Basımevi

Matb. Matba

OSAV. Osmanlı Araştırmaları Vakfı

S. Sayfa

S. Sayı

SBY. Selçuklu Belediyesi Yayınları

SÜTAE. Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü

SÜY. Selçuk Üniversitesi Yayınları

TC BAAKY. Türkiye Cumhuriyeti Bakanlık Aile Araştırma Kurumu
Yayınları

UÜİFD. Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi

Ünv. Üniversite

Yay. Yayın evi

YTY. Yeni Türkiye Yayınları

TABLolar LİSTESİ

Tablo–1 Sicilde Geçen Mihar Miktarları.....	39
Tablo–2 Süleyman Usta oğlu Ahmet’in Sicilde Geçen Tereke Malları.....	47
Tablo–3 Bu Tabloda 268 Numaralı İlđın Şer’iye Sicilinde Geçen Bütün Menkul Ve Gayrı Menkuller Yerine, Genel Olarak Kullanılan EŞya Ve Diğer Mallara Yer Verilmiştir.....	51
Tablo–4 Sicilde İsmi Geçen Mutfak EŞyaları.....	53
Tablo–5 Sicilde İsmi Geçen Madeni EŞyalar.....	54
Tablo–6 Sicilde Bulunan Ölçü Birimleri.....	55
Tablo–7 Sicilde İsmi Geçen Para Birimleri.....	56
Tablo–8 Sicilde Geçen Lakap Ve Unvanlar.....	58
Tablo–9 İlđın’ın Sicilde Mevcut Olan Mahalleleri.....	63
Tablo–10 Sicilde Geçen İlđın Köy Adları.....	66
Tablo–11 XX. Yüzyıl Başlarında İlđın’ın İsmi Değiştirilen Bazı Köyleri.....	68
Tablo–12 Sicilde Geçen İlđın Kasabaları.....	69
Tablo–13 Sicilde Geçen İlđın Nahiyesi.....	69

GİRİŞ

Osmanlı Devletinin sosyal ve ekonomik tarihini incelemek için başvurulması gereken kaynakların en başında şer'îye sicilleri gelir. Şer'îye mahkemelerinde tutulan bu belgeler çok değişik konulardaki bilgileri ihtiva etmekte olup, devletin sosyo-ekonomik yapısını ortaya koyarak son dönemlere kadar kadılar tarafından tutulmuştur.

Sicillerin bu özelliği dikkate alındığında Osmanlı Devlet ve toplum yapısının açıklanmasında taşıdığı ehemmiyet daha iyi anlaşılmaktadır. Özellikle Osmanlı devlet yapısının İslami bir anlayışla yoğrulması, devlet kurumlarının da bu yönde örgütlenip gelişmesini sağlamıştır. Bundan dolayı Osmanlı adaletinin en bariz bir şekilde temerrüz ettiği yönetim ve yargı organizması da İslam şer'i hukuka göre düzenlenmiş ve bu hukuki yapı, siyasi, sosyal ve ekonomik hayatın her alanında kendisini göstermiştir. Özellikle mahkemelerde kadılar tarafından tutulan şer'îye sicilleri her türlü belge çeşitliliğinin yanı sıra, muhteva çeşitliliği açısından da çok değişik konuları içermektedir. Bunlar genellikle mülk satışları, alacak-verecek davaları; mîrâs, darb, yaralanma, küfür ve hırsızlık; vasî, vekil ve kefil tayinleri; evlenme-boşanma, nafaka bağlanması; köle ve cariye azadı gibi konularda yoğunlaşmaktadır. Bu kadar çeşitli konuları içermesinden dolayı şer'îye sicilleri, genel tarih açısından olduğu kadar, hukuk tarihi, iktisat tarihi ve askeri tarih açısından da büyük bir öneme sahiptir¹. Dolayısıyla şer'îye sicilleri, Osmanlı devlet yapısından halkın gündelik yaşamına kadar hemen her alanda çok sağlam ve değerli bilgiler ihtiva etmektedir.

¹ İzzet SAK-Cemal ÇETİN, *45 Numaralı Konya Şer'îye Sicili(1123-1127/1714-1715 Transkripsiyon ve Dizin)*, Selçuklu Belediyesi Kültür Yay., Konya 2008, s.XXXI.

Özerinde çalıştığımız 268 numaralı Ilgın(Konya) Şer'iyeye Sicili 20 x 32 cm ebadında, 89 sayfa ve 1322-1326 yıllarını kapsamaktadır. Defterdeki kayıtlar 1. Sayfadan başlayıp 89. Sayfaya kadar devam etmektedir. Defterde boş olan sayfalar olduğu gibi mükerrer olan sayfalarda bulunmaktadır. Sicilde orijinal sayfa numarası bulunmakla beraber yeni numaralandırmanın da yapıldığı görülmektedir. Her iki numaralandırmada da sayfa sayıları aynen 89 olarak kayıt edilmiştir. “Defterin sonunda iş bu defter 89 sahifeden ibarettir” ibaresi yer almaktadır ve tarih olarak da “3 Haziran 1323” yılı düşülmüştür. Defterde 69 ve 70. sayfa numaraları mükerrer olup, iki tane 69 ve iki tane 70 numaralı sayfa bulunmaktadır. Bunlardan 69 numaralı sayfanın içeriği aynı olup, tekrardan çeviri metnine eklenmemiştir. Diğer sayfa numarası 70 ve mükerrer olan belge ise içeriği farklı olduğundan çevirisi yapıp metne eklenmiştir. Bunların dışında 7,12,29,35,44,62,63,81,86. Numaralı sayfalar da boştur. Defterlerin bazı sayfalarının kırışık ve silik olmasından dolayı okunamayan kelimeler olmuştur. Bu kelimeler (...) şeklinde gösterilmiştir.

Çevirisini yaptığımız net belge sayısı 78 dir. Defter rika yazısı ile yazılmış olup, tek tip yazı sitili takip edilmemiştir. Dolayısıyla bu durum defterin birden çok kâtibin elinden çıktığı izlenimi vermektedir. Defterin bir sayfasında bazen 2–3 dava olabildiği gibi bir davanın 10–15 sayfa sürdüğü de olmuştur. Dava tarihleri düzensiz olup, ağırlıklı olarak hicri tarihler kullanılmakla birlikte rumi tarihler de kullanılmıştır. Bazı belgelerde hicri tarih ile birlikte rumi tarihi de kullanılmıştır. Bazen sadece hicri, ya da sadece rumi tarihinin kullanıldığı belgeler de görülmektedir. Defterde geçen davalar klasik dönem Osmanlı mahkemelerinin aksine genellikle hemen sonuçlanmadığı, ileri bir tarihe ertelenerek birkaç celse sürdüğü görülmektedir. Hatta bazı davalar sonuçlanmadan defter son bulmuştur. Bu durum defterdeki bazı davaların düzenli bir şekilde takip edilmesini göçleştirmişse de mevcut belgelerin tümü okunarak, özetleri çıkarılmıştır.

I.BÖLÜM

KADILIK MÜESSESİ VE ŞER'İYE MAHKEMELERİ

İslam hukukuna göre mahkeme sadece bir hâkimden kurulacaktır. Yargının bir hâkimler kurulunca yerine getirilmesi yasaktır². Bu durum Tanzimat kadar İslam hukuk kuralları benimseyen Osmanlı devleti içinde geçerli olmuştur. Fetihlerle sınırlarını genişleten Osmanlı Devleti daha kuruluş yıllarında bile ilk tayin ettiği iki memurdan birisi kadı olmuştur. Kadıları yetiştirecek bir kaynak henüz mevcut olmadığından ilk Osmanlı kadıları Anadolu, İran, Suriye'den getirilmiştir. Getirilen bu kadılar feth edilen her idare merkezine bir kadı tayin edilerek zamanla adli bir teşkilat yapısı oluşturulmuştur. Tek kadının görev yaptığı bu usule şer'ie mahkemeleri adı verilmiştir³. Şer'ie mahkemelerinin belli bir makam binası olmadığından kadılar genellikle davalara kendi evinde bakıyordu⁴. Yüzyıllarca Osmanlı toplum düzeninin sağlayıcısı ve devam ettiricisi olan bu mahkemeler 1924 yılında kaldırılmıştır.

A. Kadılık Kurumu

Osmanlı Devletinin kuruluşundan itibaren idari mekanizmanın en üst kademesinde bulunan siyasi güç olan padişahlar, Osmanlı Devletinin taşra yönetiminin birbiri ile bağlantılı iki tür görevli atayarak, bunların liderliğinde, idari askeri ve hukuki örgütlenmelerini sağlamışlardır. Bu görevlerinden biri sancak beyi ki ehl-i örf mensubudur. Diğeri ise ehl-i ilim mensubu olan kadıdır⁵. Osmanlı devleti idaresinde sancaklar kazalara ayrılmış olduğundan, kaza idaresinden subaşı ve kadılar sorumlu olmakla birlikte, kazada asıl yetkili kadıydı ve doğrudan doğruya

² İlber Ortaylı, *Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devletinde Kadı*, Turhan Kitabevi, Ankara 1994, s.51.

³ Halil Cin- Ahmet Akgündüz, *Türk Hukuk Tarihi*, Selçuk Üniversitesi Yay., 58, I, Konya 1989, s.224.

⁴ Ortaylı, a.g.e., s.50.

⁵ Mehmet Beşirli, "385 Numaralı Harput Şer'ie Sicili'nin Tanıtımı ve Osmanlı Şehir Tarihi Açısından Önemi". *OTAM Dergisi*, S. 10, Ankara 1999, s.4.

merkeze bağılı olarak çalışmaktaydı⁶. Aşağıda kadının tanımı, görevleri ve çalışma şekli ile ilgili bilgiler verilecektir.

1. Kadı'nın Tanımı ve Görevleri

Kadı kelimesinin sözlükteki karşılığı yapan, eden yerine getiren anlamlarına gelmektedir⁷. Pakalın, kadıyı kaza işlerine bakan memur olarak tanımlarken,⁸ Akgündüz ise Osmanlı şer'i mahkemelerinden yargı görevini yerine getiren kişi olarak tanımlanmaktadır⁹.

Bilindiği gibi İslam devletinde hâkimlik görevini ilk olarak yürüten bi'z-zat Hz. Muhammed'in kendisi olmuştur ilk dört halife döneminde de hâkimlik halifelerin görevleri arasında sayılmıştır¹⁰. İlk kadı tayinleri, devlet işlerinin ağırlaşması ve bürokratik işlemler artması sonucu Hz. Ömer'in Şüreyh'i Basra kadılığına, Ebu Musa el Eş'ariyi de Küfe kadılığına tayin etmesiyle olmuştur. Daha sonlardaki dönemlerde Abbasi ve Fatımi Devletleri zamanında kadıların yetkileri daha da artırılarak, ordu komutanlığı gibi kazadaki hemen hemen bütün yetkiler kadılarına bırakılmıştır¹¹. Osmanlı Devletinde de uygulamanın pek farklı olmadığını görüyoruz.

Bilindiği gibi Osmanlı devleti idari taksimat olarak önce eyaletlere, eyaletler livalara(sancak), livalar kazalara, kazalar nahiyelere ve nahiyeler de köylere

⁶ Ortaylı, s.18.

⁷ Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, 25. Baskı, Aydın Kitabevi, Ankara 2008, s.478.

⁸ Mehmet Zeki Pakalın, *Osmanlı Tarihi Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, II, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1983, s.119

⁹ Ahmet Akgündüz, "İslam Hukuku'nun Osmanlı Devletinde Tatbiki Şer'iyeh Mahkemeleri ve Şer'iyeh Sicilleri", *Türkler*, X, Yeni Türkiye Yay., Ankara 2002, s.55.

¹⁰ Ortaylı, s.7.

¹¹ Pakalın, *a.g.e.*, s.119.

ayrılmıştı. Nahiye ve köyler dışında kalan diğer idari merkezler aynı zamanda birer yargı merkeziydi, her yargı merkezinde bir kadı bulunurdu¹². Dolayısıyla kadı'nın görevleri de sadece hukuk işleri ile sınırlı değildi. Kadı şehirde beledi, mülki ve adli görev ve sorumluluklar yüklenmişti. Belediye olarak; esnafa müteallik işler, üretim-tüketim safhasından meydana gelebilecek uygunsuzluklara¹³ engel olmak, narh koymak, koyduğu narh'ı denetlemek¹⁴ gibi iktisadi kavramların dışında veli veya varisi olmayan küçükleri evlendirme, yetimlerin ve gariplerin mallarını muhafaza etme, vasî ve vekillerin tayin yahut azlı, vakıfları ve muhasebelerinin kontrolü evlenme ahdini icra, vasiyetleri tenfiz ve şer'îye sicillerini yazım ve benzeri gibi bütün hukuki işlemlerin takibi kadıların başlıca görevleri arasındaydı¹⁵. Kadılar bütün bu görevleri icra ederken, Osmanlı hukuk sisteminin kendine özgü yapısından dolayı, görev süreleri de kısa tutulmuştur. Ortaylı'ya göre bu durumun nedeni; kadıların mahalli halk ile yakınlaşmamaları içindir bu vesile ile mahalli hiyerarşide meydana gelmesi muhtemel olan tıkanıklıklar da önlenmiş oluyordu. Bu uygulamaya göre mevleviyet payesine haiz büyük kadılar genellikle bir sene, kaza kadıları ise yirmi ay süre ile tayin edilirdi¹⁶.

2. Kadılarda Aranılan Şartlar ve Kadı Ta'yîni

İslamiyet'in ilk devirlerinde kadılarda aranılan en büyük özellik mükemmel bir şer'î hukuk bilgisine sahip olmaları idi; fakat bu niteliklere sahip olan kişi sayısı az olduğundan zamanla makul ölçüde bir hukuk bilgi ve melekesine sahip olması yeterli görülmüştü. Bu durum daha sonraki yıllarda Sünni hukuk mektebi arasında farklı görüşlere neden olmuş ve hukuk bilgisi kadı'da aranılan ikincil bir önem gösterir

¹² Akgündüz, *a.g.e.*, s.55.

¹³ Özellikle devlet görevlilerin görevleri dışındaki alanlara müdahale etmeleri sonucu mahkemeye intikal eden şikâyetler için bkz. Ruhi Özcan, "XVII. Yüzyılın Ortalarında Ayıntab(Gaziantep)", *Manas Üniv. Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 9, Bişkek 2004, s.36.

¹⁴ Muhittin Tuş, *Sosyal ve Kültürel Açından Konya*, Tablet Yay., 1. Baskı, Konya 2007, s.73.

¹⁵ Akgündüz, s.55.

¹⁶ Ortaylı, s.16.

duruma gelmiştir. Bir kadının atanması için şu nitelikleri taşıması gerekiyordu: a) Reşit olması, b) Temyiz kudretine sahip olması c) İman sahibi ve adil olması d) Hukuki ehliyet ve muamele kabiliyetine sahip olması e) Bi taraf olması f) Nesebinin sahih olması g) Yeterli derecede hukuki bilgiye sahip olması ve erkek olması gibi özellikleri taşıması gerekiyordu¹⁷.

Osmanlı Devletinde kadılar, medrese tahsili görüp icazet olarak mülazemet edenlerden tayin edilirdi. Medreseden çıkıp kazasker divanına mülazemet edenler, müderris olmak istemeyip kadılık yapmak isterlerse doğrudan doğruya kaza kadılığına tayin edildikleri gibi bir müddet müderrislik yaptıktan sonra kadı olmak isteyenlerin müderrislik derecelerine göre, kaza, sancak ve eyaletlerden birinin kadısı olurlardı.¹⁸ Görev yerine tayin edilen bir kadıdan “berat resmi” denilen bir resim alınırdı. Bu resim onun yevmiesine göre değişirdi.

Kadılar atandıkları yerde ne kadar süre kalacakları noktasında da problemler yaşanıyordu. Kadılar görev yerlerini sık sık değişmesini önlemek için görev ahlakına aykırı davrandıkları da olmuştur¹⁹. 1838 tarihinde kadıların yetkilerini kötüye kullanmalarını önlemek ve mevcut usulsüzlükleri ortadan kaldırmak amacı ile “tarik-i ilmiyeye dair ceza kanunname –i hümayunu “ yürürlüğe konulmuştur. Bu durum Tanzimat döneminde batı hukuk sistemine göre hazırlanmış mahkemelerin açılmasına kadar devam etmiştir.

1870’te bir nizamname ile Nizamiye Mahkemeleri kurulunca Osmanlı adliyesinde ikililik başlamış ve iki ayrı mahkemenin yurt çapında mahkemeleri ayrı ayrı teşkilatlanınca, şer’iye denilen kanunlar dışındaki bütün yargı yetkileri bu mahkemelere devredilmiştir. Bu yeni açılan mahkemelerin işleyişini sağlamak için de, eskiden şer’i mahkemede kadılık yapıp fakat daha sonra nizamiye

¹⁷ Ortaylı, s.9.

¹⁸ Said Öztürk, *Askeri Kasama Ait On Yedinci Asır İstanbul Tereke Defterleri(Sosyo-Ekonomik Tahlil)*, Osmanlı Araştırmaları Vakfı, İstanbul 1995, s.50.

¹⁹ Ortaylı, s.17.

mahkemelerinin kurulması ile boşta kalan kadılar atanmıştır. 1913 tarihli “kanun-u muvakkat” ile şer’iye mahkemelerinin teşkilat ve görevleri yeniden düzenlenerek, mülazemet usulü tamamen kaldırılmıştır.

B. Şer’iye Mahkemelerinin Görevleri

Tanzimat dönemine kadar medeni, ticari, sanayi davalar, vasî ta’yîni, vakfiyelerin tanzimi ve nezareti, her nevi sözleşme ve senedin tanzimi şer’i hukuka şer’i mahkemeler bakardı. Kadı veya vekillerinin kaza işi ile uğraştıkları resmi daire manasına gelen şer’iye mahkemeleri, örfi hukukun da tatbikicisi olduklarından devletin maliyesi ile ilgili işlere, devlet ile şahıslar arasındaki her türlü dava ve taahhüt işlerine de bakarlardı²⁰.

Kadılar, her şeyden önce buldukları yerlerdeki halkın hukuk veya cezaya taalluk eden davalarına baktıklarından, kamu hukukunun korunması, kadılara düşen vazife yerlerinin başında gelirdi. Bugün noterlerce tanzim olunan kefalet, vekâlet, borçlanma, evlenme-boşanma gibi her çeşit davaya şer’i mahkemelerde kadı naipler tarafından bakılır ve bir sonuca bağlanarak zabıt tarzında sicillere kayıt edilirdi. Mahkemelerde kadı dışında sayıları değişen görevlilerde vardı kadı yargı işlerini yürütürken bunlardan yardım alırdı. Bunların başında kadı tarafından tayin edilen naipler gelirdi. Kadıların vekili olan naipler yapacakları işin önemine göre kadı naipleri, mevali naipleri, bab naipleri, arpalık naipleri olarak adlandırılırdı²¹.

C. Şer’iye Sicillerinin Genel Özellikleri

1. Şer’iye Sicil Defterlerinin Muhtevası

Sicil kelimesi, sözlükte okumak, kaydetmek, karar vermek anlamlarına gelmektedir. Kelimenin ıstılahi manası ise, insanlarla ilgili bütün hukuki olayları, kadıların verdikleri karar suretlerini, hüccetleri ve yargıyı ilgilendiren çeşitli yazılı

²⁰ Mustafa Gülcan, *Konya’da İctimâi ve İktisâdi Hayat(1675 1676)*, (SÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi), Konya 1989, s.1.

²¹ Mehmet Akif Aydın, *Türk Hukuk Tarihi*, Hars Yay., İstanbul 1995, s.83.

belgeleri ihtiva eden defterlere şer'iyeye sicilleri, kadı defteri, mahkeme defterleri, zaptı vakayı sicilleri veya sicillat defteri denmektedir²². Pakalın, sicil kadıların verdikleri ilan, hüccet gibi vesikalar aynen geçirilen defterler hakkında kullanılan bir tabirdir²³ olarak açıklamaktadır. Şer'iyeye Sicil Defterleri şüphesiz ki çok zengin bir içeriğe sahiptir. XV. Asrın ikinci yarısından başlanarak, XX. Asrın ilk çeyreğine kadar²⁴ gelen Türk tarihi ve kültürü açısından mahkemeye intikal eden olaylar resmi yazışmalar, evlenme-boşanma, alacak-verecek, alın-satın, nafaka, vakıf, hibe gibi konularda kadı ve naiplerin verdikleri kararlar kayıt edilerek muazzam bir bilgi birikimi oluşturulmuştur.

Sicillerde geçen hukuki, idari, mülki ve beledi kararlar yer almakta olup belge çeşitlerini veya konularını maddeler halinde şöyle tasnif etmek mümkündür:

- 1- Kadıların değişik konularda İstanbul'a gönderdikleri ilamlar ile vazifeli oldukları yerlerde vermiş oldukları hüccetler
- 2- Merkezden gönderilen her konudaki ferman, berat ve mektupların suretleri
- 3- Vali, mutasarrıf gibi yerel yöneticilerin çeşitli konularda sancak veya şehrin problemlerini çözmek için yayınladıkları buyruhdular ile bunların icraatlarını gösteren kayıtlar
- 4- Şehrin Mahalle adları, şehirde yürütülen imar faaliyetleri, dini ve sosyal kurumların bakım ve onarımı, bunlarda kullanılan malzemelerin çeşit ve fiyatları
- 5- Şehir nüfusu ve bu nüfusun dini ve ırki yapısı ile mahallerdeki oranları
- 6- Depremin yaşanması ve bunun köylerde ya da kentlerde meydana getirdiği hasar ve bunun halka etkileri
- 7- Evlenme-Boşanma, kız kaçırma, mahir, alın-satım işleri, kefalet senetleri hırsızlık kalpazanlık, yaralama öldürme ile ilgili kayıtlar

²² Akgündüz, *a.g.m.*, s.57.

²³ Pakalın, *a.g.e.*, III, s.210.

²⁴ Öztürk, *a.g.e.*, s.21.

- 8- Şehirdeki esnaf gurupları, bunların meslekleri ile ilgili ürettikleri malların çeşitleri, çarşı ve pazarda malların narh listeleri, usta ve ırgat yevmiyeleri
- 9- Sancak ve şehir halkından toplanan vergiler ve bu vergilerin toplanmasında kullanılan avarız-hânesi ile ilgili listeler
- 10- Ölen kişilerin mesleğini, mal varlığını, borçlarını ikamet ettiği ve öldüğü yeri, varislerin durumunu gösteren tereke kayırları
- 11- Altın ve para meseleleri ile ilgili çeşitli eşya fiyatlarını gösteren kayıtlar
- 12- Kaza dâhilinde bulunan mevzi ve köy adları ile bunların sayıları hakkında belgeler
- 13- Alınan fetva suretleri ve bir hadisenin resmen tespitine dair kayıtlar²⁵

Kısaca söylemek gerekirse şer’i mahkeme sicilleri, kadı ve naipler tarafından tutulan, her türlü siyasi, sosyal ve ekonomik hayatla ilgili kayıtları ihtiva eden belgelerdir.

2. Şer’iye Sicil Defterlerinin Önemi

Osmanlı Devletinde mahkemelerde görülen davalarla ilgili muamelelere yer veren defterler, şer’i mahkeme sicilleri, sicillatı şer’iyye veya kısaca sicillat da denmekte idi. Selçuklulardan sonra Anadolu’da güçlü bir siyasi teşekkül olarak ortaya çıkan ve kısa zamanda büyük bir devlet haline gelen Osmanlı Beyliğinin kurucusu Osman Gazi, idareyi eline aldığıında ilk olarak adalet işlerini düzenleme yoluna gitmiş, yeni feth ettiği yerlere kadılar tayin etmiştir. Böylece Osmanlı adliye teşkilatı diğer müesseseleri ile birlikte devletin kuruluşundan itibaren büyük bir gelişme göstermiş 16. yüz yılda ise en mükemmel şeklini almıştır. Osmanlı şer’i mahkemelerinde, kuruluşundan kapatıldığı 1924 tarihine kadar bütün mahkeme kararları, mahkemenin yetkisine giren her türlü muamele ile resmi vesika suretleri kadılar veya naipler tarafından mahkeme defterine kayıt edilirdi.

²⁵ Rıfat Özdemir, *XIX Yüzyılın İlk Yarısında Ankara*, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 1986, s.17.

Merkezle yapılan belli başlı yazışmaların, halk dileklerinin, fermanların, kanunnamelerin ve şer’i hüccetlerin geçirildiği bu sicil defterleri incelenmeden, imparatorluğun idari ve içtima-i tarihini gerçek manada meydana çıkarmak mümkün değildir. Özellikle belli bir yöreye ait birbirinin devamı olan bütün sicil defterleri bir arada toplatıldığında o yörenin tarihi hayatını hiçbir kaynak bize şer’iye sicilleri kadar geniş ve gerçekçi bir bilgi sunamaz²⁶.

Şer’i mahkemelerde yapılan yazılı muamelelerin hepsi sicillere kaydedilirdi. Kayıtların genellikle bir sayfanın yarısını geçmediği hatta çoğu zaman bir sayfaya beş, altı, bazen yedi, sekiz hukuki muamelenin kayıt edildiği görülmektedir²⁷.

Siciller, Türk halkının ve özellikle Anadolu insanının hayat tarzı ve geçim olanaklarını, yetiştirdikleri zirai ürünleri, imal ettikleri sanayi mamulleri, meşgul oldukları zanaat ve meslek çeşitleri, ithalat ve ihracata yönelik eşya, toplanan vergiler, cari para cins ve değerleri, para enflasyon ve devalüasyon’un tarihi seyrini bize yansıtan en değerli kaynaklardandır.

Şer’iye Mahkemelerinin 1924 de kaldırılmasından sonra yüzyıllar boyu arşivlerde birikmiş şer’iye sicillerinin değerlendirilmesi için bir araya toplanması ve Milli Eğitim Bakanlığına devredilmesi kararlaştırılmıştır. Yangınlar, su baskınları ve ilgisizlik yüzünden büyük bir bölümü harap olan sicillerden yinede günümüze ulaşan yüzlerce cildi korumaya alınmıştır. Bu amaçla 1982 den sonra Anadolu’da bulunan şer’iye sicilleri Ankara’da Milli Kütüphane’de toplanmaya başlanmıştır. Bugün İstanbul Müftülüğü’nde bulunan şer’iye sicilleri hariç Anadolu’daki diğer bütün şer’iye sicilleri Milli Kütüphanede toplanmış durumdadır. Burada bulunan sicillerin konu katalogları çıkarılıyor, mikrofilmleri çekiliyor ve daha sağlıklı ortamda muhafaza ediliyor. Ancak bunlar geldikleri yörelerin arşiv kaynaklarıdır. Birer

²⁶ Halil İnalçık, “Osmanlı Tarihi Hakkında Mühim Bir Kaynak”, *DTCFD.*, I/1, (1942), s.89.

²⁷ Akgündüz, s.57.

nüshalarının oraya gönderilmesi mahalli tarih araştırmaları açısından daha kolay ve faydalı olacağı umulmaktadır.

D. şer'ie Sicilleri Üzerinde Yapılan alışmalar Hakkında Literatür Değerlendirmesi

Buğın Ankara'da Milli Kütüphane'de ve İstanbul İl Müftülüğu bünyesinde bulunan şer'ie sicillerinin, Osmanlı devletini son dört, beş asırlık dönemine ait olduğu, ilk dönemlere ait sicillerin günümüze ulaşamadığını söyleyebiliriz²⁸. Buna, bazı kadıların vazifelerinden ayrılıp giderken defterlerini götürmeleri, bir yerden başka bir yere nakil edilmesi esnasında kaybolmaları, yangın, sel baskını, hırsızlık gibi nedenlerin etkili olduğu söylenebilir.

şer'i mahkeme sicilleri üzerinde ilk çalışmanın 1930'lu yıllarda yapıldığı görülmektedir. İ. Hakkı Uzunçarşılı'nın 1935 de "şer'i Mahkeme Sicilleri" ve T. Mumtaz Yaman'nın 1938 de yine "şer'i mahkeme sicilleri" başlıklı Ankara Halk Evi dergisi *ülkü'de* yayınlanan ve sicillere dikkat eden yazıları bu alanda ilklere aittir. Halit Oğan'ın 1958 ve daha sonra 1974 tarihinde Ankara sicilleri I-II başlığı ile özetleyip index ilave etmek suretiyle neşrettiği siciller ise bu alanda yapılan ilk kapsamlı sicil çalışması olarak deđerlendirilebilir²⁹.

Siciller bir kaynak olarak tarih kurgusu içerisinde ele alan Türk tarihçilerinden belki de ilki Halil İnalçık tır. İnalçık 1943 de yayınladığı "Osmanlı Tarihi Hakkında Mühim Bir Kaynak" adlı makalesi ile 1954 de yayınladığı "15. Asır Türkiye İktisadi İçtima-i Tarihi Kaynakları" başlıklarını taşıyan makaleleri ile sicillerinin kullanılmasının Osmanlı tarihi açısından ne derece önem arz ettiğini, Bosna ve Bursa

²⁸ Gülcan, *a.g.e.*, s.6.

²⁹ Yunus Uğur, "Mahkeme Kayıtları(şer'ie Sicilleri), Literatür Değerlendirmesi ve Bibliyografya", *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, I/1, İstanbul 2003, s.306.

sicillerinden örnek vererek açıklamaya çalışmıştır³⁰. Ayrıca İncalcık, siciller içerisinde yer alan kayıtlarda tereke kayıtlarını tanıtarak servetin dağılımını ve içeriği, ölenlerin durumları, ürünlerin miktar ve çeşitlerini dolayısıyla fiyat, para, meslek ve mesleği icra etmek için kullanılan alet ve edevatlar gibi tarihi bir olayın sosyal ve iktisadi yönünü açıklayarak çok kıymetli bilgiler ihtiva ettiğini ifade etmektedir³¹.

1980 lerden sonra ise artık Osmanlı ve Ortadoğu çalışmalarının birçok alanında siciller en önemli tarihi kaynaklar olarak, yoğun bir şekilde kullanıldığı görülmektedir³². Ankara Milli Kütüphane’de ve İstanbul İl Müftülüğü bünyesinde toplanan bu sicillerin sayısı kesin olarak bilinmemekle birlikte 16000 adetten fazla olduğu tahmin edilmektedir. Ayrıca şer’iye sicilleri üzerinde yurt içinde yapılmış birçok yüksek lisans ve doktora çalışması da bulunmaktadır. Bu çalışmalar YÖK’ün internet sitesinden şifre almak sùretiyle ulaşılabilmektedir³³.

³⁰ İncalcık, s.89.

³¹ Gös. yer.; Uğur, *a.g.m.*, s. 307.

³² Uğur, *a.g.m.*, s.307.

³³ <http://tez2.yok.gov.tr/>

II. BÖLÜM

ILGIN'IN TARİHİ VE COĞRAFİ DURUMU

A. Ilgın'ın Tarihi Gelişimi

Ilgın, Antik Çağlardan beri doğu-batı ve kuzey-güney yol güzergâhı üzerinde bulunduğundan çeşitli medeniyetlere ev sahipliği yapmıştır. Günümüzden 3500 yıl önce yaklaşık M.Ö. 1600 lerde Hititler³⁴ tarafından kurulan Ilgın, yöre halkının doğal bir takım şeyleri kutsal saymaları (su kaynakları gibi) ve toprağın tarıma elverişli olması şehrin burada kurulmasında etkili olmuştur³⁵. Hititlerden sonra Firigler, Lidyalılar ve Perslerin hâkimiyetine giren Ilgın³⁶ özellikle Lidyalılar zamanında başkent Sard'dan Mezopotamya ya kadar uzanan Kral Yolu üzerinde bulunduğundan, önemli bir ticaret ve konaklama merkezi olmuştur. Daha sonra sırasıyla Makedonya, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı Devleti'nin egemenliğine girmiştir.

1. Ilgın Adının Kaynağı

Ilgın ve çevresi antik çağlardan Türklerin bölgeyi fethine kadar “Tyriaeum” olarak adlandırılmıştır.³⁷ Türkler tarafından bu coğrafyaya Ilgın adının verilmesi ile ilgili farklı görüşler bulunmaktadır. Ilgın adı Türklerin Anadolu'yu fethinin ardından “sıcak su” anlamında “Âb-ı Germ”³⁸ olarak değiştirilmiştir.

³⁴ Özellikle ‘Yalburt’ Su Havuzu Hitit Kralı IV. Tuthaliia Tarafından Yapılmış ve Kalıntıları Gönümüze Kadar Gelmiş Hitit Dönemine Ait Önemli Bir Yapıdır. Bkz. Güngör Karauğuz, “Hitit Döneminde Ilgın”, *1. Ulusal Ilgın Sempozyumu*, Tebliğ Özeti, Ilgın Belediyesi Yay., 30 Haziran- 02 Temmuz 2010, s.50.

³⁵ Osman Baten, *Ilgın'ın(Konya) İlçe Merkezinin Beşeri ve Ekonomik Coğrafyası*, (SÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Konya 2005, s.55.

³⁶ Ekrem Memiş, *Eskiçağ Türkiye Tarihi*, 2. Baskı, Öz Eğitim Yay., Konya 1995, s.21.

³⁷ Ali Boran - Ahmet Ögke, *Geçmişten Günümüze Bütün Yönleriyle Ilgın*, Ardıçlı Form Matbaacılık, Ilgın 2001, s.14.

³⁸ Boran-Ögke, *a.g.e.*, s.14.

Evliya Çelebi Seyahatnamesinde “evsaf-ı kasaba-i Ilgın” başlığı altında Ilgın eskiden büyük bir şehirdi diye bahsetmekte ve halk arasında bazılarının “ılkın” bazılarının da “Ilgın” dediğini nakleder³⁹. Evliyaya göre, Ilgın’ın bu adla anılmasının asıl sebebi yer altından çıkan ılıcasından kaynaklanmaktadır. Çünkü Türkler ılıcalara “Ilgın” yani “kudretten ılınmış su” manasında “ılı” ve “ıssı” su demektir. Diyerek kazanın adının nereden geldiğini ispatlamaya çalışmıştır. Ayrıca Ilgın’ın “Âb-ı Germ” yani kaplıca olarak anılmasını sağlayan sebeplerin başında Anadolu Selçuklu sultanı I. Alâeddin Keybubat (1220–1237) ile veziri Sahipata’nın büyük bir kaplıcayı 1260 lı yıllarda buraya inşa ettirmeleri olmuştur⁴⁰. Şehrin adının kaynağı ile ilgili farklı bir görüşte yörede yetişen “Ilgın” ağacı ile ilgilidir.

Fakat kazanın isimlendirilmesinde sözü edilen ağacın etkili olup-olmadığı ya da oldu ise ne derece etkili olduğu noktasında kesin bir veriye ulaşılabilmemiş değiliz.

³⁹ Evliya Çelebi, *Seyahatnamesi*, III, YKY., İstanbul 1999, s.14.

⁴⁰ Gazi Özdemir, *Hurufat Defterleri Işığında Ilgın*, (SÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Konya 2005, s.4.

Kısacası, Hititler zamanında şehrin ismi “Tyriaeum” Türklerin Anadolu’yu feth etmeleri ile Beylikler ve Selçuklular döneminde “Âb-ı Germ” ve Osmanlılar zamanında ise “İlgün” ya da “İlgın” olarak geçmektedir.

2. Selçuklu Öncesi Ilgın Tarihi

Ilgın günümüzden yaklaşık 3500 yıl önce Hititler tarafından kurulmuştur. Şehrin burada kurulmasında su kaynaklarının bolluğu ve verimli tarım arazilerinin geniş olması etkili olmuştur. İç Anadolu ile batı Anadolu arasında kalan bu bölge geçiş yolları üzerinde bulunduğundan⁴¹ M.Ö. 2 binli yıllarda pitaşsa, klasik dönemde doğu Firigya, Antik Çağ’da Romalılar tarafında Asia adıyla anılmıştır⁴².

Hititlerin yıkılmasının ardından Fryeyler ve Lykialılar hâkimiyetine giren Ilgın, bir süre Pers egemenliğinde kalmış, büyük İskenderin Persleri yenmesinin ardından Makedonya idaresi altına girmiştir. M.Ö. 138’de de Roma imparatorluğu ve daha sonra Bizans devleti hâkimiyetine giren Ilgın, X. Yüzyılda ise Müslüman Arapların bölgeyi fetih etme hareketlerine sahne olmuştur.

3. Selçuklu Dönemi Ilgın Tarihi

Bilindiği üzere Türkler Anavatan Orta Asya’dan üç kol halinde göç etmişler. Bir kolu kuzeyden balkanlara, biri güneyden Arap coğrafyası üzerinden geçerken bir kolu da orta Anadolu’ya doğru ilerleyerek 1071 Malazgirt savaşı ile Anadolu’yu yurt edinmişlerdir. Bu göçler içerisinde en güçlüsü bu Anadolu’ya yapılan göç olmuş ve tarihte imparatorluklar kurmuştur.

Kutalmış oğlu Süleyman Şah 1075 senesinde İznik ve havalisini feth ederek, burayı payitaht yapmıştır. Konya şehri ve dolayısıyla Ilgın ilk defa 1068 yılında

⁴¹ Hasan Bahar, *Demir Çağında Konya ve Çevresi*, SÜ. Yay., Konya 1999, s.4.

⁴² Boran-Ögke, s.15.

Türklerin eline geçmişse de bir süre sonra Bizans, diğer şehirler gibi, Konya'yı da geri almıştır. 1071 den sonra ise tekrar Selçukluların eline geçmiştir⁴³.

Özellikle İznik'in feth edilmesi Türkler için ayrıca önemli çünkü Türklerin Anadolu'yu feth etmelerinde ana hedef İstanbul'u almaktı.⁴⁴ Bu vesileyle İznik payitaht yapıldı. ve ileri bir karakol olarak kullanıldı. Fakat İznik'teki Türk hâkimiyeti Haçlılar tarafından kırılınca Türkler büyük kayıplar vererek geri çekilmek zorunda kaldılar. Bu Haçlı akınlarında Ilgın defalarca yağmalandı, birçok tarihi eseri zarar gördü.

Ilgın 1220 yılında ise Alâeddin Keykûbad tarafından kayınbabası Kir Farid'e verilmiştir. 1227 yılında Mengücek Oğulları tarafından Erzincan'ın alınması ile bölgenin Erzincan ve Erzurum Beylerinden Davut Şah'a verildiği görülmektedir⁴⁵. Fakat daha sonraları Anadolu Selçuklu devletinin Ilgın üzerinde hâkimiyetini kaybetmesiyle Ilgın İlhanlı Devleti kontrolünde Sahipata oğullarının eline geçmiştir⁴⁶. Bu dönemde önce İlhanlı iradesi altında güçlenen Beyler, bir süre sonra, bağımsız olacaktırlar.

4. Osmanlı Döneminde Ilgın

Anadolu Selçuklu Devleti'nin yıkılması ile Karaman oğulları kendilerini Anadolu Selçuklu Devletinin varisi olduklarını söyleyerek Konya ve çevresi üzerinde hak iddia ettiler. Bundan da en büyük amaçları Konya topraklarını Germiyan Oğullarını ve daha yeni yeni yükselen Osman Oğullarına karşı ellerinde tutmaktı⁴⁷.

⁴³Fevzi Uçan, *Ünitelerimizde Konya İli*, 2. Baskı, Pratik Öğretim Yay., Konya 1994, s.201. Ayrıca bkz. Osman Turan, *Selçuklular Zamanında Türkiye, Siyasal Tarih Alp Aslan'dan Osman Gazi'ye (1071-1328)*, 6. Baskı, Boğaziçi Yay., İstanbul 1998, s.54.

⁴⁴ Tuncer Baykara, *Türkiye Selçukluları Devrinde Konya*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay., Ankara 1985, s.25.

⁴⁵ Boran-Ögke, s.15.

⁴⁶ Erdoğan Merçil, *İlk Müslüman Türk Devletleri*, TTK Yay., Ankara 1997, s.316.

⁴⁷Muammer Gül-Oğuzhan Hakkoymaz, *Selçuklu'dan Günümüze Konya'nın Sosyo-*

Fakat Anadolu Selçuklu hükümdar ailesi, bilim, fikir ve devlet adamları ile askerler, Osmanlı devletinin kurucusu Osman Gaziye güveniyorlardı. Bu vesileyle Anadolu Selçuklu hükümdarlarının onayıyla birçok düşünce, fikir ve devlet adamı söğüt'e gitmiş Osmanlı devleti temellerini atmışlardı⁴⁸. Karaman oğulları ise, aşiret zihniyeti ile hareket ettiğinden pek varlık gösterememişti⁴⁹. Osmanlı devletinin gittikçe güçlenmesi ve topraklarına yeni topraklar katması Karamanoğulları ile mücadelelerinin başlamasına neden olmuştur. İki devlet Anadolu Selçuklu Devletinin başkenti ve çevresini ele geçirmek için kıyasıya mücadeleye girişmişlerdir. Bu mücadeleler sırasında Ilgın, bulunduğu konum itibariyle kavgaların merkezinde kalmıştır. Yıldırım Beyazıt Karamanoğullarının sık sık Osmanlı topraklarına saldırıda bulunması üzerine, ordusuyla 1390 yılı sonbaharında Konya'yı muhasara etti ve Aksaray, Akşehir, Niğde kapılarını Osmanlı devletine açtı. Bunun üzerine Karamanoğlu Alâeddin Bey pişman olduğunu belirterek anlaşma yoluna gitti ve böylece Ilgın Osmanlı topraklarına katılmış oldu.

Bu iki devlet arasındaki mücadele Karaman oğullarının Osmanlı devletine kesin olarak bağlanmasına kadar devam etti. II. Murat'a sığınan ve padişahın kız kardeşi ile evlenen Mehmet Bey'in oğlu İbrahim Bey'in 1423 te Osmanlı padişahının himayesi altında Karaman Beyliğine getirilmesi de bir çözüm sağlayamamıştır⁵⁰.

Fatih, 1451 Karaman oğulları üzerine yürüdü ise de İbrahim Bey'in aman istemesi üzerine Ilgın iki ülke arasında sınır olarak kabul edildi. Osmanlı devleti desteğiyle Konya tahtına oturan Pir Ahmet Ilgın başta olmak üzere birçok yeri Osmanlıya vermişti. Fakat daha sonra pişman olup Ilgın'ı tekrar geri istemesi üzerine

Politik Yapısı, Konya İl Emniyet Müdürlüğü AR-GE Yay., Yalçın Ofset Matb., Konya, 2003. s.14.

⁴⁸ Yusuf Küçükdağ, *Konya Şehrinin Fiziki ve Sosyo-Ekonomik Yapısı*, Makkaleler, I, Konya 2004, Selçuklu Belediyesi Yay., s.108.

⁴⁹ Gül- Hakkoymaz, *a.g.e.*, s.15.

⁵⁰ *a.g.e.*, s.17.

iki devlet arasında savaş çıktı. Bunun üzerine, Fatih Sultan Mehmet Konya üzerine yürüyerek Ilgın'ı kesin olarak Osmanlı topraklarına kattı (1466).

Osmanlılar Konya merkez olmak üzere Karaman oğullarından aldıkları yerleri Karaman eyaleti olarak adlandırmışlardır. Bu eyalet Osmanlı devletinin temel idari birim olarak nitelendirilen sancaklardan oluşmaktaydı. Devlet merkezi, eyaletin merkezi olan sancağa sancak Beyi tayin ederdi. Dolayısıyla bu sancak bey'i bütün eyaletinde yöneticisi olurdu⁵¹. Fatih başta merkez Konya olmak üzere Karaman eyaletinin asayiş ve güvenliğini sağladıktan sonra buranın umumi bir evkaf ve emlak tahririni yatırmıştı. Tahriri mushı-ıd-din ve Kasım 1466 da yapmışlardır. İ. Hakkı Konyalı, Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü Kuyud'i Kadime arşivinde bulunan 564 numaralı defterde bulunan deftere dayanarak eyaletin 11 vilayete ve iki nahiyeye ayrıldığını belirtmektedir⁵². Bu taksimatta Ilgın kaza olarak geçmektedir.

5. Clement Huart'un Ilgın İle İlgili Gözlemleri

Clement Huart, 1897 de Pariste yayınladığı "konia la ville des derviches tournevs souvenirs'd'un voyagen Asie Minevre" adlı eserine göre 1891 de İstanbul, Bursa, Eskişehir, Afyon üzerinden Konya'ya yaptığı 13 Mayıs 1891 de başladığı seyahatine ait söylemlerini anlattığı eserinde Ilgın'ın O' dönemdeki yapısına ait önemli bilgiler vermektedir.

27 Mayıs 1891: Akşehir'den sonra yol tamamen doğuya dönüyordu... bir süre sonra kıraç bir düzlüğe ulaşıyor ve hafifçe arızalanıyordu buradan Ilgın' araba yolu aramak boşunaydı. Arabalar eski yolu takip ediyor ve yürüdüğümüz patika gelen geçen yolcuların ayak izlerinden meydana gelmişti. Şehir adı almaya çoktan hak kazanmış olan büyük Ilgın Kasabasına girmeden önce bir kaplıca tesisine rastladık.

⁵¹ Tuş, *a.g.e.*, s.35.

⁵² İ. Hakkı Konyalı, *Abideleri ve Kitabeleri ile Konya Tarihi*, Konya 1964, s.45.

Bina antik devirlerden kalmış, Selçuklu ve Osmanlı Türkleri tarafından tamir edilmişti. Hacı Halife'nin "Cihannuma" sına bakılırsa, bu İlcanın kubbesi Anadolu Selçuklu hükümdarı Alâeddin Kaykubat tarafından yapılmıştır. Ilgın'da eski bir hamam ve birkaç ortaçağ kalıntısına rastlanıyordu. Bu hamam çanak-çömlek atölyesi olarak ta kullanılıyordu. Şehirde eski bir imaret, İstanbul câmileri tarzında yapılmış bir cami ve bedesten göze çarpıyordu. Nihayet, Ilgın'ı terk etmeden önce sekiz dilim kubbeli küçük bir piramit türbe dikkatimizi çekti. Şehirden çıkar çıkmaz siyah kuzguni bir ova göz alabildiğine uzanıyordu⁵³.

B. Ilgın'ın Fiziki Coğrafya Yapısı

Bir şehrin tarihi incelendiğinde, o şehrin bulunduğu coğrafya, önemli şehirlerle olan sınırları, tarihi ve transit ticaret yollarına göre konumu, o şehrin gelişiminde çok önemli bir durum arz etmektedir. Bundan dolayı Ilgın sosyo-ekonomik yapısından bahsederken coğrafi yapısını da kısaca değinilmesini uygun gördük. Aşağıda Ilgın'ın yapısını ilgilendiren hususlar üzerinde kısaca durulacaktır.

1. Coğrafi Konumu

Konya merkeze 87 km. uzaklıkta bulunan Ilgın Haydarpaşa-Konya demiryolu ile Konya-Afyon karayolu üzerinde bulunmaktadır. 37 17'' Kuzey enlem 31 55'' Doğu boylamı arasında yer alan Ilgın'a kuzeyden Yunak, Güneyden Konya ve Beyşehir, Doğudan Kadınhanı ve Batıda Doğanhisar ve Akşehir ilçeleri ile çevrilidir. Yüz ölçümü 1394 denizden yüksekliği ise 1030 m. dir. İlçe merkezi geniş Ilgın düzlüğüdür. Ilgın'ın jeolojik yapısını kalker tabakalar ile dağlık bölgelerde linyit damarları oluşturmaktadır. İlçede bulunan sıcak su kaynağı da yöre için ayrı bir önem arz etmektedir⁵⁴. Eğer yakın gelecekte bu Konyalı üzerinde modern tesisler

⁵³ Clêmen Huart, *Mevleviler Beldesi Konya*, (çev. Nezih Uzel), İstanbul 1978, s.83.

⁵⁴ Uçan, *a.g.e.*, s.198.

kurulup, kapasite arttırıldığında, yörenin uluslar arası bir boyut kazanması muhtemeldir.

2. İklimi

İklim, Coğrafi çevrenin oluşmasında ve şekillenmesinde insanların ekonomik ve sosyal faaliyetleri üzerinde etkili olan temel faktörlerden biridir. Bir yerleşim yerinin tercih edilmesinde veya yeni bir yerleşim yerinin kurulmasında iklim önemli bir etkiye sahiptir. Ilgın ve çevresindeki iklim karakterinin oluşmasında da özel konum ve matematik konumun büyük etkisi olmuştur.

Ilgın'ın 1030 rakımıyla iç Anadolu da yer alması ve çevrede yüksek dağların bulunması deniz etkisinin iç kesimlere ulaşmasını engellemiştir. Bu durum yörede karasal bir iklimin egemen olmasına neden olmuştur.

Yıllık yağış ortalamasınının 480 mm olduğu yörede güney batıdan esen lodosun etkisi fazlaca görülür.

3. Bitki Örtüsü

Ilgın'ın bitki örtüsü iç Anadolu'nun tipik bitki örtüsü olan bozkırlardır. Bozkırlar genellikle ilkbaharda karların erimesi ve nisan yağmurlarıyla yeşeren sonbaharda ise yağışların azalması ya da kesilmesi sonucu kuruyup solan otlardır. İlçenin güneyinde bulunan Beykonak, Balkı, Çiğil, Dığrak, Gökbudak dağlarında ormanlık alanlara rastlamak mümkündür⁵⁵. Ayrıca göl çevresindeki bataklıklarda higromorfik otlar yaygındır. Akarsular boyunca da yer yer galeri ormanlarını andıran söğüt, kuru ağaç ve kavaklardan oluşan bitki toplulukları yer almaktadır⁵⁶.

Bunlar dışında Ilgın'da tarımsal ürün olarak önem arz eden ürünler haşhaş, kenevir, afyon, meyve, sebze, buğday, kimyon, nohut, mercimek ile şeker pancarı üretimi yapılmaktadır.

⁵⁵ Boran-Ögke, s.10.

⁵⁶ Baten, *a.g.e.*, s.60.

4. Gölleri

Yağmur sularının bir yerde birikmesi ya da akarsuların önlerinin doğal yollarla kapanması sonucu oluşan su birikintilerine göl denir. Aşağıda Ilgın da bulunan doğal ve yapay göller açıklanacaktır.

Ilgın (Çavuşcu) Gölü: Ilgın yöresinin belki de tek doğal gölüdür. 56 km lık alana sahip olan bu gölün derinliği 2- 10 m. Arasında değişmektedir. Tektonik karakterler ve jeolojik yapısı bağlı olarak karstik erime ile oluşmuştur. Gölün en önemli beslenme kaynaklarını Çiğil, Çebişi ve Çayırözü çaylarından oluşturmaktadır. Gölün güneyinde 1963 te taşkınları önlemek için bir set çekilerek 12 km lik bir tarım ve mera alanı elde edilmiştir⁵⁷. Ayrıca yörede yetiştirilen şeker pancarı içinde gölün suyundan istifade edilmektedir. Bu göl dışında sulama amaçlı Bulcuk ve Mecidiye yapay göllerinden de sulama amaçlı faydalanılmaktadır.

5. Akarsuları ve Dağları

Ilgın yöresinin en önemli akarsuları Bulasan Çayı, Çebişi ve Çayırözü dereleri oluşturur. Çebişi deresine Doğanhisar Çayı ve Çiğil Çayı da denilmektedir. Bu dere Konya'nın Doğanhisar ilçesindeki dağlardan doğar Argıt hanı koyuncu bölgesinden geçer Bulcuk deresi, Gökçeyurt kasabası ile Bulcuk dağları arasındaki pınarların birleşmesinden meydana gelir. Yaz-kış suyu hiç eksilmez⁵⁸.

Ilgın'ın kuzeybatısından güneydoğusuna doğru Sultan Dağları uzanır. Yörenin en büyük tepesi Ziyaret Tepedir. Bunun dışında rakımları 1500 ün üzerinde bulunan Moral Tepe ve Kıraltepe de bulunmaktadır. Ayrıca kuzey ve güneydoğuda bulunan Tekne ve Sivri dağları yörenin diğer önemli dağlarıdır.

⁵⁷ Baten, s.27.

⁵⁸ Boran-Ögke, s.7.

Yörenin sıcak su açısından zengin bir potansiyele sahip olması artı bir değeri ifade ediyorsa da bu durum aynı zamanda arazinin canlı bir fay hattı üzerinde olduğunun da göstergesidir. Bu da bize Ilgın'ın ciddi bir deprem riski taşıdığını göstermektedir.

C. Ilgın'ın Demografik Yapısı

Ilgın ve çevresi milattan önceki yıllarda Hititler zamanında yerleşmenin olduğu çok eski bir yerdir. Önemli ticaret yolları üzerinde yer alması ve sıcak su kaynaklarının bol olması, Ilgın'ı, yerleşmenin her zaman olduğu bir alan haline getirmiştir.

Osmanlı zamanında 150 akçelik bir kaza durumunda olan Ilgın, derbend olmasından dolayı askeri karakterli bir konum arz etmiştir⁵⁹. 1720'de Akşehir ile Ilgın arasında imar edilen Arkid Hanına (Argıthanı) 200- 300 konargöçer hâne yerleştirmek suretiyle⁶⁰ derbendin güvenliği sağlanmış ve derbendin nizamına askeri mükellef tayin edilmiştir. Aynı şekilde Ilgın kazası dâhilinde bulunan Tatlar hisar (Çiğil) derbendi ahalisi de derbend hizmetine tayin edilmişlerdir. 1729 da yazılmış bir kayıta göre bunlar avarız hânelerini tediye etmek ve derbentçilik yapmakla mükellef kılınmışlardır.⁶¹ Osmanlı devleti bu uygulamayla derbentlerin sosyo-ekonomik yapısını oluşturduğu gibi, yeni yerleşim alanlarının açılıp şenlendirilmesini sağlamıştır.

⁵⁹ Gazi, *a.g.e.*, s.18.

⁶⁰ Cengiz Orhonlu, *Osmanlı İmparatorluğunda Derbend Teşkilatı*, Eren Yay., 2. Baskı, İstanbul 1990, s.106; Sözü edilen eserde Orhonlu, Arkıd Hanı ismini kullanırken, *Geçmişten Günümüze Bütün Yönleriyle Ilgın*, adlı kitapta Boran ve Ögke, Argıthanı ismini kullanmışlar. Aynı şekilde Ahmet Şeref Ceran da "*Tarihi ve Sosyo-Kültürel Yönden Argıthanı*" isimli eserinde Arhıthanı ismini kullanmıştır. Sözü edilen bu farklılığın oluşması yeni kurulan devletin teşkilat yapısından kaynaklandığı gibi, sicillerde ya da diğer arşiv belgelerinde yapılan tercüme farklılığından da kaynaklanmış olabileceği tahmin edilmektedir.

⁶¹ Orhonlu, *a.g.e.*, s.106.

İlgın, Osmanlı Devleti'nin hem iskân politikasının bir sonucu hem de düz ve verimli bir ovaya sahip olmasından kaynaklı gelişip genişleyerek kaza merkezi olmuştur. Hüseyin Muşmal "Konya Eyaleti İlgın Kazası'nda Yaşanan 1866 Depremi Üzerine Bir İnceleme" isimli makalesinin 522. sayfasındaki dipnotta o tarihte İlgın da bulunan mahalleler ve mahallelerdeki hâne sayılarını vermektedir. Buna göre; Kasap Ali 59, Huşi (hoş) 43, Ballı Fakih 31, Zincirli 28, Çavuş 26, Cumrat? 25, Turâbi 24, Köşk 21, Behlül Bey 20, Şeyh Bedrettin 20, Uçarı 19, Şeyh Carullah 17, Cami-i atık 12, Ahi evran 9, Hacı satılmış 7 ve Şeyh vefa 7, hâne olmak üzere toplam 396 hânedir. 1895 yılına ait Konya vilayeti salnamesine göre ise İlgın'ın altı yüz hânesi ve 1750 kişilik bir nüfusa sahiptir. Kazanın köylerle beraber toplam nüfus 24830 dir. Nüfusun 27795 'i İslam ve 35'i Rum'dur⁶².

Ayrıca, İlgın'ın ticaret yollarının merkezinde yer alması, Konya ya yakın olması ve meşhur kaplıcaların olması, nüfuslanmasını artırırken; doğal afetler, deprem riskinin çok yüksek olması gibi nedenler de büyük şehirlere göç'ü arttırarak kazanın gelişimini olumsuz yönde etkilemiştir.

⁶² Gazi, s.18.

III. BÖLÜM

268 NUMARALI ILGIN ŞER'İYE SİCİLİ DEFTERİNE GÖRE ILGIN'IN SOSYO-EKONOMİK DURUMU

A. 268 Numaralı Ilgın (Konya) Şer'i ye Sicilinin Genel Durumu

Konya Mevlana müzesi arşivinde bulunan ve üzerinde çalıştığım 268 numaralı defter 20 x 32 ebadında olup, 48 varak ve 89 sayfadan oluşmaktadır. 69 ve 70. sayfa numaraları mükerrer olup, iki sayfa 69 ve iki sayfa da 70 numaralı olarak gösterilmiştir. Bunlardan 69 numaralı sayfanın içeriği aynı olup, 70 numaralı sayfanın içeriği ise farklı olup, çevirisi metne eklenmiştir. Bunların dışında 7,12,29,35,44,62,63,81,86. Numaralı sayfaların da boş olduğu görülmüştür. Çevirisini yaptığımız net belge sayısı 78 dir. Defter rika yazısı ile yazılmış olup, tek tip bir yazı sitili takip edilmediğinden defterin birden çok kâtibin elinden çıktığı izlenimi vermektedir. Dava tarihleri düzensizdir. Defterde ağırlıklı olarak Hicri tarihler kullanılmakla beraber Rumi tarihlerde kullanılmıştır. Bazı belgelerde Hicri tarih ile birlikte Rumi tarihler de kullanılmıştır. Bazen sadece Hicri ya da sadece Rumi tarihlerin kullanıldığı da görülmektedir. Defterde geçen davaların genellikle hemen sonuçlanmadığı, ileri bir tarihe ertelenerek birkaç celse sürdüğü görülmektedir. Hatta bazı davalar sonuçlanmadan defter son bulmuştur. Bu durum defterdeki bazı davaların düzenli bir şekilde takip edilmesini güçleştirmişse de mevcut belgelerin tümü okunarak, özetleri çıkarılmıştır.

B. Evlilik ve Nikâh İşlemleri

1. Nişanlanma

Nişan, erkeğin bir kadınla evlenme isteğini açıklayarak bunu kadına ve ailesine bildirmesidir. Bu bildirme doğrudan doğruya evlenmek isteyen kişi tarafından olabileceği gibi, ailesi tarafından da yapılabilir.

2. Nikâh

Aile hukuku esas itibariyle evlenme müessesesine dayanır. İslâm hukuk dilinde evlenmeyi ifade etmek için kullanılan teknik terim "nikâh" tır. Kelime anlamı cinsî

münasebet olan nikâh, hukuken bu cinsî münasebeti meşru kılan bir sözleşmedir⁶³. Toplumda ailenin oluşabilmesi için erkek ve kadının evlilik birliğini kurması gerekmektedir.

Erkek ile kadının evlilik birliğini kurmalarına ve karşılıklı yardımlaşmalarına imkân veren nikâh, taraflara karşılıklı hak ve ödevler yüklemiştir. Eşlerin meşru olarak birleşmesine imkân veren durum ise sahih bir nikâhtır. Şahitler huzurunda tarafların hür iradeleriyle yapmış oldukları irade beyanlarıyla vücut bulur. Beşerî hukukta ise nikâh, tam bir yaşama ortaklığına erişmek üzere bir erkekle bir kadın tarafından kurulan ve hukuk nizamınca kabul edilip düzenlenen daimî bir birlik şeklinde tanımlanmıştır⁶⁴.

Nikâh kıyma işleminin Osmanlı toplumundaki uygulamasını gösteren en önemli belgeler ise şer'îye sicilleridir. Bu konuda üzerinde çalıştığımız sicil-belge sayısı 7 dir. Nikâh işlemlerini genellikle iki şahit huzurunda ve Kadı ya da İmam tarafından yapılmaktadır. Fakat bu durumun dışında gerçekleşen nikâh işlemleri de sicillerde geçmektedir⁶⁵. Bu konu ile ilgili sicilde geçen belge aşağıda özetlenmiştir.

“...Allah'ın emri peygamberimizin kavli ile seni İmam-ı Azam Efendimizin İstişadi üzere ve hazır olan şu şahitlerin şehâdeti üzere nefsini bana evelce verecek olduğuna mihir? reşvani? On guruşluk üç arşın ipekli on yedi mihrin olmak üzere bana vardin mı dedim o da cevaben minvalı mezbûr üzere vardım bende aldım dedim ve bu icab ve kabulu üç defa tekrar ettik bilahare oradan medreseye gittik şu surette mezbûre Zübeyde zevce-i menkuha-i gayrı medhulem olmakla mezbûrenin bana itaâtının tenbiye olunması muradımdır...”⁶⁶.

⁶³ Halil Cin, *İslâm ve Osmanlı Hukukunda Evlenme*, AÜBE, Ankara 1974, s.39.

⁶⁴ İbrahim Paçacı, “Sosyal Hayattaki Değişim Sürecinde İslam Aile Hukuku(Evlenme ve Boşanma Örneği)”, *İHAD*, S. 11, Konya 2008, s.62.

⁶⁵ İŞS, 268/64-1

⁶⁶ İŞS, 268/62-1

Bu nikâh işleminde birbirlerine talip olan kadın ve erkeğin şahitlerin huzurunda nikâh işlemlerini kendilerinin yaptıkları görülmektedir. Ayrıca diğer davalarda genellikle mihr'i, vekil olan kişiler belirlerken bu örnekte evlenecek kişilerin bi'z-zat kendilerinin mihr'i belirledikleri görülmektedir.

3. Evlilik

Evlilik kadın ve erkek arasında beraber yaşamaya ve yardımlaşmaya müsaade eden ve taraflara karşılıklı hak ve vazifeler yükleyen bir akit olmakla beraber aynı zamanda, erkek ve kadın ilişkisini meşru temele dayandıran toplumsal bir ilişkidir. Toplumsal olması, toplum tarafından kabul görüp onaylanmasından kaynaklıdır. Ailenin varlığı ve sürekliliği evlilikle sağlanıp, toplumun sosyo-ekonomik durumuna göre biçimlenir⁶⁷.

Toplumda ailenin oluşabilmesi için erkek ve kadının evlilik birliğini kurması gerekmektedir. Bu birliğin kurulabilmesi için gerekli olan en önemli şey ise nikâhtır. Osmanlıda muhtemelen devletin kuruluşundan itibaren nikâh akitleri ya bi'z-zat kadılar ya da kadıların verdiği izin-nâme ile yetkili kılınan din adamları tarafından yapılmıştır⁶⁸.

Osmanlı Devleti ağırlıklı olarak İslami hükümlerin uygulandığı bir ülke olması hasebiyle, üzerinde çalıştığımız sicildeki hükümlerde İslam ahkâmına göre verilmiştir. Dolayısıyla evlenme, nikâh ve boşanma işlemleri de şer'i hükümlere göre verilmiştir. Ayrıca evlenmede, nikâh kıyma işlemlerinde ve mihir belirlemede vekâlet usulünün uygulandığı görülmektedir. Sicilde evlilik ile ilgili 7 adet belge bulunmaktadır.

4. Mihir

⁶⁷ Zülfiye Koçak, “Şer’iyye Sicillerine Göre XVII. Yüzyılda Ayıntab Şehrinde Ailenin Oluşumu (1600–1650)”, *AÜTAE*, S. 44, Erzurum 2010, s.295.

⁶⁸ *a.g.m.*, s.295.

Evlenme esnasında erkeğin kadına verdiği veya vermeyi taahhüt ettiği para veya maldır. Mihr'in diğer isimleri sadaka, nihle, atıye, ecir ve uhrdur. Mihr, kadının veya ondan istifade hakkının bedeli değil, ona rağbet etmenin bir sembolü ve bir armağandır⁶⁹. Dolayısıyla, bir satış bedeli değildir. Çünkü çok küçük kıymette bir mihr de verilebilir. Hatta peygamber, çok fakir bir Müslüman'ın demirden bir yüzüğü mihr olarak vermesini; bu da yoksa karısına Kur'-an'dan bildiği ayetleri öğretmesi karşılığında evlenmesini kabul etmiştir⁷⁰.

Osmanlı Devleti'nde de İslam hukukunun aile kurumuna verdiği ehemmiyet aynen muhafaza edilmiş, kadın ve erkeği aile eksenli bir mecraya oturtmuştur. Dolayısıyla İslam hukukunda olan bu maddi ve manevi yaptırım çeşitleri Osmanlı Devletinde en iyi şekilde uygulama alanı bulmuş ve bu durum aynen mahkeme kayıtlarına da yansımıştır. Kayıtlarda bu yaptırım çeşitlerinin mihr-i mu'accel ve mihr-i mü'eccel⁷¹ veya muhâlâ'a⁷² şeklinde olduğu görülmektedir. Bu kavramları kısaca açıklayacak olursak;

5. Mihr-i Mu'accel

Bilindiği gibi, şarta ve ecele bağlı evlenme akdedilemez. Fakat kadın'ın evlenmeden doğan bir alacağı olduğundan ödeme şekli üzerinde taraflar bazı anlaşmalar yapabilirler. Çünkü bu tarz anlaşmalar evlenmenin sıhhatine zarar vermez. En kötü ihtimal e taallük eden şartın yok farz edilmesi ve kadının mihr'i misle hak kazanmasıdır. Mehir, evlenmenin inikadı anında ödenebileceği gibi daha sonraki bir tarihtede ödenebilir. İşte akit anında peşin olarak ödenen mihre, mihr-i mu'accel adını veriyoruz⁷³.

⁶⁹ Hayrettin Karaman, *Ana hatlarıyla İslam Hukuku*, Ensar Neşriyat, İstanbul 1998, s.95.

⁷⁰ Cin, *a.g.e.*, s.53.

⁷¹ İŞS, 268/38-1

⁷² Mehmet Barman-Mehmet İpçioğlu, "1792-95Yılları Arasında Osmanlı Konya'sında Sosyal Yaşamdan Kesitler", SÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yay., Konya 2009, s.243.

⁷³ Cin, s.217.

6. Mihr-i Mü'eccel

İslâm hukuku, prensip olarak, mihr'in tamamının peşin olarak ödenmesini şart koşmamaktadır. Hatta Maliki mezhebi dışında kalan diğer mezheplere göre, mihr'in tamamının evlenmenin sona ermesi halinde ödenmesi de kararlaştırılabilir veya bu konuda muayyen bir va'de, örneğin, 5 sene 10 sene veya kocanın ölümü gibi, tespit olunabilir. İşte bu şekilde ödenmesi muayyen bir va'deye bağlanmış olan mihr, mihr-i mü'eccel adını alır⁷⁴.

Mihr-i müsemma, ister mu'accel isterse mü'eccel olsun, konusunun muayyen ve kesin olmasını gerektirir. Kesin olarak bilinmeyen müphem bir şey olarak tesis edilmişse, mihr-i müsemma fâsid olup, yerine mihr-i misil kaim olur⁷⁵. Çalıştığımız sicilde mihr-i tesmiye olarak geçen mihr-i müsemma ile ilgili olarak 3 adet belge bulunmaktadır. Örneğin;

“İlgın'ın Şeyh Bedrettin Mahallesinden müteveffa Cennet oğlu Ahmet zevcesi sahibei arzihal Konyalı Fatma ibn-ite Mustafa nam hatun İlgın'ın Hoşi Mahallesinden Mustafa Çavuş İbn-i Hacı Kamil Efendinin şahadetinde müdde-i mezbûre zevci olup vefat eden Ahmet hini tezviç ve tenkihlerinde üç bin kuruş mihri tesmiye edilip bundan iki bin kuruşu ol vakit mezbûreye teslim mütebaki on kuruşu zevce-i mezbûrenin zimmetinde deyni olduğuna şahidim ve şahadet dahi ederim dedi Mahalle-i mezbûrenin telgraf çavuşu Fi 21 mi'ete bundan başka diğer şahidimi götürmeyeceğim dedi.

İcabı şeriatın ba fetva-i şerif ifta buyrulması hakkında Müftü Efendi hazretlerine tevcih. Fi 3 mi'ete Fi 21 Cemâziye'l-evvel 1325”⁷⁶

⁷⁴ Cin, s.218.

⁷⁵ Gös. yer.

⁷⁶ İŞS, 268/3-1

7. Muhâla'a

İslam hukukunda evliliği sona erdirme yetkisi esas itibariyle kocaya verilmiş olmakla beraber, kadın isterse, nikâh akdi esnasında boşanma salahiyetinin kendisine ait olduğuna dair bir kayıt koydurabilirdi. Ayrıca, evlilik hayatını devam ettiremeyeceğine kanaat getiren kadın, belli bir bedel karşılığında kocasından boşanma talebinde bulunabilirdi. İşte kadına boşanma imkânı sağlayan bu duruma muhâla'a adı verilmektedir⁷⁷.

Kadın için muhâla'a, istemediği ve yürütemediği bir evlilikten, bazı maddî menfaatlerden vazgeçerek kurtulmak demek iken, koca için geçinemediği, mutlu olamadığı bir kadını talâkla boşadığı zaman ona vermek zorunda olduğu mihr-i mü'eccel, nafaka-i iddet ve me'ûnet-i süknâ gibi hukukî yükümlülüklerini yerine getirmeden evliliği bitirmek anlamına geliyordu⁷⁸.

Dolayısıyla İslam hukuku evlilikle ilgili hukûkî yükümlülükleri net bir şekilde ortaya koyarak, bununla ilgili ve nafaka işlemlerini çok önemli bir konuma oturtmuştur. Öyle ki nikâh esnasında mihr'den hiç bahsedilmese bile veya koca veremeyeceğini söylese bile kadın mihr'e hak kazanır⁷⁹. Şayet koca ölmüşse bu mihr'in terekesinden ödenmesi gerekiyordu. Örneğin;

İlgin'in Şeyh Bedrettin Mahallesinden müteveffa Ahmet'in zevcesi sahibi arzuhal Konyalı Fatma Hatun'un meclis-i şer'e gelerek, kocasının karındaşı Mustafa Efendi ile üvey oğlu Mehmet'i dava ederek mihr'inin kocasının terekesinden ödenmesini istemektedir.

⁷⁷ Saim Savaş, "Fetva ve Şer'îye Sicillerine Göre Ailenin Teşekkülü ve Dağılması", *Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*, II, TC. BAAKY, Ankara 1992, s.151.

⁷⁸ İzzet Sak-Alaaddin Aköz, "Osmanlı Toplumunda Evliliğin Karşılıklı Anlaşma İle Sona Erdirilmesi: Muhâla'a (18.Yüzyıl Konya Şer'îye Sicillerine Göre)", *SÜTAE*, S. 15, Konya 2004, s.91.

⁷⁹ Jülide Akyüz, "Evlendirme Sözleşmesinin Önemli Bir Ögesi Olan "Mehir" Hakkında Bazı Düşünceler", *AÜDTCF Tarih Araştırmaları Dergisi*, S. 37, Ankara 2005, s.216.

“...Yedimde olup işbu ibraz eylediğim izin-nâme-i şer’i ye mucibince zevcim müteveffâ-i merkum zimmetinde mihr-i mu’acceden alacak hakkım olan bin guruşun zevcim müteveffâ-i merkumun terekesinden alınmak üzere karındaşı mümâ-ileyh Mustafa Efendi ile üvey oğlum merkum Mehmet’ten hâlâ alı verilmesi matlubumdur..”⁸⁰.

Sicilin sonraki sayfalarında Ilgın Kazasının Zeytinli Mahallesi oturan Hacı Osman’ın oğlu Hakkı Efendi ile Ilgın’ın Hoşı mahallesi oturan Hacı Abdi kerimesi Ayşe Hatun’un arasında vuku bulan anlaşmazlıktan dolayı Ayşe’nin nafaka ve mihr’e mütalebeye hakkı şer’isi olamayacağı mihr-i mu’accel için ise, kendisiyle evlendikleri zaman bin kuruş mükâfatınca tedarik edilen hâne ve eşya ve elbiseler ile razı edildiği ve daha sonra Ayşe’nin hilaf-ı şer’i hareket edip isteklerinden haksız olduğu ve evlilik hukukuna riayet etmediği, şayet evlilik hukuk’una riayet edecek olursa sözü edilen malların aynen kendisine iade edileceğini iddia ederken; Ayşe hanım ise bir takım iddialar ileri sürerek, mihr-i mü’accelin de ısrar etmesi sonucu açılan dava tutanağıdır. Bu dava karşılıklı iddialar şeklinde ve mahkemenin söz konusu kişilerin başka şahitlerinin olup olmadığı ve eğer getirecekleri yeni şahitler varsa bunlarında dinlenmesi için mahkeme tarafından belirli tarih aralıkları verilerek dava ertelenmiştir. Aşağıdaki belge bu dava ile ilgili bize bir kesit sunması açısından önemli görülmüş ve olduğu gibi aktarılmıştır.

“Ilgın Kazası’nın Zeytinli Mahallesi sâkinlerinden Hacı Osman Efendi zade İsmail Hakkı Efendinin vekîli mü’accel-i şer’isi Merdup? Kazalı mezkûr Hoş Mahallesi Ebyan? oğlu Hacı Abdi kerimesi Ayşe Hatun’un vekili mu’ecceli şer’isi Şeyh Hayrullah Mahallesi arzuhalcı Mustafa Efendi bin Mehmet Efendi huzuru muvâcehesinde vekîl-i mümâ-ileyh Hacı Osman Efendi bin İsmail Efendi kaza-i mezkûr hükümet konağında mahkeme-i bidayete mahsus olan odada makud meclis-i şer’i şerif önünde ikrâr-ı taam ve takriri kelam edip müvekkilim Mehmet merkum

⁸⁰ İSS, 268/3-2

İsmail Hakkı Efendi ile işbu haziran-ı bi'l-meclis Mustafa Efendinin müvekkîlesi Ayşe Hatun ile beynlerinde vukubulan mihr-i mu'accel davasında nazar edilen? müvekkîlim İsmail Hakkı Efendi alyhinde sadr olan ilam-i şer'isi aleyhine vukûbulan itirazı alal hükm istida velayetinin müdafatından tarafeyne takdim kılındığından müdde-i mezbûre mündericatının? Tekrar müvekkîlimin refikası Hacı Abdi kerimesi Ayşe hilafı Şer'i şerif validesi ve biraderi Hasan'ı teşvik edip mahkeme-i mahsusadan firar edip biraderi Hasan hânesinde bulunmakla edün? istihsal ettiği hakkı aleyhine vaki olan layiha itiraziyesinde tasrih edilmiştir işte yine mezkûr layıhası müamelati tekrar ederek naşize olmadığını iddia ve bundan dolayı nafaka ve mihr'e mütalebeye hakkı şer'isi olmadığını bila nafaka-i maddea ve iddiasını tamamen reddini ve mihr-i mü'accele gelince kendisiyle bidayeten tezviçlerine bin guruşluk mükafatınca tedarik edilen cihaz ve eşyayı nefise ve hâlyat ile iskat edilmiştir buna dair işlah edilen şahitler ise bu kaidenin ilginç.....bulunduğunu bilmediği sebebiyle nuzumatı? izinameye şehâdet eylemiş olmalarına tarafı fazilanelerince cayı hakaik müvaddı şer'iden kaza ciheti? müvekkilimden daimen adalet buyrulmaklığını istirham ve mezbûrenin işhad zevciyâtına hukuktan imtina eylediği takdirde itaâti cihetinde ve itaât etmediği takdirde naşize ettiğinde taht'el-hükm ve ilamı şer'ie ye rabita matlubumdur dedikte... ”⁸¹.

Belgenin devamındaki sayfalarda düğün esnasında takılan altınların mihr-i müsema-ı mu'accele ye dâhil edileceği erkek tarafı iddia ederken, kız tarafı ise bunun mihr-i mu'accele ye dâhil edilemeyeceğini belirterek söz konusu durumun yörenin adetlerine uygun olmadığını belirterek mihr-i mu'accele yi kabul, mihr-i mü'eccele yi reddetmişlerdir. Bu iddialar karşılıklı devam etmiş ve dava sicilde sonuçlanmamıştır.

Bu dava örneğinde görüldüğü gibi Osmanlı hukuk'u ve hukuk uygulayıcıları bir dava söz konusu olduğunda meseleyi hemen kestirip atamamışlar, aksine davalı

⁸¹ İŞS, 268/68-1

ve davacı ile ilgili bütün delilleri araştırarak, konuyla az çok alakalı olan bütün şahitleri mahkemeye çağırarak, meselenin özü neyse ortaya koymaya çalışmışlardır.

Yine bu davada örneğinde mihr'in her zaman peşin para ile ödenmediğini görüyoruz. Bazen geline verilen eşyaların bir kısmı mihr'den sayılmış bazen de düğünde takılan altın vb. ziynet eşyaları yada ev arsa gibi menkul ve gayri menkuller de mihr'e bedel sayılmıştır. Örneğin;

*"...mihr-i mu'accele gelince kendisiyle bidayeten tezviçlerine bin guruş mükâfatınca tedarik edilen hâne ve eşyayı nefise ve hâliyat ile iskat edilmiştir..."*⁸². Ayrıca aynı belgenin devamında da kıza verilen eşyanın mihr-i mu'accele mükabil sayıldığı belirtilmektedir. *"...üç bin beş yüz kuruş mihr-i mu'accesesi namına ve cihaz ve elbise tamamen mahsub olmuştur el-yevm müvekkîlesi Ayşe'nin sandığında mevcut ve kendisine mahsus olan odada mevcut oda-ı mezkûrun miftahı da mezbûre Ayşe Hatun nezdinde bulunduğundan müvekkilim zevci İsmail Hakkı Efendiye itaatle? Hânesinde bulunan ve mihr -i mu'accele mukabili olarak sandığında mevcut olan elbise ve hâliyatı teslim alması hususunda ..."*⁸³ Şeklinde belirtilmiştir.

Osmanlı'da nikâh kıyma işlemi mahkeme ya da köyün imamı tarafından yapılırdı. İmamın kıydığı nikâhta genellikle kadınların yerine bir erkek vekil bulunmakta erkeğin karısına vereceği mihr-i mu'accel ve mihr-i mü'accel tespit edilmekte, iki erkek şahidin huzurunda icab ve kabul adı verilen prosedürle nikâh kıyma işlemi gerçekleşmekteydi⁸⁴.

Bununla ilgili sicilde geçen evlenme ve nikâh kıyma işlemleri ile ilgili olarak gerçekleşen dava örnekleri;

"İlgün Kazası daire-i esnafatından mevrud ve mahule Fi 11 Kanun-i evvel 1323 tarih ve yüz dört numaralı mezkûrede Çığlı Saflı Kâryesinden Halil kızı Emine'yi Suret-i

⁸² İŞS, 268/68-1

⁸³ 268/69-1

⁸⁴ Barman-İpçioğlu, a.g.m., s.241.

cebriyede kaçırıp bekâretini izâle etmek fülüyle mâznun-u aleyh olan kârye-i merkumeden Emir oğlu İsmail'in Tahir hakkında icraatının tahkikat üzerine merkumun cenatiyle? Merkum mahkemesine i'ta kılınmış ise de mâznun-u merkum Tahir mezbûre Eminenin kendisinin menkuhası bulunduğunu istizafen dermeyan eylediği halde nikâh müamelesinin mahkeme-i şer'iyeye fezalil-i ilâm-ı şer'i istihsalı ve netice-i hükmün isbatı hakkında taraf-i riyasete bi'l-müzakere arz edilmiş olmakla mezkûre-i mevrude üzerine mahkeme-i şer'iyeden nazır olunan birinci müraseleile davet olundukta mezkûr Çığıl Karyesinden Bereket oğlu Hacı Osman tarafından mükademan takdim olunan istidası vechle mezbûre Halil kızı Emine'nin Seyfi oğlu Hasan Hüseyin menkuha-i gayrı metrukesi olduğunu iddia etmekle müdde-i sagire merkum Hacı Osman bi'l-zat ve bi'l-velaye ve müdde-i aleyha-i mezbûre Emine dahi bi'l-zat ve müdde-i aleyh mezbur Tahir dahi bi'l-zat hazır olup mahkeme-i şer'iyelerine ispadatı Soruldukta mezbûre Emine'nin zevat-i mezbûresinin Çığıl Karyesinden Bereket oğlu Mehmet Onbaşı ve yukarı Çığıl Kâryesinden Kasım oğlu Mehmet'in nikâh şahitleri oldukları halde Seyfi oğlu Hasan Hüseyin tarafından velayeten ben bi'z-zat ve mezbûre Emine bikr-i baliğ? Tarafından babası Halil'i mezkûr şahitler huzurunda vekâlet etmesiyle merkum Halil velayetten vekâlet bin yüz bir kuruş mihr-i mu'accele-i şahsiyle akt ve nikâh etmiş olduğumuz...⁸⁵. Bu örnekte görüldüğü gibi nikâh şahitlerinin huzurunda ve kız'ın yerine babası nikâh işlerine vekâlet ederek erkeğin karısına vereceği mihr-i mu'accel ve mihr-i mü'eccel tespit edilerek, nikâh kıyılmaktaydı.

Aşağıdaki belgede evlenmek isteyen iki kişinin nikâhına kız'ın anne ve babasının karşı çıkması sonucu sözü edilen kişilerin nikâhlarını kendi aralarında icap ve kabul şeklinde ve şahitlerin huzurunda kıyması söz konusudur.

“...işbu hazıran-ı bi'l-meclis Hüseyin Efendi mezbûre Zübeyde'ye hitaben Allah'ın emri ve Peygamber Efendimiz hazretlerinin ve imam-ı azam Efendimizin istişhadi ve

⁸⁵ İŞS, 268/21-1

hazır bulunan şahitlerin şehâdeti üzere bana geldin mi dedi mezbûre Zeynep'te geldim dedi Hüseyin Efendi de aldım dedi işbu vechle tarafeyn üç defa tekrar ederek oradan ben mümâ-ileyh Hasan Efendi ve Refikim Himmet bin Abdulhalim ve yine her üçümüz medreseye geldik bu vechle şahidim ve şehâdet dahi ederim dedi”⁸⁶.

Bu belgede ise farklı bir durum söz konusudur. Eşi Habibe’yi boşayan Abdurrahman ismindeki kişinin aradan beş ay geçtikten sonra Habibe’nin başka biri ile evlenmeye niyetlenmesi sonucu, Abdurrahman’ın Habibe’yi tekrar alıp hânesine götürmesi ve “*mugâyir-i şer’i şerif*” olarak evlilik icra etmesi sonucu olay mahkemeye intikal etmiştir.

“...Kârye-i merkumdan Hüseyin oğlu Halil Çavuş ibn-i Ali şehâdetinde mezbûre Habibe teyzesi olduğuna binaen üç yüz yirmi beş senesi yaz mevsiminde merkum Abdurrahman hânesinde bana hitaben teyzen mezbûreyi Talâk-ı selase ile tadlik ettim al götür diye alel ta’likel hikâye beyan eylediği talâk-ı mesturini teyzem mezbûre dahi tastik ettiğine sonra karındaşı Ali hânesine üç mah ve bade kendi hânemizde iki mah ikamet edip mezbûrenin diğer birisine akt ve nikâh arzusuna karşı zevc-ı sabıkı Abdurrahman her rızası olup hânesine götürmüş mugâyir-ı şer’i şerif olarak zevciyât icra etmekte bulunmuş olduğuna itlah olundukta kâryemiz heyet-i ihtiyariyesi marifetiyle hükümete haber verildiğini ve bu hususta şehâdetim bundan ibaret bulunduğuna ve bu vech üzere şehâdet eyledim dedi”⁸⁷.

Mehir, İslam hukukuna göre kadının evlenmeden doğan bir alacağı olduğu için, ödeme şekli üzerinde taraflar bazı anlaşmalar yapabilirler. Dolayısıyla Mehir

⁸⁶ İŞS, 268/64-1

⁸⁷ İŞS, 268/80-1

evlenme akdi anında verilebileceği gibi ki, buna mihr-i mu'accel denmektedir. Daha sonraki bir tarihte de verilebilirdi buna da mihr-i mu'eccel adı verilmektedir⁸⁸.

Çalıştığımız defterin tutulduğu tarihlerde, Ilgın'da geçerli olan mihir miktarlarının hangi oranlarda olduğunu anlayabilmek bakımından, sicilde geçen mihr-i mu'accel ve mihr-i mü'eccel miktarlarını ve kullanılan para birimi tablo halinde ve defter sayfa numarası gösterilerek verilmiştir. Burada gösterilen para birimleri dışında 'mecidiye' para biriminin de kullanıldığı ve altın olarak ta 'beşi bir yerde' denilen Osmanlı altınının nişan esnasında geline takıldığı sicildeki kayıtlardan anlaşılmaktadır.

Tablo: 1

268 Numaralı Ilgın Şer'iyeye Sicilinde Geçen Mehir Miktarları

Defter Sayfa Numarası	Mihr-i Mu'accel	Mihr-i Mü'eccel	Toplam
268/3-4	1000 Krş	200 Krş	1200 Krş
268/21-1	601 Krş	300 Krş	901 Krş
268/27-2			900 Krş
268/40-1	1101 Krş	-	1101 Krş
268/49-1	10 Lira	-	10 Lira
268/55-1	101 Krş	300 Krş	401 Krş
268/38-1	3500 Krş		3500 Krş

Sicilde mevcut dava ile ilgili 7 adet belgede toplam mihir oranlarının sabit olmadığı görülmektedir. Değerlerinin 10 lira ile 3500 Osmanlı kuruşu arasında değiştiği ve bazı belgelerde mihr-i mu'accel(peşin) veya mü'eccel (vadeli)şeklinde geçtiği görülmekle birlikte bazı belgelerde ise sadece para olarak toplam miktar

⁸⁸ İsmail Kıvrım ,”XVII. Yüzyılda Gaziantep Şehrinde Ailenin Oluşumu (1650–1700)”, *SÜTAD*, S. 22, Konya 2007, s.374.

yazılmıştır. Ayrıca mihr-i müsemma ve mihr-i mümessile olarak geçen mihr çeşitlerinin de kullanıldığı ve kayıtlarda dava konusu olduğu görülmektedir.

8. Boşanma

Osmanlı toplumunda boşanma genel olarak erkeğin karısını Talâk Usulüyle boşanması şeklinde vukû bulmuştur. Yukarıda verdiğimiz örneklerden de anlaşılacağı üzere talâk usulüyle karısını boşayan erkek, kadının mihr-i mu'accesinden ve mihr-i mü'eccelesinden üzerinde kalan parayı vermek ve onun iddet-i müddeti⁸⁹ süresince nafakasını ve kalacağı evi temin etmek zorundaydı. Bu boşanma şeklinde erkeğin kadına 'boş ol' demesi ve bunu üç kez tekrar etmesi yeterlidir.

Özellikle İslam Hukuku'nun geçerli olduğu Osmanlı Devleti'nde boşanma hakkı, ilke olarak, kocaya tanınmıştı⁹⁰. Koca, karısını tek yanlı olarak boşayabilir, üç kez yinelenen "boş ol" sözleriyle boşanma kesinlik kazanırdı. Erkek yönünden bu kolaylığa karşın, üzerinde çalıştığımız şer'îye sicilinde boşanma ile ilgili olarak mahkemeye intikal eden 5 adet dava kaydı bulunmaktadır. Bu davaların açılmasında en büyük sebebin geçimsizlik olduğu görülmektedir. Ayrıca gelin ile kaynananın aynı evi paylaşmaları ve gelinin kaynananın birtakım hastalıklarını bahâne ederek onunla aynı evde kalmak istememesi boşanmayı tetiklemiştir. Bununla ilgili sicilde geçen bir davada kayınvalidesinin ökseli olması hasebiyle aynı hânedeki geçinemeyecekleri anlaşılan karı ve kocanın bozuşması sonucu durumun mahkemeye intikal ettiği görülmektedir⁹¹. Bunun dışında kadının mihirden vazgeçerek kocasının onu tatlik etmesini sağladığı⁹², boşanma gerçekleşikten sonra da mihrini ödemesi

⁸⁹ İddet süresi kaynaklarda dört ay on gün olarak geçmektedir daha detaylı bilgi için bkz. Beşir Gözübenli, "İslam Aile Hukukunda 'İhsan' Kavramı Hakkında Bazı Mülâhazalar", *İHAD*, S. 11, Konya 2008, s.13.

⁹⁰ Hayrettin Karaman, "İslam'ın Getirdiği Aile Anlayışı", *Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*, TC. Başbakanlık Aile Araştırmaları Kurumu Yay., II, Ankara 1993, s.12.

⁹¹ İŞS, 268/68-1

⁹² İŞS, 268/26-2

için kadının kocasından davacı olduğu da görülmektedir⁹³. Ayrıca Mahkemeye intikal eden bu boşanma davalarının dışında ‘boş ol’ sözüyle eşini boşayan ve mahkemeye intikal etmeyen boşanmalar da muhtemelen vardır.

Evliliği sona erdirmeyi isteyen erkek değil de kadın olursa onun için de kısıtlı olmakla birlikte İslâm hukukuna göre bazı imkânlar bulunuyordu. Buna göre; kocada hastalık ve kusur bulunması, yeme-içme, giyim ve barınma gibi temel ihtiyaçlarını karşılayamaması, kocanın evini uzun süre terk etmesi veya ortadan kaybolması, hanımına kötü davranması, eşine yaklaşmamak üzere yemin etmesi, kocanın hanımının zina ettiğini iddia etmesi, süt akrabalığının olduğunun anlaşılması gibi ciddi sebeplerin olması gerekir⁹⁴.

9. Nafaka

Nafaka, hukukta bir kişinin bakmakla yükümlü olduğu kimselerin ihtiyaçlarını karşılamak üzere yaptığı harcamaların tümü şeklinde tanımlanmaktadır⁹⁵.

Dolayısıyla nafaka, kadının iâşesinden başka mesken, giyim vb. gibi ihtiyaçlarının karşılanmasını kapsar⁹⁶. Yani mutfak masrafı ve giyim eşyası masrafı ve ev kirası ile ev eşyası masrafıdır. Bu Masraflar şehrin âdetine, akraba ve arkadaşlara göre ayarlanır. Zaman ve duruma göre değişir. Her memlekette başkadır. Karısı zengin olsa bile, karısının nafakasını vermesi kocaya farzdır. Zevcesi kâfir bile

⁹³ İŞS, 268/19-1

⁹⁴ Saadet Maydaer, “Klâsik Dönem Osmanlı Toplumunda Boşanma(Bursa Şer’iyye Sicillerine Göre)”, *UÜİFD*, XVI/1, Bursa 2007, s.301.

⁹⁵ Salim Ögüt, “Nisa Suresininin 34. Ayeti Bağlamında Aile Kurumunun İki Temeli: *İnfak ve İtaat*”, *İHAD*, S. 11, Konya 2008, s.49.

⁹⁶ Cin, s.179.

olsa nafakası yine farzdır. Nafaka nikâhtan hemen sonra farz olur⁹⁷. Sicilde nafaka davası ile ilgili 4 adet belge bulunmaktadır⁹⁸.

10. Vasî Ta'yîni

Boşanmalarda ya da ebeveynlerden birinin ölümü durumunda maddî ve mânevî olarak en fazla mağdur olanlar hiç kuşkusuz küçük çocuklardır. Bu nedenle Osmanlı Toplumunda anne veya babası vefat eden ve kimsesi olmayan çocukların geçimini temin etmek için birtakım tedbirlerin alındığı bilinmektedir. Bu gibi durumlarda çocukların hisselerini korumak ve mallarını idare etmek üzere “vasî” ta'yin edilmekteydi. Bu kişiler içten bağlılığı ve doğruluğu ile tanınıp her yönden vesâyet işlerini yürütebilecek güvenilirliğe sahip ve herkes tarafından bilinen kişiler olmak zorunda idiler.⁹⁹ Bu konu ile ilgili defterde geçen 14 Haziran 1323 tarihli bir davada; Ilgının Uçarı Mahallesinden sakin iken daha sonra vefat eden Süleyman usta oğlu Ahmet ibn Süleyman Usta ibn Bekir'in veraset mallarının, önce boşadığı eşi Fatma bint-i Konyalı Mustafa nam Hatun ile büyük oğlu Mehmet ve kızları Fatma, Emine ve önceki eşinden küçük oğlu Nuri ve küçük kızı Feride ye münhasır olduğu ve bunlardan başka varisleri olmadığı hakkında mahkemede hükmü kesinleşen dava kaydı bulunmaktadır.¹⁰⁰

Bu kayıta da görüldüğü gibi ölen kişinin varislerinin kim ya da kimler olduğu noktasında mahkemenin kararı gerekmektedir. Bu durumun Ilgında vuku bulan bütün veraset işlemleri için geçerli olup olmadığı noktasında kesin bir şey söylemek mümkün olmamakla birlikte, en azından mahkemeye intikal eden davalarda bu kaidenin uygulandığı görülmektedir.

⁹⁷ Gülcan, s.168.

⁹⁸ İŞS, 268/20-1; 18-1; 36-1

⁹⁹ Güven Dinç, “Şer'iyye Sicillerine Göre XIX. Yüzyıl Ortalarında Antalya'da Ailenin Sosyo-Ekonomik Durumu”, S.17, *OTAM Yay.*, Ankara 2005, s.8.

¹⁰⁰ İŞS, 268/1-2

Ayrıca çocukların mallarını idare etmek için tayin edilen vasîler yakın akraba olabileceği gibi, doğrudan kadı tarafından veya Padişah buyruğuna uygun olarak yine kadı tarafından akraba olmayan kişilerden de vasî tayini yapılabilmekteydi¹⁰¹. Bununla birlikte baba vefat etmeden önce de çocuklarına kimin ya da kimlerin bakmasını istiyorsa onları vasî olarak belirleyebilmekteydi. Hatta incelediğimiz sicilde kişi vefat etmeden önce kimlerden alacağı olduğu ya da borcu var ise kimlere olduğunu vasîlerine söyleyerek, durumu tembihlediği ve eğer ölürse halihazırdaki parasıyla da cenaze işlemlerinin görülmesini, varsa borçlarının ödenmesini vasîyet etmektedir.

Bununla ilgili olarak mahkemeye intikal eden 8 Mayıs 1324 tarihli davada “*İlgin’in Çavuş Mahallesiinde sakin iken bundan akden vefat eden Merhum Naim cevabında bundan birkaç sene evvel mezbûr Tatar Fatma Hüsna evlenerek hânemiz hüccresinde yanına vardım İsmail Efendi ve birkaç adam daha çağriverseniz dedi İsmail Efendi evvel adamlarla beraber geldi dolabından on üç mecdiye çıkartıp şayet vefat edersem altıma üstüme görseniz dedi bade İsmail Efendi....ile isteklerin var mı diye su’al etti iki buçuk sene ücreti hizmetim vardır ve dörder mecdiyeden dedi sonra hesap gör diğer üçer mecdiyeden doksan mecdiye yaptı bundan yirmi mecdiyesini Abdulşefik’in idi baki yetmiş mecdiye alacak hakkı kaldı ben bu hususta ve bu vechle şahidim ve şehâdet dahi ederim*”¹⁰². Bu dava örneğinde görüldüğü gibi kişi vefat etmeden önce kimlere ne borcu varsa bunları belirterek, tereke malından –ki bu peşin parada olabilirdi- ödenmesini istemekte ve öldüğünde kendi cenaze işlemlerinin de görülmesi için yine para ya da mal bırakarak vasîlerine tenbihte bulunmaktaydı.

¹⁰¹ Mehmet Çanlı, “Eytâm İdaresi ve Sandıkları (1851-1926)”, *Türkler*, XIV, Yeni Türkiye Yay., Ankara, 2002, s.58.

¹⁰² İŞS; 268/ 56–2

C. Tereke Kayıtları

1. Tereke Defterlerinde Kayıt Usulü

Tereke her nevi hububat ve toprak mahsulleri hakkında kullanılan bir kelimedir. Ölümün ardından bıraktığı mala ise tereke değil. Tarike denir¹⁰³. Fakat genel kullanım açısından baktığımızda tereke, ölen bir kimsenin mîrâsı olarak arkasında bıraktığı her türlü mal veya eşyanın tümünü ifade eder¹⁰⁴. Buradan hareketle Dereke Defterleri, ölenlerin sosyal konumuna, medeni haline ve aile yapılarına ait bilgiler içerdiği gibi hayatta iken tasarrufundan bulunan her türlü giyim ve kullanılan eşyaları, menkul ve gayrimenkul malların tümünü içeren belge çeşitleridir¹⁰⁵. Bu mallar kayıt edilirken, ölen kişinin mallarının, tahmini veya satışları sonunda gerçekleşen fiyatlarda verilip, defterde mallar bu şekilde fiyatları ile birlikte kaydedilerek verilirdi. Bu nerede üretildiklerine dair ülke, şehir veya kasaba isimlerinin de yazılması suretiyle kayıtlar tamamlanırdı¹⁰⁶.

Özetlersek; vefat eden kişinin adı, unvanı, baba adı yazıldıktan sonra vefat eden kişinin vefat ettiği yer belirtilirdi.

Bu bilgilerden sonra mîrâsçılara geçilir ve mîrâsçıların vefat eden kişinin yakınlık dereceleri ifade edilirdi. Öncelikle vefat eden kişinin oturduğu kaza ve mahalle adı yazılarak, ismi, varsa unvanı ile belirtilerek yazılırdı. Sonra zevcesinin ismi yazılır ve kimin kızı olduğu belirtilirdi. Daha sonra çocukların ismine geçilir, yetişkin ve küçük oluşlarına göre kızlar için “kebire”, erkekler için “kebir” veya “sagır”, “sagire” lafızları isimleri ile birlikte kullanılırdı. Ayrıca anne veya babanın

¹⁰³ Mehmet Zeki PAKALIN. *Osmanlı Tarihi Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*. 3. Baskı, MEB, İstanbul 1983, s.460.

¹⁰⁴ ÇANLI, *a.g.m.*, s.57.

¹⁰⁵ İŞS, 268/1-1

¹⁰⁶Alpay Bizbirlik, “Osmanlı Devletinde Ticaret ve Üretime Dair Değerlendirilebilir Bir Kaynak: “Tereke Defterleri”, ve Edirne Tereke Defterleri Üzerine Bir Değerlendirme”, *Türkler*, X, YTY., Ankara 2002, s.731.

bir veya farklı oluşlarına göre “li-üm” veya “li-üb” karındaş denilerek belirtilirdi¹⁰⁷. Sözü edilen kişilerden başka ölenin varisi yoksa bu durum şu cümle ile belirtilirdi: “...kişilere münhasır olduğu ve bunlardan başka varisi olmadığı...” şeklinde belirtilerek hazır olan şahitlerin şahadetiyle belirtilirdi. Daha sonra söz konusu olan terekedeki menkul ve gayrı menkul malların isimleri, adetleri ve fiyatları ile birlikte verilirdi. Eğer ölen kişinin borcu varsa ya da mihirden kalan bir borç ise bu terekesinden ödenirdi. En sonda ise mîrâs, varisler arasında bölüşülür ve kayıt tarih yazılırdı. Tereke kayıtları ile ilgili olarak sicilde 8 adet belge bulunmaktadır. Aşağıda Ilgın Kazasının Uçarı Mahallesiinde sakin Süleyman Usta’nın oğlu Ahmet’in vefat etmesiyle tereke mallarının eşi, kızı ve erkek çocuklarının olduğu sözü edilen kişilerin isimleri teker teker zikredilerek kaydedilmiştir¹⁰⁸.

Bunlar belirtilip kayıt işleminin tamamlandıktan sonra kayıt işleminin yapıldığı tarih, gün, ay, yıl olarak kayıt edilirdi. Üzerinde çalıştığımız sicilde kayıt işlemleri ve tarihlendirmenin belli bir düzen halinde verilmediğı görülmektedir. Tarihler bazen Hicri bazen de Rumi takvime göre tutulduğu bazen de her iki takvime ait ay isimleri ve tarihlerinin birlikte verildiğı görülmektedir¹⁰⁹.

Ayrıca bunlar belirtilip kayıt işleminin tamamlandıktan sonra kayıt işleminin yapıldığı tarih, gün, ay, yıl olarak kayıt edilirdi. Üzerinde çalıştığımız sicilde kayıt işlemleri ve tarihlendirmenin belli bir düzen halinde verilmediğı görülmektedir. Tarihler bazen Hicri bazen de Rumi takvime göre tutulduğu bazen de her iki takvime ait ay isimleri ve tarihlerinin birlikte verildiğı görülmektedir¹¹⁰. Mîrâs mallarının alt alta sıralandığı gibi, yan yana ve tablo halinde de verilmiştir. Malın cinsi yazıldıktan sonra hemen sağ yanında da kaç adet olduğu yazılmıştır. Bunların altında malın

¹⁰⁷ “li-üm” aynı anneden olan çocuklar için kullanılırken, “li-üb” aynı babadan olan çocukları için kullanılır. “li-ebeveyn” ise aynı ana ve babadan olan çocuklar için kullanılır.

¹⁰⁸ İŞS, 268/1-1

¹⁰⁹ İŞS, 268/25-1, 27-2

¹¹⁰ İŞS, 268/25-1, 27-1, 28-2

parasal değeri yazılarak, en sonda malın toplamı (yekün) verilerek, kayıt işlemi tamamlanmıştır¹¹¹.

Tablo: 2

268 Numaralı İlgin Şer'iyeye Sicilinde Geçen ve İlgin'in Uçarı Mahallesi sâkinlerinden olan Süleyman Usta oğlu Ahmet'in varisleri olan eşi Fatma binti Konyalı Mustafa ile büyük çocukları Mehmet, Fatma ve Emine ile küçük çocukları Nuri ve Feride'ye münhasır olduğu şahitlerin huzurunda sabit olan tereke malları.

Tereke Malları	Adet	Fiyat
Ambar	1	180
Çuval		15
Dakik(un) sandığı	2	10
Defâ ibrik	1	-
Defâ palası		25
Halı seccade	1	60
Hânesinde ot yastığı	7	21
Helke	1	9
Hırdavat tepsisi	-	20
İbn-i mezbûr yedinde yatak kat	1	50
İbrik	1	20
İbrik has	1	20
İnek düvesi	1	150
Kadife	1	-

¹¹¹ İŞS, 268/1-3.

Kazgan	1	100
Keçe	2	160
Kürk	2	50
Leğen has(bakır)		30
Marangoz takım parçası	5	20
Mevcut yatak kat	1	50
Muşlah	2	50
Müstamel keçe	2	40
Ot yastığı	3	-
Palas	1	25
Pilav tavaşı	1	10
Post	1	10
Saat	1	80
Sahan	2	10
Sahan ve Tabak	1+1	10
Soba borulu ve boru'suz adet	2	20
Süt tavaşı	1	15
Tabak	2	10
Tencere	1	10
Tencere	1	-
Teneke	1	-
Teneke	1	30
Tohum heybesi	1	5
Tosun re's	5	400
Ufak minder	3	15
Yastık	6	

Yorgan	-	25
Yorgan	1	25
Yorgan	-	25
Zevce-i mezbûrenin yatak kat		50
Zevcesinin sandığı	-	60
Zevcesinin sattığı		20
Yekûn	69	1935

- Fiyatlar kuruş cinsindedir.

Bu tereke malları sözü edilen kişinin üretim-tüketim ilişkisini gösterdiği gibi, bulunduğu yörenin sosyo-ekonomik yapısı, insanların genel uğraşları hakkında da bilgi vermektedir. Ayrıca defterin 1900 lü yılların başında tutulan bir defter olduğu düşünüldüğünde o zaman ki bir tosun'un ya da ineğin veya sosyal hayatta kullanılan diğer değişim araçlarının fiyat durumlarını bugünkülerle karşılaştırma olanağını sağlamasının yanısıra, yörenin zamanla değişip gelişen hayat standardı ve enflasyon değerleri hakkında da bilgi sahibi olabilmekteyiz.

2. Tereke Defterlerinin Oluşumu

Osmanlı Devletinde tereke işlemlerine daha önce İstanbul'da kadılığa bağlı olarak kurulan Bab Mahkemeleri bakıyordu. Bu mahkemeler 1860'da kapatılmışlarsa da daha sonra tekrar aynı görevlerine devam ederek işleyişlerini sürdürmüşlerdir. Bu mahkemeler İslam hukukuna göre işlendiklerinden terekenin mîrâsçılar arasında paylaşılması işlemini de belli bir düzene göre yürütülürdü.

Öncelikle ölen kişinin, cenaze masraflarının sağlanması, varsa borcunun ödenmesi ve vasîyetinin yerine getirilmesi gibi işlemleri kapsıyordu. Vasîyet işlemleri yerine getirildikten sonra mîrâsçıların hisseleri şer-i mîrâs usullerine göre kendilerine teslim edilirdi. Bu işlemlerden sonra mîrâsçının terekeleri mahalli mahkemece görevlendirilen memurlar tarafından ve şahitler huzurunda yazılırdı. Yazma işleminin en sonunda da "*Tereke-i Müteveffaya ait bulunduğundan buraya*

*derc kılınan zapt-ı davadır*¹¹². Şeklinde sonuçlandırılarak mahkemenin yapıldığı tarih atılırdı.

Bu işlemlerin düzenli bir şekilde yapılması için kadılar aynı zamanda muhalefatı kasamlar denilen memurlardan yardım alırlardı. Böylece terekelerdeki kayıtlı malların yetkili bilirkişiler (ehl-i hibre) veya dellaller vasıtasıyla değerlendirme işlemine tabi tutulup, teferruatlı listeler şeklinde ortaya konulurdu. Bu değerlendirme ve tasnif işlemlerini yapan dellallara da dellal-ı halli denilmekte idi¹¹³.

Devlet, tereke defterlerinin daha düzenli bir şekilde tutulması ve yazılması için yeni bir takım kurallar getirerek bunların yapılma zorunluluğunu belirtmiştir. Özellikle hırsızlığın önlenmesi için Eytâm İdaresi memurları da mahkeme kassamları ile birlikte tereke yazma işlemi için gönderilmesi ve bu iki memurun mahalle ve köyün imamı, muhtarı, papazı, hahambaşısı veya han odabaşlarından biriyle bulunması ve terekelerin özel bir deftere teferruatıyla yazılıp mühürlenerek ilan edilirdi. İlan edilen bu tereke defterleri mahkeme memurları ve kasamlar tarafından mühürlenerek kasaya konulurdu. Aşağıda, çalıştığımız şer'îye sicilinde geçen tereke mallarının çeşitleri ve isimleri verilmiştir.

3. İncelediğimiz Sicilde İsimleri Geçen Tereke Malları

Çalıştığımız sicilde geçen tereke kayıtlarında, ölen kişilerin her türlü mallarının kayıt altına alındığını yukarıda belirtmiştik. Bu kayıtlar arasında değişik ev eşyaları, yeme-içme, giyim-kuşam ve gümüş kaplı saat gibi ziynet eşyalarının yanı sıra teknik amaçlı araç ve gereçler, çeşitli ticaret, ziraat gibi meslek aletleri ile mihr-i mü'eccel veya borç para miktarları da bulunmaktadır.

Tablo: 3

¹¹² İŞS, 268/3-1

¹¹³ ÇANLI, s.9.

Bu Tabloda 268 Numaralı İlgın Şer'ıye Sicilinde Geçen Bütün Menkul ve Gayrı Menkuller Yerine, Genel Olarak Kullanılan Eşya ve Diğer Mallara Yer Verilmiştir

Ambar	Buzağı
Araba ve takımı ile beraber	Kısrak
Bahçe	Hizmet öküzü
Borulu ve borusuz soba	Kaz
Bulgur kile	Dana
Bulgur taşı	İnek düvesi
Göherçile	Erkek tay
Büyük çuval dengi	Merkep
Çadır	Kısrak
Çardak	Ördek
Çift takımı	Tavuk
Çuval	Tosun
Çuval yön kebir	Manda
Dakik sandığı	Camuz
Dink	Camuz ineği
Dört gözlü bir sini	Arıkovanı
Eğer takımı	Öküz manda
Entari	
Estani hinta	
Halı seccade	
Helke	
Hırdavat tepsisi	
İbrik	
İkiyüzlü balta	
Kat yatak	
Kazgan	
Kebir kazgan	
Kebir sedir	

Keçe	
Kilim	
Kürk	
Küp	
Leğen has	
Marangoz takım parçası	
Maşlah	
Mısır kîle	
Minder	
Oda	
Ot yastığı	
Palas	
Pilav tavaşı	
Saat	
Saat gümüş kaplı	
Sahan	
Sarık	
Sefer taşı	
1 Dönüm Seracıkta bağ kurumi	
Süt tavaşı	
Şeker kîle	
Tabak	
Tencere	
Teneke	
Tohum heybesi	
Tuz	
Ufak namazlık	
Yağ dükkânı	
Yastık	
Yorgan	

Tabloyu incelediğimizde, terekelerin gönlük hayatta kullanılan eşyaların yanı sıra menkul ve gayri menkul mallardan oluştuğu görülmektedir. Kullanılan eşyaların çoğu gönümüzde özellikle kırsal kesimlerde hala kullanılan eşyalardan oluşmaktadır. Tavuk, kaz, ördek, Arıkovanı isimleri de yine kayıtlarda geçen tereke mallarıdır.

a. Mutfak Eşyaları

Tereke kayıtlarında geçtiği kadarıyla, Ilgın mutfağında kullanılan eşyaların çeşitlilik arz ettiği görülmektedir. Kayıtlarda mevcut mutfak eşyalarını tablo halinde şöyle sıralayabiliriz:

Tablo: 4

268 Numaralı Ilgın Şer'îye Sicilinin Tereke Kayıtlarında Geçen Mutfak Eşyaları

Bulgur Taşı	Küp
İbrik	Süt Tavası
Leğen	Leğen Has
Sahan	Bulgur Tavası
Sandık	Sefer Tası
Sini	Helke
Tabak	Kebir Kazgan
Tencere	Çuval

Bir çuvalın 20 kuruş olduğu tereke kayıtlarında geçmektedir¹¹⁴.

Ayrıca incelediğimiz tereke kayıtlarının hemen hepsi Müslüman nüfusuna ait kayıtlardır. Defterde gayrimüslim tereke kayıtlarına rastlanmamıştır.

¹¹⁴ İŞS, 268/11-1

b. Madeni Eşyalar

Tablo: 5**268 Numaralı İlgın Şer'ıye Sicilinin Tereke Kayıtlarında Geçen Madeni Eşyalar**

Cinsi	Defter Numarası
Altın	32-2
Baş Altını	71-1
Berat Altını	37-1
Beşi Bir Yerde Osmanlı Altını	32-2
Boğaz Altını	37-2
Demir	32-1
Gümüş	32-2
Hâliyat Altını	36-1
Nişan Altını	88-1
Nuhans	1-2
Şah Altını	71-1

c. Ölçü Birimleri

Tablo: 6**268 Numaralı İlgın Şer'ıye Sicilinin Tereke Kayıtlarında Geçen Ölçü Birimleri**

Ölçü	Defter Numarası
Arşın	268/64-1, 64-2
Dönüm	268/13-1, 32-3
Nısf Hissesi	268/9-2

d. Para Birimleri

Tablo: 7

268 Numaralı İlgın Şer'îye Sicilinin Tereke Kayıtlarında Geçen Para Birimleri

Para Birimi	Defter Sayfa Numarası
Akçe	268/15-2, 16-2
Geçer Akçe	268/16-2
Guruş	268/5-1, 16-2, 17-1 vd.
Lira-i Osmanî	268/30-1, 49-1, 5-1, 9-1 vd.
Mecidiye	268/4-2, 16-1, 28-1, 21-2 vd.

Tablodaki verilere baktığımızda defterin tutulduğu tarihlerde Osmanlı devletinde tek bir para biriminin kullanılmadığı görülmektedir. Aynı şekilde akçenin de akçe ve geçer akçe şeklinde olduğu dikkat çeken bir husustur.

e. Diğer Mal ve Eşyalar

Bu altbaşlık altında vereceğimiz tereke kayıtları oldukça çeşitlilik arz etmektedir. Bunlar içerisinde Öküz, Camuz öküzü, manda, merkep, inek, tay gibi günlük hayatta hizmet amaçlı kullanılan hayvanların olduğu ve öküzlerin genelde çift olduğu ve bu şekliyle kaydedildiği görülmektedir. Ayrıca bir camuz öküzünün 560 kuruş kıymetinde olduğu belirtilmiştir. Aynı şekilde bir camuz ineğinin de 500 kuruş kıymetinde olduğu belirtilmiştir¹¹⁵. Halen özellikle kırsal alanlarda ve engebeli arazilerin yaygın olduğu bölgelerde bu hayvanların göçünden yararlanılmaktadır. Ayrıca çift sürmede kullanılan öküzlerin “hizmet öküzü” şeklinde ayrıca belirtildiği görülmektedir. Burada dikkat edilirse genelde büyük baş hayvan isimlerinin geçtiği görülecektir. Bu da bize bölgede büyük baş hayvancılığının yaygın olduğunu göstermektedir.

¹¹⁵ İŞS, 268/11-1

Kayıtlarda, at biniciliğinde kullanılan eğer takımı, tohumu serpmek için kullanılan tohum heybesi, marangoz takım parçası ve çift takımı gibi kırsal hayat için önemli sayılabilecek eşya ve aletlerin olduğu görülmektedir.

Önemli olan bir diğer nokta borulu ve borusuz sobaların kullanılmasıdır. Bu sobaların daha önce ısınma amaçlı kullanılan mangalların yerine kullanılmaya başlandığı tahmin edilmektedir.

Defterde mevcut tereke kayıtlarına baktığımızda dini kisve olarak sayabileceğimiz halı seccade, Ufak namazlık ve sarık geçmektedir. Bunların dışında erkek veya kadının giydiği bazı elbiseler de mevcuttur. Bunlar; entari, maşlah¹¹⁶ ve kürk şeklinde sıralanmıştır.

Terekelerde yiyecek olarak özellikle kuru yiyeceklerin yanı sıra et , süt ve yağ gibi ürünlerin tüketildiği de kayıtlardan ve kullanılan eşyalardan anlaşılmaktadır.

Özellikle hinta(buğday) ve dakik(un) simleri çokça geçmektedir. Hinta'nın "keyl-i İstanbuli hintası" şeklinde geçtiği gibi "estani hinta" şeklinde de geçtiği görülmektedir. Tereke kayıtlarında geçen miktarları ise 15 kile ile 225 kile arasında değişmektedir. Dakik olarak ta yine kayıtlarda "dakik sandığı" şeklinde geçmektedir. Miktar olarak ise 2 kile ile 8 kile arasında değişen oranlarda olduğu görülmektedir. Ayrıca Göherçile kile ve Mısır kile'in de adetleri fazla olmasa da kayıtlarda karşımıza çıkmaktadır.

İncelediğimiz Sicilde kadın terekesi olarak sadece bir adet tereke kaydı bulunmaktadır. Bu da Ilgın'ın Sadık Kâryesi ahalisinden ve Şeyh Hayrullah Mahallesinde sakin daha sonra vefat eden Arife binti Hacı İbiş nam hatun'un

¹¹⁶ **Maşlah:** Anadolu kadınlarının yünden, kıldan tezgâhlarda dokudukları, erkeklerin üzerine aldığı palto yerine kullanılan ve çok sıcak tutan, sert kış şartlarında genellikle hayvan sürülerinin peşinden gelen çobanların giydiği Anadolu da uzunca süre kullanılmış, yöresel bir üst giysisidir.

terekesidir. Terekesinde mevcut olan mallar ise; altı yüz kuruşluk hâne-i bedeliyle on beş re's kıl gibi dersıpadan? Merkep ve on beş kıl estani hinta ve bir minder ve bir yorgan ve iki yastıktan ibaret bulunmaktadır¹¹⁷.

Tereke kayıtlarında dikkati çeken diğer bir özellik ise “yatak kat” olarak isimlendirilen ve hemen hemen her terekede mevcut olan yatak ve yorgandır. Osmanlı ailesinin en temel ihtiyaçlarından olan yatak takımları, geceleri serilip yatılan ve gündüzleri ise katlanıp yüklere konulan yataklar tarzında idi ve bunlar daima büklü bir şekilde tutulurdu¹¹⁸. Bunun dışında yorgan, yastık, minder vb. eşyalarda Osmanlı aile hayatında mevcut olan temel eşyalar olup kayıtlara yansımıştır. Yine incelediğimiz kayıtlardan kilim ve keçenin kullanımı ve mevcudu hakkında da bilgi sahibi olabilmekteyiz. Keçenin duruma göre müstamel olup olmadığı kayıt esnasında belirtilmiştir. Keçenin terekede geçen fiyatı ise 20 kuruştur¹¹⁹.

Ayrıca terke kayıtlarında araba olarak ismi geçen fakat ne tür bir araba olduğu noktasında ismi belirtilmeyen arabanın daha sonraki kayıtlarda öküz arabası şeklinde geçtiği görülmektedir. Muhtemelen sadece araba olarak verileninde bu öküz arabası ile aynı ya da benzeridir. Arabanın dört lira-i Osmanî kıymetinde olduğu da belirtilmiştir¹²⁰.

4. Sicilde Geçen Lakap ve Unvanlar

Sicilde geçen tereke kayıtlarından başka herhangi bir nedenle mahkemelik olmuş aşağı yukarı herkesin bir lakabı veya unvanı olduğu görülmektedir.

Tablo: 8

¹¹⁷ İŞS, 268/73-2

¹¹⁸ Tüccarzade İbrahim Hilmi, “Aile Hayatımızda Avrupalılaştırmanın Tesiri”, *Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*, III, Ankara 1993, s.232.

¹¹⁹ İŞS, 268/11-1

¹²⁰ İŞS, 268/25-1

268 Numaralı Ilgın Şer'îye Sicilinin Tereke Kayıtlarında Geçen Lakap ve Unvanlar

Ağa	Muhtar-ı Sani	Papuşçu Esnafı
Altaşlı	Balıkçı oğlu	Kör
Antikacı zade	Berber	Küçük Hoca zade
Arap Abdulvahap	Beytül mal emini	Manifaturacı
Arap Emine	Boz koç	Mavi
Bey	Cinci Hoca	Maviş Hatun
Çatlak	Çavuş oğlu	Mehmet-i sani
Çavuş	Çelebi-i kebir	Molla
Çelebi	Çırak oğlu	Müftü
Çolak	Çıtır Ahmet	Nalbant
Çomak	Daire-i maliye tahsildarı	Onbaşı
Çuhadar	Duman Mustafa	Paşa
Deli	Elmas Hatun	Redif Yüzbaşısı
Demirci	Elmaslı Bekir	Sarı
Derici	Faziletli	Seyit
Efendi	Hafize	Solak Süleyman
Etmekçi(ekmekçi)	Hasan on başı	Subaşı
Fekâhetlu Müftü	Ilgın'ın zabıtasından mülazım	Şerife
Hafız	Kara	Şeyh
Hatip	Karaçurek	Tatar kızı
Hoca	Kıçı kırık oğlu	Telgraf çavuşu
İbiş	Komiteci Mehmet	Tüccar
İmam	Konyalı	Usta
Kadızzade	Konyalı Ekmekçi	Uzun Mehmet
Kahveci	Konyalı Kebapçı	Yüzbaşı oğlu
Kasap	Kuşçu oğlu	Zaptiye
Koca		Zilli Mustafa

Tablodaki verilere dikkat edildiğinde kişilere verilen lakapların daha çok yapmış oldukları iş ve fiziki özellikleriyle alakalı olduğu görülecektir. Örneğin; Kebapçı, Ekmekçi, Zaptiye, Tüccar, Kahveci, Onbaşı, Yüzbaşı oğlu, Çuhadar, Molla, Müftü, Nalbant, Antikacı zade, Papuşçu esnafı bunlardan başlıcalarıdır. Sarı, Deli, Solak, Çolak, Çatlak, Kör, Kara gibi lakaplar ise kişilerin fiziki ve ruhsal yapısıyla alakalı lakaplardır.

Ayrıca; Sicilde geçen Ağa, Bey, Müftü, Molla, Hatip, Hoca, Çavuş, Efendi, Seyit, Onbaşı gibi lakaplarda daha çok kişinin sosyal statüsü ile alakalıdır.

5. Tereke Kayıtlarında Geçen Alacak-Verecek Meseleleri

Çalıştığımız sicilde borç konusunun geçtiği 7 adet belge bulunmaktadır. Fakat mihr ve nafaka konuları ile birlikte geçen ve borç konusunu ihtiva eden belge sayısı daha fazladır. Çünkü daha önce mihr konusunda da işlendiği gibi mihr-i mü'eccel vadeli bir ödemeyi gerektirdiği için, daha sonra meydana gelen boşanmalarda veya kadının kocasının ölmesi durumunda kadın, mihr-i mü'eccel'in ödenmesi için kocasına veya onun varislerine dava açardı. Dolayısıyla iddiasına kocasının kendisine olan mihr borcunun ödenmemesini neden olarak gösteriyordu¹²¹.

Bunun dışında kişi hayatta iken aldığı eşya ya da borç parayı ödemediği vefat etmişse bu durum da taraflar arasında anlaşmazlık çıkabiliyordu. Aşağıda Ilgın'ın Zincirli Mahallesi'nde oturan Hacı Hüseyin Kerimesi Fatma hatun'un hayatta iken manifaturacı dükkânından aldığı ve bedeli 452 guruş olan eşyaların bedellerini vermeden vefat etmesi sonucu alacaklı olan, Ilgın'ın Çavdar Mahallesi ahalisinden Bektaşzade Hacı Şevket Efendi ibn-i Mehmet Efendi parasını almak için konuyu mahkemeye taşımıştır. Bu iddiasını da elinde bulunan ve Fatma Hatun hayatta iken ibraz ettiği senede dayandırmıştır.

¹²¹ İŞS, 268/3-1

“İlgın’ın Zincirli Mahallesinde sakin iken bundan akdem vefat eden Bozkoç oğlu Hacı Hüseyin kerimesi Fatma nam Hatun’un tereke-i vakfiyesine izafetle müteveffa Fatma Hatun zamanında işbu ibraz eylediğim bir kıta sened mücebince yalnız dört yüz elli iki kuruş manifatura işhanından alacak hakkım olmakla meblağ-ı mezkûru kabl’el haza vel istifa mezbûre Fatma’nın vefat etmesinden tereke-i vakfiyesine izafetle vaz ile varis-i şer olan hazır-ı bi’l-meclis zevcesi Hüseyin’den hâlâ meblâğ-ı mezbûrenin alı verilmesi matlubumdur.”¹²²

Başka bir borç davasında ise; Rumeli’den hicret ederek, İlgın’ın Köprübaşına yerleşen Hacı Hasan’ın oğlu Üzeyir’in, Teb’a-i Devlet-i ‘Aliyye’den ve İlgın’ın Şeyh Vefa Mahallesinde sakin olan tüccarlardan Antikacı zade Vasilaki’ye olan 163 guruş borcunu ödemedi vefat etmesi sonucu Vasilaki’nin meclis-i şer’de müteveffanın varisleri olan eşi Ayşe ve aynı babadan kardeşi İdrisi dava ederek, Üzeyir’in varisleri olmaları hasebiyle terekesinden borcunun ödenmesini istemektedir.

“İlgının köprübaşında meskûn Rumeli Muhacirlerinden iken bundan akdem vefat eden Üzeyir ibn-i Hacı Hasan’nın ber-vech-i ati deyn-i olduğunu iddia eden İlgın’ın Şeyh Vefa Mahallesinde mukim tüccar andan ve Teb’a-ı Devlet-i ‘Aliyye’nin Rum Milletinden Antikacı zade Vasilaki veled meclis-i şer de müteveffâ-i mezbûran varislerinin zevcesi marifet’ül zat Ayşe bint-i Ahmet nam Hatun ile li-üb er-karındaşı İdris bin mezbûr Hacı Hasan muvâcehelerinde şöyle dava eder ki mütevaffa-i mezbûre Üzeyir hayatında vekîli akıl ve sıhhatinde iken beynimizde vuku bulan ahz ve itadan dolayı ba defteri müfredatı yüz altmış üç kuruş alacak hakkım kalıp kabl’el haza vefatı vuku bulduğundan meblağ-ı deyn-i mezkûr enin tereke-i müteveffaya izafetle varisleri hazır-ı mezbûrandan alı verilmesi...”¹²³ Dava metnin de görüldüğü gibi, borçlu olarak vefat eden kişinin alacaklıları, alacaklarını almak için

¹²² İŞS, 268/14-1

¹²³ İŞS, 268/25-2

müteveffanın varislerine dava açmakta ve borcun müteveffanın terekesinden ödenmesini istemektedirler.

D. Ilgın'ın Sicilde İsmi Geçen Mahalle Köy ve Nahiyeleeri

1. Mahalleleeri

Ilgın'da *hurufat defterleri* ile dâhiliye nezaretinde yapılan yazışmalardan birçok mahallenin varlığından haberdar oluyoruz¹²⁴. Hüseyin Muşmal'ın "Konya Eyaleti Ilgın Kazasında Yaşanan 1866 Depremi Üzerine Bir İnceleme" adlı makalesinde¹²⁵ de o tarihte Ilgın da bulunan mahalleleeri ve bu mahalleleerde mevcut olan hâne sayılarını yazmıştır¹²⁶. Biz de Ilgın'ın 268 nolu şer-iye sicilinde 27 mahalle adını tespit ettik¹²⁷. Bu mahalleleerin bazılarının isimlendirilmesi Osmanlı Devletindeki iskân politikasının bir sonucu olduğu dikkatimizi çekmektedir.

Bilindiği gibi Osmanlı Devleti teşkilatlı olarak yaptığı yerleştirme hareketlerinden biri sürgün usulü idi. Devlet lüzum gördüğü yerlere iskân yapabilmek için mükellefiyeti olmayan halkı buldukları yerlerden kaldırıp başka bir yere nakledebilirdi. Bu şekilde Rumeli'den Anadolu'ya Anadolu'dan Rumeli'ye sürgünler yaparak, imparatorluk camiasını teşkil eden kitlelerin birbirleriyle kaynaşması ve boş yerleri iskân etme cihetine gidilmişti. Diğer bir iskân usulü de ordunun yanı sıra ilerleyen, boş ve ıssız yerlerde zaviyeler tesis ederek oraları iskân eden dervişlerin meydana getirmiş oldukları sistemdir. Bir zaviye kurulduktan sonra etrafına yavaş yavaş o zaviyenin merkez olduğu bir iskân topluluğu teşekkül ediyordu. Bu yeni iskân birliği çok defa bir tarikat mensubu olan zaviye kurucusunun

¹²⁴ Gazi, s.19.

¹²⁵ Hüseyin Muşmal, "Konya Eyaleti Ilgın Kazasında Yaşanan 1866 Depremi Üzerine Bir İnceleme", *SÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 20, Konya 2008, s.518.

¹²⁶ Hane sayıları 25. Sayfada belirtildiği için buraya tekrar alınmadı.

¹²⁷ Bu mahalle adları aşağıda belirtilmiştir.

ismini taşırdı.¹²⁸ Üzerinde çalıştığım sicilde bu iskân metoduyla yapılan yerleşmelerin olduğu görülmektedir¹²⁹. Örneğin, sicilde geçen Orhan'ıye Kâryesine yerleştirilen göçmenlerin Bulgaristan'dan, İhsaniye Kâryesine yerleştirilen göçmenlerin ise, Kafkasya'dan getirildiğini görmekteyiz¹³⁰.

Yukarı da açıklandığı üzere, Osmanlı Devleti kent ve kasabalarında bir mahallenin oluşumu farklı şekillerde olmaktadır. Örneğin bazı mahallelerin cami etrafında oluştuğu ve ismini de bu camiden aldığı yine çalıştığımız şer'ıye sicilinden anlaşılmaktadır¹³¹. Genel olarak sicilde geçen mahallelerin isimlerini alfabetik olarak şöyle sıralayabiliriz:

Tablo: 9

268 Numaralı Şer'ıye Sicilinde Geçen İlgin'in Mahalle Adları

Abazan Mahallesi	Köşk Mahallesi
Arnabud Mahallesi	Kuşan Mahallesi
Azeri Mahallesi	Pazar Mahallesi
Bab-ı Hafız Mahallesi	Sait Çelebi Mahallesi
Balifkiye Mahallesi	Sakende? Mahallesi
Behlüyan Mahallesi	Subaşı Mahallesi
Cami-i Atik Mahallesi	Şeyh Bedrettin Mahallesi

¹²⁸ Orhonlu, s.101.

¹²⁹ İŞS, 268/5-1, 15-1, 46-2, 68-1

¹³⁰ Mustafa Damlapınar, "Konya'nın İlgin İlçesinde Bulgaristan'dan Göçen Orhanye Köyü ile Kafkasya'dan Göçen İhsaniye Köyünün Sosyal Kültürel ve Dini Hayat Açısından Karşılaştırılması, (SÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi)", Konya 2009, s.15.

¹³¹ İŞS, 268/13-1

Cami-i Başak Mahallesi	Şeyh Hayrullah Mahallesi
Çarşı Mahallesi	Şeyh Vefa Mahallesi
Çavdar Mahallesi	Türâbî Mahallesi
Çavuş Mahallesi	Uçarı Mahallesi
Hacı Satılmış Mahallesi	Uzatlî Mahallesi
Hamidiye Mahallesi	Zeytinli Mahallesi
Hoşî Mahallesi	Zincirli Mahallesi
Kasap Ali Mahallesi	

Adlarından da anlaşılacağı üzere bazı mahalle adları mutasavvıflar tarafından kurulan zaviyelerin çevresinde oluştuğu için o mutasavvıfların adları ya da unvanlarıyla anılan mahalle adları bulunmaktadır. Örneğin;

Şeyh Bedrettin Mahallesi
Şeyh Hayrullah Mahallesi
Şeyh Vefa Mahallesi
Türabî Mahallesi

Bunlar dışında bazı mahallelerin de o mahallede bulunan cami'nin ismi ile isimlendirildiklerine örnek olarak;

Cami-i Atik Mahallesi
Cami-i Başak Mahallesi

Bunlar dışında orada yetişen tarım ürünlerinin adlarıyla anılan ya da daha çok ticari hayatı bize yansıtacak mahalle adları da mevcuttur.

Çarşı Mahallesi
Çavdar Mahallesi

Kuşan Mahallesi
Pazar Mahallesi
Zeytinli Mahallesi
Zincirli Mahallesi

Bazı esnaf ve eşraftan kimselerin adını taşıyan mahalle adları da bulunmaktadır.

Hamidiye Mahallesi
Behlülün Mahallesi
Sait Çelebi Mahallesi

Ayrıca kişinin mensubu olduğu kabile, boy veya milletini gösteren mahalle isimlerinin varlığı da yine üzerinde çalıştığımız şer'îye sicili defterinden anlaşılmaktadır. Örneğin;

Abazan Mahallesi
Arnabud Mahallesi
Azeri Mahallesi

İlgün toprakları Selçuklulardan Osmanlıya, Osmanlıdan Cumhuriyet Türkiye'sine geçerken mahalle ve köy isimlerinde de bir takım değişimler olmuştur. Cumhuriyet döneminde İsimleri değiştirilen İlgün'in bazı mahallelerinin eski ve yeni isimleri:¹³²

¹³² Baten, s.62.

2. Kâryeleri (Köyleri)

Osmanlı Devletinin, gerek klasik dönemde ve gerekse Tanzimat'a kadar geçen sürede idari yapılanma olarak köy ile sancak arasında kaza ve nahiye mevcuttu. Köylerin (kâryeler) yönetimi klasik Osmanlı düzeninde sipahiye bağlı olan köy delikanlıları tarafından yürütülürdü. Bunların başında “Yiğitbaşı” bulunuyordu. Ayrıca dirlik sahiplerinin de köylerde görev aldıkları oluyordu. Diğer taraftan köy kethüdarları da köy yönetiminde etkin idiler ve bunların yanında köy imamları da köy idaresinde söz sahibiydiler¹³³.

Tablo: 10

268 Numaralı Şer'îye Sicilinde Geçen İlgin Köy Adları

Balkı	İhsaniye
Bekir	Kara Kaşlı
Belekler	Kazan Geçit
Bulcuk	Keçiye?
Bulçak	Mahmut Hisar
Burhaniye	Nur Şeyh
Çakeryan	Orhanye
Çavuşçu	Osmanyeye
Çığlı	Revani
Çiğil Safli	Ru'us
Çiğil Ülvi	Sadık
Çorun Su	Sarayönü
Delikus?	Veli
Derbend	Yeva? Baltiki

¹³³ Musa Çadırcı, “Türkiye’de Muhtarlık Kurumunun Tarihi Gelişimi”, *Çağdaş Yerel Yönetimler*, II/3, Ankara 1993, s.3.

Erdoğdu	
Geçit	
Gembusi?	
İhsanye	

İncelediğimiz sicilde Osman köyün yönetiminde “ihtiyar heyeti” denilen belli bir yaş olgunluğuna ulaşmış kişilerin söz sahibi oldukları görülmektedir¹³⁴. Aynı zamanda köy muhtarı ve azalarının da köy yönetiminde söz sahibi oldukları ve davalarda şahitlerin adil olup olmadıkları noktasında kendilerinden bilgi alındığı görülmektedir¹³⁵. Ayrıca köy imamlarının da yönetimde ve davalı konumdaki kişi ya da kişilerin durumlarının belirlenmesinde etkili oldukları görülmektedir. Örneğin;

“...Hacı Satılmış Mahallesi imam ve muhtaran ve heyet-i ihtiyariyesinden ve diğer şahit Ahmet oğlu Tumas? Mustafa dahi Balıfkiye Mahallesi muhtaranı ve imamı heyeti ihtiyariyesinden tezkiye olundukta bu babtaki şahadetlerinde adil ve makbul işhad oldukları zeyli mestureye beyan ve tahrir olunarak...”¹³⁶ Bu belgede de görüldüğü gibi mahkemenin şahitlik yapacak kişi ya da kişilerin adil olup olmadığı noktasında tahkikatı köyün imam ve ihtiyar heyeti yapmaktadır.

Tablo: 11

3. İlgin’in İsmi Değiştirilen Bazı Köyleri

Cumhuriyetin ilanıyla Türkiye’nin birçok yerinde olduğu gibi İlgin’in da bazı köylerinin isimleri değiştirilmiştir.

XX. Yüzyıl Başlarında İlgin’in İsmi Değiştirilen Bazı Köyleri

Eski İsmi	Yeni İsmi
------------------	------------------

¹³⁴İŞS, 268/79-1

¹³⁵ İŞS, 268/24-1

¹³⁶ İŞS, 268/48-1

<i>Reşadiye</i>	Boğazkent
<i>Şuhud</i>	Çobankaya
<i>Muvarışık</i>	Gedikören
<i>Kembos</i>	Gökçeyurt
<i>Haremi</i>	Gölkaya
<i>Mithatiye</i>	Harmanyazı
<i>Osmaniye</i>	Kapaklı
<i>Burhaniye</i>	Sebiller
<i>Balyos</i>	Gökbudak
<i>Şevketiye</i>	Ormanözü
<i>Ruştiye</i>	Olukpınar

4. Kasabaları

Tablo: 12

268 Numaralı Şer'îye Sicilinde Geçen ve İlgin'da Mevcut olan Kasaba Adları

Kasaba Adı	Defter Sayfa Numarası
Arnabud	268/64-1
Esbkeşan	268/15-2
Maruliye	268/1-1

5. Nahiyeleri

Gerek klasik dönemde ve gerekse Tanzimat dönemine kadar geçen sürede, Osmanlı Devletinin idari yapılanmasında Nahiyeler, Köy ila Sancak birimleri arasında yer almaktaydı. Çalıştığımız sicilde üç adet Nahiye ismi geçmektedir.

Bunlardan Arnabudhan ile Argıt Hanı Ilgın Kazası sınırları içerisinde yer alırken, Kadınhanı ise Konya vilayetine bağlı olarak geçmektedir¹³⁷.

Tablo: 13

268 Numaralı Şer’iye Sicilinde Geçen Ilgın Nahiyeleri

Nahiye Adı	Defter Sayfa Numarası
Arnabudhanı	268/64-1
Kadınhanı	268/34-1
Argıthanı	268/78-2

Ayrıca bu üç nahiyenin aynı zaman da han ismiyle anılması Osmanlı devletinin derbent teşkilatıyla alakalı bir durumdur¹³⁸. Konya ve çevresi, XVI. Yüzyıl da Üsküdar’dan başlayıp, Eskişehir-Bolvadin-Konya-Adana-Antakya üzerinden Halep’e uzanan, yine Antakya’dan ayrılan bir kol ile Hicaz Bölgesine ulaşıyordu. Dolayısıyla Akşehir-Ilgın- Konya- Larende- Ereğli hattını takip eden bu yol¹³⁹ güzergâhında birçok han yapılmıştır.

E. 268 Numaralı Ilgın Şer’iye Sicili Defterinde Geçen Sosyal Yaşam Örneklerinden Bazı Belge Özetleri

1. Evlilik ve Nikâh ile İlgili Davalar

268/45–1

Mehmet Ağa’nın dayısının kızı Azize’nin kocası olduğunu iddia etmesi ve kız babasının bunu reddetmesi hakkında dava kaydı.

¹³⁷ İŞS, 268 /76–1; 78–1

¹³⁸ Orhonlu, a.g.e., s.106.

¹³⁹ Cemal Çetin, “İşlevleri ve Özellikleri Bakımından Konya Menzilleri (XVII. ve XVIII. Yüzyıllar), *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*”, S. 21, Konya 2007, s.300.

İlgın Kazası Balıfkiye Mahallesiinde sakin Mehmet Emin Ağa'nın kızı Azize nam Hatun'un İlgın'ın Köşk mahallesinden Numan Efendi oğlu Mehmet Ağa tarafından zevcelik iddia edilmesinden dolayı durum mahkemeye intikal etmiş. Kız babası Mehmet Emin Ağa aynı zamanda Mehmet Ağa'nın dayısıdır. ve kızını başkasına nikâhlandığını söyleyerek, bu noktada şahitlerini de mahkemeye getirerek durumun Mehmet Ağa'nın iddia ettiği gibi olmadığını ispat etmeye çalışması hakkında dava kaydı (31 Kanun-i Sâni 1323R.).

268/49-1

Yahya oğlu Ömer'in deli Mustafa'nın kızı Nagogşi? Nam Hatun'un kendisinin nikâhlısı olduğunu belirtmesi ve kız babasının bu nikâha karşı çıkararak kızını alıp götürmesi meselesi.

İlgın'ın Burhanye kâryesinde sakin Yahya oğlu Ömer'in yine aynı kâryeden olan Deli Mustafa'nın kızı Nagogşi nam Hatun'un şahitler huzurunda merhum Ömer'e ben Allah'ın emri ve peygamberin kavli üzerine sana vardım beni kabul et demesi üzerine merhum Ömer'in dahi aynen Allah'ın emri ve peygamberin kavli üzerine seni aldım kabul ettim diye beyan etmesiyle 10 lira-i Osmanî'yi olarak mezbûrenin babasına vereceğini belirterek aktu nikâh icra edildiği kızın pederi Deli Mustafa'nın bu nikâha karşı gelmesi hakkında ki dava kaydı. (21 Muharrem 1326H.).

Boşanma Davaları

268/19-1

İlgın'nın Behlüllyan Mahallesi ahalisinden sahibi arzuhal Emine binti Abdullah'ın, Molla Bekir'in zevcesi iken bundan bir hafta kadar önce telakı selase ile tatlık edilmesi üzerine mezbûre Emine'nin Molla Bekir'in evinde kalan eşyalarının kendisine iadesini istemesi Hakkında dava kaydı (21 Teşrin-i Evvel 1323R.).

268/26-1

İlgın'ın Hoşi Mahallesiinde meskûn muhacirinden Osman oğlu Salih müddeinin damadı olup, Uçarı mahallesinden meskûn muhacirinden Mustafa bin şer'if ve kızı Selime nam Hatun müvacelerinde dava ederek Cafer Bey amcası Mustafa'nın kızı

mezbûre Selime'yi talâkı selase ile tatlik ettiğini beyan etmesi üzerine Müdde-i mezbûr Mustafa da cevabında zevcesi Selime'yi asla Talâkı selase ile tatlik etmediğini, zevcesi ile annesinin imtizaç edemediklerinden dolayı zevcesine birkaç gün git diye söylemiş olduğunu beyan etmesi üzerine, mezbûr selime Hatunda zevces-i mezkûr Mustafayı talâk-ı selase zikir etmeyip sadece kendisinin maruzatı dairesinde kendisini tatlik eylediği hakkında dava kaydı (23 Kanun-i Sâni 1323R.).

2. Mihir Davaları

268/68,69,70,71,77,78,87,88

İlgın Kazasının Zeytinli Mahallesi sâkinlerinden Hacı Osman'ın mahdumu Hakkı Efendi ile İlgın'ın Hoşı mahallesinde sakin Hacı Abdi ve Ayşe Hatun'un mabeyinlerinde vuku bulan âdem-i imtizaçtan dolayı mezbûr Ayşe'nin biraderini ve validesini nafaka ve e mütelebeye hakkı şer-isi olamayacağı -i mu'accel için ise, kendisiyle bidayetten tezviçlerinde bin kuruş mükâfatınca tedarik edilen hâne ve eşyayı nefise ve hâliyat ile iskat edildiği ve mezbûr Ayşe'nin hilaf-ı şer'i hareket ettiğinden bu isteklerinin haksız olduğu, şayet hukuk'u zevciyâta riayet ederse aynen kendisinin malı olduğu hakkında dava kaydı (11 Rebî'ü'l-evvel 1326H.).

268/27-3

İlgın'nın Balıfkiye Mahallesinde sakin Konyalı Ahmet Efendi karinesi Şer'ife nam Hatun Zincirli Mahallesinden Sedefkar oğlu Mustafa ibn-i Hasan'ın kendisini gıyaben tatlik ettiğini belirterek Müdde-i aleyh Mustafa'nın kendisinin mihrinden dokuz yüz kuruş aldığını belirterek bunların kendisine iadesini talep ederken, Mustaf'a dahi cevabında mezbûreyi iki yüz kuruş mihri müsemma ile ahd eylediğini belirterek,sebebinin mezbûr Şerifenin ve nafakasından? Vazgeçtiğini belirterek ayrıldıklarını söyleyip diğer iddiaları yalanlaması hakkında dava kaydı (9 Kanun-i evvel 1323R.).

3. Alacak-Verecek Meseleleri

268/3-1

İlgın'nın Şeyh Bedrettin Mahallesinde müteveffa Cennet oğlu Ahmet mahdumu Mehmet merhum Ahmet'in ar-karındaşı Mustafa muvâçhesinde ettiği dava üzere; bir bab mülkü menzilden nısıf hissesine itham olan kırk adet lirayı

Osman'ı hisse-i veresesinin kendisine teslimini talep ve dava etmesi hakkında dava kaydı (17 Haziran 1323R.).

268/14-1

İlgın Zincirli mahallesinde oturan Bozkoç oğlu Hacı Hüseyin'in zevcesi Fatma nam Hatunun ölmesi üzerine İlgın'nın Çavdar Mahallesi ahalisinden Behtaşzade Hacı Şevket Efendinin alacak hakkı olan dört yüz elli iki kuruşun müteveffa Fatma'nın terekesinden tahsil edilmesi ve dolayısıyla bunun da Fatma'nın varis-i şer'isi olan zevcesi Hüseyin'den alı verilmesi Hakkında dava açması üzerine mezbûr Hüseyin'den zevcesi Fatma'nın müdde-i Hacı Şevket Efendiye dört yüz elli iki kuruş değil de dört yüz guruş deyni olduğu hakkında dava kaydı (Fi 21 Cemâziye'l-evvel 1325H. /18 Temmuz 1323R.).

4. Nafaka Davaları

268/36-1

İlgın Kazası Hoşı Mahallesinde sakin iken daha sonra vefat eden Hacı Abdi kermesi Ayşe Hatun'un Hacı Osman Efendi'nin oğlu Hakkı Efendi'nin zevcesi olması hasebiyle bir seneden beri kendisini hânesinden terk ederek, pederi hânesine götüren ve haliyet altını ve elbiselerine ve eşyalarına el koyan ve bu müddet zarfında taraf-ı şer-i şeriften tayin buyrulan üç bin beş yüz kuruşluk mihr-i mu'accel ve mihr-i mü'eccelesini vermeyen Hakkı Efendi'yi dava eden müdde-i Ayşe Hanım'ın sözü edilen zevcesinden bunların ahz ve tahsil ile kendisine teslim edilmesini istemesi hakkında dava kaydı(9 Kanun-i Sâni 1323R.).

268/40-1

İlgın'ın Zincirli Mahallesinde sakin Çakeryan kâryesi sâkinlerinden Şerife'nin vekili Tahir Efendi işhadda isimleri muharrer Kasap Mustafa oğlu Başak muvâcehesinde şöyle dava ederki; müvekkilim mezbûr Şerife müdde-i aleyh Mustafa oğlu Osman'ın zevce-i menkuhası olup zifaf gecesi kendisini tatlik etmiş bulunan mezbûr Osman'ın zimmetinde makudu aleyh mihr-i mu'accele ve mü'eccelesinden ibraz eylediğim bir kıta iddianame mucébince cem'an üç bin bir kuruş alacağa mukabil eşya ve hâliyatın aynen kendisine teslimini talep etmesi üzerine müdde-i aleyh Osman Şerife Hatun'un hala tahtı nikâhında zevcesi bulunduğunu iddia

edildiği gibi kendisini asla tatlik etmediğini Beyanla mezbûr Şer'ife'nin kendisine itaât ettiği takdirde sandığında mevcut bulunan eşya neden ibaret ise kendisine teslim edeceğini ve eşyanın müfredatını bilmediğini beyan ve mihr-i mu'accel ve mü'ecceleden kendisine üç bin bir kuruş zimmetinde deyn-i olduğu hakkında dava kaydı(2 Kanun-i Sâni 1323R.).

6. Irz Davası

268/21-1

İlgın kazası dairesinde bulunan Çiğli Safılı Karyesinden Halil kızı Emine'yi gece saat 02.30- 03.00 gibi kaçırıp suret-i cebriyede bekâretini izâle etmek fiiliyle mâznun-u aleyh olan kariye-i merkumeden Emin oğlu İsmail'in Tahir hakkında açtığı dava kaydı (24 Zi'l-ka'de 1325H.).

F. Sicilde Geçen Belgelerin Özetleri

268/1-1 Vasîlerin Kim Oldukları ve Borç Meselesi

Maruliye Kasabası ahalisinden ve Mahmut Hisarı Kâryesinden Papuşçu esnafı olan kişinin bir süre önce vefat etmesi üzerine Çatlak Mehmet ve onun kız kardeşi Şerife'nin müteveffanın varisleri oldukları ve bunun köy muhtarı tarafından onaylandığı, ayrıca Bulcuk Kâryesinden Mustafa adında bir şahsın gelerek, müteveffanın dört arısını ve mühürlü zimmem defterini alıp, bir bargirini de satarak müteveffanın vasîyetine mukabil sattığı ve mahkemenin haberi olmadan, böyle bir durumun bir daha yaşanmaması için köy'ün ihtiyar heyetine tenbiye olunması hakkında tutulan kayıt (11 Cemâziye'l-evvel 1325H. Fi 9 Haziran 1325R.).

268/1-2 Vasî Ta'yımı ve Tereke Davası

İlgının uçarı mahallesinden sakin iken daha önce vefat eden Süleyman usta oğlu Ahmet ibn Süleyman Usta ibn Bekir'in veraseti, boşandığı eşi Fatma bint-i Konyalı Mustafa nam Hatun ile büyük oğlu Mehmet ve kızları Fatma, Emine ve önceki eşinden küçük oğlu mevlüt ve küçük kızı Feride ye münhasır olduğu hakkında tutulan dava kaydı(14 Haziran 1323R.).

268/3-1 Mihr-i Müa'ccel Davası

İlgin'nın Şeyh Bedrettin Mahallesinde müteveffa Cennet oğlu Ahmet zevcesi sahibi arzuhal Konyalı Fatma ibn-i muatafa'nın Hatun'un ibraz ettiği izin-nâme-i şer'iyyeye göre zevci müteveffa-i merhumun terekesinden olacak Hakkı alan bin zevcesinin kardeşi Mustafa ve üvey oğlu Mehmet'ten alı verilmesi hakkında dava(8 Cemâziye'l-evvel 1225H.).

268/4–1 Alacak (Borç) Davası

İlgin'nın Şeyh Bedrettin Mahallesinde müteveffa Cennet oğlu Ahmet mahdumu Mehmet merhum Ahmet'in arkadaşı Mustafa muvâcehesinde ettiği dava üzere; bir bab mülkü menzilden nısıf hissesine itham olan kırk adet lirayı Osman'ı hisse-i veresesini kendisine teslimini talep ve dava etmesi hakkında(17 Haziran 1323R.).

268/6–1 Veraset Davası

İlgin Kazası Turâbi Mahallesinde müteveff Sarı Mehmet zevcesi Emine Şer'ife Hatun tarafından kaymakamlığa verilen istida üzerine müteveffa-ı mezbûrun varisleri olduğunu iddia eden Emine Şer'ife Hatun binti Ali Hacı Şakir oğlu Mehmet ve sagire kızları Vesile ve Latife olduğu ve başka şahitleri olmadığı hakkında.(9 Kanun-i Sâni 1323R.)

268/8–1 Tereke Davası

Ru'us kâryesinde sakin davacı Hacı Ayşe'nin eşi Hacı Hüseyin hayatta iken altı yüz kuruşa aldığı arazinin öldükten sonra oğlu İbrahim tarafından zapt edilip, torunu ile beraber araziye aralarında bölüştürüp Hacı Hüseyin'den geriye kalan mallara el koyması üzerine Hacı Hüseyin'in zevcesi Hacı Ayşe durumu mahkemeye bildirip eşinin borcunu terekesinden verilmesi ve zapt edilen arazilerin tahliyesini talep etmesi hakkında(Fi 1 Ağustos 1323R.).

268/13–1 Veraset Davası

İlgin Kazasının Şeyh Bedrettin mahallesinde ikamet eden Şakirzade Hacı Ali Efendinin ölmesi üzerine veresesini iki hanımı ve bunların çocuklarının arasında bölüşmemesi ya da bölüşme esnasında adil bir bölüşmenin olmadığı ve haksızlığa

uğrayan zevcenin bu konuyu mahkemeye taşıması hakkında(Fi 3 Nisan 1325 29 Ağustos 1323R.).

268/14–1 Borç Davası

İlgın Zincirli mahallesinde oturan Bozkoç oğlu Hacı Hüseyin'in zevcesi Fatma nam Hatunun ölmesi üzerine İlgın'nın Çavdar Mahallesi ahalisinden Behtaşzade Hacı şevket Efendinin alacak Hakkı olan dört yüz elli iki kuruşun müteveffa Fatma'nın terekesinden tahsil edilmesi ve dolayısıyla bunun da Fatma'nın varis-i şer'isi olan zevcesi Hüseyin'den alı verilmesi Hakkında dava açması üzerine mezbûr Hüseyin'den zevcesi Fatma'nın müdde-i Hacı Şevket Efendiye dört yüz elli iki kuruş değil de dört yüz kuruş deyni olduğu hakkında(Fi 21 Cemâziye'l-evvel 1325 18 Temmuz 1323R.).

268/15–2 Veraset Davası

İlgın Kazasının Orhanye kâryesinde sakin olan nalbant Ali Usta ibni Osman'ın çelebi-i sagire kızı Züleyha'nın kendisine isabet edecek hissenin verilmesi ve müteveffanın diğer kızı Esbkeşan kasabasının Hamidiye mahallesinde evli bulunan Fatma binti Osman nam Hatunun Osman oğlu Kara Mehmet'i kendisine vekil-i şer-i tayin ederek aldığı verese'den mezbûre Züleyh'a ya olan bin üç yüz otuz kuruş borcunu tahsil edeceği hakkında(Fi 29 Cemâziye'l-evvel 132H.).

268/18–1 Bir İneğin Kime Ait Olduğu Hakkındaki Dava

İlgın'da oturan Konyalı Kebapçı İsmail Usta bin Osman'ın kaza-ı mezkûr mahkeme-i şer'i sinde ve şer'i şerif önünde Abazan Mahallesi ahalisinden lulu? Oğlu Bekir muvâcehesinde şöyle dava eder ki; Pazar Mahallesinde satın almış olduğum göğsü altı beyaz ve boynuzları öne doğru eğik ve kısa boynuzlu bin mecdiye kıymetinde bulunan ineğin kendisine ait olduğu hakkında dava(Fi 1 Ramazan 1325H. ve fi 27 Temmuz 1323R.).

268/19-2 Veraset Davası

..... celil-i asakeryan hânede dokuzuncu alayın yedinci bölümünde askeri hizmetini ifa etmekte iken vefat eden İlgın'nın kazan gecit köyünde kör Ali oğlu Ali

ibn-i isa'nın varisi validesi Emine Hatun ve li-üb kız karındaşı Keziban'ın müteveffanın varisleri oldukları hakkında dava(Fi 15 Teşrin'i-evvel 1323R.).

268/19–3 Boşanma Davası

Ilgın'nın Behlüyan Mahallesi ahalisinden sahibi arzuhal Emine binti Abdullah'ın, Molla Bekir'in zevcesi iken, bundan bir hafta kadar önce telakı selase ile tatlık edilmesi üzerine mezbûre Emine'nin Molla Bekir'in evinde kalan eşyalarının kendisine iadesini istemesi Hakkında dava(21 Teşrin'i-evvel 1323R.).

268/21–1 Bekariyetini İzale Etme Davası

Ilgın kazası dairesinde bulunan Çiğli Saflı kâryesinden Halil kızı Emine'yi gece saat 02:30- 03:00 gibi kaçırıp suret-i cebriyede bekâretini izâle etmek fiiliyle mâznun-u aleyh olan kariye-i merkumeden Emin oğlu ismailin Tahir hakkında açtığı dava kaydı (24 Zi'l-ka'de 1325H.).

268/24–3 Vasî Ta'yîni

Derbend kâryesinden Yevan oğlu Ali ibn-i Ahmet'in askerde vefat etmesi üzerine varisi munhasıran babası Ahmet bin Ali olup, verisi ve terekesine başkasının hakkı olmadığına dair dava kaydı(16 Kanun-i Sâni 1323R.).

268/25–1 Borçlu İken Ölen Birinin Borcunun Verisleri Tarafından Terekesinden Ödenmesi Hakkında Dava

Ilgın Köprübaşında mezkûr Rumeli muhacirlerinden iken bundan ekdem ölen Üzeyir ibn-i Hacı Hasan kaza-i mezkureye tabi Osmaniye kâryesinde sakin muhacirinden muteveffa Molla Ahmet'ten oğlu İsmail'in kızı Züleyha ve li-üb amcası Emin bin Molla Ahmet muteveffa Üzeyirin hayatta iken Züleyha'nın malından dört edet lira-i Osmanî himayesinde bir öküz aldığını ve borcunu ödemediğinden, bu borcun muteveffanın varisi idris ibn-i Hacı Hasan tarafından müteveffanın terekesinden tahsil edilmesi hakkında dava kaydı.

Ayrıca Şeyh Vefa mahallesinde musküm tüccarlardan ve Teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Rum Milletinden Antikacızade Vasilaki meclis-i şer'de müteveffâ-i mezbûr Üzeyirin vekil-i akıl ve sıhhatinde iken kendisine yüz atmış üç kuruş deyni olduğunu ve bu meblağ-ı deyn-i mezkûrun tereke-i müteveffaya varis olan hazıran-ı

mezbûr zevcesi Ayşe Hatun İdris'ten alı verilmesi hakkında dava kaydı(8 Zi'l-hicce 1325H.).

268/26–1 Boşanma Davası

İlgin'in Hoşi Mahallesiinde meskûn muhacirinden Osman oğlu Salih müddeinin damadı olup, Uçarı mahallesinden meskûn muhacirinden Mustafa bin şer'if ve kızı Selime nam Hatun müvacerinde dava ederek Cafer Bey amcası Mustafa'nın kızı mezbûre Selime'yi talâkı selase ile tatlik ettiğini beyan etmesi üzerine müdde-i mezbûr Mustafa da cevabında zevcesi Selime'yi asla talâkı selase ile tatlik etmediğini, zevcesi ile annesinin imtizaç edemediklerinden dolayı zevcesine birkaç gün git diye söylemiş olduğunu beyan etmesi üzerine, mezbûr selime Hatunda zevces-i mezkûr Mustafanı Talâkı selase zikir etmeyip sadece kendisinin maruzatı dairesinde kendisini tatlik eylediği hakkında dava(23 Kanun-i Sâni 1323R.).

268/27–3 Mehir Davası

İlgin'nın Balıfkiye Mahallesiinde sakin Konyalı Ahmet Efendi karimesi Şerife nam Hatun Zincirli mahallesinden Sedefkar oğlu Mustafa ibn-i Hasan'nın kendisini gıyaben tatlik ettiğini belirterek müdde-i aleyh Mustafa'nın kendisinin inden dokuz yüz kuruş aldığını belirterek bunların kendisine iadesini talep ederken, Mustaf'a dahi cevabında mezbûre-i iki yüz kuruş i müsemma ile ahd eylediğini belirterek, Sebebinin mezbûr Şer'ifenin ve nafakasından? Vazgeçtiğini belirterek ayrıldıklarını söyleyip diğer iddiaları yalanlaması hakkında dava(9 Kanun-i evvel 1323R.).

268/30–1 Deyn(Borç) Davası

Cumrut Mahallesiinde sakin sahibi arzuhal Duranizade müteveffa Mehmet Efendi'nin önceki eşi binti Mustafa arzuhalde mazkur Hacı İbrahim Efendi'ye karşı şöyle dava eder ki, mürisimiz ve zevatı müteveffâ-i mümâ-ileyh Mehmet Efendi'nin hayatta iken dört sene evvel bir çift öküz almak üzere başından ve malından bir kuruş berat altını kendisine teslim edip deyni olduğunu ve 5 lira tereke-i mahfiye sinden alınıp yedime teslimini talep ederim dedikte müdde-i aleyh Hacı İbrahim ise pederim

hayatta iken müdde-i mezbûre ye öyle borcu olmadığını beyan etmesi Hakkında dava(9 Kanun-i Sâni 1323R.).

268/32–1 Mîrâs Davası

İlgın'nın Hoşı Mahallesinde sakin iken vefat eden Kurt Osman oğlu Mustafa Çavuş ibn-i Hüseyin'nin veraseti zevcesi Hafize binti Süleyman nam Hatun'un çelebiyi sagire kızı Hatice li-üb er-karındaşı Yorgancı Osman Efendi ve li-üb kız karındaşı Ayşe'ye münhasır olan tereke defteri hakkında dava kaydı(26 Zi'l-hicce 1325H.).

268/34–1 Varis Ta'yîni

Konya vilayeti celilesine fi 23 recep 1323 ve 20 Eylül 1320 tarih ve 6400 numaralı ihbarnamesiyle vefatı bildirilen beşinci bölüğün ikinci ... askeri hizmetini yapmakta iken ve daha sonra vefat eden İlgın'nın Derbend kâryesinden sagir oğlu Hasan bin Mustafa'nın verese-i babası olan Mustafa ibn-i Hasan ile anası Alime binti Balıkçı oğlu Osman'ın hazır olan şahitlerin şahadetiyle Hasan'ın varisi oldukları hakkında mahkemeye intikal eden dava(1 Muharrem 1326H.).

268/34–3 Varis Tayini

İlgın'ın Çiğil Ulvi Kâryesinden Veysi Oğlu İsmail bin Mevlüd'ün hizmeti askeriyesini ifa etmekte iken bundan akdem ölmesi üzerine Konya vilayetine 27 Şubat 1323 ve 13 teşrin-i evvel 1321 tarih ve 191 numaralı ihbarnamede İkinci Orduyu Hümayün Muşiriyeti Celilesi Tahriratı 'Aliye'sine atfen emr'u aşar olunmakla müteveffâ-i merhumun varisi anası babası binti Ali ile babaları bir olan İbrahim, kesiban ve Emine kardeşlerin müteveffa ismailin varisi oldukları, şahitler huzurunda tasdik kılınan dava(1 Muharrem 1326H.).

268/34–1 Çocuklarını Terk Edip Daha Sonra Ölen Kişi Hakkında

Rumeli Şark-ı vilayetinin ...kazasına bağlı Karakaşlı Kâryesi ahalilerinden olup yedi sene önce Osmanlı Devletine hicret eden Cinci Hoca oğlu İbrahim ibn-i Halil isimli kişinin Osmanlı Devletinden aldığı izinle Kadınhanı, Sarayönü Kâryesinde iskan edildiği ve Konya'da vefat ettiği, sözü edilen kâryeden Ahmet oğlu Şaban ve Ali oğlu Mehmet'in şahadet etmesiyle, müteveffâ-i merkumun büyük oğlu

Recep ve kızları Meryem ve Azize'yi terk etmiş olduğu hakkında dava kaydı (Fi 1 Muharrem 1326H.).

268/34–3 Varislerin Kimler Olduğu

Ilgın'ın Çiğil Ülvi Kâryesinden Veysi oğlu İsmail bin Mevlüd'ün askeri hizmetini yapmakta iken, daha sonra vefat etmesi üzerine varisi anası Rabia binti Ali ile li-üb er-karındaşı İbrahim ile li-üb kız karındaşı Keziban ve Emine'nin varisleri oldukları ve bunlardan başka varislerinin olmadığı, Çiğil Kâryesi muhtarının şehâdetiyle ve hükm-ü şer'inin de bu yönde olduğu hakkında dava kaydı(Fi 1 Muharrem 1326H.).

268/36 Nafaka Davası

Ilgın Kazası Hoş Mahallesinde sakin iken daha sonra vefat eden Hacı Abdi kerimesi Ayşe Hatun'un Hacı Osman Efendi'nin oğlu Hakkı Efendi'nin zevcesi olması hasebiyle bir seneden beri kendisini hânesinden terk ederek, pederi hânesine götürülen ve haliyet altını ve elbiselerine ve eşyalarına el koyan ve bu müddet zarfında taraf-ı şer-i şeriften tayin buyrulan üç bin beş yüz kuruşluk -i mu'accel ve i mü'eccelesini vermeyen Hakkı Efendi'yi dava eden müdde-i Ayşe Hanım'ın sözü edilen zevcesinden bunların ahz ve tahsil ile kendisine teslim edilmesini istemesi hakkında dava(9 Kanun-i Sâni 1323R.).

268/40–1 Nafaka Davası

Ilgın'ın Zincirli Mahallesinde sakin Çakeryan Kâryesi sâkinlerinden Şer'ife'nin vekili Tahir Efendi işhadda isimleri muharrer Kasap Mustafa oğlu Başak muvâcehesinde şöyle dava ederki; müvekkilim mezbûr Şerife müdde-i aleyh Mustafa oğlu Osman'ın zevce-i menkuhası olup zifaf gecesi kendisini tatlik etmiş bulunan mezbûr Osman'ın zimmetinde makudu aleyh -i mu'accele ve mü'eccelesinden ibraz eylediğim bir kıta iddianame mucebince cem'an üç bin bir kuruş alacağa mukabil eşya ve hâliyatın aynen kendisine teslimini talep etmesi üzerine müdde-i aleyh Osman Şerife Hatun'un hala tahtı nikâhında zevcesi bulunduğunu iddia ettiği gibi kendisini asla tatlik etmediğini beyanla mezbûr Şer'ife'nin kendisine itaât ettiği takdirde sandığında mevcut bulunan eşya neden ibaret ise kendisine teslim edeceğini ve eşyanın müfredatını bilmediğini beyan ve -i mu'accel ve mü'eccelden kendisine

üç bin bir kuruş zimmetinde deyn-i olduğu hakkında dava kaydı(2 Kanun-i Sâni 13239R.).

268/46–3 Nikâh ve Zevciyât İddiası

Mehmet Ağa'nın dayısının kızı Azize'nin kocası olduğunu iddia etmesi ve kız babasının bunu reddetmesi üzerine olay mahkemelik olmuştur. Ilgın Kazası Balıfkiye Mahallesiinde sakin Mehmet Emin Ağa'nın kızı Azize nam Hatun'un Ilgın'ın Köşk mahallesinden Numan Efendi oğlu Mehmet Ağa tarafından zevcelik iddia edilmesinden dolayı durum mahkemeye intikal etmiş. Kız babası Mehmet Emin Ağa aynı zamanda Mehmet Ağa'nın dayısıdır. ve kızını başkasına nikâhladığını söyleyerek, bu noktada şahitlerini de mahkemeye getirerek durumun Mehmet Ağa'nın iddia ettiği gibi olmadığını ispat etmeye çalışması hakkında dava (31 Kanun'i Sani 1323R.).

268/49–1 Nikâh ve Zevciyât İddiası

Yahya oğlu Ömer'in deli Mustafa'nın kızı Nagogşi ? nam Hatun'un kendisinin nikahlısı olduğunu belirtmesi ve kız babasının bu nikaha karşı çıkararak kızını alıp götürmesi meselesi. Ilgın'ın Burhanye kâryesinde sakin Yahya oğlu Ömer'in yine aynı kâryeden olan Deli Mustafa'nın kızı Nagogşi nam Hatun'un şahitler huzurunda merhum Ömer'e ben Allah'ın emri ve peygamberin kavli üzerine sana vardım beni kabul et demesi üzerine merhum Ömer'in dahi aynen Allah'ın emri ve peygamberin kavli üzerine seni aldım kabul ettim diye beyan etmesiyle 10 lira-i Osmanî'yi olarak mezbûrenin babasına vereceğini belirterek aktu nikâh icra edildiği kızın pederi Deli Mustafa'nın bu nikâha karşı gelmesi hakkında ki dava metni(21 Muharrem 1326H.).

268/53–1 Alacak Davası

Çiğil Safılı Kâryesinden Mecit oğlu Hasan bin Hasan'ın mübaşir Ahmet Ağa bin Alişan'nin huzurunda, daha önce askerde vefat eden Bekir bin Hasan'ın Ahmet Ağadan yirmi kuruş alacak hakkı bulunmaktadır. Müteveffa'nın vefat etmesiyle bu paranın varislerine verilmesi hakkında açılan dava metni(6 Safer 1327H.).

268/53–3 Nikâh Akti

Rumeli muhacirlerinden Sıddıka bint-i Ali'nin bir süre önce Emin'in ölmesi üzerine aynı kâryeden Sarı oğlu Hasan'a talip olması altı yüz bir kuruş mihr -i mu'accel ve üç yüz kuruş mihr-i mü'accelinin ile merhum Sarı oğlu Hasan bin İbrahim'in akt'e talip ve rızası bulunduğu dair dava(8 Mart 1324R.).

268/56–1 Alacak Davası

İlgın Kazası Çavuş Mahallesinde meskûn iken daha sonra vefat eden bi'la varis-i maaruf ve marufe Tatar kızı Fatma binti Abdullah bin Abdurrahman bi'l-cümle terekesi beytûmale ait olduğu ve Abdullah bin Lokman'nın daha önce kendisine hizmeti olduğu ve merkum Fatma'nın borcunu ödemedi vefat etmesi sonucu alacaklı olan Abdullah bin Lokman'nın bin altı yüz guruş alacağını almak için mahkeme-i şer'iyenin icrasıyla tereke-i müteveffâ-i mezbûrenin mallarının kendisine eda-i teslim olunmasını Emin vekîl-i mümâ-ileyha Hakkı Efendiye tenbih olunmasını istemesi hakkında tutulan dava kaydı(8 Mayıs 1324R.).

268/57–1 Tereke Davası

İlgın Kazası Belekler kâryesinde sahibi arzuhal Ümmügülsüm bint-i Kara Mehmet nam Hatun meclis-i şer-i şer'ifte Üski Kazası ahalisinden Hüseyin bin Mehmet muvâcehesinde merkum Hüseyin Ağa zamanında yirmi dört kuruş alacak hakkı olduğu mezkûrun vefat etmesiyle terekesi tamamıyla babasına muntekal bizden başka varisi ve terekesine mustehaki icrası olmadığı Hakkında dava zaptı (10 Sefer 1326H.).

268/58–1 Alacak Davası

İlgın'ın Çavuş Mahallesi sakininden ve Tatar Milletinden Abdullah bin Numan İlgın Kazası hükümet konağındaki mahkemede meclis-i şer-i şer'if önünde Niyazi Efendi huzuru müveccehesinde tahrir kelim edip ve ... mecediye ücretle hizmetinde bulunduğum Tatar Fatma bint-i Abdullah'tan terakkim maaşımdan alacağım olan yetmiş adet mecediye'nin iddiası hakkında dava(4 Rebî'ü'l-evvel 1326H.).

268/64–1 Birbirine Talip Olan Kız ve Erkeğin Evliliklerine Kızın Babasının Karşı Çıkması Hakkında

İlgın Kazasının Arnabutlu nahiyesinde Arnabut Mahallesi sâkinlerinden Molla Hüseyin bin Kara Mehmet Efendi ile Hacı Hüseyin kerimesi Zübeyde nam bahireyi bin üç yüz on sekiz senesinden beri birbirlerine talip oldukları fakat nikah akidlerinin icrasına kızın babası ve annesi karşı çıkması nedeniyle Olmadıkları hakkında dava(4 Rebî'ü'l-evvel 1326H.).

268/65 vd. Arap Abdulvahhap'ın Eşini Dövüp Evden Atması ve Mihrini Vermemesi Hakkında Dava

İlgın Kazasının Balıfkiye Mahallesi sâkinlerinden Arap Emine bint-i Battal'ın kaza-i mezbûre Hükümet Konağında mahkeme-i bidayete mahsus odada ve meclis-i şer-i şer'if önünde ikrârı tam ve takriri kelimeler ederek Arap Abdulvahhap'ın kendisinin eşi olduğu ve bir senedir merhum Abdulvahhap'ın kendisini dövüp evden attığını ve mihrine mukabil Abdulvahhap'ın kendisine dört yüz kuruş deyni olduğu ve bunu vermediği hakkında dava(13 Rebî'ü'l-evvel 1326H.).

268/68,69,70,71,77,78,87,88 Mihir Davası

İlgın Kazasının Zeytinli Mahallesi sâkinlerinden Hacı Osman'ın mahdumu Hakkı Efendi ile İlgın'ın Hoşi mahallesinde sakin Hacı Abdi Ayşe Hatun'un mabeyinlerinde vuku bulan âdem-i imtizaçtan dolayı mezbûr Ayşe'nin biraderini ve validesini nafaka ve e mütelebeye hakkı şer-isi olamayacağı -i mu'accel için ise, kendisiyle bidayetten tezviçlerinde bin kuruş mükâfatınca tedarik edilen hâne ve eşyayı nefise ve hâliyat ile iskat edildiği ve mezbûr Ayşe'nin hilaf-ı şer'i hareket ettiğinden bu isteklerinin haksız olduğu, şayet hukuk'u zevciyâta riayet ederse aynen kendisinin malı olduğu hakkında dava(11 Rebî'ü'l-evvel 1326H.).

268/72-1 Borç ve Veraset Davası

İlgın Kazasına bağlı Çiğli Safılı Kâryesi sâkinlerinden olan imam oğlu Osman bin Osman mahdumu Hasan'ın huzurunda akni ? Kazası ahalisinden Hüseyin bin Kara Mehmet'ten on beş kuruş alacak hakkı olduğu ve bu meblağın merhum Hüseyin Ağa'dan tahsiliyle kendisine verilmesini talep ederek, müteveffâ-i merhum Osman'ın varisi veraseti oğlu Hasan olduğu ondan başka varisi olmadığı hakkında dava(31 Mart 1324R.).

268/72–2 Borç ve Tereke Davası

Konya vilayeti dâhilinde Ilgın Kazasına tabi İhsaniye kâryesi ahalisinden Abbas bin İshak icra muhaşiri Ahmet Ağa bin Alişan huzuru muvâcehesinde kelim edip 6 sene önce kardeşinin askeriyede eceliyle vefat ettiğinden veraseti diğer biraderleri Ömer, Ganimet ve İbrahim'e geçmiş olup başka varisi ve terekesine müstehakı icrası bulunmadığı Ahmet Ağa'nın dahi merkum İshak'a yirmi beş kuruş deyni olduğu hakkında dava(9 Nisan 1324R.).

268/73–2 Tereke Davası

Ilgın Kazasına tabi Sadık kâryesi ahalisinden olup Ilgın'ın Şeyh Hayrullah mahallesinde ikamet eden Hoca Ahmet oğlu Abdullah kârye-i merkum sâkinlerinden Gazi ibn-i mezbûr Hoca Ahmet muvâcehesinde dava eder ki iş bu pederim Hoca Ahmet'in vefatından sonra mahdumları Abdullah ve Gazi ve ahiren vefat eden Mehmet ile Süleyman ve kerimesi Halime'ye veraset ittihaz edip terekesi beyan olursa taksim olduğundan gazi ile müteveffa Mehmet ayrı ayrı hânedede ve ayrı ayrı ticaretle işgal etmekte olduklarından, Gazi'nin emvali menkule ve hayvanatı müteveffa Mehmet'in terekesinde gösterilmişse de bu malların Gaziye ait olduğu ve müteveffa anneleri Arife bint-i Hacı İbiş'in terekesinden altı yüz kuruşluk hâne bedeliyle on beş re's ul maldan mürekkep ve on beş kil estani hinta ve bir minder ve bir yorgan ve iki yastık'tan ibaret olan metrukatından kardeşler arasında eşit paylaşılıp merkum Gazi'nin de hissesinin verilmesi ve Gazi ambarında bulunan yüz on kil kantarın da Gaziye ait olduğu hakkında dava(7 Rebî'ü'l-evvel 1326H.).

268/79, 80 Eşini Talâkı Selase İle Boşadıktan Sonra Tekrardan Nikâh Yapmadan Gayri Meşru İlişki Yaşadıkları Hakkında

Revani kâryesinden kedhuda oğlu Abdulsamed nam kimsenin zevcesi cemileyi talâk'ı selase ile tatlik ettikten sonra mezbûr cemile üç mah kardeşi Ali'nin hânesinde sonra da iki mah hamşirezadesinin evinde kaldığı süre içerisinde diğer birisine akt ve nikâh arzusu hâsıl olduğundan, sabık eşi Abdurrahman'ın rızası olup mezbûreyi evine götürmüş. ve mugayırı şer-i şerif olarak mezbûreye ilişki yaşadığına ve bununda köyün heyet-i ihtiyar iyesi aracılığıyla hükümete haber verildiği hukukunda dava ve şahitlerin beyanı (29 Nisan 1324R.).

268/85–1 Tereke Davası

İlgın Kazasına tabi Geçit Kâryesi ahalisinden olan K r Ali oğlu Bekir Efendi ve parlak oğlu Rüstem ve Yusuf oğlu veli ve karaca Mustafa avuş nam kimesnelerin terekeleri mücebi tahrir ve tesbit-i defter edilerek malları olmadığı hakkında dava(7 Temmuz 1322R.).

SONUÇ

İlgın coğrafi konumu yeraltı ve yer üstü kaynakları ile tarihte birçok uygarlığa ev sahipliği yapmıştır. Bu uygarlıkları kısaca Hititler, Huriler, Mitanniler, Urartular şeklinde sıralayabiliriz. Özellikle Hititler Konya ile birlikte ılgına da ayrı bir önem vermişler ve “Yalburt” su anıtını inşa etmişler. Ayrıca, İlgın’ın İstanbul-Hicaz yol güzergâhında bulunması ve çevresinde Konya gibi ticari yönde gelişmiş şehirlerin bulunması, kaplıcaların varlığı İlgın’a tarihte çok müstesna bir yer kazandırmıştır.

Üzerinde çalıştığımız 268 numaralı İlgın Şer’iye sicili 1322–26 yılları arasında Kadılar tarafından tutulan belgeleri ihtiva etmektedir. Bu belgelerden İlgın’ın Konya Vilayetine bağlı kaza merkezi olarak geçmektedir. Sicilde geçen İlgın mahalle sayısı 29 dur. Şeyh Vefa, Şeyh Bedrettin, Şeyh Hayrullah, Zincirli, Çavuş, Hacı Satılmış, Köşk, Behlüllyan, Azeri, Arnabud¹⁴⁰, Pazar mahalleleri bunlardan bir kaçıdır. Mahalle adlarından da anlaşılacağı üzere İlgın ve çevresine Kafkasya ve Balkanlar’dan göç eden pek çok kişi, Osmanlı Devletinin iskân politikasının bir sonucu olarak yerleştirilmiştir. Hatta bunlardan iki köy İhsaniye Köyü Kafkaslardan gelen göçmenlerden oluşurken, Orhaniye Köyü ise Balkanlardan gelen göçmenlerden oluşmuştur. Bunun dışında Rum milletinden olup Teb’a-i Devlet-i Aliyye den olan kişiler de mevcuttur.

Sicilde farklı konularla ilgili belgeler de bulunmaktadır. Bunlar ağırlıklı olarak evlenme- boşanma, tereke, nafaka mihr-i mu’accel ve mihr-i mü’eccel, vasî ta’yîni gibi konulardaki belgelerdir. Bunların dışında alacak-verecek meseleleri, nikâh, ırz

¹⁴⁰ Osmanlı Devleti’nin iskân politikasının bir sonucu olarak, Arnavut (Arnabud) ve Azerbaycan (Azeri) dan gelen göçmenlerin İlgın ve çevresine yerleştirilmeleri sonucu bu mahalleler bu adlarla anılmıştır. Bunun dışında özellikle son dönemlerde gerek Osmanlı devleti sınırlarında kalan ve gerekse kaybedilen topraklarda birçok göç ve sürgün olayları yaşanmıştır. Bu dönemde Anadoluya yapılan göçler için bkz. Justin McCarthy, *Ölüm ve Sürgün*, İnkılâp Yayınevi, İstanbul 1998, s.144; 148; 163; Mehmet Yılmaz, “Balkan Savaşı’ndan Sonra Türkiye’den Yunanistan’a Rum Göçleri”, SU. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türkiyat Araştırmaları Dergisi, Konya 2008, s.16.

davası gibi konularda da az da olsa belge bulunmaktadır. Söz konusu defterdeki belge sayısı yaklaşık olarak 40 adettir. Defterde bir sayfasında bazen 2-3 hüccet bulunurken bazen de bir sayfa tamamıyla bir hüccete ayrılmıştır. Mahkemeler davalı şikâyeti üzerine başlamış ve davalı ile davacının karşılıklı iddiada bulunmaları şeklinde devam etmiş ve tarafların iddialarını ispat edebilmeleri için şahitler çağrılmış, bazen de davalı ve davacının yeni şahitler getirmeleri için mahkeme ileri bir tarihe ertelenmiştir. Bazen de bir konu hakkında dava açılır fakat birkaç dava konusunun iç içe geçtiği görülmektedir. Örneğin mihir hakkında açılan bir davada borç, alacak-verecek, tereke, nafaka konuları da bu konu ile birlikte mahkemede görülmüştür. Bundan dolayı defterde mevcut olan belgelerin çoğunda, bir dava konusunu sadece mihir, nafaka yada tereke davası şeklinde tek başlık altında toplamak zordur.

Defterde geçen mal ve eşyalara baktığımızda halkın geçim kaynağının daha çok hayvancılık olduğu görülmektedir. Bununla birlikte tarla ve bağ'ı olan ailelerde mevcuttur. Düğünlerde beşi bir yerde Osmanlı altının takılması ve berat altını, boğaz altını şeklinde farklı altın gruplarının mevcut olması aslında halkın refah düzeyinin de iyi olduğunu göstermektedir. Hayvancılık olarak daha çok büyük baş hayvancılık yaygındır. İnek, tosun, manda öküzü, sığır, dana, buzağı ve beygir başlıcalarıdır. Özellikle öküzü olan ailelerin tereke kayıtlarında çift öküz şeklide geçtiği görülmektedir. Bu durum öküzün çift sürmede kullanılıyor olmasından kaynaklanıyor olması mühtemeldir. Tereke kayıtlarında, gelişen yaşam standartlarına bağlı olarak halkın taleplerinin de değiştiği görülmektedir. Özellikle borulu ve borusuz sobaların kullanılmaya başlandığı gözden kaçmayan bir ayrıntıdır. Bunun dışında mutfak malzemesi olarak da hemen hemen her evde sahan, leğen, ibrik, tencere, çuval, bulgur taşı, küp, bulgur tavası, sini, sandık, dakik sandığı, dink gibi eşyalar bulmak mümkündür.

Tereke kayıtlarında geçen ve yöre halkın kullandığı lakaplara baktığımızda Şeyh, Ağa, Bey, Hacı, Efendi, Molla, Müftü, İmam ve çelebi unvan ve lakaplarını kullanan kişi sayısının çokça olduğu görülmektedir. Ayrıca demirci, çuhadar, papuşçu, kör, sarı, derici, deli, çomak gibi 50 den fazla lakabın da seyrekte olsa

kullanıldığı görülmektedir. Genel olarak lakaplara baktığımızda kişinin yaptığı iş veya mesleğiyle alakalı olduğu gibi toplumdaki statüsünü gösteren bir yönünün de olduğu görülmektedir. Özellikle molla, müftü, şeyh ve hacı gibi unvanların yaygın bir şekilde kullanılması yörenin inanç ve düşüncü hakkında da bize bir fikir sunmaktadır.

Bu tespitlere ışığında Iğın'ın sosyo-ekonomik yapısı açıklanmaya çalışılmıştır. Sicilin metin kısmına bakılarak da konu ile ilgili bilgi ve belgelere ulaşmak mümkündür.

KAYNAKÇA

Arşiv Kaynakları

268 Numaralı İlgin Şer'ıye Sicili

Kitaplar

AYDIN, Mehmet Akif, *Türk Hukuk Tarihi*, İstanbul 1995.

BORAN, Ali-Ahmet Ögke, *Geçmişten Günümüze Bütün Yönleriyle İlgin*, Ardıçlı Form Matbaacılık, İlgin 2001.

BAHAR, Hasan, *Demir Çağında Konya ve Çevresi*, SÜ Yay., Konya 1999.

BAYKARA, Tuncer, *Türkiye Selçukluları Devrinde Konya*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay., Ankara 1985.

CİN, Halil - Ahmet Akgündüz, *Türk Hukuk Tarihi*, Selçuk Üniversitesi Yay., No. 58, I, Konya 1989.

CİN, Halil, *İslâm ve Osmanlı Hukukunda Evlenme*, AÜBE, Ankara 1974.

ÇELEBİ, Evliya, *Seyahatnamesi*, III, YKY, İstanbul 1999.

DEVELLİOĞLU, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, 25. Baskı, Aydın Kitabevi, Ankara 2008.

GÜL, Muammer-Oğuzhan Hakkoymaz, *Selçuklu'dan Günümüze Konya'nın Sosyo-Politik Yapısı*, Konya İl Emniyet Müdürlüğü AR-GE Yay., Konya 2003.

HUART, Clêmen, *Mevleviler Beldesi Konya*, Çev., Nezih Uzel, İstanbul 1978.

- KONYALI, İ. Hakkı, *Abideleri ve Kitabeleri ile Konya Tarihi*, Konya 1964.
- KARAMAN, Hayrettin, *Ana hatlarıyla İslam Hukuku*, Ensar Neşriyat, İstanbul 1998.
- KÜÇÜKDAĞ, Yusuf, *Konya Şehrinin Fiziki ve Sosyo-Ekonomik Yapısı*, Makkaleler, I, Selçuklu Belediyesi Yay., Konya 2004.
- KÜTÜKOĞLU, S. Mübahat, *Tarih Araştırmalarında Usûl*, 8. Baskı, Elif Kitabevi, İstanbul 2007.
- KARAUĞUZ, Güngör, *Hitit Döneminde Ilgın*, 1. Ulusal Ilgın Sempozyumu, Tebliğ Özeti, Ilgın Belediyesi Yay., 30 Haziran- 02 Temmuz (Ilgın/Konya)2010.
- MEMİŞ, Ekrem, *Eskiçağ Türkiye Tarihi*, 2. Baskı, Öz Eğitim Yay., Konya 1995.
- MCCARTHY, Justin, *Ölüm ve Sürgün*, Çev., Bilge Umar, İnkılâp Yayınevi, İstanbul 1998.
- MERÇİL, Erdoğan, *İlk Müslüman Türk Devletleri*, TTK Yay., Ankara 1997.
- ORHONLU, Cengiz, *Osmanlı İmparatorluğunda Derbend Teşkilatı*, Eren Yay., 2. Baskı, İstanbul 1990.
- ORTAYLI, İlber, *Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devletinde Kadı*, Turhan Kitabevi, Ankara 1994.
- ÖZDEMİR, Rıfat, *XIX Yüzyılın İlk Yarısında Ankara*, Ankara 1986.
- ÖZTÜRK, Said, *Askeri Kasama Ait On Yedinci Asır İstanbul Tereke Defterleri(Sosyo-Ekonomik Tahlil)*, Osmanlı Araştırmaları Vakfı, İstanbul 1995.
- PAKALIN, Mehmet Zeki, *Osmanlı Tarihi Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, II, MEB,

İstanbul 1983.

_____, *Osmanlı Tarihi Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*. III, MEB, İstanbul 1983.

SAK, İzzet -Cemal ÇETİN, *45 Numaralı Konya Şer'iyeye Sicili(1123–1127/1714–1715 Transkripsiyon ve Dizin)*, Selçuklu Belediyesi Kültür Yayınları, No. 28, Konya 2008.

TURAN, Osman. *Selçuklular Zamanında Türkiye, Siyasal Tarih Alp Aslan'dan Osman Gazi'ye (1071-1328)*, 6. Baskı, Boğaziçi Yay., İstanbul 1998.

TUŞ, Muhittin, *Sosyal ve Kültürel Açısından Konya*, Tablet Yay., 1. Baskı, Konya 2007.

UÇAN, Fevzi, *Ünitelerimizde Konya İli*, 2. Baskı, Konya 1986.

Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri

BATEN, Osman, *İlgın'ın(Konya) İlçe Merkezinin Beşeri ve Ekonomik Coğrafyası*, (SÜ. Sosyal Bilemler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Konya 2005.

DAMLAPINAR, Mustafa, “Konya'nın Ilgın İlçesinde Bulgaristan'dan Göçen Orhanye Köyü ile Kafkasya'dan Göçen İhsanye Köyünün Sosyal Kültürel ve Dini Hayat Açısından Karşılaştırılması, (SÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi)”, Konya 2009.

GÜLCAN, Mustafa, *Konya'da İctimâi ve İktisâdi Hayat(1675 1676)*, (SÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi), Konya 1989.

ÖZDEMİR, Gazi, *Hurufât Defterleri Işığında Ilgın*, (SÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü,

Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Konya 2005.

Makkaleler

AKGÜNDÜZ, Ahmet, “İslam Hukuku’nun Osmanlı Devletinde Tatbiki Şer’iye Mahkemeleri ve Şer’iye Sicilleri”, *Türkler*, X, Yeni Türkiye Yay., Ankara 2002, s.54-68.

AKYÜZ, Jülide, “Evlendirme Sözleşmesinin Önemli Bir Ögesi Olan “Mehir” Hakkında Bazı Düşünceler”, *AÜDTCF Tarih Araştırmaları Dergisi*, S. 37, Ankara 2005, s.213-230.

BARMAN, Mehmet-Mehmet İpçioğlu, “1792-95Yılları Arasında Osmanlı Konya’sında Sosyal Yaşamdan Kesitler”, SÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yay., Konya 2009, s.239-253.

BEŞİRLİ, Mehmet, “385 Numaralı Harput Şer’iye Sicili’nin Tanıtımı ve Osmanlı Şehir Tarihi Açısından Önemi”. *OTAM Dergisi*, S. 10, Ankara 1999, s.3-25.

BİZBİRLİK, Alpay, “Osmanlı Devletinde Ticaret ve Üretime Dair Değerlendirilebilir Bir Kaynak: “Tereke Defterleri”, ve Edirne Tereke Defterleri Üzerine Bir Değerlendirme”, *Türkler*, X, YTY, Ankara 2002, s.731-736.

ÇADIRCI, Musa, “Türkiye’de Muhtarlık Kurumunun Tarihi Gelişimi”, *Çağdaş Yerel Yönetimler*, II/3, Ankara 1993, s.3-12.

ÇANLI, Mehmet, “Eytâm İdaresi ve Sandıkları (1851-1926)”, *Türkler*, XIV, Yeni Türkiye Yay., Ankara 2002, s.57-73.

ÇETİN, Cemal, “İşlevleri ve Özellikleri Bakımından Konya Menzilleri(XVII. ve XVIII. Yüzyıllar), *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*”, S. 21, Konya 2007,

s.295-343.

DİNÇ, Güven, “Şer'iyeye Sicillerine Göre XIX. Yüzyıl Ortalarında Antalya'da Ailenin Sosyo-Ekonomik Durumu”, S.17, *OTAM Yay.*, Ankara 2005, s.1-19.

GÖZÜBENLİ, Beşir, “İslam Aile Hukukunda ‘İhsan’ Kavramı Hakkında Bazı Mülahazalar”, *İHAD*, S. 11, Konya 2008, s.11-38.

HİLMİ, Tüccarzade İbrahim, “Aile Hayatımızda Avrupalılaştırmanın Tesiri”, *Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*, III, Ankara 1993, s.230-236.

İNALCIK, Halil, “Osmanlı Tarihi Hakkında Mühim Bir Kaynak”, *DTCFD*, I/2., Ankara 1942, s.89-96.

KIVRIM, İsmail, ”XVII. Yüzyılda Gaziantep Şehrinde Ailenin Oluşumu (1650–1700)”, *SÜTAD*, S. 22, Konya 2007, s.357-392.

KARAMAN, Hayrettin, “İslam’ın Getirdiği Aile Anlayışı”, *Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*, TC Başbakanlık Aile Araştırmaları Kurumu Yay., II, Ankara 1993, s.6-16.

KOÇAK, Zülfiye, “Şer’iyyeye Sicillerine Göre XVII. Yüzyılda Ayntab Şehrinde Ailenin Oluşumu (1600–1650)”, *AÜTAE*, S. 44, Erzurum 2010, s.291-306.

MAYDAER, Saadet, “Klâsik Dönem Osmanlı Toplumunda Boşanma(Bursa Şer’iyyeye Sicillerine Göre)”, *UÜİFD*, XVI/1, Bursa 2007, s.299-320.

MUŞMAL, Hüseyin, “Konya Eyaleti Ilgın Kazasında Yaşanan 1866 Depremi Üzerine Bir İnceleme”, *SÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 20, Konya 2008, s.517-527.

ÖĞÜT, Salim, “Nisa Suresinin 34. Ayeti Bağlamında Aile Kurumunun İki Temeli:

İnfak ve İtaat”, *İHAD*, S. 11, Konya 2008, s.39-58.

ÖZCAN, Ruhi, “XVII. Yüzyılın Ortalarında Ayıntab(Gaziantep)”, Manas Üniv. Sosyal Bilimler Dergisi, S. 9, Bişkek 2004, s.31–39.

PAÇACI, İbrahim, “Sosyal Hayattaki Değişim Sürecinde İslam Aile Hukuku(Evlenme ve Boşanma Örneği)”, *İHAD*, S. 11, Konya 2008, s.93-112.

SAVAŞ, Saim. “Fetva ve Şer’iye Sicillerine Göre Ailenin Teşekkülü ve Dağılması”, *Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*, II, TC BAAKY, Ankara 1992, s.125-168.

SAK, İzzet–Alaaddin Aköz, “Osmanlı Toplumunda Evliliğin Karşılıklı Anlaşma İle Sona Erdirilmesi: Muhâla’a (18.Yüzyıl Konya Şer’iye Sicillerine Göre)” *SÜTAE*, S. 15, Konya 2004, s.91-140.

UĞUR, Yunus, ”Mahkeme Kayıtları(Şer’iye Sicilleri), Literatür Değerlendirmesi ve Bibliyografya, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*”, I/1, İstanbul 2003, s.305-344.

YILMAZ, Mehmet, “Balkan Savaşı’ndan Sonra Türkiye’den Yunanistan’a Rum Göçleri”, SU. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türkiyat Araştırmaları Dergisi, Konya 2008, s.1-26.

Web

www.yok.gov.tr

LÜGATÇE

A-B

Ahkâm-ı Adliye: Adaletle alâkalı hükümler, emirler

Ahval: Haller. Vaziyetler. Oluşlar.

Akd: Âkid, Huk: Nikâh, hibe, vasiyet, bey' u şîrâ gibi şer'î bir muameleyi iki tarafın iltizam ve taahhüd etmeleridir, icab ile kabulün irtibatından ibarettir. Böyle bir muameleye mün'akid denir. Bunun böyle vücuda gelmesine de in'ikad denilir.

Akdem: Daha önce. Daha ileri. Daha mühim.

Arzuhal: (Arz-ı hâl) Bir iş için bir makam veya resmi daireye bir iş sahibinin verdiği dilekçe. İstida-name.

Asâkir-i redif: Terhis olup ihtiyata geçen askerler.

Âsitan(em): (*Farsça*)Kapı eşiği. Dergâh. Tekke.

Ba'del sual: Sonraki Soru. Sorulan şey.

Badehu: Bundan sonra. Ondan sonra.

Balada: (*Farsça*) Yüksek. Yukarı. Yüce. Yüksek kat.

Bargir: Yük taşıyan. Beygir.

Battal: Boş. Hükümsüz. İşsiz. Metruk. Kullanılmaz olan.

Ber vech-i iddia: (*Farsça*)İddia edildiği gibi, aynen.

Beyan: İzah. Açıklama. Anlatma. Açık söyleme.

Beyn: Arası, arasında, aralık. İki şeyin arası. İkisinin ortası. Firkat. Ayrılık.

Bidayet: Başlangıç. İlk önce. Evvel ve ibtida. İlk olarak.

Bi'l-vürûd: gelerek, gelmekle, bir şeyin tesirine uğramak

C-D-E

Caiz: Mümkün, olur, olabilir. Fık: Yapılması sahih ve mübah olan herhangi bir fiil veya akit.

Çâkerâne: (*Farsça*)Kölecesine, köle gibi.

Çelebi-i sagir: Küçük Çocuk

Dakik: Un

Def'a: Bir kere(daha anlamında)

Dermeyan: (Der-miyân) f. Ortada olan şey, arada.

Derun: (*Farsça*)İç taraf. Dâhil.

Deyn-i mezkûr: Zikri geçen borç.

Evvelce bahsi geçmiş olan borç.

Ehli vukuf: Bir mes'ele hakkında bilgi sahibi olan salâhiyetli kimseler. Vukuf ehli. Bilirkişi.

Esamisi: İsimler, adlar.

Eyyam: (Yevm. C.) Devirler. Günler. Güç, iktidar, nüfuz.

F-H-İ

Fer'a: Yüksek yer

Ferağ: Sahiplik hakkını başkasına devredip ilişki kesme; bu iş için tapuda yapılan resmi işlem

Fetva: Bir hâdise, bir muâmele hakkındaki hükm-ü şer'îyi ehli olanın haber vermesi ve o hükme dair verilen mâlumat, bilgi.

Fevkani: Üst, üst tarafta, üstteki.

Filhakika: (Fi-l-hakika) Hakikatte, esasında, hakikaten, doğrusu.

Füruht: (*Farsça*) Satım. Satış.

Gıyaben: Bulunmadığı halde. Mevcut ve hazır olmaksızın. Mahkeme veya duruşmada olmadan.

Hafid: Evlâd. Oğul. Torun.

Havi: İçine alan, ihtiva eden, kaplayan. Câmi'.

Helke: bakır bakraç, kova anlamında kullanılan kelime(Rumca bir kelime)

Hınta: Buğday.

Hükm-ü şer'i: Kur'an-ı Kerim'e ve Din-i İslâm'a uygun kanun ile verilen karar. Şeriatın hükmü.

İ'ta eylemek: Vermek. Bahşetmek. İhsan etmek.

İbka: Bâkileştirmek. Devamlı etmek. Azletmeyip yerinde bırakmak. Yerinde devamlı etmek.

İbrâ(ğ): (Ber'. den) Temize çıkarmak. Borçtan kurtarmak. Sağlamaştırmak.

İbraz: Göstermek. Meydana koymak.

İfa etmek: Ödemek. Yerine getirmek. Söz verdiği veya vazife bildiğini yerine getirmek. Kılmak. Yapmak.

İhtiyat: Sakınmak İşleri iyi düşünmek. Tedbirlilik. İşlerde basiret üzere bulunmak yedek.

İkame: Oturtmak. Mukim olmak. Yerleştirmek. İskân eylemek. Bulundurmak. Meydana koymak. Vücuda getirmek. Dâva açmak. Ayağa kaldırmak. Kıyam etmek.

İkrar: Açıktan söylemek. Kabul ve tasdik etmek. Hakkı itiraf etmek. Karar vermek. Mukarrer kılmak. Fık: Bir kimseye diğerinin kendisinde olan hakkını haber vermek.

İmla: Yazı yazma. (Dikte), Müddeti mühlet vererek uzatma.

İmtizac: Muvafık ve mutabık olmak. Mezc olmak, uyuşmak. İyi geçinmek. Karışmak.

İşkât: Sükût ettirmek. Cevap veremeyecek hâle getirmek. Susturmak

İstida: (Vedâ. dan) Bakılmak üzere emaneten bir kimseye bir şey bırakmak. Bir malı emaneten bir yere bırakmak.

İstihsal: Hâsil etmek. Husule getirmek. Elde etmek. Üretmek.

İstirham: Merhamet istemek. Yalvarmak. İzin istemek. Rica etmek.

İstişad: Birisinin şahidliğini istemek. Şâhid göstermek. Delil olarak ileri sürmek.

İstişad: Birisinin şahidliğini istemek. Şâhid göstermek. Delil olarak ileri sürmek. Şehid olmak.

İştigal: Bir iş işlemek. Uğraşmak. Çalışmak. Meşgul olmak.

İtham(Olunan): Kabahatli görmek. Suç isnad etmek. Töhmetsizlendirmek. Kabahatli görünmek. Töhmetsiz olmak.

İzafe(t): Bir şeyi bir kimseye veya bir şeye nisbet etmek, yakın etmek. İsnâd etmek. Katmak, katıştırmak.

K-L-M

Kârye: Köy. Nâhiyeden küçük olan, insanlarla meskûn yer.

Kavlî: Sözle alâkalı. Söz niteliğinde.

Kebir: Büyük, âli, yüce.

Kebire: Büyükler

Kerime: Kız evlâd.

Ketb: Yazma. Toplama, cem'etme

Kıyye: Okka. Eskiden kullanılan bir ağırlık ölçüsü. Kıyye-i atika da denir. Şimdiki 1282 gram. (Bak: Okıyye)

Kîl: Söz, kelâm, denilen.

Lahik: Yetişen, vâsil olan, ulaşan. İlâve olan, eklenen.

Li'ecli's-şehade: Şehâdet yapmak için.

Li-ecli't-tahsil: Okumak için, tahsil yapmak için.

Li-üb: Baba bir (kardeşler).

Li-üm: Ana bir (kardeşler).

Ma'kud: (U, uzun okunur) Akdolanmış, bağlanmış, düğümlü, bağlı.

Ma'lumat: Bilinen şeyler, bilinenler. Bir iş veya mevzu hakkındaki bilgiler

Ma'ada: Başka. Fazla. Bundan gayrı. (Bak: Adâ) (İstisnâ kelimesidir)

Ma'dud: Hesabedilen. Sayılan. Addedilen.

Mah: (Meh) f. Senenin onikide birisi. Yirmi sekiz, yirmi dokuz, otuz veya otuz bir günlük zaman.

Mahallât: Mahalleler

Mahsub (edilmiş): Saymak, Sayılmış

Mahsub: Sayılmış. Hesaplanmış. Hesabına kaydedilmiş. Bir zata mensub kabul edilen.

Mahzar: (Huzur. dan) Hazır olma. Gösteriş, görünüş. Huzur yeri. Büyük bir insanın önü. Birçok kimse tarafından imzalı dilekçe.

Ma'kud: (U, uzun okunur) Akdolanmış, bağlanmış, düğümlü, bağlı.

Malbusât: Giyilecek şeyler. Elbiseler.

Mansıb: (Nasb. dan) Devlet hizmeti. Memuriyet.

Marifet: Hüner. Üstadlık. San'at. Bilme, bir şeyi cüz'i vecihle bilmek

Ma'ruzât: Arz olunanlar. Arzedilenler, takdim edilenler. Küçükten büyüğe bildirilenler.

Maşlah: Anadolu kadınlarının yünden, kıldan tezgâhlarda dokudukları, erkeklerin üzerine aldığı palto yerine kullanılan ve çok sıcak tutan, sert kış şartlarında genellikle hayvan sürülerinin peşinden gelen çobanların giydiği Anadolu da uzunca süre kullanılmış, yöresel bir üst giysisidir.

Matlub: İstek, istenilen şey.

Meblağ: Para, mevcut para miktarı.

Mecidiye: Sultan Abdülmecid zamanında 1840'da basılmış 20 kuruş değerinde gümüş para.

Mecmu: Bütün, hepsi. Topluca. Yığılmış. Cem' olunmuş. Bir araya getirilmiş şey

Meçhul: Bilinmeyen

Medhul: (Dahl. den) Ayıplanacak kusuru olan. Dile düşmüş.

Mefruş: Döşenmiş, ferş olunmuş, serilmiş.

Menkuha: Nikâhlı karı. Nikâhlanmış olan kadın.

Mensub: Nasbolunmuş, memuriyete konulmuş.

Merbut: Bağlı. Rabtedilmiş. Mensub. Ekli. Ulaşmış, bitişmiş, bitişik.

Merkum: Yazılmış. Adı geçmiş. Rakamla söylenmiş. Sayılmış.

Mesture: Örtülü kadın. İslâmiyetin emrettiği şekilde örtülmesi farz olan yerlerini örtmüş olan kadın

Meşhud: Görünen. Şehâdet edilen.

Meşruh: Şerh olunmuş. Anlatılmış. Açıklanmış. İzah olunmuş.

Metrukât: Bırakılan şeyler, metruklar, mîrâslar.

Metruke: Terk eden (Erkekten) boşanmış. Kocası tarafından bırakılmış kadın.

Meyan(miyan): *Farsça*; Orta, ara, vasat, meyan.

Mezbûr(e): Adı geçen. İsmi yukarıda geçen. (Bak: Merkurum)

Mezkûr: Zikri geçen. Zikredilmiş. Evvelce bahsi geçmiş olan. (Bak: Mezbûr-Merkum)

Mihr: Huk: Mihr. Evlenme muamelesinde erkek tarafından kadına verilen nikâh bedeli.

Mihr-i misil: Nikâh anında belirlenmeyen mihre denir.

Mihr-i mu'accel: Nikâhta erkek tarafından kız tarafına verilen ağırlık, para.

Mihr-i mü'ccel: Boşanma veya ölüm halinde, kız tarafına verilmesi nikâhta kararlaştırılmış olan para.

Mihr-i Müsemma: Nikâh akdi sırasında belirlenen mihre mihrî müsemma denir.

Muarız: Bir şeyden yan çizen. Muâraza eden. Karşı gelen

Muayyen: Görülmüş olan, kat'i olarak belli olan, belli, ölçülü, tayin ve tesbit olunmuş, kararlaştırılmış

Mufarakat: Ayrılık, ayrılmak.

Muhalat: (muhal)Mümkün olmayanlar. Muhaller. Muhal ve bâtil olan şeyler.

Muhtasar: Az. Kısa. Uzun olmayan.

Mukaddem: Zaman ve mekân cihetiyle daha evvel olan.

Mümâ-ileyh: (Mumâileyhâ) Kendisine işâret edilen. İsmi evvelce geçen.

Mutabık: Uygun. Muvafık. Uyan.

Mutala: Bir mes'ele hakkında bilgi edinmek için tetkikatta bulunma, okuma, okuma ile meşguliyet.

Muteber: İtibâr gören. Beğenilen. İnanılır. Güvenilir. Hatırı sayılır. Hüküm geçiren.

Muttali: Haberli. Bilgisi olan. Bir yüksek yerden bakarak görüp anlayan. Vâkîf. Derk eden.

Muttasıl: Bitişik. Aralıksız. Fâsılasız. Hiç durmadan. İttisâl eden, ulaşan, kavuşan.

Muvâcehe: Karşı, ön. Yüz yüze gelme. Yüzleşmek. Huzurunda olmak.

Muvafık: Uygun. Yerinde. Denk.

Müdafî: Müdafaa eden. Koruyan. Def eden.

Müdde-i aleyh: Aleyhinde dâvâ açılan.

Müdde-i: İddia eden. İddiacı. Davacı. Bir hükümde ayak direyen. Hak olduğunu veya herhangi hakkın zayi olduğunu dâvâ eden.

Mündericat: İçindekiler. Derc olunmuş olanlar.

Münhasır: (Hasr. dan) Belli bir sınırdan içinde olup harice tecavüz etmeyen, inhisar eden, her yanı çevrili. Yalnız bir kimseye veya bir şeye mahsus olan.

Müsemma: İsimlendirilen, ad verilmiş olan, bir ismi olan.

Müsta'bid: (Abd. dan) Kul veya köle edinen. Kendine ibadet ettiren.

Müstahak: Hak eden, hak etmiş. Kendisi kazanmış.

Müsta'mel: Kullanılan, kullanılmış. Eski, köhne.

Müştemilat: Bir şeyin içine aldığı şeyler, kapladığı şeyler.

Müteallik: Alâkalı. Bir yere bağlı, bir şeye mensub.

Mütebaki: Geri kalan, artan, fazlası. Arta kalan.

Müteharrik: Harekete geçen, kıvıldanan. Yerinde durmayıp hareket eden. Devir ve hareket eden.

Müteveffa: Ölü, vefat etmiş, ölmüş. (Bak: Mevt)

Müvadd: Kanunlar. Kaideler. İşler. Hususlar.

Müvekkil: İşini başkasına tevkil edip o işte o kimseyi kendi yerine ikame eyleyen. Vekil tâyin eden.

Müzayede: Devletçe veya bir müesseseye satılığa çıkarılan bir malın veya arazinin arttırılmaya konulması

Müzekki: Huk: Şâhitleri gizli olarak tezkiye eden kimse. Eskiden hâkimler, şâhit olarak gösterilen kişilerin iyi kimse olup olmadıklarını, şehâdetlerinin kabul olunabilip olunamayacağını icab eden kimselerden sorarlar, haklarında; "İyidir" denilenlerin şehâdetlerini kabul ederlerdi.

N-R-S

Nafaka: Geçindirmeğe mecbur olduğu kimselere veya çocuklarına mahkeme kararıyla verilen işe parası.

Nıf: Yarım, yarı.

Pelas: Çul, aba. Eski kilim, keçe vs

Re's: Baş, Kafa, Tepe, Başlangış

Refikim: Eş, arkadaş, yardımcı

Sabık: Geçmiş. Önceki.

Sagire: Küçük, ufak. Büluğa ermemiş çocuk.

Sakin: Bir yerde oturan, ikamet eden

Salahiyet: Bir işe karışmağa veya o işi yapmağa hakkı olmak

Sekene: Sâkin olanlar, oturanlar. Bir yerde devamlı oturanlar.

Selase: Üç.

Sulb: Sülâle, zürriyet.

Sulbiye: Nesebi hâlis olan.

Sübut: Sâbit, berkarar ve pâyidar olup durmak. Oynak ve müteharrik olmamak. Kat'i olarak meydana çıkmak. Sâbit oluş.

Şahid-i adil: Adaletli şahit

Şehr-i Haziran: Haziran ayı

T-U-V

Taalluk: Muhabbet etmek, sevmek. Alâkalı olmak.

Ta'dad: Sayı saymak. Sayıp dökmek. Birer birer söylemek. Sıralamak.

Ta'dad: Sayı saymak. Sayıp dökmek. Birer birer söylemek. Sıralamak.

Tahrir: Yazmak. Yazılmak. Kaydetmek.

Tahtanî: Alt kat. Alt katla alâkalı.

Takdir: Kıymet vermek. Değerini, kıymetini, lüzumunu anlamak.

Talâk: Boşamak. Boşanmak. Bağlı olan bir şeyi çözmek, ayırmak. Nikâhlı karısını bırakmak.

Talâk-ı selase: Erkeğin, kadına üç defa üst üste seni boşadım demek suretiyle kadının boş olması durumudur, bu işlemin sununda çiftlerin tekrar evlenebilmeleri için kadının yabancı bir erkeğe bir günlüğüne nikâhlanması lazımdır

Talik: Asmak Geciktirmek. Muallâk kalmak. Bir zamana bıraktırmak.

Talik-i mahkeme: Mahkemenin ertelenmesi

Tarafeyn: İki taraf. İki nihayet. Davada karşılıklı iki hasım. Her iki taraf.

Tasrih: Belirtmek. Açık açık anlatmak. Zâhir ve ayân kılmak.

Tatlik: Boşamak. Karısını terk edip nikâhını feshetmek.

Tavsiye: Vasîyet bırakma. Ismarlama, sipariş etme.

Tavsiye-i umurları: Vasîyet işleri

Tefhim: Anlatmak. Bildirmek.

Tefrik: Birbirinden ayırmak, seçmek, ayırt etmek, ayrı kılmak.

Tenbie: Haber vermek

Tenkîh: Nikâh etmek, nikâhlanmak. Araştırıp, dikkat edip bir şeyin sonuna hakikatine ermek.

Tereke: (Terike) Ölen bir kimsenin bıraktığı malların hepsi.

Tesmiye: İsimlendirme. Ad verme. Besmele çekme.

Tevcih: Döndürmek, yöneltmek.

Tezkiye: Tamam etmek. Doğruluğuna şahadet etmek. Birisinin durumu hakkında soruşturmak. Pak ve temiz etmek

Umur: iş, (Umuru Hayriye: Hayırlı işler)

Vak'a: Hâdise. Olup geçen şey. Mesele.

Varis: Mîrâsçı. Kendisine mîrâs düşen. Mîrâsa konan. Vefat eden birisinin maddî veya manevî mal ve mülkünde kullanmaya, tasarrufa salâhiyetli olan.

Vasî: (Vesâyet. den) Bir ölünün vasîyetini yerine getirmeye memur edilen kimse. Bir yetimin veya akılca zayıf, hasta olan bir kimsenin malını idare eden kimse.

Vecih: (Vecih) Yüz, çehre, surat. Tarz, üslup.

Verese: Mîrâsçılar. Mîrâs alanlar.

Vurud: Geliş. Gelme. Vârid olma. Gelip yetişme.

Y-Z

Yed: El. Kuvvet, kudret, güç.
Yekûn: Toptan, hepsi. Netice. Toplam.
(Arapçada; olur-oluyor manasındadır)
Yevmi-i mezkûr: Zikri geçen gün.
Evvelce bahsi geçmiş olan gün
Zeval: Zail olma, sona erme. Gitmek.
Yerinden ayrılıp gitmek.

Zevcat: (Zevce. C.) Zevceler. Karılar.
Kadın eşler.
Zimem: (Zimmet. C.) Borçlar, zimmetler.
Zimmet: Himayeyi temin eden ittifak.
Borç. Alâkalı.

IV. BÖLÜM

METİN

268 NOLU IGIN'IN ŞER'İYE SİCİLİ DEFTERİ (1322–1326)

268/1–1

Mahmut Hisar Kâryesinde Papuşçu esnafından olarak Maruliye Kasabası ahalisindendenilen bir kimesne tahminen bundan bir mah mukaddem Kârye-i mezbûrede sakin iken vefat etmekle veraseti Kârye-i mezbûre ahalisinden Çatlak Mehmet'in kerimesi Şerife ve maruliye Kâryesinden ismi malumları olmasıyla er-karındaşına münhasıra olduğu Kârye-i mezbûre muhtarlığından bildirilmiş ve müteveffanın Kârye-i mezbûrada vaki....Ambarında yirmi altı kîl-i İstanbuli hintası mevcut olup ve muhtar tarafından tekmil ve tayin edilmiş ve Bulcuk Kâryesinde marulyeli Mustafa Efendi komşu olmak hasebiyle Kâryeye gelip dört arısını ve mühürlü zimmem defterini alıp götürmüş ve bir bargirini de satıp ve vasîyetine mukabil sarf etmiş olduğu malum olmak için işbu mahalle kayıt ve mahkmeden malumât olmaksızın hiçbir kimesneye zimem ve saire ahvalinden nesne teslim edilmemesi heyeti ihtiyariyesine tembih.

11 Cemâziye'l-evvel 1325 Fi 9 Haziran 1325

268/1–2

Iğın'ın Uçarı Mahallesinde sakin iken bundan akdem vefat eden Süleyman Usta oğlu Ahmet ibn-i Süleyman Usta ibn-i Bekir'in veraseti zevce-i menkuha-i medhulesi Fatma binti Konyalı Mustafa nam hatun ile sulbi kebir oğlu Mehmet ve sulbiye-i kebir kızları Fatma ve Emine ve zevce-i merkumeden mütevelliden sagir oğlu Nuri ve sagire kızı Feride'ye münhasır olduğu tahaakkuktan sonra sagire-i mezbûrenin tavsiye-i umurlarına vasî-i mansıpları li-üb er-karındaşları mezbûr

Mehmet ve sair verese-i kibâr talep ve marifetleriyle ve marifeti şer... ile tahrir olunan terekesi

Fi 14 Haziran 1323

<u>Keçe adet /2 Müsta'mel</u>	<u>Müsta'mel keçe / 2</u>	<u>Pelas adet / 1</u>	<u>Def'a palası</u>
160	40	25	25
<u>Mevcut yatak kat /1</u>	<u>Zevce-i mezbûrenin yatak kat</u>	<u>İbn-i mezbûr yedinde yatak /1</u>	
50	50	50	
<u>Yorgan mevcut</u>	<u>İbn-i mezbûr yedinde yorgan/1</u>	<u>Zevce-i mezbûrenin sattığı yorgan</u>	
25	25	25	
<u>Yastık adedi/6</u>	<u>Ufak minder/3</u>	<u>Hânesinde ot yastığı/7</u>	<u>Zeyli/2</u>
<u>Zevcesinin sandığı...</u>			
Fi 12/ 60	15	21	60
<u>Halı seccade/1</u>	<u>Kürk/2</u>	<u>Maşlah /2</u>	<u>Bu üçünde zevcesinin sattığı</u>
60	150	50	5
<u>Çuval.....</u>	<u>Legen has(bakır)</u>	<u>Teneke / 1</u>	<u>İbrik Nuhas / 1</u>
<u>Defâ ibrik /1</u>			
15	30		20
<u>Zevcesinin sattığı</u>	<u>Kazgan adet / 1</u>	<u>Kadife /1</u>	<u>Teneke / 1</u>
20	100		30
<u>İbrik / 1</u>			20
<u>Yekun</u>			
996			
<u>Yekun nakîl;</u>			
<u>Soba borulü ve boru'suz adet / 2</u>	<u>Tabak / 2</u>	<u>Sahan / 2</u>	<u>Tancere / 1</u>
<u>Süt tavaşı /1</u>			

20	10	10	10	15
<u>Pilav tavaşı / 1</u>	<u>Dakik(un) sandığı / 2</u>	<u>Hirdavat tepsi</u>	<u>İnek düvesi / 1</u>	
10	10	20	150	
Zevce- i mezbûre yedinde olup malı olduğunu dava eyledi. <u>Tosun re's (baş adet)</u>				400

Mezkûr tosun da Mehmet yedinde olup pederinin hayatında validesinin malı olarak aldığı söyledi Ambar /1 Mehmet yedinde validesinin malı olduğunu söyledi Saat/1 180 80

Mehmet yedinde olup malı olduğunu söyledi Tencere /1 Mehmet yedinde validesinin malı 20

olduğunu söyledi Helke /1 bu dahi Ot yastığı/3 bu dahi Sahana /1 ve Tabak/1 bu dahi 15 9 10

Marangoz takım parçası / 5 Post / 1 Mustafa Efendi üzerinde iştirâ eylediği hâne 20 10

268/2-1

Bedelinden bervech-i iddia verase-i mevcudenin alacak hakları olan Ilgın Kazasına tabi Bekir'i Kâryesinde Hacı İbrahim oğlu Abbas bin Mustafa dokuzuncu seyyar top alayında dördüncü bölüğün üçüncü onbaşı iken bundan akdem vefat eden varisi babası mezbûr Mustafa ibn-i Osman nam kimesneye munhasır olup başka varisi olmadığı Bekir'i Kâryesinden Halil'in oğlu Ali İbn-i Ramazan nam şahidi adilin şehâdetleriyle bi'l- muvâcehe sabit ve sübut'u vekâletine hükm-i ser'i lahık olduğu.

3 Muharrem 1326

Müteveffanın biraderi

Şahid-i mezbûr Hüseyin bin Hasan

Şahid-i mezbûr Ali

Tereke-i Müteveffaya ait bulunduğundan buraya derc kılınan zapt-ı davadır.

Yevm-i Cumartesi

Fi 18 Cemâziye'l-evvel 1325

268/3-1

İlgin'in Şeyh Bedrettin Mahallesinden müteveffa Cennet oğlu Ahmet zevcesi sahabe-i arzuhal Konyalı Fatma ibn-ite Mustafa nam hatun meclis-i şer de ve müteveffâ-i merkumun li-übeveyn er-karındaşı Mustafa Efendi ile Çelebi Bekir oğlu Mehmet bin Ahmet muvâcehesinde şöyle dava eder ki yedimde olup işbu ibraz eylediğim izin-nâme-i şer'i ye mucebince zevcim müteveffâ-i merkum zimmetinde mehri mü'acceden alacak hakkım olan bin guruş zevcim müteveffâ-i merkumun terekesinden olmak üzere karındaşı mûmâ-ileyh Mustafa Efendi ile üvey oğlum merkum Mehmet'ten hâlâ alı verilmesi matlubumdur dedikte haziran-ı bi'l-meclis Mehmet ve Mustafa cevaplarında zevce-i mezbûre mehr-i mü'eccel-i müsemması ile peder ve karındaşları müteveffâ-i merkum Ahmet'in menkuhası olduğunu ikrâr ve itiraf edip ancak mezbûreyi hin-i tezviç ve tenkihinden işbu tarihi istidasına kadar zevcenin hayatında olarak yedinden bir guna alıp vermiş olduğu varise-i meçhulleri bulunduğunu dermeyan ile terekesinden badel vefat makbuzu olan eşyanın bedellerini mehrinden alacağına mahsup edilmesi Mustafa Efendi tarafından dermeyan edildi.

Fi 18 Cemâziye'l-evvel 1235

268/3-2

Buna karşı müdde-i mezbûre-i mezkûre mehirden bir guna zevci hayatında kendisine teslimat edilmediğini söylemekle beraber izin-nâmesinde muharrer bulunan Hatip Mustafa Efendi ve mudde-i aleyh Mustafa Efendi ve Hallozade Ömer Lütfi Efendi ve telgraf çavuşu Mustafa Şahid-i olduğunu ve başka şahid-i olmadığını zikr eyledi ve şahitlerini şehr-i hal Cemâziye'l-evvelinin on dokuzuncu Pazar günü ikame edeceğini beyanla mahkeme yevmi mezkûra talik kılınıp tarafeyne tefhim olunmuştur.

Fi 13 Haziran 1324

Müdde-i aleyh Ali

Müdde-i aleyh Müstafa

Müddeayı mezbûre

268/3-3

Tarafeyn yevmi muayeni mezkûrde bi'l-vürûd mezbûre Fatma da şahit götürdüğünü söylemekle Şeyh Bedrettin Mahallesinden Mehmet Efendi mahdumu Hatip Mustafa Efendi meclis-i şer de işhad olundukta cevabında mezbûre Fatma'yı müteveffaları merkum Ahmet'e akt olduğu zaman kendisinin dahi mevcut olacağını hatırlıyor ise de yalnız akt kılınan mehrimin ne miktar olduğunu ve kaç kuruştan ibaret bulunduğunu bilmediğini söylemekle ma'lumatı bu derecede ettiğini ifade eyledi.

Fi 19 Cemâziye'l-evvel 1323

Diğer şahitlerini götürmediğini mezbûre beyan etmiş ve şehr-i Haziran'ın on dokuzuncu salı gününde gütüreceğini söylemiş olmasından yevm-i mezkûrde talik-i mahkeme kılındığı tarafeyne bildirildi.

Fi 19 mi'ete

Müdde-i aleyh

Müdde-i aleyh

Müdde-i aleyh mezbûr

Mustafa Halil

268/3-4

İlgın'ın Hoşi Mahallesinden Mustafa Çavuş İbn-i Hacı Kamil Efendinin şahadetindezevci olup vefat eden Ahmet....tezevvüç ve....üç bin kuruş mehri tesmiye edilip bundan iki bin kuruşu ol vakit mezbûreye teslim mütebaki on kuruşu zevce-i mezbûrenin zimmetinde deyni olduğuna şahidim ve şahadet dahi ederim dedi Mahalle-i mezbûrenin telgraf çavuşu Fi 21 mi'ete bundan başka diğer şahidimi götüremeyeceğim dedi.

İcabı şeriatın ba fetva-i şerif ifta buyrulması hakkında Müftü Efendi hazretlerine tevcih.

Fi 32 mi'ete

Fi 21 Cemâziye'l-evvel 1325

268/4-1

İlgının Şeyh Bedrettin Mahallesinde müteveffa Cennetzade Ahmet mahdumu sahibi arzuhal Mehmet meclis-i şer de müteveffâ-i merkumun er-karındaşı Mustafa Efendi müvacesinde şöyle dava....ve pederim mezbûr Ahmet'ten umum haziran-ı

bi'l-meclis Mustafa Efendinin iştirak etmiş olduğu Mahalle-i mezbûrde vak'a-i malum el hudut bir bab mülkü menzilden nisf hissesine itham olan kırk adet ve bir lirayı Osmaniye yi kabl-el hazır olan pederimizin vukuu bize mürüvvet....mesele-i mîrâsımız vechle meblağ-ı mezkûruna hisse-i veresemi? yedime teslimini hasbel verase talep ve dava ederim dedikte şer'i şerifin müdde-i aleyh mezbûr Mustafa Efendi dahi cevabında mezkûr hâne bedelinden ber-vech-i iddianın kırk adet lirayı Osman'ı borcum olmayıp saniyen birader ile....bin üç yüz küsür kuruş kendisine borcumun kalması hususundan meblağ-ı mütebaki-i mezbûreyi varisine teslim edilmek üzere taraf-ı şer'i şerife taktim edeceğini beyan eyledi bunun üzerine mümâ-ileyh Mustafa Efendidefteri ibraz edip havi bulunduğunu mütebakisine karşı sahiplerinden bir ilm-ü haber ibraz etmesi için mahkeme şehr-i Haziran'ın on dokuzuncu gününe taliki tarafeyne tefhim kılındı.

Fi 17 Haziran 1323

Müdde-i aleyh mümâ-ileyh Mustafa Çavuş

Mudde-i mezbûr Mehmet

268/4-2

Yevm-i talik-i mezkûrda tarafeynin çıkmış olmalarının müdde-i aleyh Mustafa Efendinin ibraz edeceği ilm-ü haberlerin gösterilmesi sorulduktaki yalnız seve oğlu Yorgi namına yetmiş beş kuruşa bir ilm-ü haber ibraz edip Mehmet Çavuşoğlu Mustafa bin ve ekmekçi (ekmekçi) Yorgiye ve Hacı Seve Efendiye teslim ettim dedikte cem'an dört yüz elli dört kuruşun deyn-i mütebaki-i mezkûratın zam edilmesini beyan eyledi yalnız tahtel Ankara'da bulunan iki lirayı Osmani ile üç mecdiyenin müteveffaya müdde-i aleyh Mustafa Efendinin teslimine dair şahitleri her kimler ise Mustafa Efendinin badel su'aline etmekçi Hacı Selimin Kahveci Ahmet ve Altaşlı Alaeddin ve Mavi oğlu Mustafa Çavuş ve....Oğlu Hasan ve Halil Efendi oğlu Mustafa şahitleri olup bunlardan başka şahidim yoktur dedikten sonra şahitlerini şehr-i Haziran'nın yirmi dördüncü salı gününe ikame edeceğini beyan etmekle mahkeme yevmi mezkûre talik ve tarafeyne tefhim kılındı.

Fi 21 Cemâziye'l-evvel 1325

Müdde-i aleyh mezbûr

Müdde-i mezbûr

268/4-3

Tarafeyn-i bi'l-vürûd şahitlerinin ikame edeceği Mustafa Efendinin beyan ettiği Şeyh Bedrettin Mahallesinden Mustafa Çavuş bin Mavi oğlu Halil ibn-i Mustafa meclis-i şer'i li'ecli'ş-şehade gelip şehâdetinde bulunan yirmi sekiz mah mukaddem işbu Mustafa Efendinin biraderi müteveffa Ahmet Usta hayatında ve Iğında Kahveci Ahmet'in ihtiyarında bulunduğu kahvehâne içinde evimde biraderim Mustafa huzurunda eylediğim ikrâriye şahidim ve şahadeti şer'i dahi ederim dedi.

Fi 29 Cemâziye'l-evvel 1325

Şahid-i mezbûr

268/4-4

Yine Mahalle-i mezbûreden Halil Efendi oğlu Mustafa bin Halil ibn-i Süleyman şehâdetinde işbu Mustafa Efendinin biraderi müteveffa Ahmet Usta Mustafa Efendinin odasında bulunduğu sırada bende dükkanda bulunmam üzerine müteveffa Ahmet Usta biraderine hitaben kahveciye borcum var üç mecrediye daha ver de iki lira beş mecrediye borcum olsun diye bunun....mah mukaddem huzurumuzda eylediği ikrârına şahidim ve şahadet dahi ederim dedi.

Fi 29 Cemâziye'l-evvel 1325

Şahid-i mezbûr

268/5-1

Zincirli Mahallesi'nin kahvecisi Ahmet bin Mehmet ibn-i Abdullah şahadetinde bulunan mukaddem yanı geçen sene harman zamanında iken müteveffa Ahmet Usta benim kahvehâneme gelip biraderim sana olan borcunu verdi mi? Su'aline karşı bende hayır biraderiniz Mustafa Efendi birkaç gün evvel gelip benim kardeşimin borcunu su'alini haber vermem üzerine bırakıp gitmiş olduğunu söylediğinde bir kahve içip şimdi gideyim parayı getireyim deyip sıvıştıktan biraz sonra bir götürüp borcunu verdiğini ve fakat nerden meblağ-ı mezkûreyi götürmüş olduğunu bilmediğini söyledi bu hususta ma'lumatım bundan ibarettir dedi.

Fi 29 mi'ete

Şahid-i mezbûr

Muharrer bulunan diğeri şahitleri Mustafa Efendiyi götüremeyeceğim diye beyan etmekle kendisinden imza alındı.

Fi 29 mi'ete

Müdde-i mezbûr

Müdde-i mûmâ-ileyh Mustafa Çavuş

268/5-2

İşlah olunan şahadetin müdde-i aleyh Mustafa Efendi tarafından teslim iddiasına mutabık olup olmadığını icabı şeriatın ba fetva-i şerif ifta buyrulması hakkında Fekâhetlu Müftü Efendi hazretlerine tevcih olunur.

Fi 13 Cemâziye'l-evvel 1325

268/6-1

Nakıl olunmuştur.

Müdde-i aleyh Mustafa Efendi dahi esna-i mahkemede müdde-i mezbûrenin esna-i tezvicide karındaşı Ahmet Usta da mehr-i mü'eccelesinin hakkı olduğunu ...Olduğundan başka bir kere de mûmâ-ileyhin Mustafa Efendi alâ tarihi işhadda hini tezvicide borcu bulunduğunu haber verdiğiinden şimdiye kadar mezbûrenin ...karşı bir güna ma'en huzatı bulunmadığına dair huzuru şahidde ve tarafeyn muvâcehelerinde.... müdde-i aleyhin yemin etmesiyle meblağ-ı mezbûr bin kuruş mehirden alacak hakkını müteveffâ-i mezbûr terekesine...müdde-i aleyhten her birine zevce-i mezbûreye teslim ...olduğunu

Fi 13 Cemâziye'l-evvel 1325

28 41 Beyşehir 4 hamseden (2)

Alayı

Varislerinin kimler Olduğu Hakkında

İlgın Kazası'nın Tûrabı Mahallesinden Sarı Mehmet bin Ahmet

İlgın Kazası Tûrabı Mahallesinden müteveffa Sarı Mehmet zevcesi Emine

Şerif Hatun tarafından kaymakamlığa verilen istida üzere Ilgın Zülfi Bey'in şahadetinden bildirilmiştir.

Fi 9 Kanun'i-sani 1323

Tarihçeli derkenar ile vefatı bildirilmiştir

Nev'ileri

91 teaddi

152

38 sinde resmi

190

268/6-2

Müteveffâ-i mezbûrun varisleri olduğunu iddia eden zevcesi Emine Şerife Hatun binti Ali Hacı Şakir oğlu Mehmet ve sagire kızları Vesile ve Latife huzurunda olduğunu ve başka varisi bulunmadığını Türabı Mahallesinden Koca Mehmet oğlu Arif bin Mehmet ve Mehmet Ali oğlu Hasan bin Mehmet şehâdetleri ile şer'an zapt ve sübut varislerine hükm olundu.

Fi 191325

Şahid-i mezbûr

268/8-1

Ru'us Kâryesi muhtarı bulunan oğlu Hasan odasında tutulan zapt-ı davadır.

8 Temmuz 1323

Ru'us Kâryesinden sakın vaziyeti zeyl-i zabıtta isimleri muharrer kesen tarikleriyle maaruf Sahibi arzuhal müteveffa Hacı Hüseyin zevcesi Hacı Ayşe ibn-i Çuhadar oğlu..... Hatun Kârye-i mezkûreden zeylde esamisi muharrer huzurlarıyla akt olunan meclis-i şer'i ye yine Kârye-i mezbûreden müteveffâ-i merkumun Hacı Hüseyin oğlu ve mezbûrenin....İbrahim muvâcehesinde şöyle dava eder ki zevcim müteveffa Hüseyin hayatta iken zeraat? mülk hânesinden andan

arazileri terhis ederek istirahat eylediği altı yüz kuruşa hasıl olan beraber zamanında borcu olup terekesinden....icap eder iken oğlu İbrahim zirde isimleri muharrer metrukatı zapt edip kendisiyle torunu Ramazan ve Mustafa banilerinde taksim ettiklerinden kaza-i....mukadem olduğu cihetle metrukâtından deyn-i mezkûrinin tavsiye edilmesini ve arazi-i merkumun tahliyesini talep ederim.

Fi 1 Ağustos 12....

Hacı Mustafa Efendiye teslim olundu

..... Mevcut

Öküz çift / 2 mevcut / 2 Tavuk / 2

İnek / 1 ma buzağı mevcut

Tosun /1 üç yaşında mevcut

Düve / 1 // //

Sarık / 1 Köz 2

Bulgur taşı / 1 mevcut

Kebir kazgan / 12 adet / 1 mevcut

Tencere / 4 tane

Küçük tava / 1 tane //

Tava / Sedir 1 kebir mevcut

Keçe / 3 tane odada vakıftır

Yatakhâne/ 3 tane inkar İki odanın vakfi

Yorgan / 4 tane inkar 1 tane üç odanın vakfi

Yastık / 4 tane odanın vakfi

Büyük yatak / 1 tane odanıdır

Büyük yastık / 2 tane mevcut

Geri? şakkını 1

Büyük çuval dengi 2 tane mevcut

Kârye-i mezbûrde vakıf mülk malı ma müştemilat ma tapu mallarıdır

Araba / 1 ma takım mevcut bu dahi mallarımızdır oğlu İbrahim torunları Mustafa Ramazan Oğullarına müştereken

Fi Kanun-i Sâni 1322 tarihli defteri hakani namına verilen ilm-u habere riayeten görülmüştür.

268/9-1

Guruş götürdüklerinde kendisine teslim edildiğini bunun dört lirası Hacı Şemseddin'e ve iki lirasını vasîyetine verilip camiî şerife olan deynine mukabil dört lira alettarik edemez bedelinde bulunduğu ve miktarıyla mahsup edileceğine asli müdde müdde-i aleyh Mustafa Efendi cevabında söyledi Fi 8 Temmuz 1323 Ru's Kâryesindenoğlu Mustafa Efendi ibn-i Hacı Abdullatif

Mısır kîl / 10 inkar

Buhürçe / 10 inkar

Hınta kîl / 15 inkar

Şeker kîl / 100 inkar

268/9-2

Müdde-i aleyh İbrahim cevabında müteveffa pederim Hacı Hüseyin Hicaza gitmeden evvel balada esamisi muharrer olup mevcutbeyan ettiğim hayvanat ve eşyayı Şeyh Ömer oğlu Abdullah ve Molla Abdurrahman oğlu Osman ve babası oğlu Osman ve Kör Ali oğlu Hacı Ali ve Berber oğlu Yunus Efendi ve Çomak Hasan oğlu İsmail şahitleri olup başka kimse bulunmadığını canibimde şehâdetim muharrer olan şu odam ve içindeki eşya oğlum İbrahim ile torunum Ramazan ve Mustafa'ya hini ve teslim ettim diyerek mezkûr hânenin ihtiyarına teslim ettikten sonra Ilgın'a gidip hânesinin ferağında üzerine verilmiş olmasından....gidip vefatı....bizim malımızdır diye müdafatında beyan eyledi una karşı medde-i mezbûre dahi müdde-i aleyh İbrahim'in buna karşı inkâr eyledi.

Fi 8 Temmuz 1323

268/9-3

Kârye-i mezbûreden Şeyh Ömer oğlu Abdullah ibn-i Ömer ibn-i Seyit İsa şahadetinde Hacı Hasan hicabına gitmeden evvel torunları Mustafa ve Ramazan'ın

sünnet düğünü esnasında birçok Cemaat-ı Müslim huzurunda ve kendi odasında Han Emin odası cihetinde ayrıca kapısı olan bir yöne odalı zevcem Hacı Ayşe'ye verdim ve diğer cihetlerinde kapı çekmeci olarak içindeki müstemilat ve eşya-i sairesiyle dört bin kuruşu oğlum İbrahim ve hafidlerim Mustafa ve Ramazana üç sehim olmak üzere verdim dedi ben bu hususta böylece şahidim mezkûr hânenin ve eşyanın ta'dadı sorulmasında hânenin tarafların ve eşyanın sarık ve bulgur taşı ve yağ dükkânı ve kısrak ve camuzlar ve inek öküz her birisini ta'dad edip hatırınızda kalır dediğini duydum ve şahadet ederim ancak yanımızda teslim etmedi.

Fi 8 Temmuz 1323

268/10-1

Abdullah oğlu

Ömer

Ru'us Kâryesinden Nurali oğlu Hacı Ali ibn-i Ali ibn-i Musa şahadetinde hafidlerinin sünnet düğünü esnasında ve odası derununda müteveffa Hacı Hüseyin hayatta iken hicabında gitmezden mukaddem muhtasar şuhuda iki bin kuruş yetimlerin babası Hasan'a borcum var bu babda fakat Hasan'a hânenin yukarısında ve oda üstündeki bir göz odayı zevcem yoluyla verdiğimden müteveffa hazretleri eşyasıyla beraber tamamen oğlum İbrahim ve hafidlerim Mustafa ve Ramazan'a verdim dedi bu hususta böylece şahidim ve şahadet dahi ederim müteveffa hicabında gitmez iken....mezkûr hânenin bu vesileyle ferağın vermiş ise de zevcesi mezbûreye mukaddeman verdiği Mahallede oğlu ve hafidlerine ferağ ettiğini söyledi.

Fi 8 Temmuz 1323

Şahid-i mezbûr

268/10-2

Molla Abdurrahman oğlu Osman ibn-i İbrahim ibn-i Abdurrahman Efendi şahadetinde hafidlerinin sünnet düğününde Hacı Hüseyin iki bin kuruşun çocuklarına verilmesini ve iki bin kuruşu oğlum İbrahim'e borcumdur birine hâne verdiğim bir gün odasından gayrısı tamamı içindeki eşya ve sairin ve camuzlara öküz ve ineği müstemilat ta'dad ederek verdim dedikte ben de sarı camuzu verdikten sonra

hicazdan geldiğinde ne yapacaksın dedim ol vakit bakıp olur gelirse bakalım ne akıl ederiz dedi ben bu hususa böylece Şahidim ve şahadet dahi ederim.

Fi 8 Temmuz 1323

Şahid-i mezbûr

268/10-3

Ru'us Kâryesi muhtarı sanisi Abdullah ibn-i Mehmet ve İmam Hasan Hoca ibn-i Osman nam kimesnelere olan..... mesture şer'an validesi bi'l-muvâcehe alenen kendi elindekilere adil ve makbul işhad olundukları iş'ar ihbar eyledikleri fi 8 miete şahadet-i vak'a üzerine müdde-i mezbûrenin

İmam Kâryesi Ru'us Muhtarlığı

....ibn-i Osman

268/11-1

İlgın'ın Çiğil Safli Kâryesinden Alış oğlu Mustafa İlgın Kazası'nın hükümet konağında mahkeme-i bidayete mahsus odada makud Meclis-i şer'i şerif envarda derun arzuhalde esamisi muharrer olup nazırlıkları maruf olan Kârye-i mezkûr ahalisinden Kalaycı oğlu İsmail kerimesi Ayşe binti İsmail müvacesinde bundan akdem benimde vefat eden oğlum Hasan'ın zevcesi işbu sefer mezkûr Ayşe zamanında müteveffâ-i merkum terekesine....Haziran-ı varisi olduğum gibi çelebi-i sagir kerimeleri Ayşe ve Keziban ve zevce-i sagir-i mezbûreye muhtasar olmuş iken emvalin metrukesinden beş yüz kuruş kıymetli camuzu ineği ve birinin beş yüz altmış kuruş kıymetli camuz öküzü ve altmışar kuruş kıymetli üç adet keçe ve kırkar kuruş kıymetli iki tane çuval ve sekiz nısf çuval yüz yirmi kuruş kıymetli un çuvallarını mezbûre zapt edip vermediğinden beynimizde taksim olmak üzere mezkûr malları mevcut ise aynen ve müstahak ise bedeli miktarlarıyla hissemiz mukabilinde mezbûre Ayşe'den tehsili mezbûr ve Ayşe'den tarafıma teslimi bi'l-hassa matlubumdur.

Fi 28 Ağustos 1323

Şahid-i mezbûr Mustafa

268/11-2

Mezbûre dahi cevabında müdeaya camuzu er-karındaşı Hacı Emin ve yüz kuruşa mezkûr ineği Kâryeden Hane oğlu Mustafa satmış bütün bedelini müdde-i mezbûre verdiğim ve mezkûr öküz dahi birlikte buldukları sırada feragat ederlerse bedelini beraberce sarf ve istihkak eylediklerinin şer' an kendisinden lazım gelmeyeceğini ve keçeden bir adeti nezdinde alıp bakîlerini inkar etmesi üzerine müdde-i mezkûrdan mezkûr keçe ve çuval ve.... ile ispat edeceğini su'al olundukta Kârye-i merkurdan Mevlüd oğlu İsmail ve biraderi Ali Çavuş Ömer Paşa oğlu Mehmet'ten Hacı Kadir Çavuşoğlu Mehmet olup başka Şahidi olmadığını söylemesi üzerine Mevlüd müdde-inin balada isimleri muharrer şahitleri olup başka şahitleri olmamakla şehri Eylül'ün üçüncü pazartesi gününe gütüreceğini söylemekle tarafeynin müvafakları üzere yevm-i mezkûre talik olunduğu tefhim kılındı.

Müdde-i aleyh-i mezbûr

268/13-1

İlgın Kazası'nın Şeyh Bedrettin Mahallesinden iken bundan akdem vefat eden Çakirzade Hacı Ali Efendinin vereselerinden zevcesi Keziban binti Osman ve sulbiye-i kebire kızı Zeynep ve Çelebi sagire kızı Ayşe vekili Mustafa Efendi bin Ali ve müteveffâ-i merkurdan diğeri zevcesi Emine binti Hacı Abdurrahman binti nam Hatun ile Çelebi sagire oğlu Alırızaya muhtasar olup ba'del kısım-ı sagire-i mezbûr dahi vefat ederek varisi validesi Emine ve liüm kızkarındaşları Ayşe ve Nazike ve li-üb kızkarındaşı mezbûre Zeynep ve Ayşe muhtasaran Olduğunu ve bunlardan zevce-i mezbûre Emine'nin dahi vekîli mü'eccele-i şer'i si vel ebeveyn bunun er-karındaşı Bekir Çavuş bin Hacı Abdurrıza bi'l-ve kale İlgın'ın mahkeme-i şer'i sine her biri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm iderler. Müvekkilimiz Keziban ve Zeynep ve Ayşe'nin pederleri müteveffâ-i merkur Hacı Ali Efendiden gerek ahîren Vefat eden çelebi-i sagir karındaşımız Rızadan hisse-i irsiyemize isabet edecek kafi-i ve akardan her birimiz çarşuda vaki dakik ve ambarlar ve fevkani ve tahtanî iki bab kahvehâne ile Cemi-i Atik Mahallesinde vakî bir bab mülkü menzil ve tahtında bazen iki ambar ma müştemilat ve mezkûr hâne civarında bazen üç bab taş ambar ma....ve Şeyh Bedrettin Mahallesinde vaki malum el-hududu'ul ceryan bir bab hâne ve mezkûr

fevkani ve tahtanî kahveler müstemilatından olarak bir ahır ve üç ambar ve Sarayıç nam mahalde bulunan bir dönüm miktarı bağ....müstemilattan mezbûre Emine vekîli mezbûre Ayşe ve Nazike vasî-i mensubu Emine tarafından vekîli bulunan hazıran-ı bi'l-meclis Bekir Çavuş balada zapt ve miktarı gösterilen akarlardan mülk-ü menzile ile civarında üç bab taş ambarma bahçe müvekkîlim Emine hasebiyle kerimleri Ayşe ve Nazike hissesine....diğeri balada isimleri muharrer akarlarıyla mezkûr bağ diğeri variselerin gerek murisleri Hacı Ali Efendiden ve gerekse li-üb er-karındaşları Seyit Alırızadan hisselerine tefrik edilip zimmem nasta murisimiz Hacı Ali Efendiden olan alacakları Keziban ve Zeynep ve Ayşe üzerlerinde tamamen kalmak ve bala zikr olunan mülk-ü menzilcivarında bulunan iki kita ambar ile diğeri üç bab taş ambarma bahçe müvekkîlleri Emine Hanım ve kerimleri Ayşe ve Nazike'nin üzerinde kalmakta hisselerinin fazla kaldığı ehli vukuf tarafından taktir edilen iki bin kuruluş nakdin varislerden mezbûre Nazan zevcesi Keziban ve kerimleri Zeynep ve Ayşe'ye verilmek üzere bi'itrazı sulh ve ibrağ ve müteveffâ-i merhum kafe-i terekesinden ibrağ-i ilam-i şer'i ibrağ ve iskat eyleyip, her birimiz tarafının ifadelerini tasdik eyledikleri ve bundan böyle kat'ı niza ve takriri kelim etmeğinbi't-talep ketb ve imla olundu Diğeri müteveffanın zevcesi

Fi 3 Nisan 1325

29 Ağustos 1323 Müteveffa Hacı Ali Efendi

Diğeri

müteveffanın zevcesi

Varisesi vekîli

Emine Hanım Vekili

İş bu tahrir-i mahkeme-i şer'i de hazır bulunduğumuz halde cereyan eylediğini tasdik eyleriz.

Fi 29 Ağustos 1323

İlgın'ın Redif Yüzbaşısı

Mahkeme azası

İlgin'in Zincirli Mahallesi'nde sakin iken bundan akdem vefat eden Bozkoç oğlu Hacı Hüseyin kerimesi Fatma nam hatun'un tereke-i vakfiyesine izafetle...varisesinden olduğu iddia kılınan müteveffâ-i mezbûrenin zevce ve...Hasan Hüseyin ibn-iOğlu İsmail müvacesinde ve meclis-i şer'i şerif önünde müstedi İlgin'in Çavdar Mahallesi ahalisinden Bektaşzade Hacı Şevket Efendi ibn-i Mehmet Efendi şöyle dava eder ki...ve zevcesi müteveffa Fatma Hatun zamanında işbu ibraz eylediğim bir kta sened mücebince yalnız dört yüz elli iki kuruş manifatura işhanından alacak hakkım olmakla meblağ-ı mezkûru kablel haza vel istifa mezbûre Fatma'nın vefat etmesinden tereke-i vakfiyesine izafetle ve...Varis-i şer olan hazır-ı bi'l-meclis zevcesi Hüseyinden hâlâ meblağ-ı mezbûrenin alıverilmesi matlubumdur takriri davasına muvafık bir kitasının ibrazıyla dava eylediğinde ladel su'al mudde-i aleyh mezbûr Hüseyin Cevabında zevcesi mütevaffi ve mezbûrenin müdde-i aleyh zamanında dört yüz kuruş deyni olduğunu taliken ikrâr ve itiraf edip yalnız ziyade iddiasında bulunduğunu elli iki kuruş ve ibraz-i senedi inkâr eyledi.

Müdde-i mümâ-ileyh dava eylediği alacak davasında senede muharrer şahitlerden başka şahidi olmadığını söyledi.

Fi 21 Cemâziye'l-evvel 1325

18 Temmuz 1323

Müdde-i aleyh

268/14-2

Zincirli Mahallesi'nden kazazalı? Hacı Osman Efendi ibn-i İsmail şahadetinde işbu sened.... mücebince müteveffa Fatma Hatun zamanında manifatura işhanından ve dört yüz elli iki kuruşu müdde-i mümâ-ileyh Hacı Şevket Efendiye borcu olduğunu ve mezbûrda bir kıta senet dahi i'ta eylediğine şahidim ve şehâdet dahi ederim.

F18 mi'ete

268/14-3

Zincirli Mahallesi'nde İsmail oğlu Hüsnü ibn-i İsmail şehâdetinde müteveffa Fatma Hatun kablel vefat müdde-i mümâ-ileyh Şevket Efendi manifatura işhanından

alarak ve dört yüz elli iki kuruş deyni olduğuna dair huzurunda bir kita senede imza vermek vaz ettiğini mündericatı bulunan meblağ-ı mezkûr borcumdur dediğine şahit olmakla şehâdet eyledim ve böylece de şahidim dedi.

Fi 18 mi'ete

Hasan ibn-i İsmail ibn-i Ahmet

268/14-4

Şahidani mezbûrun Ūsülen tezkiye edilmeleri zamanında mahkeme şehr-i halın Temmuz'un on dokuzuncu Perşembe gönüne talik olunduğunu tarafeyne tefhim olundu.

Fi 18 Temmuz mi'ete

Müdde-i aleyh

Müdde-i mûmâ-ileyh

268/15-1

Baverka-i mesture Zincirli Mahallesi İmamı Abbaszade Halil İbrahim ibn-i Mustafa ve muhtar-ı evvelioğlu Mustafa ibn-i Mehmed-i sani ve Berber Abdullah Usta ibn-i Mustafa nam kimesnelerden Baverka-i mesture tezkiye olundukta şahidani mezbûranın adil ve makbul şehide sordukları zeyl-i mestureye beyan ve tahrir ve tehir edilerek metruken iade kılınmış olmakla dahi alenen bi'l-muvâcehe tezkiye edildikte şahidani mezbûran Hacı Osman Efendi ve inek Hüsnü adil ve makbul şahit olduklarını ihbar eylediler.

Fi 22 Cemâziye'l-evvel 1325

.....

Balifkiye Mahallesinden İmam oğlu Ahmet ibn-i Mehmet Efendi

Şeyh Bedrettin Mahallesinden Bostan oğlu Hüsnü ibn-i Mustafa

Ahmet...

268/15-2

Ladel tezkiye şehâdetleri makbul olmak mücebiyle müdde-i mûmâ-ileyh Hacı Şevket Efendi huzur-u şer'i de birinci şer'isi talik olup meblağ-ı mezbûre dört yüz

elli iki kuruşun tereke-i müteveffadan alarak dört zevce-i mezbûresi Hüseyin'in hâlâ teslimata kıl-i şer'i den tenbiye olundu.

Fi 22 Cemâziye'l-evvel 1325ve fi 19 Temmuz 1323

268/15-2

İlgın Kazasına tabi Orhanye Kâryesi ahalisinden iki yüzden akdem vefat eden Nalbant Ali Usta ibn-i Osman'ın veresesinden çelebi-i sagire kızı Züleyha'nın şer'an hak mizanesi kendisine ait bulunduğundan hisse-i varisesiyle sagire-i mezbûreye isabet edecek hissennin tarafına isalı ve isaline ve müteveffâ-i merkumun bedel-i nakdisi ahzına? inkarı vazife eylediğine İstihkak eylediği malum olmakta alacağıının mezbûrenin mahlinde talep ve dava ve keza ahz...ve halen Esbkeşan Kasabasının Hamidiye Mahallesiinde sakın Hacı Halil zevcesi Marufet'ül zat Fatma binti Osman nam Hatun tarafından vekalet-i amme-i mutlaka ile vekîli şer'isi el yevm İlgın'da müskirat mukim muhacerasından sahibi arzuhal Osman oğlu Kara Mehmet meclis-i şer'i de yine kaza-ı mezbûrun Şeyh Vefa Mahallesiinden hâlâ beşinci daire-i maliye tahsildarı olan Nuri Efendi ibn-i Musa müvacesinde şöyle dava eder ki istidad da muharrer olduğu vechle müteveffâ-i mezbûr Ali Ustanın işbu hazır-ı bi'l-meclis Nuri Efendide bedel-i nakdi akçesinden Üzeyir'e teslim yirmi lira alacak hakkı olup meblağ-ı mezkûrun müvekîlim mezbûreye izafetle mümâ-ileyhten bi'z-zat bana teslim edilmesini bi'l- vekale talep ederim dedikte.

Müdde-i mezbûr

Fi 29 Cemâziye'l-evvel 132

268/16-1

Müdde-i aleyh Nuri Efendi dahi cevabında filhakika müteveffâ-i merkum Ali Ustaya bedel-i şahsi tutarak ber-müceb-i sened Üzeyir'e teslim yirmi yedi lira kendisine borcum kalmış ise de bundan iki adet lira-i osmanı çelebi-i sagire kızı Züleyha'ya tenbiye vermek üzere Ali Usta tarafından teslim edilen Orhan'ye Kâryesinden Hacı Osman oğlu Hasan'a kendi emir ve havalisine binaen teslim ettim badeha müteveffâ-i merkumun vefatı vukuundan...avdetinden sonra vaziyete mükabil denilerek on mecdiye dört Osmanlı lirası dahil merkum Hasan'a teslim

eyledim ve iki mecdiye de müteveffâ-i merkumun Seferiye hattında iken Ilgın'ın zabıtasından mülazim Şeyhmuz Efendiden istikraz eylediği iki mecdiye deynine mukabil mümaileyha ya i'ta ve teslim eyledim binaenaleyh teslimatı mezkûrem bi'l-a tezil iki bin kûsur kuruşu rayiç-i mahalli müteveffaya deynim kalmıştır duyunu mezkûrem ber-vech-i...vekîli merkum müvekîlimiz Fatma ile Çelebi-i sagire kızı Züleyha'ya nakl edeceği labid ise de mezbûre Züleyha'nın vasîyi müteveffaya şer olmayıp mücerret-i hukukanesine mebni müvekîl-i mezbûre Fatma Hatuna zimmetinde hissesinin teslim edilip edilmeyeceğine müteridim ve bu hususun şer'i şerif tarafından tetkik edilmesini arz eylerim dedi.

Müdde-i aleyh mûmâ-ileyh

Fi 29 Cemâziye'l-evvel

1325

268/16-2

Müdde-i vekîli mezbûr Kara Mehmet dahi Müdde-i aleyh Nuri Efendinin ifadesinde teslim eyledim dediği iki lira-i Osman-i ve iki mecdiyeyi kabul ettiği ve diğer dört lira-i Osman-ı il e on mecdiyeyi merkum Hasan'ın biraderi yedinden tamamen makbuzu olduğunu ikrâr ve itiraf etmesi üzerine ve müdde-i aleyh Nuri Efendinin tahtı itirafında olarak mütebaki deyninin müvekîle-i mezbûre Fatma'nın tarafından kabz olunan meblağdan başka altı yüz doksan sekiz kuruş müvekîli mezbûre hisse-i varidesinin Cumartesi gününde vekîline teslim etmek ve sagire-i mezbûre için taraf-ı şer'i den ve hisse-i mensubuna teslim kılınmak üzere hisse-i varise-i şer'i ye şer bulunan bin üç yüz otuz kuruş deyninin teadiyesi mûmâ-ileyh Nuri Efendiye tenbih olundu.

Fi 29 Cemâziye'l-evvel 1325

Altı yüz doksan sekiz kuruş geçer akçeyi Cumartesi günü teslim edeceğini beyan eyledi.

Fi 29 Cemâziye'l-evvel 1325

Mûmâ-ileyh

268/16-3

Cumartesi günü müdde-i aleyh Nuri Efendi mahkeme-i şer'iyeye gelerek müdde-i vekîli Kara Mehmet'e ber-vech-i muharrer altı yüz doksan sekiz kuruş hisse-i şer'iyeye teslim ettiği cihetle merkum Kara Mehmet tarafından tefhim olunmuştur.

Fi Recep 1325

Müdde-i vekîli

268/17-1

Hafize-i? mezbûre Züleyha hissesi olan bin üç yüz otuz kuruş borcum tahminen? bir gün tarafından Ilgın'ın mahkeme-i şer'isi marufetiyle kîl-i şer'inin matlub-u vasisine teslim edeceğini gibi tastik ederim.

Fi 1 Ramazan 1325 ve fi 27 Temmuz 1323

Musa Karazade

268/18-1

Ilgında Mukim Konyalı kebabçı İsmail Usta bin Osman kaza-i mezkûr mahkeme-i şer'iyesinde makut meclis-i şer'iyesi şerif önünde Kasaba-i mezkûrun Abazan Mahallesi ahalisinden Lulu? oğlu Bekir müvacesinde şöyle dava eder ki bundan evvelkiler madem Pazar Mahallesinden satın almış olduğum...güğü altı beyaz ve boynuzları öne eğri kısa boynuzlu bin mecdiye kıymetinde bulunan ineği musalaha ettiğinden indelhaza müdde-i aleyh merkumun hazır cevaplı Bekir'i yerinde bulmamakla mezkûr ineğin alıverilmesi....matlubumdur dedikte müdde-i aleyh cevabında....mezkûru belediye tarafından teslim edilmekle emanetin kendisinde durduğunu söylemesi üzerine müdde-i merkum İsmail'den iddiasına mutabık beyanıyla talep olundukta Kasap Ali Mahallesinde yuvalanan Abdurrahman ve Hacı Said'in....şahidi olup başka şahidi olmadığını muharrer şahitlerin şehr-i Ramazan'ın on altıncı Pazar günü götürceğini söylemekle mahkemenin yevm-i mezkûre talik kılındığına tefhim kılındı.

Fi 15 Eylül 1323

Müdde-i aleyh İsmail Ust

Müdde-i aleyh....

268/18-2

Tarafeyn yevm-i mezkûrde mahkemeye vurut ederse müdde-i aleyhden şahidini götürüp götürmediğini ...Şimdi hazır bulanan-ı talep etmekle merkurum Sait Çelebi Mahallesinden Hacı Said'in oğlu Said bin Mustafa'dan soruldukte İlgın'ın Pazar Mahallesi....müddeası İsmail....istiza edersen bizi çağır şu ineklerden birisini....edeceğim ve yerlisinden sana....demiş ise de aynen mezkûr mevsuf güğsü altı beyaz ve boynuzları öne eğri biliyorum mezkûr aynen müddeası İsmail Ağa'nın şer'an malik olduğuna şahidim ve eda-i şehâdet ederim dedi.

Şahid

Fi 9 mi'ete...

Hacı...Said

268/18-3

Diğer şahidin şehir-i halı Ruminin yirminci gönü götüreceğini söylemekle mahkeme yevm-i mezkûre talik edildiği tarafeyne tefhim kılındı.

Fi 19 mi'ete

Müdde-i aleyh

268/18-4

Tarafeyni yevm-i mezkûrde mahkeme-i mezkûre davet ederek müdde-i İsmailden şahidini götürüp götürmediğini söylemekle celb olunarak şimdi Kasap Ali Mahaltesinde yuvalanan Abdurrahman bin Mehmet işhad olundukta ufak boynuzlu ve boynuzları önüne eğrimüdde-i İsmail Ağa'nın şer'an malı olduğuna ise şahidim ve eda-i şehâdet-i şer'i dahi ederim dedi.

Şahid...Abdurrahman

Fi 20 mi'ete

268/18-5

Müdde-i aleyh-i merkurum Bekirden şahidleri hakkında bir diyeceği olup olmadığı soruldukte ahvallerine veve tezkiyelerini talep etmekle şahidan-ı merkumanın mahalelerinin tazkiyelerine karar verilip mahkemelerinde....yirmi ikinci Cumartesi gününe talik edildiği tarafeyne tefhim kılındı.

Fi 20 mi'ete

Müdde-i aleyh

Müdde-i aleyh

Müdde-i aleyh aynen müdde-i İsmail'in malı olduğuna şer'an ve alenen şahidim şahadet-i...aynen müdde-i aleyh İsmail' e teslim edilmesi beyanıyla olduğuna tefhim kılındı.

Fi 3

268/19-1

Şahidan-ı merkuman....Sakende? Mahallesi heyeti ihtiyarilerine gönderilen mestureler Vürud ederek şahidan-ı mezbûranın adil ve makbulu şehade olduklarını tastik ve tashir etmiş olmaları üzerine alenen dahi tezkiyelerinde hazır bulunan Subaşı Mahallesi ahalisinden Ahmet oğlu İbrahim....Mustafa oğlu Mehmet'ten alınan tezkiyelerinde adil ve makbul şehade olduklarını tezkiye eylemişlerdir.

Fi 3 Teşrin-i sani 1323

.... Mustafa oğlu Mehmet
müzeki

Alenen

Müdde-i aleyh

Ahmet oğlu
İbrahim**268/19-2**

...Celil-i asakeryan henede dokuzuncu alaydan yedinci bölüğünün altıncı seyyesinde?hizmet etmekte iken vefat eden Ilgın'ın Kazan Geçit Kâryesinde Kör Ali oğlu Ali ibn-i İsa'nın varisi validesi Emine binti Hasan ibn-i İsa ve li-ub kız karındaşı Keziban binti İsa'ya munhasır olup başka varis ve terekesine müstehak-ı ahzı olmadığına dair şehâdet eden karındaşı mezkûreden İsmail bin Kerim ile Hoca oğlu Halil bin Ahmet nam kimesnenin mükerreren birinci şer'i olan şehâdet-i şer'i etmeleri mücebince varisi mezkûr sabit olmuştur.

Fi 15 Teşrin'i-evvel 1323

Şahid

Müteveffa validesi

Hoca oğlu Halil bin Ahmet

Kerim oğlu İsmail

Emine

268/19-3

İlgın'ın Behlüllyan Mahallesi sâkinlerinden sahibi arzuhal marufet'ül meziyet Çiğilli Emine binti Abdullah nam mezkûre Kasaba-i mezkûrenin mahalle-i merkumesinden Bekir Hoca muvâcehesinden ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip mezkûr Molla Bekir benim zevcem iken bundan bir hafta mukaddem Talâkı selase ile tatlik ettikten başka merkumun....Ve benden mütevellid Hasibe Kerim....ceryan edip diğerk refîkamı bize.... götürmüş ise de bu da hilaf-i şer'i şerif olup....benim olmakla tetkikatına yemini şer'i den varestede kılmak üzere heyet-i mezbûreye....bir suretiyle telef etmek....ve tasvirinde bulunduğundan bu da rızası....Olmayacağından cemiyet-i mezkûreyi telef-i nefesine meydan bırakılmayarak bir an evvel merkum bedenden halasla tarafı çakeryaneme teslimini talep ve dava ederim dedikte merkum Bekir dahi cevabında nikah ve nafakası kendi üzerinde olmak üzere talâkı selase ile mezbûreyi tatlik eylediğini vemezbûreyi alıp götürdüğünü ve yalnız mezbûre Emine hânesinde bir takım eşyaları kalıp vermediğini dolabı....mezbûreye vermeyeceğini dermeyan eyledi mezbûrenin hânesinde ne eşyaları kaldığını beyan etmesi gerekmektedir.

268/20-1

Su'al olundukta çift takımını ve iki sini ve bir tava bir adet kîlim ufak namazlık bir yorgan ve bir tahta dakik sandığı ve on araba saman bunların tarafına teslimiyle hisse-i merkumadan vereceğini söyledi....müddeanın mezbûre Emine eşyaların cümlesini ikrâr ve itiraf edip gelip götürmesini söyledi yalnız saman bedeline mahsusan on sekiz kîl buğday götürmüş olduğundan onun bedeline mahsusan saman kendisinde kalacağını söyledi ve mezkûr eşyaların mezbûr Emine'ye teslim edilmesine....Merkume teslim edileceği taraf-ı şer'i ye beyanıyla olduğuna tefhim kındı.

Müdde-i mezkûre

Fi 21 Teşrin'i-evvel 1323

Müdde-i aleyh

268/20-2

İlgın Kazası'nın Çavuşçu Kâryesi sâkinlerinden sahibi arzuhal marifetinden Hafız Ali kerimesi Raziye binti Merkurum Ali mezbûre Çavuşçu Kâryesinden Halil Çavuş bin İbrahim ve Çınar oğlu Mustafa bin Abdulkadir taarizleriyle maruf olan nam mezbûre kaza-i mezkûr mahkeme-i bidayete mahsus makud meclis-i şer'i şerif önünde dava ve takriri kelam eder kiolup bir sene mukaddem beni bi'la-nafaka terk ederek Kâryesi bulunan Akşehir kazasına tabi Ru'us Kâryesine gitmişbulduğumdan benimde idareten....altı seneden beri bakmayıp nafaka ıtlak olunur bir nesne dahi bırakmadığından nafakamın zevcem Ayşe....amcası Mehmet Efendi üzerine taktim etmek matlubumdur dedikte müstemirata mezbûrenin iddiası nefsül emareye muvafık ettiğiinden bahar yevmi mezbûrenin nafaka ve sair levazım-ı zaruriyesi için altışar para Ayşe mezbûr Mehmet Efendi üzerine kabl-ı şer'i den nafaka taktir olmayacak müdafî bir talep ketb imla olundu.

Fi 15 Teşrin-i Sani 1313

Diğeri müdde-i mezbûre

Maruf

268/21-1

İlgın Kazası daire-i esnafatından mevrud ve mahul Fi 11 Kanun-i evvel 1323 tarih ve yüz dört numaralı mezkûre Çığlı Saflı Kâryesinden Halil kızı Emine'yi Suret-i cebriyede kaçırıp bekâryetini izâle etmek fiiliyle mâznun-u aleyh olan kârye-i merkumeden Emin oğlu İsmail'in Tahir hakkındaki icraatının tahkikat üzerine merkumun cinayetle lüzumu mahkemesine karar i'ta kılınmış ise de mâznun-u merkum Tahir mezbûre Emine kendisinin menkuhası bulunduğunu istizafen dermeyan ettiği halde nikah-i meselsi mahkeme-i şer'iyeye faslıyla ilam-i şer'i istihsalı ve netice-i hükmün ispatı zamanında hazıran-ı taraf-ı riyasete bi'l-müzakere arz edilmiş olmakla mezkûre mevruda üzerine mahkeme-i şer'i den..... olunan birinci murasele ile dava olundukta mezkûr Çığlı Kâryesinden Bereket oğlu Hacı Osman tarafından mükademan takdim olunan istidası vechle mezbûre Halil kızı Emine'nin Seyfî oğlu Hasan Hüseyin menkuha-i gayrı metrukesi olduğunu iddia etmekle müdde-i sagire merkum Hacı Osman bi'z-zat ve bi'l-velaye ve müdde-i aleyha-i mezbûre Emine dahi bi'z-zat ve müdde-i aleyh mezbûr Tahir dahi bi'z-zat

hazır olup mahkeme-i şer'i yelerine iptida soruldukte mezbûre Emine'nin zevat-i mezbûresinin Çığlı Kâryesinden Bereket oğlu Mehmet onbaşı ibn-i Hacı Hüseyin ve Fettah oğlu İsa bin Hasan nam kimesnelerin tarifleriyle maruf olduktan sonra müdde-i merkum Hacı Osman'dan sureti iddiası soruldukte cevabında geçen sene yani bin üç yüz yirmi üç sene-i Rumisi Martın ikinci gönü biraderim Halil Kârye-i mezkûrede veki el- yevm sakın olduğunu mülk-ü....derununda imtihan....olunduktan sonra kârye-i merkumunoğlu Sadık ve Bereket oğlu Mehmet Onbaşı ve yukarı Çığıl Kâryesinden Kasım oğlu Mehmet'in nikah şahitleri oldukları halde Seyfi oğlu Hasan Hüseyin tarafından velayetten....bi'z-zat ve mezbûre Emine bikri balığ tarafından babası Halil'i mezkûr şahitler huzurunda vekalet etmesiyle merkum Halil velayetten vekalet bin yüz bir kuruş mehr-i mu'accele-i şahsiyle akt ve nikah etmiş olduğumuzdan Seyfi Oğlu mezbûrenin ol tarihte ve hala zevce-i menkuha-i gayrı metrukesi olmuş iken hazırEmir oğlu Tahir nam kimesne-i mezbûre Emine'yi kaçırıp müdahale ve tevzi etmekte olduğundan müdahale ve ikamesinin münaili? mezbûre Emine'nin oğlu Seyfiyi mezbûre itaât eylemesini her birine tenbiye-i şer'iyeye olmak muradımdır diye bi'l-velaye dava eyledikte.

Fİ 24 Zî'l-ka'de 1325

Müdde-i mezbûr Hacı İsa

268/21-2

Müdde-i aleyh mezbûr Tahir dahi cevabında bundan altı mah mukaddem şehr-i Ağustos'un ikinci günü akşam saat iki raddelerinde kâryemiz civarında Çıtır Ali'nin armut ağcının altında mezbûre Emine bi'z-zat ve ben bi'z-zat vardım İsmail dahi bulunarak pederime vekâlet i'ta eylediğimi kâryemizden Mesrak? oğlu Mustafa ve İbrahim oğlu Mevlüd ve biraderi Hüseyin vekîli bunlar mezbûreyi bana akt'e şahit oldukları halde yüz bir kuruş mehr-i mü'eccel üç yüz guruş mehr-i mü'accel tesmiyesiyle ol vakit mezbûre Emine'yi bana akt ve nikâh etmeleriyle ol tarihten beri hâlâ mezbûre benim zevce-i menkuha-i gayrı medhuliham olmuş olmakla bi hakkı müdahale ederim.

Fi 24 mi'ete

Müdde-i aleyh

268/22-1

Müdde-i aleyh mezbûre Emine dahi cevabında müdde-i merkurum Hacı İsa'ın oğlu Hasan Hüseyin ber vech-i iddia akt ve nikâh olduğunu ikrâr ve müdde-i aleyh Tahir'in menkuhası olmadığını beyanla nikâh iddiasını inkâr eyledi.

Fi 24 mi'ete

Müdde-i aleyh Emine

268/22-2

Zabıtta muharrer şahitlerden başka şahitlerin olup olmadığı tarafeyne ladel su'al olmadığı Hacı Osman cevabında muharrer şahitlerden başka Çığlı Safli Kâryeli Çertil oğlu Musa dahi nikâh Şahid-i olup bundan başka şahidim yoktur dedikten sonra müdde-i aleyh Tahir dahi cevabı zabıtında muharrer olan şahitlerinden başka Kârye-i merkumenin Halim oğlu Hasan nikâhına şahid olduğunu ve bunlardan başka şahidim yoktur dedi ve tarafeynden her biri yekdiğerinin nikâh iddialarını inkâr ettiler.

Müdde-i aleyha

Müdde-i aleyh

Müdde-i-yi mezbûr

Emine

Tahir

Hacı

268/22-3

Husus mezkûrede mukaddem tarih ile zevcat iddia eden müdde-i Hacı Osman'nın Şer'an beyanı evveli olmasına binaen ve şahitlerin tevkîk ikame edebileceği kendisine su'al olundukta şehr-i Rumi gönünde olunan on sekizinci salı gönü ikame edeceğini beyan etmesi üzerine mahkemenin yevm-i mezkûre taliki tarafeyne tefhim kılındı.

Fi 24 Zî'l-ka'de 1325 ve fi 16 Kanun-i evvel 1323

Müdde-i mezbûr

Müdde-i aleyh

Müdde-i aleyh

Hacı Osman

Tahir

Musa

268/22-4

Yevm-i muayyeni mezkûrde tarafeyne gelmiş iseler de muvaffakiyetleriyleÇarşamba günü mahkemeye hakkı çakerini dermeyan ettiklerinden mezkûr Çarşamba günü teşkîl eden mahkemede Şahidinin ikamatını müdde-i Hacı Osman ladel su'al Çığlı Safli Kâryesinden zabıttaoğlu sadık diye muharrer olan Sadık bin İbrahim Çavuş ibn-i Molla Musa li-ecli şehade meclis-i şer'i huzurunda istişhad olundukta cevabında geçen sene bin üç yüz yirmi üç senesi Martın ikinci veya üçüncü gününde akşamdan sonra saat iki veya üç raddelerinde Kâryemizden işbu hazran-ı bi'l-meclis Emine'yi müdde-i Hacı Osman oğlu Hasan Hüseyin

268/23-1

Mezbûre Emine'nin babası Halil hânesinde olduğu ve kızının tarafına babası Halil vekâleten bulunduğu halde bin yüz kuruş mehri teslim ederek akt ve nikâhları icra kılındığına şahidim ve şehâdet dahi ederim dedi ve mezbûrenin aktini icra eden Kâryemizden Çertil oğlu Mustafa Efendi olup bundan başka meclis-i akitte Çığlı Safli Kâryesinden Kasım oğlu İbrahim ve müdde-inin Mehmet onbaşı mevcut hissesini ve bu babta şahadetinin bundan ibaret olduğunu söyledi.

Fi Kanın-i evvel 1323

Şahid-i mezbûr

268/23-2

Diğer şahidinin ne vakit ikame edebileceği müdde-isine ladel su'al şehri-i halin yirmi ikinci Cumartesi günü gütüreceğini söylemekle mahkeme yevm-i mezkûre talik ve tefhim kılındı.

Fi 19 mi'ete

Müdde-i aleyh Tahir

Müdde-i mezbûr Hacı Ali

268/23-3

Tarafeyn yevm-i muayyeni mezkûrde vurut etmeleriyle şahitlerini götürmüş olduğunu müdde-i Hacı Osman'ın beyan etmesi üzerine Çığlı Safli Kâryesinden Mehmet Onbaşı ibn-i Bereket oğlu Hacı Hüseyin li-ecli şahade meclis-i şer de hazır

olup işhad olundukta cevabında geçen bin üç yüz yirmi üç senesi şehri Martın ikinci gönü işbu bi'l-mahaleyn Emine'nin babası Bereket oğlu Halil hânesinde mezbûre Emine'nin tarafından babası Halil vekîli Hacı Osman oğlu Cafer Hasan Hüseyin tarafından babası keza müdde-i merkum Hacı Osmanın VeliHalil ben ve Çertil oğlu Sadık ve Kasım oğlu İbrahim nikah şahidibeyan-ı huzurumuzda mezbûre Emine'nin....bin yüz bir kuruş mehr-i mu'accele ve mü'eccel-i şahsiyesiyle müdde-i hazır....Hacı Osman oğlu sagir Hasan Hüseyin akt ve nikâh icra kılındığına şahidim ve şahadet dahi ederim.

Fi 22 Kanun-i evvel 1323

Şahid-i mezbûr Mehmet Onbaşı ibn-i Hacı Osman ibn-i Hüseyin

268/23-4

İşhad olunan şahitler hakkında meşhuda aleyh haziran-ı bi'l-meclis tarafından ne diyeceği sorulduktan şuhudu meşhuda Sertil oğlu Sadık'a hüsumeti olup diğerine Azizin karındaşı olması hasebiyle kabul edemeyeceğini söyledi.

Fi 22 mi'ete

Müdde-i aleyh

Şahitlerin Üsulen tezkiyeleri icra kılınmak üzere mahkemeleri şehri kanun-i evvel yirmi dördüncü Pazartesi gününe talik kılındı tarafeyne tefhim kılındı.

Müdde-i aleyh Tahir

Müdde-i mezbûr

268/24-1

Şahidan-ı mezbûranın mensup oldukları Kârye-i mezbûre heyet-i ihtiyarisinden Baverka-i mesture şer'an tezkiye olundukta Kârye-i mezbûre imamı İmam oğlu İsmail bin Hüseyin İbn-i İsmail ve muhtar-ı eveli Abdullah bin Hasan ibn-i Hüseyin ve azasından İsmail bin Mehmet ibn-i Recep nam kimesneler şahidan-ı mezbûranın adil olduğunu tastik ile rıza-i ibaresini rızayı mestureye şerh ve tahir ederek mazrufan iade etmiş olmalarından alınan tezkiyelerine istida? Olundukta Ilgın'ın Çarşı Mahallesinden Hüseyin Ağa oğlu Ahmet Ağa ibn-i Hüseyin ibn-i solak Süleyman Ağa ve Zincirli Mahallesinden Kuşçuoğlu Hasan ibn-i Abdullah meclis-i

şer de ve Hüseyin müvacesinde şahidanı merkumanın hallerine vukufiyetnameleri bulunduğu için müzekki intihab olunup kendilerinden vuku bulan su'ale karşı şahidan-ı merkumanın adil ve makbul işhada imam olduklarını ihbar ve alenen tezkiye ederiz dediler.

Fi 4 Zî'l-hicce 1325

Müdde-i

Müdde-i aleyh

268/24-2

Şer'an ve alenen tezkiye edilerek adaletleri zahir olan şahidan-ı mezbûranın birinci Şer'i şehâdet vak'alarıyla müdde-i merkum Hacı Osman...meşruh zevciyât-ı müddeası şer'an sabit ve bütün nikaha hükm-ü şer'i lahik olmağın müvacesiyle müdde-i aleyh mezbûr Tahire müdde-i merkum Hacı Osman mahdumu Hasan Hüseyin ve zevcesi Halil kızı Emine'den her birini böylece şer'e dahil ve iştirak etmesi hakkında kab'l-i şer'iden tenbiye olundu.

Fi 4 Zî'l-hicce 1325....

Münderecaı zabıtta vechle icra kılınan mahkeme-i şer'i huzurunda olmakla iş böyle tasdik ve imza eyledim.

Fi 4 mi'ete

Mahkeme azası

268/24-3

Derbend Kâryesinden askerde vefat eden Yevan oğlu Ali ibn-i Ahmet'in varisi munhasıran babası merkum Ahmet bin Ali olup bundan başka varisi ve terekesine munhak olmadığını Derbend Kâryesinden Küçük Hocasade Mehmet Efendi bin Mehmet ibn-i Halil ve Çıracak oğlu Hacı Hasan ibn-i İsmail bin Mustafa nam Şahidan adaletinin birinci şer'i şehâdetleriyle müddeası merkum Ahmet'in varisi olduğunu şer-an sabit ve sübut-u verasete hakım şer'i lahik olduğunu

Şahid-i mezbûr

Şahid-i mezbûr

Fi 25....1325 / 16 Kanun'i-sani 1323

268/25-1

İlgının Köprü başında meskûn Rumeli muhacirlerinden iken bundan akdem vefat eden Üzeyir ibn-i Hacı Hasan'ın bervech-i ati deyni olduğunu iddia eden kaza-i mezkûreye tabi Osmaniye Kâryesinden meskûn muhacirinden müteveffâ-i Molla Ahmet oğlu İsmail'in yetimesi Züleyha nam sagireye kab'l-i şer den vasî-i mensup bulunan li-üb amcası sahibi arzuhal Emin ibn-i Molla Ahmet meclis-i şer de müteveffâ-i mezbûrun li-üb er-karındaşı....tereke-i müteveffa varisi olan İdris ibn-i mezbûr Hacı Hasan ve zevcesi marüfet'ül zat Ayşe binti Ahmet muvâcehelerinde şöyle dava eder ki müteveffâ-i mezbûr hayatında ve kemal-i akl zamanında iken vasî olduğum mezbûre Züleyha nam sagire malından olarak dört adet lira-i Osman-i kıymetli bir öküz arabası iştira edip meblağ-ı mezkûre hâlâ teadiye edemeyip vefat ettiğinden, terekesine izafetli varisleri hazıran-ı mezbûrandan alınarak hasbel vesaye bana kab'l-i şer'i den teslim olmak muradımdır diye müdde-i nin dava-i metrukesini tamamıyla zevce-i hazıran-ı mezbûre Ayşe Hatun talimiyle ikrâr ve itiraf ettiğinden müdde-i aleyh mezbûr İdris dahi meblağ-ı deyn-i mezkûru kabul etmeğin müvacesiyle meblağ-ı müdde-a ya dört liranın tereke-i müteveffadan olarak halen deyni müdde-i mezbûre Emin Ağaya hasbel vesaye teslim olmak üzere kab'l-i şer'i den her birine tebliği şer olundu.

Fi 8 Zî'l-hicce 1325 ve 30 Kanun-i evvel 1323

Müdde-i mezbûr

Müdde-i aley

Müdde-i aleyh-i mezbûre

268/25-2

İlgının köprübaşında meskûn Rumeli Muhacirlerinden iken bundan akdem vefat eden Üzeyir inbi Hacı Hasan'nın ber-vech-i ati deyn-i olduğunu iddia eden İlgın'ın Şeyh Vefa Mahallesinde mukim tüccarandan ve Teb'a-i Devlet-i 'Aliye'nin Rum Milletinden Antikacızade Vasilaki veled meclis-i şer de müteveffâ-i mezbûran varislerinin zevcesi marifet'ül zat Ayşe binti Ahmet nam Hatun ile li-üb er-karındaşı İdris bin mezbûr Hacı Hasan muvâcehelerinde şöyle dava eder ki mütevevafa-i mezbûre Üzeyir hayatında vekîli akıl ve sıhhatinde iken beynimizde vuku bulan ahz ve i'tadan dolayı ba defteri müfredatı yüz altmış üç kuruş alacak hakkım kalıp kablel

haza vefatı vuku bulduğundan meblağ-ı deyn-i mezkûrenin tereke-i mütevefaya izafetli varisleri hazıran-ı mezbûrandan aliverilmesi muradıdır dedikte müdde-i ladel su'al zevce-i mezbûre Ayşe Hatun'nun ber-vech-i iddia-yı meblağ-ı mezkûr zevce-i müteveffiye merkumun hala deyn-i hususiyetini taliat ikrâr ve itiraf etmesi üzerine müdde-i aleyh İdris dahi deyn-i mezkûrini kabul etmeğin müvacesiyle tereke-i müteveffadan alarak deynini müdde-i mezbûr Vasilakiye meblağ-ı mezkûr yüz altmış üç guruşun halen teslimi müdde-i aleyhadan her birine tenbih olundu.

Fi 8 Zî'l-hicce 1325 ve 30 Kanun-i evvel 1323

Müdde-i aleyh

Müdde-i aleyh

Müdde-i mezbûr

268/26-1

İlgın'ın Hoş Mahallesinde meskûn muhacirinden sahibi arzuhal Osman oğlu Salih meclis-i şer'de müdde-inin damadı olup Uçarı Mahallesinden meskûn muhacirinden Mustafa bin Şerif ve kızı Selime nam hatuna müvâcelerinde şöyle dava eder ki damadım hazıran-ı bi'l-meclis Cafer Bey amcası Mustafa kızım mezbûre Selimeyi Talâkı selase ile tatlik etmiş olduğu halde el-haletel haza muamele-i zevcat icra eder olmakla şöyle alınıp banilerinin tefrik edilmesi muradıdır dediğinde müdde-i aleyh mezbûr Mustafa dahi cevabında zevcesi mezbûr Selime'ye asla Talâk vermeyip yalnız pederinin hânesinde validesiyle imtizac edemediklerinden birkaç gün git diye söylemiş olduğunu beyanla vukuu talâkı kalien inkâr eyledi hazıran-ı mezbûre Selime Hatun dahi cevabında zevce-i merkum Mustafa nikâh ve nafakatından vazgeçersen seni boşadım diye kendisine söylediğini ve bende gittim demem üzerine beni ol vakit boşayarak pederim hânesine götürdüğünü ve kimse kimse yanımızda bulunmadığını ve Talâk-ı selase tabiriyle zikr etmeyip yalnız Ma'ruzâtım dairesinde tatlik eylediğini söyledi

Fi Kanun'i-sani 1323

268/26-2

Şahit olarak Konyalı Ekmekçi Hacı Süleyman bin Eyüp meclis-i şer'e gelip şehâdetinde işbu hazır-ı bi'l-meclis Mustafa Beyle yanıma gelip bana hitaben kayım

validem bana ibne puşt diye söyledi bende kızının nikâh ve nafakasından vazgeçerek boşadım dediğine Şahidim ve bu hususta bu vech üzere şehâdet ederim dedi ve bu muamele bundan sekiz-dokuz güne mukaddem vuku bulduğunu ve şehâdetten başka malumâtı olmadığını söyledi

Fi 23 mi'ete

Şahit.....

268/26-3

Uçarı Mahallesinden Latif oğlu Seyit Efendi i ibn-i Abdüllatif ibn-i Seyid Şahit olarak meclis-i şer'e gelerek şehâdetinde işbu tarihten takriben on güne mukaddem yatsı namazından sonra hâneme gitmekte iken işbu hazıran-ı bi'l-meclis Mustafa yanımda olmakla kendisinden bir şey işittim hata var mıdır senin kızını terk ettiğimi diye söylediğinde bırakıp hâneme gittim bu hususta ma'lumatım ve şehâdetim bundan ibaret olup Talâkı selase ibaresiyle söylemedi bu vech üzere şahidim ve şehâdet dahi ederim.

Fi 23 mi'ete

268/26-4

Şeyh Bedrettin Mahallesinden Mehmet ibn-i Mustafa bin Abdullah şahit olarak meclis-i şer'e şehâdetinde bundan tahminen on beş yirmi güne mukaddem kahvehânedeki oturmakta iken işbu Mustafa Bey'e hitaben karıyı boşadım boş kâğıdını eline verdim dediğine ve talâkı selase ibaresini söylemediğine şahidim ve bu hususta ve bu vech üzere şehâdet ederim.

Fi 23 mi'ete

Şahid-i mezbûr

268/27-1

İcab-ı şer'inin ikta buyrulması zamanında fukahetlü Mufti Efendi Hazretlerine

Fi Kanun-i evvel 1323

Tasdik

Mutala olundu şahitlerin indinde Talâk ve ahd-ı rıza ve ikrâr etmemiş olduğundan mütebaki iki Talâk ile Allah Billah Allah izvac-ı muamalesine kadar olacağı kitab-ı muteberede müstebittir.

Fi 3 Zî'l-hicce 1325

268/27-2

Ber-müceb-i kıtve-i şerif zevce-i mezbûreyi zevci merkum Mustafa Bey'in Talâk ve ahdı rızası ile tatlik edip ve kab'l-el kaza-i vala'ya müracaat ettiğinde mezbûre Selime ve pederi müdde-i merkumun ikrâr ve itiraflarında olmakla müdde-i merkum Saliha zevcinden her birine bi'la vech-i şer'i muarıza etmemesi tefhim olunmuştur

Fi 3 Zî'l-hicce 1325

268/27-3

Ilgının Balıfka Mahallesiinde sakın Konyalı Ahmet Efendi kerimesi Şerife nam hatun'un meclis-i şer'de mezbûre tarafından i'ta olunan arzuhalde ismi muharrer zevc....Ilgının Zincirli Mahallesiinden Sedefkar oğlu Mustafa ibn-i Hasan müvacesinde şöyle dava eder ki Mezbûr Mustafa zevc....olup gıyabında beni tatlik etmiş olduğunu.....taftan haber aldığımdan ne suretle tatlik etmiş ise kendisindenedilmesini ve üzerinde makud-u aleyh mehrimden dokuz yüz guruş alacağını dahi ahz ve tahsilatı veiken yedimde malum olup zevcim merkumun satmış veumurine sarf etmiş olduğu mecmu'u bin iki yüz guruşluk hayvanattan üç yüz yirmi guruş kıymetli bir camus tanesi ve üç yüz altmış guruş kıymetli iki kara sığır ineği ve yüz altmış guruş kıymetli bir kara sığır tosunu bedelinin dahi kendisinden alınarak yedime teslim edilmesini ve teslimat tarihindenmalum için miktarı kafi nafakanın tarafı şer'i den taktir buyrulması matlubumdur dediğinde ladel su'al müdde-i aleyh Mustafa dahi cavabında fil-hakika müdde-i mezbûre zevce-i menkuham idi ise de bundan beş mah mukaddem ibn-i Dayi oğlu Mehmet ve oğlum Hasan ve birtakım kadınlar müvaceslerinde mezbûrenin müfarakatında rızam olmakla beraber mehr ve nafakasından vazgeçerek tatlik etmiş idim ve bir camus tanesini üç lira bedel ile benim huzurumda karındaşı Süleyman satmış ise de bedelini kendisine nakit teslim etmiş....

268/28–1

ve mîrâsını dahi üç karındaşıyla birlikte olduğu halde sekiz mecrediye ye satmış iseler de parasını kendisine teslim eyledikleri ve diğer aynen dahi kale-i sultanide Elmaslı Bekir denilen kimseden kendi malımla satın almıştım ve tosun dahi esasen Çelebden satın almaması muradımdır diye beyan eyledi buna karşı müdde-i mezbûre zevc-i merkumun huzurunda nikah ve nafakasından vaz geçerek tatlik eyledim dedi ...inkar eyledi ve müdde-i merkum Mustafa mezbûreyi iki yüz kuruş mehri müsema ile akt eylediğini dermeyan ve müdde-i sairesini merkum Mehmet ve oğlum ile ispat ederim ve başka kadınlardan her kimler ise tahkik edip isimlerini yazdıracağım dedi ve müdde-i aleyh-i mezbûre dahi hayvanat-ı mezkûresinin kendi mali olduğuna Sisam oğlu Halil Ağa ve Çolak Mehmet Ağa ve İsmail Çavuş ve Halil İbrahim oğlu Hasan Ağa şahitleri olup şehr-i Kanun-i evvel'in yirmi yedinci Perşembe günü ikame edeceğini söylemekle mahkeme yevm-i mezkûre talik olunup şahitlerinin isimlerini yazdırmış ve o gönde götürmek için müdde-i aleyh Mustafa'ya dahi tebliğ ve tarafeyne tefhim kılındı

Fi Kanun-i evvel 1323

Müdde-i Ali

Müdde-i merkum

268/30–1

Cumrut Mahallesinde sakin vüzatı basufet'şer'şer'ie maruf olan sahibi arzuhal Duranzade mütevaffı Mehmet Efendi zevce-i menkuha-i metrukesi Elmas binti Mustafa nam....meclis-i şer'i de müteveffâ-i mumamileyhin Sebli oğlu olup arzuhalde mezkûr Hacı İbrahim Efendi müvacesinde şöyle dava eder ki murisimiz ve zevcim müteveffâ-i mûmâ-ileyha Mehmet Efendinin hayatta iken bundan dört sene mukaddem bir çift öküz almak üzere karziye-i şer'i-si suretiyle başımdan ve malımdan bir kuruşu berat altını kendisine teslim edip meblağ-ı mezkûr zamanındadeyni olduğunu.... dahi vermiş ise de sened-i mezkûr....kayıp olmakla meblağ-ı mezkûr beş adet lira-i Osman'iyyenin tereke-i vakfiyesinden olmak üzere

vaz....oğlum hazıran-ı bi'l-meclis Hacı İbrahim Efendiden alı verilmesi ve bir de müteveffâ-i mezbûrun bi'l-cümle menkul ve gayrı menkul terekesinden....almamakla hisse-i meşruamın ba müvafık marufet-i şer'i ikrâr ve yedime teslim olunmasını talep ederim dedikte ladel su'al müdde-i aleyh Hacı İbrahim Efendi dahi cevabında müdde-i mezbûrenin mütevaffi pederi beşi bir altını teslim etmek suretiyle zimmetinde hakikaten bir deyni olduğunu bilemiyorum ve hatta pederim hayatta iken müdde-i mezbûre ye asla borcu olmadığını söylemiştir ve bu beyanla inkar-ı veraset müddeasını ikrâr eyledi.

Fi 9 Kanun-i Sâni 1323

Müdde-i aleyh

Müdde-i mezbûr mütevaffi Duranizade

.....

268/30-2

İnkâra karşı müdde-i mezbûre Elmas Hatun zevci müteveffa Mehmet Efendi zimmetinde ber-veche muharrer alacak hakkı olduğuna dair Fazıl oğlu Hacı Mustafa Ağa ve maliye tahsildarı Nuri Efendinin şahitleri olup cumartesi günü aynı Kanun'isaninin on ikisine şahitlerinin ikame edeceğini söylemiş ve başka şahidim yoktur demekle mezbûrenin ikamesi hususunda mahkeme yevm-i mezkûre talik olunup o günde gelmelerine dair tarafeynden imza alınmıştır

Fi Kanun'i-sani 1

Müdde-i aleyh

Müdde-i merkum

268/30-3

Ilgın'ın Şeyh Vefa Mahallesi ahalisinden Kadızade Hacı Mustafa Ağa ibn-i Fazıl li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'iyeye gelip şehâdetinde müdde-i mezbûre Elmas Hatun'un zevci müteveffa Mehmet Efendi ile hayatında berudet hasıl olduğu esnada bir gece hâneme gelip Hacı Ağa zevcim Mehmet Efendiye malımdan bir şey....vermiştim hatta bana sened dahi vermiş ise debu para....için kendisinin.... Kifayet ettiğini rica etmesi üzerine

268/31-1

Mümâ-ileyh Mehmet Efendi hânesine hemen gidip kendisinden bu mesele hakkında su'al ettiğimde Hacı Ağa gerçi zevcem Elmas Hatun'a verdiğim sened malım olmuş ise de senedim hususunda ispat olmadıkça...alacağından ne cihet kendisine biri beş yerde altını borcum var demiştir siz şahit olun diye zevci Mehmet Efendi meblağ-ı mezkûr biri beş birli altının hala zimmetinde borcu olduğunu ve beni şahit eylediğini ikrâr ve itiraf-ı kati ile huzurumuzda beyan etmekle ben bu husus için bu vaziyet üzere şahidim ve şehâdet-i şer'i dahi ederim.

Fi 12 Kanun'i-Sani 1323

Kadızzade Hacı Mustafa Ağa

268/31-2

Ilgın'ın Şeyh Vefa Mahallesinden Ilgın maliye tahsildarı Nuri Efendi bin Mustafa Efendi ibn-i Abdullah şehâdetinde bundan üç dört sene mukaddem müdde-i mezbûre Elmas Hatun ile zevce-i mütevaffâ Mehmet Efendi mabeynlerinde mezbûre Elmas Hatuna verdiği bir kita senedin zeyl-i olmasından dolayı marazı hasıl olmadığından bu meblağın kendisine deyn olduğuna dair sened i'ta etmesi hakkında mezbûre Elmas Hatun Fazılzade Hacı Mustafa müracaatı üzerine beraber hisseden zevci Mehmet Efendi hânesine varıp bu meseleyi dermeyan ederek banilerinin teskini hususunda...söyleyen kelama karşı Mehmet Efendi cevab-ı Şer'iyile senede ne hacet benim zevcem hazıran-ı bi'l-meclis Elmas Hatun zimmetinde biri beş birli altını borcumdur size şahit olayım dedi ister ise de senet nihayetinde...dava-ı ikrârı katî ile meblağ-ı deyn-ı mezkûru ikrâr ve itiraf eylediğine Şahidim ve bu vech üzere şehâdet-i şer'i dahi ederim dedi

Fi 12 Kanun'i-sani 1323

Şahid-i mümâ-ileyh Mustafa Efendizade

Meşhudu Aleyh Hacı İbrahim Efendiden işlah olunan şahitler hakkında diyeceği su'al oludukta şahidan-ı mümâ-ileyhanın mütebbber zevattan sorduklarını dermeyan eyledi.

Fi 12 mi'ete

Müdde-i aleyh

268/31-3

Şahidan-ı mümâ-ileyhanın adil ve makbul işhad oldukları müdde-i aleyh Hacı İbrahim Efendinin dahi taht-ı ikrâr ve itirafında olmakla şehâdetleri makbul ve adaletleri zahir olmakla şehâdet-i vak'a mücebince....tereke-i müteveffâ-i merkum izafetlibeş adet Osmanlı lirasının zevce-i mezbûre Elmas Hatun'a hâlâ teslimi müdde-i aleyh Hacı İbrahim Efendiye tembih olunduğunu ve müdde-i aleyha ikrâr-ı vechle tereke-i mütevaffiye-i mezbûre müdde-i Elmas Hatun'un varisi bulunduğu sabit olmakla bütün veraseme dahi hüküm-ü lahik olduğunu.

Fi 21 Zî'l-hicce 1325

268/32-1

Ilgın'ın Hoşi Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden kurt Osman oğlu Mustafa Çavuş ibn-i Hüseyin veraseti zevcesi Hafize binti Süleyman nam Hatun ile Çelebiyi sagire kızı Hatice ve li-üb er-karındaşı Yorgancı Osman Efendi ve li-üb kız karındaşı Ayşe'ye münhasırolduğunu....adile-i şer'i alanur zahir ve nihayet olduktan sonra sagire-i mezbûrenin babası müteveffâ-i merkumdan muntekal hisse-i varisesinin hıfzına ve şer'iyeye-i umurine kab'l-ı şer'iden mensup....mümâ-ileyh Osman Efendinin marufet-i şer ile tahrir olunan terekesi defteridir ki ber vechi ati beyan olunur.

Fi 26 Zî'l-hicce 1325 ve fi Kanun'i-sani 1323

Terekesinin hini tahririnde mevcut bulunan zevatın esamisi Behlül Beg Mahallesinden Akif Efendi ibn-i Ahmet Efendi Hoşi Mahallesinden Rıza Efendi ibn-i Hacı Mustafa Efendi ve Kasap Ali Mahallesinden Hüseyin Efendi ibn-i Mehmet Efendi

200 iki yaşında tosun = 1 pederinin beş mecdiye sattığını mütevaffanın deynine mukabil verildiğini zevcesi söyledi

100 diğeri bir yaşında dana = 1 fevt olduğunu söylediye de.... yoktur

80 saat gümüş kaplı =1....Elli kuruşa sattığını ve nafakalarına sarf ettiğini zevcesi söyledi

200..... takım = 10 ikisi mevcut diğerleri sağlığında sattığını ikrâr eyledi

80..... Entari = eskidiğini söyledi

300 tahminen otuz kıyye miktarı....yirmi kıyye miktarı mevcut olduğunu söyledi sefer tası ve dört gözlü bir sini babası hânesinde olduğunu söyledi

100 tuz....=1 sağlığında pederine sattığını söyledi

40 kîlim.....:mevcut olduğunu söyledi

180 adet 3 : ikisini mevcut diğerini inkar

40 Keçe :1 aslında olmadığını söyledi

150.... takım adet 3:birisi kendisinin olduğunu ve diğer ikisi ikrâr eylemiştir

30 öküz manda 3: ikisini ikrâr diğerini inkar eyledi

60 Çuval yön kebir 3: ikisini ikrâr diğerini inkar eyledi

40..... 4: ikisini ikrâr diğerini inkar eyledi

15 Lehm-i hakikiye 1: ikrâr eyledi

10 Kahve..... 1: mevcut

60 Arı kovanı adet 3: pederinden kendisine....olduğunu söyledi

40 Bulgur kîl 3: Mevcut

180 Dakik kîl 8: inkar eyledi

20....kîl 2: bir kîlesini ikrâr diğer birini inkar eyledi.

260....kîl 13: ikrâr

105 şeker kîl 10: üç kîlesini ikrâr yedi kîlesini borcuna Hacı Şevket Efendiye verildiğini söyledi.

20 çift takımı: ikrâr

268/33-1

Naklı yekûn: 2310

30 Ördek adet 10: mevcut sanıldığı

12 Tavuk 5: ikrâr

40 Hırdavat binası ve değirmen taşı 1: ikrâr

1000 Mahalle-i mezkûre vaki-i mülk..... oda 2:ma çardak, 2:ma çevreli bahçe

30 Kaz 3 : 4,Yorgan : 10 iki yüzlü balta 1:demir 3: bir sandık derununda

3000 Seracıkta kurumi bağ mülk dönüm 1:

3722

1300 Emlak bedeli olupüzerine ibka edildi. Giden....

.... 2422

Tereke-i müteveffâ-i merhum müvakiyemizde olarak ber-vech'i muharrer tahrir kılındığını ve ma emlak üç bin yedi yüz yirmi guruşluk eşya ve saireden ibaret malı zuhur ettiğini takdim kılındı. Fi 17 Kanun'i-sani 1323

....Ali Mehmedin....

....

268/34-1

Anın? asıl Rumeli Şarkı vilayetinin Selize? Kazasına bağlı Kara Kaşlı Kâryesi ahalilerinden olup bundan yedi sene mukaddem mahalın Şahâne-i Osman'iyeye hicret eden Cinci Hoca oğlu İbrahim ibn-i Halil nam kimesnenin Aksaray Kazası Bab-ı Hafız Mahallesi'nin doksan birinci hânesine kayıt olduğunu Tezkere-i Osman'ye muvaddesiyle Kadınhanı'nın Sarayönü Kâryesinde İskân edildiğini ve Konya arkasında vefat ettiği Kârye-i merkumada meskûn muhacirini merkumdan Ahmet oğlu Şaban ve Ali oğlu Mehmet'in ihbarlarıyla tahkik eden müteveffâ-i merkumun Çelebi-i kebir oğlu Recep ve Çelebi-i sagire kızları Meryem ve Azize'yi terk etmiş olduğunu ve bunlar ana ve baba bir karındaşları bulunduğunu keza merhum Süleyman ve Mehmet'in huzur'u şer'ideki vukubulan İhbarlarıyla şer'an sabit olduktan sonra mezbûr Recep ibn-i müteveffâ-i mezbûr İbrahim Ilgın Kazası mahkeme-i Şer'isine.

268/34-2

Konya Vilayet-i Celilesine fi 23 Recep 1322 ve 20 Eylül 1320 Tarih ve 6400 numaralı ihbarı taammesiyle vefatı bildirilen beşinci bölüğün ikinci....sinde hizmet-i askeriyesini ifa etmekte iken bundan akdem vefat eden Ilgın'ın Derbend Kâryesinden sagir oğlu Hasan bin Mustafa'nın verese-i babası mezbûr Mustafa ibn-i Hasan ile anası Alime binti Balıkçı oğlu Osman....Hatun huzurunda sorulduğunda ve bunlardan başka varisi bulunmadığını Derbend Kâryesinden Komiteci Mehmet Efendi ibn-i Musa Kapusu Kâryesinden Hafız mümâ-ileyh Hasan nam Şahidin adile-i şehâdetleriyle şer'an sabit olmağın mezbûrenin bütün vereselerine hükm-ü şer'i lahik olduğunu.

Fi 1 Muharrem 1326

Şahit

Şahit

268/34-3

Alayı 8 2 2 4

Ilgın'ın Çiğil Ülvi Kâryesinden Veysi oğlu İsmail bin Mevlüd'ün hizmet-i askeriyesini ifa etmekte iken bundan akdem vefat etiği Konya vilayeti Celilesine fi 27 Şaban 1323 ve fi 13 Teşrin-i evvel 1321 tarih ve 191 numaralı ihbarnamasinde İkinci Ordu-yu Hümayûn Muşiriyet-i Celilesi Tahriratı Aleyhine atfen emr-u aşar olunmakla müteveffâ-i merkumun varisi anası Rabia binti Ali ile li-üb er-karındaşı İbrahim ve li-üb kız karındaşları Keziban ve Emine huzurunda olup bunlardan başka varisi olmadığım Çiğil Kâryesi muhtari Veysi ibn-i Hasan ile Mevlüd ibn-i Boçak oğlu Abdullah nam Şahidin adile-i şahadetleri ile şer'an sabit ve sübut'u veraselerine hükmü şer'i lahik olduğu

Fi 1 Muharrem 1326

Şahid

Şahid

268/36-1

Ilgın Kazası'nın Hoşi Mahallesinde sakin müteveffa Hacı Abdi kerimesi Ayşe Hatun olduğunu mezbûrenin biraderi Hasan ibn-i Hacı Abdi ile Keçiye? Kâryesinden

Hasan oğlu Mustafa nam kimesnelerin tarifleriyle maruf olduktan sonra müşadiayı mezbûre mahkeme-i bidayete mahsus odada makut meclis-i şer'ide müdde-i aleyh olup derunu arzuhalde isimleri muharrer zevci Hacı Osman Efendi mahdumu Hakkı ile biraderi Osman Efendiye üç kıta mürasele ve bir ihbarname tebliğ olduğu halde yalnız ihbarnamede muayyen günde mümâ-ileyha Hacı Osman Efendi gelmiş ve mahdumu müdde-i aleyh Hakkı Efendi gelmemiş olmakla vekîli muharrer huzuruyla gıyabında rivayet-i mahkeme edilmesi mezbûre tarafından talep olundukta kayıp mezbûr Hakkı Efendinin hukukunu muhafaza etmek için mahkemeden....mahkemesine yarımşar mecdiye ücret taktiriyle vekîl-i muharrer tayin edilen Ethem Efendi huzurunda mümâ-ileyh Hacı Osman Efendinin vechi ve mahdumu Hakkı Efendinin aynen de mahkeme-i şer'iyelerine....ve sûret-i iddiası müşahidan-ı mezbûreden su'al olundukta davasında arzuhal-ı mezkûr kendi tarafından i'ta olduğuna ve mündericatı vechle hâlîyat altını ile elbise ve eşyayı sairesini zevci Hakkı Efendi tarafından zabt olunmak ve bir seneden beri kendisini hânesinden....ederek pederi hânesinde ve biraderi nezaretinde....eder bulunduğundan bu müddet için taraf-ı şer'i şeriften tayin buyruğuyla hakkı nafakasıyla mehr-i mu'accel ve mü'ecceleden ber müceb-i arzuhal alacak hakkı bulunan....Olmadığı için üç bin beş yüz guruşluk dahi zevc-i merkumdan ahz ve tahsil ile kendisine teslimini talep ederim diye dava ettikte ve müdde-i aleyh Kasım Pederi Hacı Osman Efendiden bir guna alacak vadesi olmayıp mücerret davayı zevci Hakkı Efendiden olup ve el-yevm mumailyhin tahtı nikahında zevcesi olduğunu ilaveten beyan etmesi üzerine ladel su'al müdde-i aleyh Hacı Osman Efendi cevabında müdde-i aleyh mezbûre Ayşe'nin zaten tarif eden....merkum Mustafa ve biraderi Hasan hilafı hakikat olarak başka bir kadını götürmüş olmalarının ve hazırân-ı mezbûre kendi gelini bulunan Ayşe olmadığından haklarında Ma'ruzâtın....himmet buyrulduğunu sûratle hükm-ü kanun icrasını talep ederim.

Müdde-i aleyh Hacı Osman Efendinin mezbûrenin zatı aher tarafından tarif olundukta kanaatı ne bahs olacağı soruldukte cevabında kendisini kaynım pederi olmak hasebiyle rivayet ettiği surette kanaat-ı kâmile hâsıl olacağını meclis-i şer'i de ira'e ettiğinde müşahidanin gelini Ayşe olduğunu haber verip tasdik eyledi.

Fi 19 Kanun'i-sani 1323

268/36-2

Bunun üzerine müşahidan-ı mezbûre hakkında ne diyeceği müdde-i aleyh Hacı Osman Efendinin ladel su'al cevabında mezbûre Ayşe Hatun mahdumu Hakkı Efendinin zevcesi olup kendi oğlan karındaşının iğfaliyle zevcesini terk ederek gitmiş olduğundan zevci ve mahdumu Hakkı'ya itaât ve inkıyad etmesini ve bi'la rıza mezbûrenin gitmiş olmasından nafakaya müstehak olmayacağını beyan eyledi vekil-i muharrer Ethem Efendi dahi cevabında müvekkili mûmâ-ileyh Hakkı Efendinin zimmetinde mezbûre Ayşenin mehr-i nafaka ve hâliyat ve saire iddiadan dolayı bir guna alacağı olduğunu mehri bolu? bulunduğundan ve mezbûre Ayşe Hatun müvekkili Hakkı Efendinin rızası hilafında susarak hânesinden gitmiş olmakla itaât etmesi hususunun kendisine tenbiye olunması.... müdde-i talebinde bulundu.

Fi 19 mi'ete

Vekili muharrer

Müdde-i Ali

Müdde-i mezbûr

268/37-1

Şehr-i Kanun'i-sani bin yirmi üçüncü günü mahkeme-i şer'iyelerinin teşkili tarafeyne bildirilmişse de yevm-i mezkûrde mudde-i mezbûre vekili muharrer Ethem Efendi berayı mahkemede hazır olup müdde-i aleyh Hacı Osman Efendi aleyhinde müdde-i mezbûrenin bir guna iddiası olmadığını zabıtta muharrer vechle ifade ve beyan eylemiş olmasına binaen mûmâ-ileyh müdde-i aleyh Safiyetli? mahkemede hazır bulunması icap etmeyeceğinden ve mahkeme-i mezbûrenin gıyaben rivayet etmiş olması hasebiyle vekili muharrer devamı mahkemeye itibar olundukta müdde-i mezbûre Ayşe kendisi zevci Hakkı Efendinin tatlik olunmayıp mücerret kayımpederi hânesinden başka diğeri bir hâne teftiş ve meskeni şer'iyi iraye edecek

olur ise ol vakit zevci mûmâ-ileyh Hakkı Efendiye itaât edeceğini tekrar beyan etmesi üzerine vekîli muharrer Ethem Efendi dahi cevabında müdde-i mezbûre iddiasında gerçi mahkeme-i şer'î idare ettiği sûrette müvekkîlim zevci Hakkı Efendinin itaât edeceğini beyan etmekte ise de müvekkîlime verilen irade-i...meskeni şer'si olduğundan itaât etme hususunda kendisine tebliğ olunmasını ve müddeası vechle mezbûre mehr-i mu'accel ve muaccelinden ber mücep iznim üç bin beş yüz guruş müvekkîlim Hakkı Efendinin deyni olmadığını beyanla inkar ettikten sonra sûreti iddia ve ifadata nazaran icab-ı şer'isinin ba kıtve-i şerif ifta buyrulması hakkında Fekâhetlu Müftü Efendi Hazretlerinin

Fi 13 Kanun'î-sani 1323

Zabıtta muharrer üzre icab-ı şer'isinin ba kıtve-i şerif iftinası hakkında mahkemenin şehr-i Kanun-i Sanı'nin yirmi altıncı cumartesi günü müvafakatı tarafeyn ile talık olduğu kendilerine bildirildi

Müdde-i aleyh vekîli Mehmet Mudde-i mezbûre tarafından tahrir eyledim

Fi 23 mi'ete

268/37-2

Mutâlâ olundu...bulunan odalardan müftala ve mutbah gibi malzematın beyanatı zevc ve zevceha'nın ehlinden ayrıca bir oda zevcehanın farz olan sekencesine kifayet edeceği ve mehr-i mu'accelini mutlaka ve mü'accelini zevci i'taya muktedir ise teslim etmeden hatun'un itaâti lazım gelmeyeceği ve karındaşı beyanında geçirmiş olduğu eyyamda hükmü nafakati taktir ettirmemiş ise nafakasının lazım gelmeyeceği ve eğer hatun kendisi bi'z-zatetmemiş ise badeha mahkeme kadar meşru nafakati naktiyle lazım geleceği ve iddia olunan altın ve elbisenin de gerekse mehre mukabil olsun ve gerekse hibe olsun hatuna teslim edileceği kitabi müteberede müstebittir

3 Muharem'ül harâm 1326

268/37-3

Hadım'ül şer'î el-Sadık

Ber-mücep kıtve-i şerif icab-ı şer'isi müdde-i mezbûreye tefhim olunup zevci Hakkı Efendinin kayinpederi hânesinde malzeme-i beyanattan olduğu halde ayrıca

odayı kâfiyesine gelerek itaât edeceğini beyan etmesi ve bu yolda vekîli muharrer Efendiye dahi su'al olundukta....şer'îye vechle mefruş bir meskeni şer müvekkîli Hakkı Efendinin kendisine mahsus pederi hânesinde mevcut olduğunu söylemiş olduğunda ifâdât-ı sabıkasını tekrar ederek mezbûrenin itaât etmesini talep eyledi

268/38-1

Müdde-i mezbûreden ber-müceb'i iddia zevci Hakkı Efendinin mallarından alacağı olduğunu kimlerle ispat edeceği soruldukte cevabında Hoşî Mahallesinden Hasan Ağa ve Sisam oğlu Hacı İbrahim Ağa ve Zaptiye mirza Efendi şahitleri olup bunlardan gayrı şahidim yoktur diye beyanla şahitlerini şehri Kanun'i-saninin yirmi dokuzuncu salı günü ikame ettireceğinden mahkemenin talikini talep etmekle yevm-i mezkûre talik-i mahkeme kılındığı tarafeyne bildirildi

Fi 7 Muharem'ül harâm 1326

Vekîl-i muharrer
eyledim

Müdde-i mezbûre tarafından tahrir

....

268/38-2

Muharrer şahitlerden Hoşî Mahallesinde mukim Hatipzade Rıza Efendi ibn-iHacı Mustafa ibn-i Ali meclis-i şer'e gelip şehâdetinde işbu müdde'a yı mezbûre Ayşe Hatunu iddianamesinde muharrer tarih günü....şehâdete hâlâ zevci Hakkı Efendiye mehr-i mü'accel bin beş yüz ve mehr-i mümesile iki bin guruş tarafeynin rey'i ve müvafakı üzere şahsiye-i mehr edilerek akt-u nikah edilmiş olduğuna şahidim ve şehâdet dahi ederim dedi

Fi 1 Safer 1326

Hacı Mustafa Şahid-i mümâ-ileyh

268/38-3

Mahalle-i mezbûre ahalisinden malik oğlu Süleyman ibn-i Süleyman ibn-i Himmet meclis-i şer'îye gelip şehâdetinde işbu müdde-i mezbûreyi zevci Hakkı Efendiye akt eylediği esnada bende hazır olduğumdan mecmuası üç bin beş yüz

kuruş mehr-i mu'accel ve muaccele-i şahsiyesiyle akt-u nikâh edilmiş olduğuna ve tarih aktı iddianamesinde muharrer bulunduğuna bu hususta bu vech üzere şahidim ve şehâdet-i şer'i dahi ederim dedi

Fi 1 Safer 1326

Şahid-i mezbûr

268/38-4

İtham olunan şahitler huzurunda meşhudu aleyh vekîli muharrer Efendi cevabında şahitlerin ahvalleri muharrer bulunduğum usulen tezkiye edilmelerini talep ederim demesi ve tezkiyeye su'al sormakla mahkeme şehr-i Saferin ikinci gününe talik kılındığı tarafeyne tefhim kılıdı

Müdde-i aleyh vekîli

Fi 1 Safer 1326

Mudde-i mezbûre Ayşe

268/38-5

Şahidan-ı mezbûran evvela Baverka-i Mesture..... mezkûr Hoşi Mahallesi muhtarı evveli Ali ibn-i Veli ibn-i.....ve muhtarı salisi Hacı Ali İbn-i İsmail nam kimesnelerden tezkiye olundukta adil ve makbul işhad oldukları zeyli-i mestureye verdikleri meşrutandan anlaşılmiş olmasına binaen Hoşi Mahallesinden Cafer oğlu Mehmet Ali Efendi ibn-i Cafer ibn-i Hasan Efendi ve Terali Mahallesinden bazıTahir ibn-i Hacı Ali nam kimesnelerden bi'l-muvâcehe tezkiye olundukta şahidan-ı mezbûranın adil ve makbul işhada itibar ederiz dediler.

Fi 2 Safer 1326

Diğer Şahit

Cafer oğlu Mehmet Ali Efendi

Terali Mahallesinden Yakup oğlu Tahir

268/39-1

Şer'an ve alenen tezkiye olunarak adaletleri zahir olan şahitlerin şehâdetleriyle müddeaya üç bin beş yüz guruş mehr-i mu'accel ve mü'eccelinden müdde-i mezbûrenin hâlâ zevci Hakkı Efendi zimmetinde alacak hakkı bulunduğu şer'an sabit

olmakla hususu vechle hükm-ü şer'i lahık olduğunu ve meblağıvechin müdde-i mezbûreye hâlâ teslimi müvekkîline izafetli vekîli muharrer Efendiye kab'l-i şer'iden tenbiye kılındığını

Fi 2 Safer 1326

Ba şahid

268/40-1

İlgin'in Zincirli Mahallesiinde sakin Çakeryan Kâryesi sâkinlerinden Şerife'nin vekîli Tahir Efendi bin Çaylızade Mehmet Efendi meclis-i şer' de mûmâ-ileyh Tahir Efendi tarafından bi'l vekale i'ta olunan işhada ismi muharrer Kasap Mustafa oğlu Başak müvacesinde şöyle dava eder ki müvekkîlim mezbûre Şerife müdde-i aleyh Mustafa oğlu Osman'nın zevce-i menkuhası olup zifaf oldukları gece kendisini tatlik etmiş ve birkaç gün sonra da Kasaba derununda ismini bilmediğim bir hânede merkurum Osman bir kaç delikanlılarla buluşarak muhabbet ettikleri bir sırada merkurum Osman.....vefat etmekte olduğunu diğer arkadaşları görüp su'al ettiklerinde ben la'kal düşünceğim el sözüne bakıp zevcemi almadım çıkardığım....ediyorum diye cevap verince onlarda ne çok düşünceksin zevceni götür demeleri üzerineçalı başındaZevcemi tatlik ettim diye merkurum Osman tekrar cevap verip diğerleri ne bais var götürsen diye cevap ve ısrarları üzerine mademki boşadım götürmek olmaz diye tekrar cevabı i'tasıyla ibaret muharriri dairesinde müvekkîlim mezbûre Şerife'yi hazıran-ı bi'l-meclis Osman tatlik etmiş ve ol vech le müvekkîlim mezbûrenin intizar etmesiyle kendisinden biriyle ve mutlaka bulunmuş olmakla mezbûre Osman zimmetinde makudu aleyh mehr-i mu'accele ve mü'accelesinden ibraz eylediğim bir kıta iddianame mücebince cem'an üç bin bir guruş alacağa mukabil keza miktaratı muharrer olup ibraz eylediğim kırk kelimededen ibaret olan müvekkîlime eşya ve hâlîyatın dahi aynen kendisine red-u teslimini bi'l-vekale talep ederim dedikte ladel su'al müdde-i aleyh cavabında vekîli Tahir Efendinin müvekkîlesi mezbûre Şerife Hatun hâlâ tahtı nikahımda zevcem olup ber-vech-i iddia kendisini asla tatlik etmediğini beyanla itaât ettiği taktirde sandığında mevcut eşyası neden ibaret ise kendisine teslim edeceğini ve eşyanın müfredatını bilmediğini beyan ve mehr-i

mu'accel ve mü'eccelesinden ber-mücebi iddianame üç bin bir kuruşu zimmetinde cem'an deyni olduğunu ikrâr ve itiraf eyledi bunun üzerine vekîli mümâ-ileyh Tahir Efendi cevabi kast edip müfredatı üzere muharrer müdde-i salis müde-i aleyh Osman'ın ikrâr ve ba inkar etmesi hususunda mecbur tutulmasını talep ederim dedikte tekrar müdde-i aleyh Osman önünde su'al olundukta bilemediği cihetle validesinden istizahi kifayet edip zevcesine müteallik eşyanın müfredatını götürmek üzere cihet-i i'tasını talep eyledi muvafık-ı tarafeyn ile şehir-i Kanun-i Sâni'nin yirmi birinci perşembe gönüne mahkeme talik olup o gönde tarafeynin gelmelerine dair kendilerinden imza alındı.

Fi 2 Kanun'i-sani 1323

Müdde-i Aleyh Osman

Müdde-i vekîli

268/40-2

Şehr'i-hal Ramazan'ın yirmi birinci pazar günü teşkîl eden mahkemede müdde-i aleyhten eşyanın müfredatı soruldukte cevabında zevcesi mezbûrenin malı olarak bir döşek ve bir yorganı mevcut olduğunu beyan ve ikrâr ile diğer eşyayı muharreresini inkâr eyledi ve sandık esasen kendi hânemden gitmiş mal ise de içi boş olduğundan zevcim tarafından götürülmüş ve zevcim malı olmak üzere tarafımdan ve malımdan yapılan biri...ve biri...iki takım elbise hânemde mevcut ise diğeri tarafımdan yapılmış eşya varise vermek malumu bulunduğunu söylemiş ve müddeaya eşyanın cümlesi müvekkîlesi mezbûre tarafından götürülmüş malı olduğunu vekîli Tahir Efendi beyan eyledi vukuu Talâk ve inkarında bulunan eşyayı muharrere hakkında cereyan eden mahkeme dairesinde icab-ı şer'isini idare edecek kıtve-i şer'inin ishakatı için ber-muhasel? munasip i'ta buyrulması müdde-i vekîli Tahir Efendi tarafından tekrar iddia edilmekle mahkeme şehir-i-halin yirmi dokuzuncu salı gönüne muvafakat-ı tarafeyn ile talik kılındığı kendilerine ikrârım olundu.

Fi 27 Kanun'i-sani 1323

Müdde-i aleyh mezbûr

Müdde-i vekîli

268/41-1

Tarafeyne bi'l-vürud ber-müceb-i iddia şahitlerinin kimden ibaret olduğu vekil Tahir Efendiye soruldukta cevabında zifaf gecesinde sabahleyin fihabat âsitanem bana lazım değildir deyip...ile zevcesi hânesinde tard ve tatlık edildiğini Şeyh Bedrettin Mahallesinde Hediye oğlu Ali bin Osman ve Şahbaz oğlu Ali bin Osman ile muhabbet etikleri esnada vuku-u Talâkı tekrarı beyan ettiğine Leylak oğlu Ahmet ve Ali Efendinin Kadir...Ahmet oğlu Seyit Mehmet ve Arnavut...ve inkârında bulunan müddeaya eşyaları hakkında Sisam oğlu Hail'in oğlu Osman ve Solak Süleyman ve Hacı Osman Efendi zevcesi Esmâ Hatun ve...Mehmet Dayı zevcesi Ceylan ve Yekdal oğlu Bekir kerimesi Emine ve Sisam oğlu Halil zevcesi Hediye vekilini ne hak ve müvekkilimin biraderi Halil zevcesi Keziban ve Hoca Hüsyin kerimesi Ayşe ve öksüzlerin? Osman zevcesi Emine ve kayını Mustafa kerimesi Hatice ve Konyalı Abdi oğlu kerimesi Şerife ve hemşiresi Rahime şahitleri olup bunlardan başka Şahidimiz yoktur dedi.

Fi 29 Kanın-i sani 1323

Müdde-i vekili

268/41-3

Muharrer şahitlerden ikisi mevcut olup işah edilmesi Tahir Efendi tarafından talep olunmakla Şeyh Bedrettin Mahallesinden Ali...Osman meclis'i şer'e gelip şehâdetinde işbu müdde-i aleyh Osman zevcesi Şerife ile zifaf olduğu gecenin sabahı vaktinde zevcesine ben seni boşadım sen bana lazım değilsin çık evimden demesi üzerine zevcesi mezbûre Şerife hânesinden bırakıp gitmiş olduğuna Şahidim ve bu vech üzere şehâdet ederim dedi.

Fi 29 mi'ete

Şahid-i mezbûr

268/41-4

İlgin'in Kasap Ali Mahallesinden Şahbaz Osman oğlu Ali ibn-i Osman meclis-i şer'e gelip şehâdete muracaat olundukta bu müdde-i Osman ile zevcesi vekili Tahir Efendi meyanında vukuu Talâk hakkında bulunan idda ve sair ma'lumatı olduğunu beyan eyledi.

Fi 29 mi'ete
Şahid-i mezbûr

268/41-5

Vukuu talâk hakkındaki diğerk şahitlerin ikamet etmesi kakında şehr-i Şubatın onuncu pazartesi günü mahkemenin talikini vekîli mûmâ-ileyha...Efendi beyan etmesine binaen yevm-i mezkûre talik-i mahkeme olunduğu kendilerine tefhim kılındı

Müdde-i mezbûr
Fi 29 mi'ete
Müdde-i vekîli

268/42-1

Mezbûre Şerife bi'l zat ve bi'l hâsıl meclis-i şer'îye berayı mahkeme gelmiş ve müdde-i aleyh Osman dahi ikinci murasele-i şer'îye ile götürülmüş olduğundan teşkîl eden mahkeme-i şer'iyelerinde zaptı sabık badel kiraye mündericatı vechle huzurlarıyla cereyan eden mahkeme tekid-i muvafık hususunu beyanla tastik ve tarafeyne imza edildi.

Fi 10 Rebiül ahir 1324 ve 23 Nisan 1324
Müdede-i aleyh Osman
Müdde-i mezbûre Şerife

268/42-2

Mezbûre Şerifeden zaptı sabıkta beyan edilen şahitlerin ne vakit götürüleceği su'al olundukta şehr-i rebiül ahiresinin on yedinci ve şehr-i Mayıs'ın dördüncü günü şahitlerini götürüleceğini ifade etmekle o göne talik-i mahkeme olunup tarafeyne bildirildi.

Müdde-i aleyh-i mezbûr
Fi 27 Nisan 1324
Müdde-i aleyh-i
mezbûr

268/42-3

Şehr-i Mayıs'ın on birinci pazar günü mezbûre Şerife bi'l zat ve müdde-i aleyh Osman üçüncü mürasele ile gelmiş olduklarından şahitlerini götürmek üzere

....gönüne talik-i mahkeme edilmesini mezbûre Şerife tarafından beyan edilmekle mahkeme gönüne talik olunup tarafeyne tefhim kılıdı.

Fi 1 Mayıs 1324

268/42-4

Şeyh Bedrettin Mahallesinden ismi muharrer şahitlerden Ali Efendi oğlu Kadir ibn-i Ali Efendi nam kimesne şehr-i Mayıs'ın on ikinci gününe nakl eden mahkeme-i şer'îye ye li-ecliş-şehâde gelip istişhad olundukta cevabında müdde-i mezbûreyi merkum Osman'ın tatlik ettiğine dair asla ma"lumat ve şehâdetim yoktur dedi.

Fi 12 Mayıs 1324

268/42-5

Şahid-i

mezbûr

Şeyh Bedrettin Mahallesinden Sarı Ahmet oğlu Seyit Mehmet meclis-i şer'e gelip istişhad olundukta cevabında müdde-i mezbûreyi hazıran-ı bi'l-meclis Osman'nın tatlik ettiğine dair asla ma"lumat ve şehâdetim yoktur dedi.

Fi 11 mi'ete

Müdde-i mezbûre Seyit Mehmet

268/42-6

Kuşan Mahallesinden Abdi oğlu Mehmet ibn-i Abdi nam kimesne şehâdetinde bundan iki sene evvel Ilıcaya gitmek üzere işbu müdde-i aleyh Osman'ın hânesi önünde gündüzün saat iki buçuk sıralarını geçmekte iken bir gürültü olduğunu benim birazettiğinde işbu Osman ve pederi beraber buldukları halde mezbûre Şerife'yi hânesinden çıkarıp sen bize lazım değilsin git seni boşadık mehrini arkandan otuz lira göndereceğim diye merkum Osman ve babası tarafından irad-ı kelam olarak mezbûreyi terk etmiş olmasına ve bu hususta bu vech üzere şahidim ve şehâdet dahi ederim dedi.

Fi 13 Mayıs 1324

268/42-7

Şahid-i mezbûr Mehmet

Zincirli Mahallesinden Leylak? oğlu Ahmet ibn-i Hüseyin meclis'i şer'e gelip istişhad olundukta cevabında mezbûre Şerife ve Osman beylerinde Talâk-ı...edildiğine dair şehâdet ve maumatı olmadığını söyledi.

Fi 13 mi'ete

268/43-1

Meşhud-u aleyh Osman'dan şahitleri hakkında bir diyeceği olup olmadığı hakkında ladel su'al cevabında şahitlerden Mehmet'in dayısı ile bir duvar meselesinden dolayı mahkeme-i bidayete...mahkememiz sabık ederek biz mahkum olduk bu surette beynimizde husumet vardır dediği gibi diğer şahit Ali ise evvelce yani üç mah evvel bizde hizmetkar idi bilahare çıkardık hak olmadığına bahisle bir makama dava da etmeyerek bu madde hakkında hilafı şer'i şehâdet eylediğinden her iki Şahidin bu bab'taki şehâdetlerini kabul etmem dedi.

Müdde-i mezbûre

İcab-ı şer'isi ba kıtve-i beyan buyrulmak üzere Fekâhetlu Müftü Efendi Hazretlerine tevdi olunur.

Fi 13 Mayıs 1324

Fi 26 Rebiül evvel 1326

268/45-1

İlgın Kazası Balıfkiye Mahallesinde sakin vüzat-ı mezbûresi hariciye vekaletinde isimleri muharrer...maruf olan yüz başı oğlu Mehmet oğlu Emin Ağa'nın kerimesi Azize nam Bekir Balığa tarafından ba heyet-i şer'i ye vekîli şer'isi kaza-i mezbûrede sakin Ethem Efendi ibn-i Sadık Efendi tarafından i'ta olunan işhada ismi muharrer müdde-i aleyh İlgın'ın Köşk Mahallesinden Numan Efendi oğlu Mehmet Ağa tarafına berayı mahkeme mehkemeyi şer'iyede nazır ve ayrı ayrı günlerde tebliğ edilen üç kita murasele de...olunan yevm-i mahkemede merkur Mehmet Ağa bi'z-zat gelmediği gibi tarafeynden dahi bir vekîli şer'i göndermemiş olmasına binaen dördüncü defa olarak gönderilen ihbarnamede...yevm-i muharrer olan şehr-i kanun-u saninin otuz birinci Perşembe günü yine müdde-i aleyh merkur Mehmet Ağa'nın...vekaleten...vak'aya icabet etmediği anlaşılan müdde-i vekîli mümâ-ileyh

tarafından dahi yevm-i ...mezkûrde aynen vekîli muharrer huzuru ile ruiyeti mahkeme edilmesi talep edilmiş olmakla tehiri mahkeme onar kuruş ücret taktiri ile müdde-i aleyh Mehmet Ağa'nın hukukunu muhafaza etmek için mahkeme tarafından şuayp Efendi ibn-i Şeyh Ahmet vekîl-i muharrer nakip ve tayin edilip ihbarnamedeki...yevm-i mahkemede müdde-i mezbûre vekîl Ethem Efendi ve Recep Efendi huzuru ile aynen teşkîl-i mahkeme olunup suret-i iddası müdde-i vekîli Ethem Efendiye sorulduktaki cevabında kıraat olunan arzuhali mezkûremi şifahen dahi tekrar edip müvekkîlim yüzbaşı oğlu Mehmet Emin Ağa kerimesi Azize nam Balıfkiye müdde-i aleyh mezbûr Mehmet Ağa tarafında vuku bulan zevciyât ve nikah iddiasıyla tastik edilmesinden dolayı mukaddeman tarafeyn vekîlleri taraflarının cereyan eden iddia ve müdafatı mesture üzerine müvekkîlim mezbûre hakkında müddeayi aleyh merhum Mehmet'in olmadığı şer'an sabit olmasından men-i munazasına havi mahkeme-i aliyyelerinden verilen ilamı şer'iyeye itiraz edilmiş ve ...bazı noksan muamele görülmesinden başka takibat-ı icrası mahkeme edilmesi lüzumu hakkında emr-u itimat kılınmış ise de hükmü ilam usulüne muvafık olduğu bab-ı valayı ahkam hakkında zahir-i ilam verdiği meşrutandan anlaşılmalı ve bu kere gösterilen noksanyetin dahi ihmal edilmiş olmasına nazaran mahkeme-i sabıkta dermeyan edilen iddia ve ifadata ve mudafat-ı vechle müvekkîlim mezbûreye merhum Mehmet'in fuzuli müdahalesinden men-i ve icab-ı şer'inin tefhimini talep eylerim dedi.

Fi 31 Kanun'i-sani 1323

Müdde-i vekîli

268/45-2

Ne diyeceği vekîl-i muharrer Recep Efendiye su'al olunduktaki mezbûre Azize nam Bekir Balığa'nın müvekkîli Mehmet Ağa'nın zevce-i menkuha-ı gayrı metrukesi olduğunu ve beyana ait ilamı...Abdul Tahir...edilip yeniden icra-i mahkemesi lüzumu gösterilmiş olmasından ilamı mahsus ile amili gayrı haiz bulunduğu cihetle mezbûre Azize'nin nefisini müvekkîlim Mehmet Ağa'ya teslim ve hukuku zevciyât'a riayet etmesini tembihi şer'i buyrulması muradımdır dedi.

Fi 31 mi'ete

Müdde-i aleyh...vekîli

268/45-3

Ne diyeceği müdde-i vekîli Ethem Efendiye tekraren su'al olunduktan cevabında iddiayı sabıkamda muharrer bulunan hususunun şer'en kabul edilip edilmeyeceğini tarafıma beyanı fazilanelerine tefhimi ve müvekkîlim mezbûre Azize hakkında müdde-i aleyh Mehmet Ağa'nın vekîli Mustafa Efendi tarafından zaptı sabıkta muharrer bulunduğunu vechle fi 22 rebiül-evvel 1317 ve fi 18 Ağustos 1315 tarihli ve Çarşamba gününde aktin icra olduğu iddia edilmesine nazaran zaptı sabıkın ...buyrulmadığından hakikat-ı meseleye ve cereyan-ı muamelenin zahire çıkacağı beyan edilmesinden sonra vekîl-i muharrer Recep Efendiye karşı zaptı sabık badel Kârye-i mezbûre Azize nam Bekir Balığa'nın müvekkîlim Mehmet Ağaya tarihi mezkûrda akt ve nikah edilmekle şimdiye kadar zevce-i menkuha-i gayrı metrukesi vekîli muharreri mezbûru aleyh iddia eyledi.

Fi 31 Kanun'i-sani 1323

268/46-1

Vekîli muharrer

Vekîli muharrer Efendi tarafından ber-vech-i muharrer iddia edilen nikah hakkında ne diyeceği müdde-i vekîli Ethem Efendiye tekrar sorulduktan cevabında gerçi müvekkîli merkum Mehmet ağa için müvekkîlim mezbûre Azize hakkında mukaddeman yukarıda dahi nikah ve zevciyât iddia edilmekte ise de müdde-i aleyh merkum Mehmet Ağa'nın üç yüz on altı sene ...askeri şahâneye gidip orada bir sene kadar ikametden sonra buraya terhis olarak geldiği esnada bir...mevsiminde iken müvekkîlim mezbûrenin nikahına talebi olduğunu bu da...şahadetinde olmakla nikah müddeayı sabıkın...bulunan...mudafa eyledi.

Fi 31 mi'ete

268/46-2

Müdde-i vekîli

Vekîl-i muharrer Recep Efendi dahi cevabında gerçi müvekkîli Mehmet Ağa askere gitmiş olduğu vaki ise de ahiren mezbûre Azize hakkında bir güne nikah etmemiştir diye beyanla inkar ettikten sonra ladel su'al müdde-i vekîli Ethem

Efendinin eylediği nikah müddeası şahitleri Balıfkıye Mahallesinden Hacı Halil'in Hasan oğlu Mustafa ve Kör Yusuf oğlu Halil....Hacı Mustafa oğlu Ali ve Halil Ustanın Abdullah veMustafa ve ketenzade Cafer Halil Ağa ve imam oğlu Ahmet ve Hanlı Veli ve oğulluğu İbrahim ve Hacı Satılmış Mahallesi Kör veli oğlu Mehmet ve Karaçurek Hasan oğlu Mustafa ve....Mehmet ve Derviş Mehmet oğlu Hasan ve Uzatlı Mahallesi Ak Veli oğlu Hasan ve sagir Ali ve Şeyh Bedrettin Mahallesinden Hacı Halil oğlu Mehmet ve Kıçı Kırık oğlu Mehmet Ali ve....Mehmet Ali ve zincirli Mahallesinden kalkarak Hasan ve Şeyh Vefa Mahalleli Hüseyin Ağa'nın Hasan ve Bulçaklı Kurt Osman ve Nur şeyh Kâryesinden Kurt Ali oğlu Ramazan olup başka şahitleri olmadığını ve şahitlerini şehir-i Ruminin üçüncü Pazar günün götüreceğini mahkemenin yevm-i mezkûrda talikini talep etmiş ve muvafık görülmüş olmakla yevm-i mezkûra talik-i mahkeme hususiyetini tarafeyne tefhim kılındı.

Fi 31 mi'ete

Vekîl-i muharrer mûmâ-ileyh müdde-i vekîli mûmâ-ileyh

268/46-3

Yevm-i muallakı mezkûrda müdde-i vekîli ile vekîli muharrer Efendiler hazır oldukta şahitlerini götürüp götürmediği müdde-i vekîlinde sorulduktaki Hacı Satılmış Mahallesinde Karaçurek Hasan oğlu Mustafa Bulçak Kâryesinden Kurt Osman'ın hazır olup ikame edilmesini cevaben beyan etmesi üzerine şahitlerin zaptında muharrer olduğu anlaşılmasına binaenİlgın'ın Hacı Satılmış Mahallesinden Karaçur oğlu Hasan mahdumu Mustafa bin Hasan ibn-i Ali li-ecli şehade meclisi şer'iyeye gelip istişhad olunduktaki cevabında üç yüz on yedi senesindezamanında Numan Efendi oğlu Mehmet Ağa askerden tebdili hava olarak geldiği bir sırada Balıfkıye Mahallesinde vaki mescid-i şerif önünde oturmakta bulunduğum bir vakitte merhum Mehmet Ağa yanıma gelip dayım Mehmet Emin Ağa'nın kızını almak için dönür gidiyor demesi üzerine ben de biraz orada tevkif? ettikten sonra Bulcuk Kâryeli Osman Ağa'yla beraber Mehmet Ağa'nın dayısı ve mezbûre Azize'nin babası olan Mehmet Emin Ağa'nın serkeş bulunduğunu hânesine varıp kızı Azize'yi Allah'ın emriyle Mehmet Ağa'ya istediğinde Mehmet Emin Ağa cevaben nasibini

başka tarafta arasın ben kızımı yeni Mehmet'e verdim bunun üzerine biz de bırakıp geldik ben bu hususta bu vech üzere şahidim ve şahadet dahi ederim dedi ve kızı Azize dahi içeride meseleyi anladığında çağırıp babam verecek olsa bile ben varmam diye feryadını işittiğime şahidim dedikte tekrar eyledi.

Fi 3 Şubat 1323

Şahid-i mezbûr

268/47-1

Diğeri Bulcuk Kâryesinden kurt Osman ibn-i Ahmet ibn-i Osman li-ecli'ş-şehade meclisi şer'e gelip istişhad olundukta cevabında bin üç yüz on yedi senesi içinde ve Beran-koyun? Mevsiminde iken Numan Efendi oğlu Mehmet Ağa biraderi Ethem Balifkiye Mahallesinde vaki mescidi şerif önünde oturmakta bulunduğum zaman yanıma gelip dayım Mehmet Emin Ağa kerimesi Azize'yi bana almak üzere dünür oluyor demesi üzerine orada bulunan Karaçurek Mustafa ile beraber Mehmet Ağa'nın dayısı ve müddeası mezbûre Azize'nin pederi Mehmet Emin Ağa'nın sakın bulunduğu hânesine varıp kızını Allah'ın emriyle yeğeni Mehmet Ağa için istediğinde merkum Mehmet Emin Ağa ben kızımı verdim dedikten sonra kızı Azize dahi içeriden bende vardım diye bağırmiş olduğuna şahidim ve bu hususta bu vech üzere edayı şahadet ederim dedi.

Fi 3 Şubat 1323

Şahid-i mezbûr

268/47-2

Şuhud-u aleyh vekîli muhtar Efendinin şahitleri hakkında diyeceği sorulduktan şahitlerin ahvalleri kendisince meçhul olmakla usulen tezkiye-i lâzımelerini talep eylemiş ve işlah olunan şahitlerin davaya muvaffakiyetleri ladel tetkik anlaşılmış olmakla şahitlerin tezkiye edilmeleri husus olunmuştur.

Fi 14 Muharrem'ül haram 1326 ve Fi 13 Şubat 1323

268/47-3

Vekîli muharrer müdde-i vekîli

Ladel tezkiye şahidi mezbûr kurt Osman ibn-i Mehmet'in Şahadeti zeyl-i mesture verilen meşruhatı vechle cereyan edilmiş olmasından diğer zabtında muharrer bulunan şahitlerinin ne vakt ikame edeceği müdde-i vekîlinden ladel su'al bir şahidi hazır olduğu beyanla ismi talep edildiğinde Balıfkiye Mahallesinden zabtında Duman Mustafa diye muharrer şahit olan Mustafa bin Ahmet meclis-i şer'iyeye gelip şahadetinde üç yüz on yedi senesi içinde ve Numan Efendi oğlu Mehmet Ağa'nın askere gidip tebdili hava suretiyle ılgın'a murhasen geldiği sırada ben Balıfkiye Mahallesinde vaki mescidi şerif önünde oturmakta iken yanımıza gelip dayım Mehmet Efendinin kızı Azize'yi Allah'ın emriyle bana isteyin deyip merkurum Numan Efendi oğlu Mehmet Ağa'nın bahsine binaen dayısı ve müvekkîle-i mezbûre Azize'nin dahi babası olan Mehmet Emin Ağa'nın sakin olduğu hânesine ben ve Karaçurek Mustafa beraber olarak vardığımızda kızı Azizeyi yeğeni olan mezbûr Mehmet Ağa için Allah'ın emriyle olmak üzere dönür olarak geldiklerini ifade ve ilan ettiğimizde Azize'ye kızımı yeğenim muzbure verdim o kısmetini başka tarafta arasın diyerek cevap vermesi üzerine bu kelamı içerden işitmiş bağırarak ben ona varmam diye feryat ettiğini işittim işte ben bu hususta bu vech üzere şahidim ve şahadet dahi ederim.

Fi 31 Muharrem 1326

Şehid-i mezbûr

İşlah olunan şahid-i mezbûr hakkında diyeceğim vekîli muharrer Efendinin ladel su'al ahvali tezkiye lüzumunu talep ederim dedi.

Fi 21 mi'ete

Müdde-i aleyh vekîli....müdde-i vekîli

268/48-1

Şahid-i mezbûr Karaçuruk Hasan oğlu Mustafa Mahallesi olan Hacı Satılmış Mahallesi imam ve muhtaran ve heyet-i ihtiyariyesinden ve diğer şahit Ahmet oğlu Tumas Mustafa dahi Balıfkiye Mahallesi muhtaranı ve imamı heyeti ihtiyariyesinden tezkiye olundukta bu babtaki şahadetlerinde adil ve makbul işhad oldukları zeyli mestureye beyan ve tahrir olunarak mazrufen iade kılınmış olmakla aynen dahi

tezkiyelerini itibar oldukça Ilgın'ın zincirli Mahallesiinde Hacı oğlu Mehmet ibn-i Hacı Halil ibn-i Osman ve Uçarı Mahallesiinden Hacı Bekir oğlu Bekir ibn-i Ali ibn-i Hacı Bekir ve Mahalleyi mezbûrede mukim Balıklı Mercan oğlu Hasan Hüseyin ibn-i İsmail ibn-i Abdullah nam kimesnelerden alenen ladel tezkiye şahidan-ı mezbûre Mustafa ve Tumas Mustafa'nın adil ve makbul şehade olduklarını ihbar eyleyiriz dediler

Fi 2 Muharrem'ül haram 1326

Müdde-i mezbûr

müdde-i mezbûr

müdde-i mezbûr

268/48-2

İşhah olunan şahitler şer'en ve alenen tezkiye olundukta adaletleri işhad ve ihtiyar olmakla şahadetlerinin makbul olduğunu anlaşılması üzerine şahadeti vakıa mücebiyle müvekkîlesi mezbûre Azize'ye müdde-i aleyh Mehmet Ağa'nın nikâh iddiasından sonra istingah eylediği şer'en sabit olmakla nikâh iddiası mezbûrenin butlanına binaen mezbûre Azize hakkında zevciyât iddiasıyla merkum Mehmet Ağa'nın bu vech-i şer'i marazasından men olduğu müvekkîle istekleri müvekkîli muharrer Recep Efendinin müdde-i vekîli muvâcehesinde tembih olunmuştur.

Fi 22 Muharrem 1326

İş bu zabıtta muharrer olduğu üzere icra kılınan mahkeme huzurumuzda icra kılınmıştır.

Fi 22 mi'ete

Asıl

Asıl

268/49-1

İlgın'ın Burhanye Kâryesinde sahibi arzuhal Yahya oğlu Ömer nam kimesne Kârye-i merkumunda sakin Zilli Mustafa kızı Nagogşi nam Bekir'i...kazasında ikame eylediği nikah ve zevciyât müdeasının mahkemesi zamanında müdde-i merkumun talebi ile üç kıta murasele-i şer'îye....ayrı ayrı günlerde tarafeyne tebliğ olunduğu halde bi'z-zat gelmediği gibi bir vekîli şer'î dahi göndermemiş olmasına ve yine....icabında bulunduğu taktirde aynen ruiyet-i mahkeme edileceğine dair

gönderilen ihtarname üzerine davet ve ikameye hiçbir suretle icabet etmeyip....eder bulunmasına binaen mezbûre Nagogşi hanımın gıyabında ve vekîliedilen Ethem Efendi huzuruyla icrayı mahkeme edilmesi bi-talep muharrer olundukta mahkemelerine....müdde-i merkumdan sureti dava soruldukta cevabında işbu geçen bin üç yüz yirmi beş senesi şehri-i Ramazan el- mübareğinin hululundan on beş gün evvel yevm-i mezkûrda bilmiyorum bir gün içinde saat takriben beş altı raddelerinde mezbûre Nagogşinin babası dahi Mustafa nam kimesne sakin bulunduğu mülkü menziline kari mezkûre ahalilerininibn-i Badanok ve Şakir oğlu Salih Çavuş Ahmet oğlu Kabşot nam şahitler huzurunda mezbûre bi'z-zat ve ben dahi bizat hazır olarak on lirayı osmanı mehr-i tesmiyesi ile mezbûre Nagogşi hanımMuhtar olmasına binaen bana ol mecliste akt ve tezviç ve nikah ettiğinde ben dahi mehri mezkûruyla tezviç ve kabul ettiğimde ol tarihten beri hala mezbûr Nagogşi pederi tarafından kendisinin eylediği nikaha rıza göstermediği beyanla o gece kendisini alıp diğer Mahalleye götürmem için haber göndermesi üzerine o gece saat yedi buçuk raddelerinde zevcim mezbûreyi pederi hânesinden çıkarıp dayım Ahmet Efendi hânesine götürmüş....bir gün sonra pederi tarafından mezbûr iğfal olunarak....sataşmış oldukları anlaşılmış olmakla zevcem mezbûrenin buna kabli şer'i den teslim ve hukuku zevciyâta riayet etmesi zamanında vekîli muharrer Efendiye tenbiye olunmak muradımdır diye dava ettikte ladel su'al vekîli muharrer dahi cevabında müvekkîlesi mezbûrenin müdde-i merkum iddia olduğunu vechle nikah icra edildiğini meçhulesi olup bu babda ispatı müdeasını talep ederim diye beyanla katiyen inkar eyledi.

Fi 21..... 1326

Vekîl-i müteharir müdde-i mezbûr

268/49-2

İnkara karşı diyeceği ve şahitlerinin kimler olduğu müdde-iden tekrar soruldukta cevabında nikah şahidim balada esamisi muharrer şahitler ise de mezbûrenin pederi Mustafa....götürdüğü gece doğrudan Kâryemizin hoca Efendilerine gidip kendisi benim için kaldırmış sakın nikah bozmayasınız ve bozdunuz mu diye sormuş

olduğundan onlarda cebren veyahut rızasıyla mı diyerek su'al etiklerinde evet kızımı rızasıyla götürmüş ise de ben ona vermeyeceğim demiş olduğuna da şahidim vardır Hatip İdris Efendi mektep sonrasına....imam Hacı Mehmet Efendi bade Akşehir zapdiyesi Yahya dahi nikah şahitlerim olup başka şahidim yoktur diye bu beyanla şehir-i Ramazan'ın on ikinci Salı günü Salı günü şahitlerini götüreceğini söylemekle yevmi mezkûre talip olduğu tarafeyne bildirildi.

Fi 10 Şubat 1323

Vekîl-i muharrer

Müdde-i mezbûr

268/50-1

Müdde-i mezbûr ile vekîli muhtar? Efendi yevmi mualakı mezkûrde bi'l-vurut şahitlerini göütüp götürmediğini müdde-iden soruldukta şahitlerini götürmüş olduğunu....talep etmesi üzerine Burhanye Kâryesinden....ibn-i Badanok nam kimesne li'eclîş şehade meclisi şer'e hazır bulundukta şehâdetinde işbu keşide üç yüz yirmi beş senesi şehir-i Şaban-ı şerifenin on birinci günün de neharren saat altı raddelerinde deli Mustafa kızını Nagogşi nam Bekir balığanın sakin olduğu pederi mizanında işbu müdde i mezbûr Ömere hitaben mezbûre Nagogşi nam Bekir.... adeti kadimeleri vechle oturduğu mahellede ayak üzerine gelip ben Allahın emri peygamberin kavli ile ben sana varım ben seni aldım kabul ettim demesi ve üç defa tekrar etmesi üzerine merkur Ömer dahi ben de seni Allahın emri ile peygamberin kavli üzere aldım kabul ettim diye beyan ve üç defa tekrar ettikten sonra bana ve yanımda bulunan Şakir oğlu Salih ve Kabşota hitaben sizler şahit olun dediler ve mehir olmak üzere pederime on lira ver diye mezbûrenin ifadesi üzerine müdde-i Ömer dahi susarak yek diyeri beyninde bu sûretle akt ve icra ettiler buna mütakip mezbûre Nagogşi müdde-i Ömere ben sana haber gönderdiğimde al götür dedikten sonra ve bizi de.....Haberdar eylesin diyerek kalkıp gittik işte mezbûre Nagogşi nam Bekir balığa? müdde-i mezbûre Ömerin tarihi mezkûreden beri hala zevceyi menkuhai gayrı metrukesi olmuştur ben bu hususa bu vech üzere şahidim ve şahadeti şer'i dahi ederim dedi.

Fi 23 Muharrem'ül harem 1326

Şahid-i mezbûr

268/50-2

Kârye-i mezbûreden şahit Salih ibn-i şakir şahadetinde geçen bin üç yüz yiri beş senesi şehir-i Şaban,on beşinci gününden Nagogşinan Bekir balanın sakin bulunduğu mülkü menzilde işbu müdde-i Ömere hitaben mezbûre ayak üzerine gelip alalhin emri peygamberim kavli üzere ben sana varım ve seni kabul ettim diye beyan ve üç kere zikretmesi üzere merhum Ömer dahi ayağa kalkıp bende Allahın emri ve peygamberin kavli üzerine aldım kabul ettim diye beyan ve üç defa tekrara ettikten sonra on adet lirayı Osmani mehrini babama vereceksin diyerek Ömerin kabulüne müsadık mezbûre ifadede bulundu ol mecliste ben de Nagogşi ve kapşot hazır olup beyinlerinde bu suretle akt icra ederek mezbûre Nagogşi işbu müdde-i merhum ömerin zevcei menkuhayı gayri metrukesi olmuştur ben bu hususa bu vech üzere şahidim ve şahadet dahi ederim dedi.

Fi 23 mi'ete

268/51-1

Şahid-i mezbûr

Kârye-i merkumeden Kabşot ibn-i Ahmet Meclisi şer'de şahadetinde geçen bin üç yüz yirmi beş senesi senesi Şubatının on beşinci gününde gündüzün saat altı raddelerinde dahi Mustafa kerimesi Nagogşi nam Bekir balığanın sakin bulunduğu menzilde ben ve diğer şahidani mezbûran ve işbu hazıran-ı bi'l-meclis Ömer ve mezbûre Nagogşi bu beş kişi beraber olduğu halde mezbûre ben Allahın emri peygamberin kavli üzerine kabul et diye beyan ve üç defa tekrar etmesi üzere merhum Ömer dahi ben seni Allahın emri ve peygamberin kavli üzerine aldım kabul ettim diye beyan ve üç defa tekrar ettikte on lirayı Osman-i mehrim olarak pederime ver diye mezbûre müdde-i Ömerin kabulüne musadakı beyan ettiklerinden sonra şu suretle ve bizim Şahadetimiz üzerine beyinlerinde akt-u nikâh icra olduğuna tarihi mezkûrden beni hala zevcei menkuhai gayri metrukesi olmuştur ben bu hususta ve bu vech üzere şahidim ve Şahadet dahi ederim dedi.

Fi 23 Muharrer 1326

Şahid-i mezbûr

İşah olunan şahitler hakkında vekîli muharrer Ethem Efendi meçhulüm bulunduğuna ahvala tezkiye edilmelerini talep ederim dedi.

Fi 23 mi'ete

Vekîl-i muharrer

268/51-2

Talebi vakıa üzerine şahitlerin tezkiyelerini husus kılındığını ve şühudu halin Perşembe gününe yani Şubatın on beşinci gününe talik-i mahkeme kılındığı tarafeyne tefhim kılındı.

Fi 23 mi'ete

Vekîl-i muharrer

Müde-i mezbûr

268/51-3

Talik olunan güne tarafeyn vurut etmiş olmalarından ve şahidanı mezbûrun tezkiyesi hakkında g önderilen varakayı mesture dahi gelmişbulduğuna şahidunu mezbûranın mensup oldukları Burhanye Kâryesinden imam bin başı oğlu Hacı Mehmet Efendi ibn-i berzah ve heyeti ihtiyariye azasından sami oğlu Haşim ve Kârye-i mezbûre ahalilerinden hafız oğlu terzi ve....oğlu Paşgon bin Meşerok ve Abid oğlu Mehmet ve Tuğ oğlu Ramazan ve Zigoşi oğlu Osman nam kimesnelerden evvala tezkiyesinde adil ve makbul işhada oldukları şer ve tahrir olunarak mazrufan iade kılındığı görülmüş ve buna teşkil eden mahkemede dahi şahidun mezbûranın hallerine vukufiyet nameleri bulunan müzeki intap olunan Kârye-i mezbûre ahalilerinden uzman oğlu Ahmet ve Polat oğlu Ali nam ki mesnelerden bi'l-müvacehe alenen tezkiye olundukta şahidan-ı mezbûranın bu babdaki şahadetleri vaki olup kendilerinin ve makbul işhada olunduklarını ihbar ederiz dediler.

Fi 24 Şubat 1323

Vekîli muharrer meddei mezbûr Ömer

Müdde-i mezbûr Ahmet....

268/51-4

Adaletleri ladel tazkiye zahir olan şahidani mezbûreden şahadet ve ifadeleri üzerine müdde-i aleyhi mezbûre Nagogşi nam Bekir Balğanın müdde-i merkum Ömre tarihi mezkûrde akt ve nikah edilmekle zevceyi menkuhayı gayrı metrukesi olduğuna hüküm

268/52-1

İş bu zabıt olunduğu üzere cereyan eden mahkeme huzurumuzda icra olmakla tastik kılındı.

Fi 25 Muharem 1326

Mahkame azasından mahkeme...azasından

İş bu mahalde müddeti beyanın hatm-ı reside olmakla tastik kılındı.

Fi 22 Şubat 1323

268/53-1

Faziletli Mahmut Hayrati Efendi zamanında vukubulan zabıt

Çiğil Safli Kâryesinden Mecit oğlu Hasan bin Hasan nam kimesne mübaşir Ahmet Ağa bin Alişan muvâcehesinde bundan akdem Asâkiran hânede vefat eden sülbi-i oğlum Bekir bin Hasan müteveffanın ardına ...gitmelerinden mukkadem merkum Ahmet Ağa da fazlı şer'iden yirmi guruş alacak hakkı olup kablel ahz vel istifavefat etmekle müteveffayı merkumun verasetimle zevcem Fadime binti Bekir....nisbi teaddibül-hak....mahkemeyi şer'iyede ispat etmekle meblağ-ı mezkûru talep ederimvarisler cevabında ikrâra karşı inkar etmekle şahidana....bana Kârye-i mezkûrde Molla Musa oğlu İsmail....oğlu Mevlüd'ün İsa Efendiler şahadeti şer'iyeye eğledikleri.

Fi 6 Safer 1327

268/53-2

Rumeli Muhacirlerinden Uzatlı? Ahmet İbni Ali Osman....Sıddıka binti Ali nam....mezkûr....muhacirini mezbûre Şaban oğlu Ali muvâcehesinde merkum Aleyh bundan akdem akt ve tezviç olunmak üzere Fi 5 Mart 1324 tarihinde....ise de mezbûreye talip ve....olmadığım cihetle işbu konu takdim eğlediğim arzuhalde muharer Sarı oğlu Hüseyin tezvice talip ve razı olduğundan işbu tarih kitaptan on

güne mukadem tasmiye....eğlediğinden su'al olunup müdeyi aleyhanınmatlubumdur....davayı şer'iyeden cevabında mezbûre ber-vech-i....olmadığı işbu mahkemeye şer verildi.

8 Mart 1324

268/53-3

Mezbûre Sıdika merkur Sarı oğlu Hasan muvâcehesinde merkur Hasan cevabındahakkında....müde-i mezbûre....mukademi mezbûr....dedi ben de emrialeyhsi olursa bu....mezbûre benim nikâhlımdır dedikte mezbûreden ne diyeceği su'al olundukta mezbûre Hasan seni alırım veya sana varırım başka bir şey söylemeyeceğini beyanla merkur....iddasının....inkâr eden merkur Hüsniye'denüzere mezbûrenin varacağına dair şahidan olup olmadığı su'al olundukta....Kâryesinden Halil oğlu Salih ve Mustafa oğlu Hasan....oğlu Mehmet Emin ve Abdal oğlu Hüseyin ve Ali Osman oğlu Mehmet şahitleri olduğunu ve şahitlerinin burada bulunduğunu söyledi.

Halil oğlu Salih el-muvâcehe tarafeyn tarafından su'al olundukta Kârye ahalisinden mezbûre Sıdika'nın akarbalarından Hüseyin oğlu Ahmet hânesine merkur Hasanı çağırın mezbûre Sıdika orada imiş mezkûreye....Hasan'a vardım dediler yerinde nikah akt olunmadan ve tarafeyne....vermedi mezbûre ibn-i Hasan'a vardımmuvacehle Şahidim ve şehâdet dahi ederim dedi.

Salih oğlu Halil diğer Şahit

268/54-1

Emin oğlu Mehmet Emin bi'l-muvâcehe tarafeyn huzurunda istişahad olundukta Çavuşoğlu Ahmet'in hânesinde bizi Sarı oğlu Hasan çağırıp mezbûre Sıdika'yı oraya götürdüler ben Sarı oğlu Hasan....vaki olan su'alimize karşın Sarı oğlu Hasan ve Erdem ve Nuri....tekrar eden tarafeyne bir guna vekalet vermek ve akit emir olunmasındaki....vuku bulamadan ben bu hususa ve bu vechle Şahidim ve şahadet dahi ederim dedi.

Fi 8 Mart 1324

268/54-2

Diğer şahid-i İdris oğlu Mehme diğer şahit Abid oğlu Molla Hüseyin bi'l-muvâcehe işhad olundukta mezbûre Sıddıka Rumeli mühacirlerinden olup bu vak'a bizim Kâryemizde iskân olunmak üzere Emin namında bir muhacirin zevcesi olup....dört buçuk mah mukkadem vefat eden merkum Eminden zevce-i metrukesi olup tarihten on güne akdem Çavuşoğlu Ahmet'in hânesine işbu....Sarı oğlu Hasan komşuları toplamış beni dahi çağırıldılar mezbûre Sıddıka'yı yanımda götürdük Sarı oğlu Hasan'ı almak istiyor varıp....diye sorduk mezbûre Sıddıka dahi merkum Sarı oğlu Hasan'a vardım dedi fakat usulü vechle akt icra olunmadığı gibi tarafeynden buna vekâlet dahi ahd olunmadı ben bu hususta bu vechle ve şehâdet dahi ederim diye bi'l-muvâcehe iddiayı şehâdet eyledi.

Fi 8 Mart 1324

Şahid Adil oğlu Hasan

268/54-3

Ve Ahmet bin Ali Osman bi'l-muvâcehe istişhad olunduğunda mezbûrenin pederini ismini bilmediğın ve Emin bin Velinin zevcesi olup dört ay on gün evvel zevci Emin'in nin vefatı hesabıyla.....kalması odasında benim kayın biraderim Emin'in zevci olduğundan dolayı bana olan işbu hazıran-ı bi'l-meclis Sıddıka'yı almak iddası üzerine Kâryemizden işbu Sarı oğlu Hasan komşuları çağırıp bizim hâneye geldiler mezbûre Sıddıka'da bizim hânedeki iken işbu şehâdete gelen Halil oğlu Salih ve Emin oğlu Mehmet Emin ve Abdal oğlu Molla Hüseyin ve daha komşuları huzurunda mezbûre Sıddıka'da vaki olan su'ale karşı evet Sarı oğlu Hasan'a varacağım deyiptarafından bir gün vekâlet aktını ve akt icrası gibi bir hal vuku bulmadan ben bu hususa bu vechle şahidim ve şehâdet ederim dedi.....ve ben kendisine Çavuşoğlu Ahmet dahi Ahmetin dediklerine ilaveten dermeyan eğledi.

Fi mi'ete

268/54-4

Çavuşoğlu

Ahmet

Dahi şikâyet.....olup olmadığı merkum Sarı oğlu Hasanın ladel su'al Kâryeleri olan Yeva? Baltık Kâryeli Çavuş oğlu Ali Osman ve Emin oğlu Mustafa ve Salih oğlu Hurşit ve Ahmet Oğlu Hasan şahitleri bulunduğunu ve bunlardan da başka şahid-i olmadığını beyan ve şahitlerini şehr-i Saferin 20 Pazartesi günü götürüleceğini beyan eğledi.

Fi mi'ete

Sarı oğlu Hasan

268/55-1

Tarafeyne talik kılınan günde meclis-i şer'i hazır olup şahidim dediğiladel su'al olundukta....Hasan olup diğerleri dahi başka mahalde....ve başka....şahid-i olmadığını söyledi.

Fi 21.....1326

268/55-2

Sarı oğlu Hasan

Mezbûre Sıddıka'nın da işbu hazıran-ı bi'l-meclis....Sarı oğlu Hüseyin ile beynlerinde böyle....olup olmadığı ve şahitleri huzurunda bir diyeceği bulunup bulunmadığını ladel su'al cevabında şahitlerin hakkında bir diyeceği olmadığını ve Hüseyin ile beynlerinde ber-mücebi idda ederim ve vardım tevzinin ne göne eylediğini....mezbûre Hasan makud nikaha talip bulunduğunu beyan eyledi.

Fi 21 Safer 1326

268/55-3

Ali kerimesi Sıddıka

Yeva? Baltık Kâryesinden Şaban Ali imzasıyla heyet-i şer'i şerife i'ta kılınan fi 10 Mart 1324 tarihli arzuhal üzerine tarafımdan beyanı Ilgın kazası hükümet konağında mahkeme-i bidayet mahsus olan odada akt olunan meclis-i şerif....sureti iddası....merkumu aleyh....tarihinde yedi gün mukaddem Salı günü ikindi vakti mezbûr Sıddıka'dan bana akte talebi bulunduğuna ve....aldığım vaat üzerine Kâryemiz ahalisinden Salih Efendi ve Zal oğlu Ali ve Hatip oğlu Mehmet ve İsmail oğlu Mehmet ve Ali oğlu Mehmet mezbûrenin hânesine gönderdim komşularAli kerimesi Sıddıka'da benim akte talip olup iddianemesini sorduklarında Ali'ye varırsa

dimesi üzerine....mezbûre Sıddıka sana varacağım demesi üzerinealmak ve akti icra etmek üzere kazaya....ederek icra'en işbu hazıran-ı bi'l-meclis Kârıye sâkinlerinden Sarı oğlu Hasan işbu halde bi'l-meclis....Sıddıka ile akt ve nikâh iddiasında bulunmasından aktim icra olunmuş....dahi....Kalmış bu Sarı mezbûre Sıddıka benim zevce-i menkuha-i gayrı medhul beni boşadığından arz eylediğim vechle şahitlerimin.....ali'ye şer'an merkum Hasan mezbûre Sıddıka da müdahalesinin menfi talep ve şehâdet ederler dedikte.

Fi 11....1324

Derman oğlu Ali

İş bu zabıtta tahriren icab-ı şer'isi vechle zeyl'i zabıta fetva-ı şerifenin tahrir buyrulmak üzere Fekâhetlu Müftü hazretlerine

Fi 21 Safer 1326

268/55-4

Mezbûre Sıddıka'nın....celb olundukta işbu hazıran-ı bi'l-meclis Sarı oğlu Hasan müvacehesinde merkum Hasan altı yüz bir guruş mehir-i muaccel ve üç yüz guruş mehir-i mü'eccelin beş lirasıyla merkum Sarı oğlu Hasan bin İbrahim akte talib ve rıza bulunduğu su'al olunup ol miktar-ı meblağ ile akte talip ise aktimizin icrasını talep ederim deyip badel dava vel su'alidahi cevabında meblağ-ı mezkûre-i merkum ile akt ve tezevvüce talip olduğunu ikrâr ve itiraf ettiğini işbu meseleye kayıt ve şerh verildi.

Fi 23 Safer 1326 ve Fi 13 Mart 1324

Müddeyi Ali Sarı oğlu Hasan bin İbrahim

Müdde-i mezbûre

268/56-1

İlgın Kazası Mahallâtından Çavuş Mahallesiinde meskûn iken bundan akdemevve bi'la varis-i maaruf ve marufe vefat eden Tatar kızı Fatma binti Abdullah bin Abdurrahman bi'l-cümle terekesi beytülmale ait olmakla tereke-i mezbûru ahzolan kaza-ı mezkûr maliyedarı beytül mal emini Hacı Sabri Efendi ibn-i Mustafa Efendinin tarafına....mahkemeye berasini dört şahitle hazır bulunan Hüseyin Hancı

Efendi bin Mustafa Efendi mahzarında müteveffâ-i mezbûrenin Abdullah bin Lokman nam kimesne bundan akdem mezbûre Fatma Hatun Arap....hizmetkarı bulduklarından bu yüzden bir sene evvel muhasebeyi mezkûr....alacağım olan ücretim bin altı yüz guruş bulunmakla mahkeme-i şer'iyenizin icrasıyla tereke-i müteveffâ-i mezbûrenin mallarına bana eda-i teslim olunması Emin vekîl-i mümâ-ileyha Hakkı Efendiye tenbiye olunmak muradıdır diye badel dava vel-su'al Efendi mümâ-ileyh cevabında tereke-i müteveffâ-i mezbûreye bi'l-eman ve bi'l-vekale vaziyetini ikrârıma ait ikrârı merkum tarla alacak hakkı olduğunu külliyyen inkarErdoğdu Kâryesinde meskûn Tatar muhacirlerinden Naim binbin Abdurrahman nam kimesne istişhad oundukta

268/56-2

Merkum Naim cevabında bundan birkaç sene evvel mezbûr Tatar Fatma Hüsna evlenerek hânemiz hücreinde yanına vardım İsmail Efendi ve birkaç adam daha çağrıverseniz dedi İsmail Efendi evvel adamlarla beraber geldi dolabından on üç mecdiye çıkartıp şayet vefat edersem altıma üstüme görseniz dedi bade İsmail Efendi....ile isteklerin var mı diye su'al etti iki buçuk sene ücreti hizmetim vardır ve dörder mecdiyeden dedi sonra hesap gör diğer üçer mecdiyeden doksan mecdiyeye yaptı bundan yirmi mecdiyesini Abdulşefik'in idi baki yetmiş mecdiye alacak hakkı kaldı ben bu hususta ve bu vechle şahidim ve şehâdet dahi ederim.

Fi 8 Mayıs 1324

Şahid-i Tatar Naim bin Molla Abdullah

268/56-3

İlgın Kazası Mahallâtından Çavuş Mahallesinde sakin Hacı İsmail Efendi ibni Mehmet bin Mustafa nam mezbûrenin vefatından akdem mezbûre Fatma hastalanmış beni çağırdı vardım baş ucunda dolabı açtı on mecdiye bana....deyip....isteklerin var mı dedim otuz ay işledim yüz yirmi mecdiye alacağım vardır deyip benden

dörder mecrediye de sonra üçer mecrediye...mecidiye alacağı olup bundan akdem...yirmi mecediyisini vermiş kalmış idi.

268/56-4

Fi 11 Mart 1324

Hazine-i Celile vekîli namına hazır bulunan Hakkı Efendiden esası davayı ve şahitler hakkında ne diyeceği su'al olundukta Hakkıyı mezbûr dükkânından bir buçuk seneborcu ikrâr etmiş ise de vefatına değin müdde-inin alacağını istediği ve şahitlerin bu babdaki şehâdetlerininhukuk-u nasın muhafazasını talep ederim.

(İkinci sahifeye naklen zapt edilmiştir)

Fi mi'ete

Hazine vekîli

268/57-1

İlgın Kurrasında Belekler Kâryesi sakinelerinden Uzatlı Hafız...ibni Hasan ve Mehmet bin Kara Mehmet neferatlarısahibi arzuhalÜmmügülsüm binti Kara Mehmet nam hatun meclis-i şer'i şerifte Üski Kazası ahalisinden Hüseyin bin Mehmet müvacehesinden zevce-i...olduğu bundan yedi sene akdem yemen kıtasında yedinci orduyu Hümayunun elli dördüncü alayının dördüncü taburunda birinci bölümünde hizmeti askeriyesini ifa etmekte ikenarzuhal...müteveffâ-i merkum Hüseyin Ağa zamanındatahminen yirmi dört guruş alacak hakkı kablel hazamezkûr ardında vefat etmekle terekesi tamamıyla babasına muntekal bizden başka varisi ve terekesine müstehakkı icrası olmamakla meblağ-ı mezkûr yirmi dört guruştan zeyl'i mukaddem hakkım olan altı guruşun bana iltihabı matlubumdur diye ladel su'al dava ve su'alı merkum Hüseyin Ağa cevabında tahminen mezkûr müteveffâ-i merkumdeyni olduğunu ikrâr ma'ada zevcesi ve varisi olduğunu galiben inkar etmekle müdde-i mezbûre Ümmügülsüm...ber-vech'i muharrer müddeasına mütabık tenbiye talep olundukta Belekler Kâryesinden Hasan on başı bin Osman ibn-i Ali nam kimesne cevabında Yemen kitaasınca Kakîl kalasınca Hamidye Hastanesinin...üç yüz on sekiz senesinde vefat eyledi ben böyle şahidim

ve şehâdet dahi ederim ve Çiğil Ülvi Kâryesinde Ali bin Osman ibn-i Hacı Aliyemen kitasında Kakîl kalasında sahil? Hamidiye hastanesinde merkurum....vefat edip dördüncü....sizlere mukabil.... Mehmet....mümâ-ileyh vefat edip dördüncü bölüğün....kabirini kazıp defîn ettiklerini....müşahade ettim ben böylece şahidim ve şehâdet dahi ederim diye her birini ba el-hoca nikah-ı şer'isi eda-i şehâdet-i şer'ie eylediklerini işbu mahkemeye şerh verildi.

Fi 20 Safer 1326

Şahid

Şahid

Müdde-i aleyh

Ali

Hasan Usta

Hüseyin

268/57-2

Şahid Bekir Kâryesinden Hasan on başı bin Osman'dan tekrar işhad....edildikteon yedi senesinde....Kâryesi....namına sevk edildiğini ve....ayrılmış olduğu tastik olunur sekiz senesindeşahid Hamidiye hastanesine....Kazasında hastalanarakgönderildiğini ve orada iken altı gün yattıktan sonra vefat ettiği haberini aldığını ve tam....şahidlerine ölmek....su'al ettiğimizde merkurum Hasan'ın vefatına dair kendisinin....olmadığı ve esnasında bölüğü gönderildiğini istihbar etmiş olduğunu....beyan eylediler.

Fi 26 Safer 1326

Şahidan Onbaşı

268/58-1

İlgın'ın Kazasının Çavuş Mahallesi sakininden ve Tatar milletinden Abdullah bin Numan Ilgın kazası hükümet konağında mahkeme bidayete mahsus olan odada akt olunanalar....şer'i şerif önünde kazayı mezkue hazineyi celile vekîli mal müdürü faziletli Hacı Sabri Efendi tarafından ilzam kılınan Ilgın'a ve bir güne beni faziletli Niyazi Efendi huzuru muvâcehesinde ikrârı tam ve tahriri kelam edip üç mecdiye ücretle hizmetinde bulunduğum ve el-yevm varisi maruf ve müdeası olmayan ve bundan bir buçuk mah mukaddem vefat eden Tatar Fatma binti Abdullah'tan terakim maaşatımdam? Alacağım olan yetmiş adet....mecdiyenin mezbûrenin vefatına yirmi gün mukadem Cami Başak Mahalesinden Derici Ahmet ile zevcesi Zahide ve

Keziban huzurlarında mezbûreden matlubum olan yetmiş mecideyi ikrâr ve itraf eğlediğinden şahitlerininbeyan etmekle müdde-i aleyh Niyazi Efendi dahi şahitlerinin.....talep eyledi.

Fi 4 Rebiü'l-evvel 1326 ve 23 Mart 1324

268/58–2

Şahitlerden Ahmet bin Mehmet Ilgın Kazası'nın Şeyh Bedrettin Mahallesinde ikamet etmekte olduğunu....tarafı huzurunda istişhad olundukta müteveffayı mezbûre Fatma'nın vefatından yirmi gün mukadem müde-i merkum Abdullah ile mabetleri açılarak....getirmesini ve Abdullah'ıkendisine getirmesini mezbûre tarafından rica edilmesi üzerine kendisine giderek hânedede Abdullah'ı bulup mezbûre Fatma'ya giderek....ıslah eylediğini ve kendisinin de Tatar olup mezbûre Fatma'nın hânesinde münacer? Olması hasebiyle Abdullah müteveffa Fatma'nın hizmetkârı olduğunu bildiğini vasîlerinin ıslahından sonra müdde-i merkum Abdullah mütevaffıye Fatma'ya çoban gönderdiği ve çırak tutuğuna kadar hakkımı aldım hakkımı verdiğini mütevaffıye Fatma'nın da....bu sırada para istişhat....ve erbabolan borcu verdim demiş ise de kaç guruş deyn alacağı olduğunu ifade etmediklerinden bilmediğini beyan ve şahadet eyledi.

Fi 4 Rebiü'l-evvel 1326

Şahid-i Ahmet bin Mehmet

Diğer şahit şahit Ahmetin zevcesi Zahide'den İsmail bi'l-muvâcehe istişhad olundukta diğer şahit Ahmed'in şehâdeti vechle edayı şehâdet eyledi.

Fi 4 Rebiü'l-evvel 1326 ve Fi 23 Mart 1324

Şahidi Zahide

Diğer şahit Keziban binti Hasan bi'l-muvâcehe istişhad olundukta diğer şahitlerin şehâdetleri Zahide vechle beyanı şehâdet eyledi.

Fi 4 Rebiü'l-evvel 1326 ve Fi 23 Mart 1324

268/58–3

Şahidi Keziban

Hazine-i maliye vekîli namına hazır bulunan müde-i aleyh Niyazi Efendinin şahid hakkında bir diyeceği olup olmadığı ladel su'al şahitlerin şehâdetleri asıl davaya muvafık olmadığıyek diğeri beyninde mübayenetbulunduğuna ve müdeanın matlubu sabit olduğunu şahadet ve ifadesinin reddiyle hukuk-u hazranın muhafazasını talep ederim.

Vekil

268/59-1

Tarafeyn bu mesele hususunda mahkemeye geldiler Ilgın Kazası'nın hükümet konağında mahkemeye mahsus odada akt olunan meclisi şer'i önünde Burhanye Kâryesindekerimesi müteveffa....vekîli mü'acceli-i şer'isi Ali Galip Efendi ibn-i Hüsnü Efendi rızasıyla i'ta kılınan isimler arznamede muharer olduğu üzeremezkûre Yahya oğlu Ömerin vekîli mü'acceli şer'i Mustafa Efendi ibn-i Mehmet Efendi huzuru muvâcehesinde itirazname....tekraran işbu hazır-ı bi'l-mecliste bulunan Mustafa Efendinin vekîli Yahya oğlu Ömer müvekkîlesiSalih hakkında subût-u nikahına dair gıyaben istişhad edilmişbulunan şahitlerin keyfiyeti şahadetlerini havi olup mahkeme-i aleyhlerinde mevcut olduğu.... bulunan zabıt varakasında olan.... bir kerede nazarı şerif dahi fazilanelerinden geçirildikte itirazatını tamamen arz ederim.

Fi 11Mart 1324

Yevmi mahkemeleri zabıtın....için Safer'il-hayrın yirmi beşinci Cumartesi gününe talik kılındı.

Dava Vekîli

268/59-2

Tarafeyn vekîlleri Galip ve Mustafa Efendiler şehri Safer'il-hayrın yirmi altıncı Pazar günü ba mavrud kaza-ı mezkûr hükümet konağında mahkeme-i bidayete mahsus olan odada makud meclisi şer'i şerif lazımı tevkirde zabıt....tarafeyne mündericatı tasdik ettirdikten sonra....vekîli Ali Galip Efendiden ne diye su'al olundukta Fi 23 Şubat 1331? tarihli layıha-ı çâkerânem....tekrar ne tarafa ali

fazilanelerinden bi'l-mutala tetkik buyrulan zabıt ceridesi ve ceriyan-ı mahkeme ifademizin meçhulu ve istişhad edilmiş olan şahitlerin tarzı ifadeleri zabta geçirilmek hususiyeti vuku bulamayacak itikadında bulunduğundan taallimatı senedin yirmi beşinci maddesinde fıkra-ı icrası icabınca yeniden mezkûr şahitlerinistişhadı hususunu gıyabında merhamet-i aleyh-i fazilanelerinden istirham eylerim dedikte müde-i âliye Ömer vekîli Mustafa Efendinin cevabında mü'acceli vekîli şer'isi bulunduğum Burhanye Kâryesinde Yahya oğlu Ömer ile Kârye-i mezkûreden Deli Mustafa kerimesi Nagogşi meyanelerinden mezkûr nikah müamelesinin evvelce mezbûrenin gıyabında susarak icra kılınan tahkikatten...eden mahkeme nihayetinde nikâhı mezkûr sabit olup mezbûre aleyhinde sadır olan ilam-ı hükm adem-i katiyetle vucuhi mahkeme talebi havi mezbûre vekîli hazıran-ı bi'l-mahkeme Ali Galip Efendi tarafından Fi 23 Şubat 1323 tarihli mukaddem i'ta etmiş alelhükm istidasında bir takım faraziyatla müvekkîlim Ömerin...kabilinden dolayı ve mezbûreninbulunmakla akt ve tezkiye mesaili şer'iyeye bulunduğunu ve zevcesine göndermeyeceğini ve nikah müvekkîlim Ömer'e tembih edilmesiyle pederi Mustafa'nın adem-i rızası halinde gerçi nikaha salahiyeti bulunmadığını ve nikahın vukuatine dair mahkemece işhah kılınan şahitler hakkında dahiyani hoca mahlul buldukları cihetle şahitlerin şehâdetinde halimin ne olacağı dermeyan etmiş ise de müvekkîlim merkum Ömer ile şahitlerin kimlerin...vekîllerin tahtı muluklerinde buldukları ve şimdi bunların...olmadıkları i'ta-i emirden vekîl mümâ-ileyhten bir kereettirilmesi talebi hususuna dediğinde vekîl-i mümâ-ileyh Galip Efendi dahi cevabını müde-i aleyh merkumun çâkerâneme vekîl Mustafa Efendinin bu müdafaasıcevap olmayacak ise de vekîlim Nagogşi hanım hakkında nikahdiyeelkab-ı ilam istihsal etmişbulunan Mustafa Efendi müvekkîli Bürhanye Kâryesinde Yahya oğlu Ömer Ve....bulunan müvekkîlim mümâ-ileyh zevciyâta....susacağını mihr-i şer'iden

Nikah iddiasına katti talep ve nikahın vücuduna dair işhad edilmiş bulunan şahitlerden Salih Çavuş bin Şakir ile Kapun bin Ahmet dahicaddeleriylebulduklarını ve Nagogşi bin Badanok ile....olmadığını işte arz edeceğim şahitlerim İsmail meydanı bedahet ve hakikata isal edeceğim Burhanye Kâryesinin Ali Efendi bin Musa'nın ve Kârye-i mezkûreden zabıt İshak bin Aslan'ın ve Hatip İdris Efendi ve Yakupve Ali Mirza bin Abidin ve Badanok oğlu Pekmez ve Demirci Süleyman Usta ve zabıt Timur ve İhsanye Kâryesindenbin Şuman?bin Sait Keri? ve Ali Efendi bin Hacı Mehmed'in ve Salih Naci ve Salih oğlu Uzun Mehmed'in Çorun Su Kâryesinden.....bin Nagogşi Nomruk? nam kimesnenin ile bunların mutlak olmak üzere çağırıkları meydan-ı Başota götüreceğini beyanla diğer vekîli Mustafa Efendi dahi cevabında vekîl-i mümâ-ileyh Galip Efendinin işbu iddiası sırf ihtimalatan ibaret olup mahkeme-i ahkâm-ı adliyenin on ve yirmi dört ve eli birinci maddelerinde....olduğu üzere bir zamanda sabit olan....delil olmadığıhükm olunur hâlbuki müvekkîlim ve şahitleri bugün için her sûretle hür oldukları meydanda mümâ-ileyha İsnad olunan....müvekkîlim ile şahitlerde vaki olduğu gibi....lerinde vaki olmuş ise bile ba-irade-i saniye....sakita susup sabıkta olan şey tekrar avdet etmez mademki bunlar esasen devlet-i mezbûrelerinden istimal olunan mürase üzere memaliki Osmaniye'de ebva ve isnatların irade-i saniye ye metalik bulunmak ve tarih haberatlarına nazaran on yedi ve on sekiz senedendir memaliki Osmaniye de hürriyet-i mutlaka ile ikametleri kabuleylediğim hürriyet üzere hürriyet-i tekâlîfe-i miriye ve saireleriyle mükellef buldukları sabittir ve binaenaleyh tarafeyn Hasan....leriyle vuku bulan akt-ı suretin....tezvici kabilinden olmasına binaen vekîli mümâ-ileyh Galip Efendinin bu babtaki teklifatıolan itiraz ve iddianın reddiyle hükm-ü şerifi talep ederim dedikte vekîli mümâ-ileyh Galip Efendi dahi cevabında şer'an mahdumiyet....icap etmeyeceğinden bu babtaolan madeyan ve itirazatın bi'l-vucuh-u şeriat-ı Mustafa yı Ahmediyeye ye sabit bulunmakla ber-vechi marufun şehâdetlerinin celbi ve işhahı matlubumdur.

Vekîl Galip

268/60–2

İş bu zabitin tamamen mutalasıyla i'tası icap eden fetvayı şerifenin zeylen tahrirat-ı hitap buyrulmak üzere Fekâhetlu Müfti Efendiye tevdi olunur.

Fi 26 Safer 1326

Namı Kaza-ı Ilgın

Mutala olundu alenenve iddiayı şehâdeti vaktinde memlûk olan şahitlerin şehâdetleri makbul olmadığı gibi....haddi suretin? abdi memlûke küfüv olmadığı kitab-ı mütebbereden müstebittir.

Fi 27 Safer'ül-hayr 1326

268/61–1

Tayın olunan gönde tarafeyn vekîli mü'acceli şer'ileri ba mevrud Ilgın hükümet konağında mahkeme-i bidayete maksus olan odada akt olunan meclis-i şer'i şerif önünde Ilgın Müftülüğünden badel zabıt yazılan fetva-i şerife ile Burhanye Kâryesinden Mecit oğlu Ömer vekîli Mustafa Efendi tarafından hitab-ı şer'i şerife i'ta kılınan fi 18 Mart 1324 tarihli arzuhal....tarafeyne ne diyecekleri su'al olundukta bunlardan Ömer vekîli Mustafa Efendi....katt-ı tekrarla....müvekkîli Ömer ile şahither cümlesiolduklarına dair şahid-ivardır öyle bir fetvada Ilgın Müftülüğünden sadr olmuş ise de halbukievvel emirde mevcut bulunmak lazımdır mecele-i ahkam-ı adliyenin yirmi üçüncü maddesindecaiz olan şey evvel onun zevaliyle battal olur veyaolup...

268/64–1

Ilgın Kazası'nın Arnabudhanlı Nahiyesinde Arnabud Mahallesi sâkinlerinden Molla Hüseyin bin Kara Mehmet Efendi ve mezkûr hükümet konağında mahkeme-i bidayete mahsus olan odada makudu meclis-i şer'i şerif önünde ikrârı taam ve takriri kelam edip mahallemiz ahalisinden Nadelman? oğlu Hacı Hüseyin kerimesi Zübeyde nam bakireyi....üç yüz on sekiz senesinden beri yekdiğerimize talip ve talibe bulunduğumuz halde aktımızın icrasına peder-u validesi tarafından muhalefet

edildiğinden icra-i akte müvafık olunmamış idi mezbûrenin hüsn ve rızasıyla nikah akdine...müsade edilmesi luzumunu badel merkum hakkı nikahına bi'z-zat ve bi'l-vasita haber gündermiş ise de rıza vermediği cihetle mahkeme-i şer'iyeye ye ba arzuhal vuku bulan muracaatım üzerine ûsulen mezbûre Zübeyde namına isnad olunan tevarihi mühtelifle ile üç kitapta mürasele-i şer'iyeye ve bir kitayı ihtarname-i şeriye başka başka günlerde mezbûre tebliğ edilmiş ise de davet-i vak'a ya icabet etmediğinden tarafından bir vekîlin takibatıyla gıyaben icra-i mahkemenin devamını istirham ederim dedikte iddiayı vak'ası mecele-i ahkam-ı adliyenin bin sekiz yüz otuz dördüncü maddeden muvafık olmakla mezbûre Zübeyde'nin mühafaza-i hukuku hakkında vekîli müteharrik olunan mahkeme-i şer'iyeye müdavemelerinin Recep Efendinin huzuru muvâcehesinde ikrârı taam ve takriri kelam edip üç yüz yirmi iki senesi şehr-i Recep'in on dördüncü Cuma gecesine gece saat iki sıralarında mezbûre Zübeyde ile hânemizde olan muşavereye bana ve...Arnabud Kasabasının Azeri Mahallesi ahalisinden Kole oğlu Hafız Ahmet bin Hafız Mecit ve Koçoğlu Hafız...bin Abdulhakim nam kimesneye bi'z-zat mezbûre...vararak mezbûreyi çağurdım yanımıza geldi...cevaben geldim ...dolaş dedim mezbûre kendi hâneleri damında dolaştı bizde yanımızda bulunan Hafız Ahmet'e Hafız Himmet ile beraber ...dolaştık mezbûre Zübeyde'ye hitaben bizim halimiz ne olacak dedim sen bizlerin deyni üzerine Allah'ın emri peygamberimizin kavli ile seni İmam-ı Azam Efendimizin İstişhadi ve hazır olan şahitlerin şehâdeti üzerine nefsinin bana...guruşluk üç arşın ipekli on yedi mehrin olmak üzere bana vardin mı dedim o da cevaben minvalı mezbûre üzere vardım bende aldım dedim ve bu icab ve kabulü üç defa tekrar ettik bilahare oradan medreseye gittik şu surette mezbûre Zübeyde zevce-i menkuha-i gayrı medhulem olmakla şahidlerin İsmail mezbûrenin bana itaâtını tenbiye olunması muradıdır dediğinde vekîli muharrer mümâ-ileyh dahi cevabında müvekkîlesi mezbûre Zübeyde minvalı muharrer üzere müdde-i mumailiyh münasebetinde zevce-i menkuha-i gayrı medhulenin bahânesi olmadığını beyanla inkarı müddeâ ederek

Fi 4 Rebî'ü'l-evvel 1326 ve Fi 23 Mart 1322

268/64-2

Şahitlerden Hafız Ahmet bin Mehmet meclis-i şer' de hazır olup tarafı huzurunda istişhad olundukta üç yüz yirmi iki senesi şehr-i Ramazan'ın on dördüncü Cuma gecesi işbu müdde-i Hüseyin Efendi ile Himmet bin Abdulhalim ile beni aramışlar ben de hürmeten çağırdım gece saat bir buçuk iki raddelerinde idi yekdiğërimize tesadüf eden brnim bir hayır işim vardır gidelim dedi müdde-i mümâ-ileyh Hüseyin Efendi hânesine geldik Hacı Hüseynin hânesi de müdde-i Hüseyin Efendi hânesine muttasıl bulunduğundan mezbûre Zübeydeyi pencereden çağırdı mezbûre Zübeyde kendi hâneleri damına çıktı Hasan Efendi de merdiven kurarak mezbûre Zübeydenin yanına çıktı gece mehtap bulunduğundan iki üç arşın uzaklığında olan damında Hüseyin Efendi mezbûre Zübeydeye hitaben bizim hakimimiz ne olacak dedi anen baban seni vermiyorlar demesi üzerine mezbûre Zübeyde anam babam vermezlerse vermesinler ben sana varacağım demesi üzerine bizlerde....ederek müdde-i mumailyh işbu hazıran-ı bi'l-meclis Hüseyin Efendi mezbûre Zübeydeye hitaben Allah'ın emri ve Peygamber Efendimiz hazretlerinin ve imam-ı azam Efendimizin istişhadı ve hazır bulunan şahitlerin şehâdeti üzere bana geldin mi dedi mezbûre Zeynep'te geldim dedi Hüseyin Efendi de aldım dedi işbu vechle tarafeyn üç defa tekrar ederek oradan ben mümâ-ileyh Hasan Efendi ve Refikim Himmet bin Abdulhalim ve yine her üçümüz medreseye geldik bu vechle şahidim ve şehâdet dahi ederim dedi.

Şahid

Fi 4 Rebî'ü'l-evvel 1326 ve Fi 3 Mart 1324

Vekîli muharrer

Müdde-i Molla oğlu Ahmet

268/65-1

Diğëer şahit Arnabudhanlı kasabının Azeri Mahallesinden Himmet bin Abdülhalim tarafeyn huzurunda istişhad olundukta diğëer şahit Ahmet bin Mehmet'in ifadesi ve şehâdeti vechle iddiayı şehâdet-i şer' iye eyledi.

Fi 4 Rebî'ü'l-evvel 1324 ve 23 Mart 1324

Şahid	Vekîli muharrer	Müdde-i aleyh
Himmet	mezkûr	Hasan

Vekîli muharrer mümailyh Recep Efendinin şahitler hakkında bir diyeceği olup olmadığı ladel su'al şahitlerin tezkiyelerini talep eyledi.

Fi 4 Rebî'ü'l-evvel 1326 ve Fi 23 Mart 1324

Şahit	vekîli muharrer	Müdde-i aleyh
Himmet	Hasan

İşbu zabıt huzurumuzda ahz edilmiş olduğunu tastik eyleriz.

Fi 4 Rebî'ü'l-evvel 1326 ve Fi 23 Mart 1324

İ'ta-i mahkame-i....

Asıl

İlgın

268/65-2

İlgın Kazası'nın Balıfkiye Mahallesi sâkinlerinden sahibi arzuhal Arap Emine binti Battal Kaza-ı mazbure hükümet konağında mahkeme-i bidayete mahsus olan odada akt olunan meclis-i şer'i şerif önünde zevci Arap Abdulvahap bin Hacı Mehmet muvâcehesinde ikrâr-ı taam ve takriri kelimeler edip işbu hazıran-ı bi'l-meclis Vahhap benim zevcim olup tarihinden tahminen bir sene mükaddem merhum Vahhap beni.... üzere pazara gönderdi ve üzerimdeki yeni elbiseyi çıkartarak kühne bir elbise giydirdi pazardan geldim satmış olduğum zimmet parasını ve zararı ile tahsil etmeden alarak beni kapıdan dışarı kovdu hatta beni döverken hânesi....karşı bulunduğundan çok görenler oldu kapıdan dışarı etti bende şunun bunun hânesinde hizmet ederek temini maişet ettim sekiz ay sonra bana mehir mukabilinde dört yüz gürüş deyni olduğunu tasdik-i.... şuhudata bir sened verdi ben hânesine geldim birkaç ay daha geçirerek üç ay oldu yine kapı dışarı etti zevcim.... beni tatlik etmiş ise mehri nafakamın aldırılmasını kızlarımı delal vasıtasıyla fûruht eylediğine bunların esbabının su'alini talep ederim dedikte müdde-i aleyh zevci Vahhap dahi cavabında mezbûre....zevcesi....olduğunu ve hânesindensebebi ise hânesi eşyasının mezbûre Emine'nin kerimesi Emine hânesine taşıdığına sabık Emine

....ve mezbûreyi darb eylediğini ve delal vesitasıylaeşyalar ise kendi eşyası olduğunu mütefikanbeyanmezbûre Emine kadının iddiası ve ifasına mutabik şahidi olup olmadığı ladel su'alşahitleri olup indelhace daha şahit iraye edeceğini ve şahitlerden dördü hazır bulunduğundan ismen talep eyledi.

Fi Rebî'ü'l-evvel 1326 ve Fi 23 Mart 1324

Zevce

Zevci

Emine

Vehhap

268/66-1

Şahitlerden Ilgın Kazası'nın Hacı Satılmış Mahallesi sâkinlerinden Döndü binti Sidar meclis-i şer'i hazır olup bi'l-muvâcehe istişhad olundukta müdde-i Emine ve biraderi Ömer bin Mevlud'un zevcesi bulunduğundan görüncem Emine kadına Kurban bayramında bayram tebriği için vardığımda evvelden bilmediğim iltifatlarıyla ondanbastıkları Vehhap'ın hânenesinde gördüm o zaman Vehhap'ın zevcesi Emine'nin araları iyi idi bilahare beyinleri açıldı artık eşya ve tabaklarını götürüp götürmediği ve nerede kaldığını bilemem ben bu hususta bu vechle şahidim ve şehâdet dahi ederim dedi

Fi 4 Rebî'ü'l-evvel 1326 ve Fi 23 Mart 1324

Şahide

Zevc

Zevce

Döndü

Vehhap?

Emine

268/66-2

Yevm-i muayyen-i mezkûrde müdde-i aleyh Emine bi'l-vürüd müdde-i aleyh Arap Vehhap Vürud etmekle müdde-inin talebi üzerine müdde-i aleyh Arap Vehhap'ın....muhafazasına vekîli muharrer yın olunan olunan mahkeme müdavimlerinin Recep Efendi huzuruyla kaza-i mezkûre hükümet konağında mahkeme-i bidayete mahsus olan odada makud meclis-i şer'i şerif önünde müdde-i aleyh mezbûrenin beyan eylediği şahitlerden Bekir Efendi bin Mehmet meclis-i şer'i hazır olup bi'l-muvâcehe istişhad olundukta Arap Vehhap müdde-i aleyh-i mezbûre Emine'yi tezviç eylediği hengamda arabacı olduğum nünasebetiyle zevcesi

Emine'nin hânesine Arab Vehhap'ın hânesine mezbûre Emine'nin eşyasını beynine nakl edeceksin Arab Vehhap'ın vukû bulan haberi üzerine Arap ile mezbûrenin hânesine vardığımda bir kilitli sandık ve bir kat yatak....sarılı içerisinde birkaç parça....verdi....büyüküç ve dört kadar büyük yastık arabama koyarak merkum Arab Vehhap'ın hânesine getirdim ben Arap Vehhap'a Arap Vehhap ta meramı? İş bu hazıran-ı bi'l-meclisinve pederi hânelerine çıkarılır ben bu hususa bu vechle şahidim ve şehâdet dahi ederim dedi.

Fi 13 Rebî'ü'l-evvel 1326 ve Fi 1Mart 1324

Vekîl-i muharre

Müdde-i aleyh

Şahid

Emine

Molla Bekir

268/66-3

Diğer şuhud'ul-halin Adem bin Selim meclis-i şer'i hazır olup bi'l-muvâcehe istişhad olundukları tarihten tahminen iki sene mukkadem merkum Arap Vehhap'ınüç mecdiye fûruht edildiğini ve tarihten iki mah mukaddem de bir yatak bir yorgan....bir....bir de....fûruht edileceğini söylemesi üzerine müzayede-i mezkûr yatak kırk beş guruşa yorgan otuz sekiz guruşa fûruht ederek parasını aldığını ve mezkûrmahsusyirmi beş kuruşa müzayedeise de onları satmayarak hânesine götürdüğünü ve bir adet tahtadan mamul ve yüzü tenekeli sandıkta bu eşyalar ile ayrı ayrı götürerek bi'l-müzayede otuz beş guruşa bi'l-fûruht parasını aldığını ve başkası vasıtasıyla malı fûruht ettirdiğini bi'l-beyan bu hususa bu vechle şahid olduğuna ve şehâdet dahi ettiğini beyan eyledi.

Fi 13 Rebî'ü'l-evvel 1326 ve fi 1Mart 1324

Vekîl-i muharrer

Müdde-i aleyh

Diğer şahitler

Emine

Delal?

Adem

Vekîli muharrer mûmâ-ileyh şahitler hakkında bir diyeceği olup olmadığı ladel su'al şahitlerin tezkiyelerini talep eyledi.

Fi 13 Rebî'ü'l-evvel 1326 ve Fi 1 Mart 1324

268/66-4

Müdde-i aleyh mezbûre Emine'den başka bir diyeceği olup olmadığı ladel su'al zevci merkum Vehhap'ın iki aydan beri hânesinden çıkarılan nafakaya ve...ifa ettiği gibi kendisini tatlik dahi eylemediğine kadar maruf nafaka taktirini o babda bir kıta nafaka...İ'ta eyledi vekîli muharrer mûmâ-ileyh Recep Efendinin bu iddiasından bir diyeceği olup olmadığı su'al olundukta....Arap Vehhap'ın zevcesi işi bu müddeasi Emine'ye nafaka i'ta eylemekte olduğunu ve iddiasına....dermeyan.

Fi... Nisan 1324

Vekîl-i muharrer

müdde-i aleyh

İşbu zabıt huzurumuzda nazarber olunduğunu tastik ederiz.

İ'ta

İddiayı Mahkeme Reis'i

İlgın

268/67-1

Müdde-i mezbûre Arab Emin...ibn-i Baattal'ın ber-vech-i muharrer teaddi eylediği nafaka-ı iddiası vak'ayı mutabık nefsül emire muvafık olduğu ve zikriyatı mebleği zevcesi gaib mezbûr Arab Vahhap haline münasip vemaruf ettiğini zirde esamisi muharrer zevatin ihbarlarıyla indel şer'i alânur zahir ve mütehakik olmağın muvâcehesiyle işbu tarihten bi'l-itibaren zevci mezbûr Arab Vehhap üzerine beher yevmi kırkar paradan şimdi otuz guruş nafakayı kabl'ı şer'iden....taktir kılındığı ve nafakayı metruke-i mezkûreyi zevcesi mezbûre Arab Emine kendi nafaka ve....zevc-i mezbûre üzerine....şerh verildiğini zabıtta ol vechle tescil kılındı.

268/68,69,70,71,77,78,87,88)

İlgın Kazası'nın Zeytinli Mahallesi sâkinlerinden Hacı Osman Efendizade İsmail Hakkı Efendinin vekîli mü'eccel-i şer'isi Merdup? Kazalı mezkûr Hoş Mahallesinden Ebyan? oğlu Hacı Abdi kerimesi Ayşe Hatun'nun vekîli mü'aceli şer'isi Şeyh Hayrullah Mahallesinde arzuhalcı Mustafa Efendi bin Mehmet Efendi huzuru muvâcehesinde vekîl-i mûmâ-ileyh Hacı Osman Efendi bin İsmail Efendi kaza-i mezkûr hükümet konağında mahkeme-i bidayete mahsus olan odada makud

meclis-i şer'î şerif önünde ikrâr-ı taam ve takriri kelimeler edip müvekkilim Mehmet merhum İsmail Hakkı Efendi ile işbu hazıran-ı bi'l-meclis Mustafa Efendinin müvekkilesi Ayşe Hatun ile beyanlarında vukubulan mehr-i mu'accel davasındamüvekkilim İsmail Hakkı Efendi aleyhinde sadır olan ilm-i şer'isi aleyhine vukûbulan itirazı alal hükm istida....müdafatından tarafeyne takdim kılındığından müdde-i mezbûretekrar müvekkilimin refikası Hacı Abdi kerimesi Ayşe hilafı Şer'î şerif validesi ve biraderi Hasan'ı teşvik edip mahkeme-i mahsusadan firar edip biraderi Hasan hânesinde bulunmakla istihsal ettiği hakkı aleyhine vaki olan layıha itiraziyesinde tasrih edilmiştir işte mezkûr layıhasıtekrar ederekolmadık iddia ve bundan dolayı nafaka ve mehre mütalebeye hakkı şer'isi olmayacak....tamamen reddini ve mehr-i mü'accele gelince kendisiyle bidayeten tezviçlerine bin guruş mükafatınca tedarik edilen hâne ve eşyayı nefise ve hâliyat ile iskat edilmiştir buna dair işlah edilen edilen şahitler ise bu kaidenin ilginç....bulduğunu bilmediği sebebiyle.... şehâdet eylemiş bu tarafı fazilanelerince cayı hakaik müvaddı şer'idenmüvekkilime daimen adalet buyrulmaklığını istirham ve mezkûreninzevcıyâtı hukuktan imtina eylediği taktirde itaâti....ve itaât etmediği taktirde naşize....taht'el-hükm ve ilamı şer'îye ye rabita matlubumdur dedikte.

Fi 11 Rebî'ü'l-evvel 1326 ve Fi 30 Mart 1324

268/68-2

Vekîli mümâ-ileyh Mustafa Efendiye İsmail Hakkı Efendi vekîli Hacı Osman Efendinin biladesi iddiasına karşı ne diyeceği su'al olundukta Ilgın'ın Hoş Mahallesi ve meclis-i şer'isi bozduğu Hacı Abdi kerimesi Ayşe ile Hacı Osman Efendi mahdumu zevcesi Hakkı Efendi mabeynlerinde vukû bulan adem-i imtizactan dolayı bir senedir biraderi yanımızda bulunup zevce-i tarafeynden asla aranıp sorulmamasından dolayı nafaka-i sukna ve mehr-i mu'accel ve mü'accel eşyasından matlubesi olan uç bin yüz guruşun aliverilmesini muracaatla mümâ-ileyh Hakkı

Efendinin gıyabında cereyan eden mahkeme neticesinde meblağ-ı mezkûrun şer'an i'tası lazım gelip bu husustaki istihsal olan ilam-ı şer'iyeye adem-i...fi 2 Mart 1324 tarihli mukaddem itirazı ali hükmü iştirasında müvekkîlim mezkûrenin ...hânelerine karar ettiğiniadem-i itaâtinden dolayı naşize bulunduğunu ve mehri mezkûrun cihazı bedeliyle sakita olmadığını dermeyan ederek vekîl-i şer'isi müdde-i Hacı Osman Efendi dahi iddia eyledikte halbuki müvekkîlim mezbûre firar edip bir akşam kendisinin yedinde bulunan kafi malbusat ve hâliyat alarak kovup odadan çıkarması üzerine gitmiş tekrar götürülmüş ise de kabul edilmeyip mümâ-ileyh Hacı Osman Efendiye haremi tarafından kabul edilmeyip ve ettirilmesi esnasında bir sebep ve hükmü...kayinvalidesi ökseli olmak hasebiyle bir hâneyi geçindiremeyeceği anlaşılmağa hasıl olan mecburiyet üzerine zaruri susarak biraderi hânesine gidip Yunaklı müvekkîlim mezbûrenin naşizeliği İcap edip...kapılmayıpmecburiyet üzerine getirdiğini tekrar arz ederim vekîli mümâ-ileyh Hacı Osman Efendinin bu husustaki iddiası ve müvekkîli Hakkı Efendi tarafından mütekaddem İtirazı alel hükm istidasında münderecetü hilaf-ı vak'a olmayıp sırf canımdan ibaret bulmuş olmakla nazar-ı şahideedilemeyeceğinden işbu iddia ve davayı mütarekinde reddini ve ilamla sabit olan üç bin yüz guruşun i'tasıyla hükm-ü adaletin tasdikini müvekkîlim mezbûreye izafeten mahkeme-i aleyhlerinden talep ederim dedi.

Fi 11 Rebî'ü'l-evvel 1326 ve Fi 26 Mart 1324

268/69-1

Vekîli Ayşe

İsmail Hakkı Efendi vekîli Hacı Osman Efendiden diğer vekîli Mustafa Efendinin mudafasına karşı bir diyeceği olup olmadığı ladel su'al vekîli mümâ-ileyh Mustafa Efendinin iddia etmiş olmadığını üç bin beş yüz guruş mehr-i mu'accesini namına ve cihaz ve elbise tamamen mahsub olmuştur el-yevm müvekîlesi Ayşe'nin sandığında mevcut ve kendisine mahsus olan odada mevcut oda-ı mezkûrun miftahı da mezbûre Ayşe Hatun nezdinde bozulduğundan müvekkîlim zevci İsmail Hakkı Efendi...hânesinde bulunan ve mehr-i mu'accele mukabili olarak sandığında mevcut olan elbise ve hâliyatı teslim alması hususunda mezbûreye izafetle vekîli mümâ-ileyh Mustafa Efendiye tefhimi ve iddiası muvekîlim ile Seyfettin'in mahkemede

kayınvalidesiyle imtizac edemediklerinden ayrı hâneye nakl edilmesi dermeyeran edilmiş ve müvekkîlim İsmail Efendiyle bir hânedede bulunduğumuz cihetle onlara ait ciheti sokaktan ayrıca kapı açılmış ve o sûretle o mutearızdan vaki olmuş ve hattamuracaat olunan kıtve-i şer'ide mahkeme-i şerif nezdinde itira edilmiş olduğuna bu cihet hakkındaki müdafatında dahi matlubumdur dediğinde vekîli mûmâ-ileyh Mustafa Efendinin cevabında vekîli mûmâ-ileyh Hacı Osman Efendinin müvekkîli mezkûresinin zevci ile meskeni şer'ilerine mahsus ayrı hânem var dediği ya hepsi bir daire içinde bulunup imtizacları ber-vechle kabil olamayacağından ve müvekkîlim mezbûre Ayşe Hatun itaât ve hukuk-u zevciyâta riayet edecek ise de mahkemelerin ayrıca bu hâne tedarikiyle el-yevm mevcut bulunduğuna ikrâr ve itirafta bulunan hâlîyat ve malbusat ve eşya-ı sairesini kamatli? ve bu ise yalnız mehr-i mu'accel mukabilinde verilmiştir mehr-i mü'accel bedelini tekrar ve evvelve vermiş olmadığı istidasında muharrer eşyalarını aynen müvekkîlim mezbûreye verilmedikçe müvekkîlim mezbûrenin itaâtının icbar olması mugayir-ı şer'i şerif bulunduğunu beyan etmesi üzerine vak'anın ademi müsadesine mebni bulması mahkeme şehr-i Rebî'ü'l-evvel'in on dördüncü Çarşamba gününe tarafeyne bi'l-müvakkat talik olundu.

Fİ 11 Rebî'ü'l-evvel 1324 ve fi 30 Mart 1324

Vekîli

Vekîli

Mustafa Efendi

....

268/69-2

Yevm-e talik olan şehr-i Rebî'ü'l-evvel'in on dördüncü Çarşamba günü mahkemeye bi'l-vürûd kaza-i mezkûr hükümet konağında mahkeme-i bidayete mahsus olan odada makud meclis-i şer'i şerif önünde İsmail Hakkı Efendi vekîli Hacı Osman Efendi Ayşe Hanım vekîli Mustafa Efendi huzuru muvâcehesinde ikrârı taam ve takriri kelim edip vekîli mûmâ-ileyh Mustafa Efendinin iddia etmiş olduğu ayrıca hâne ve nafaka metalibe-i saire bir hakkı şer'isi olamayacağının bi'l-iktiza maddiyat-ı vasîyesinin tamamen istimal ettiği hükmü itibar olunmuş idi şimdi ise vekîli mûmâ-ileyh Mustafa Efendi Sadık'ın....birtakım fezaile talep etmiş olduğunu

matlube-i saireye hakkı şer'isi olduğundan ancak mehr-i mu'acceden ma'ada hakkı şer'isi yoktur devamı olan iddiasının reddini ve müvekkilimin refikası Ayşe'nin tahtı zevcesine gelmesini vekilimden imtina ve itaât etmediği halde...taht-ı hüküm-ü ve iddiayı şer'ie beratı vekîli mümâ-ileyh hükmü esnasında ifedesinde bi'la-karar ettiğini ikrâr edip buda bir vekîl...mahkeme-i merkumundan gittiğine...validesi çok kere müvekkilim Hakkı Efendiyi teşvik edip Hakkı Efendi ise cevabında biraderim hânesinden gittim ve bu cevabı vermesi üzerine sende girmez isen bana kızmayı teşvik edip evvelce girerdim deyip alıp götürmüş sonra etrafının tekrar kızdım ve....haber gündermem üzerine kızıp teslim edip bu kere yakendisinin vaktiyle bir kere biraderimi teşvik edip kız karındaşım önümüzde kımse kalmadı her işlerimiz kaldı diyerek...mezbûrede teşvik üzerinemeskeni mahsusanın...vekîli mümâ-ileyh ise...iddiasında bulunmuyor halbuki ne refikim ve ne biz...müvekkilim tarafına hiçbir guna kendisineolunmadı ancak biraderi ve validesi teşvik edip götürdüler vekîli mümâ-ileyhin...haricinde iddiası ve icrasının tamamen reddini mahkeme-i şer'iata kanaat geldiği nafaka...mutalayı saireye hakkı şer'isi kalmadığı istihsal ettirmiş olduğuna hüküm-ü...edilmiştir.

268/70-1 (Mükerrer Sayfa)

İlgın Kazasından Numan oğlu Hacı Abdi kerimesi Ayşe ile zevci İsmail Hakkı Efendi meyanelerinde sabık eden mahkeme-i şer'iyeleri esnasında mumaileyh? Hakkı Efendi'nin vekili Hacı Osman Efendi tarafından ayrıca hane ve eşyası bazısı? Mevcut bulunduğu gibi mezbureye ait haliyat ve malbusatı dahi hazır ve mevcut olduğu beyaniyle tarafeyn vekili Hacı Osman ve Mustafa Efendiler ile beraber bulunduğumuz halde mah-ı halı Rumi'nin yani Nisan'ın dördüncü Cuma gönü tarafı şer'iden memuru bulunduğu hane-i mezkûre... Ettirildikte İlgın'ın... Mahallesinde vaki tarafları berber Mehmet Çavuş ve Hacı Osman Efendi haneleriyle mahdud beş basamak ile çıkılıyor bir sokakta iki odayı havi ve bir... Dahi mabeyn olduğu ve mezkûr odanın birisine girildikte eşyayı bakiyesi elverişli olarak görüldüğü gibi ...huzuru fazilaneleri kılınan pusulada muharrer... derununda muharrer malbusat ve

haliyatı dahi Müşahade olmuş hane-i mezkûre ise mabeynden Hakkı Efendi... Hacı Osman Efendinin hanesine icabı takdiresinde gelinip kendiyile bilecek bir küçük kapı görülmüş isede mezkûr kapımızı zincirlerle kapadılar rıcada bulunduğunu ve meşhudatı acızanem balada arz olunduğu vechle bulunduğunu... iş bu raporu acızanem bi'la tanzim ve taktim kılınmış olduğuna ol babda emru irade... Hazretlerindir.

Fi 7 Nisan 1324

İlgın... mahallesi azası

268/70-1

Ancak mahr-i muaccelede ma'ada hakkı şer'isi yoktur ve mehr-i mu'accele gelince ve mezbûrenin namına arzı belde iktizasınca tedarik edilen ve eşyayı nefise ve hâliyat ile ispat edilmiştir ve bunlardan mezbûrenin tahtı miftahı elindedir eğer ki mahkeme-i şer'i şerif...kanaat hükmü üzere bir memuru merkumun azasıyla hâne ve saire eşyayı hâliyat tamamen mevcuttur her ne zaman müvekkîlim Hakkı Efendiye itaât ederse malıdır ve itaât ettiği halde naşizeliğinin tahtı hükm ve ilam-ı şer'îye rabita-ı adalet-i şer'i şerif ve adalet....müvekkîlim namına matlubumdur dedikte vekîli mümâ-ileyh Mustafa Efendinin şu iddiaya karşı bir diyeceği olup olmadığı ladel su'al vekîli Hacı Osman Efendinin şu ifadeleri beyhude mahkemeyi işğal etmekten ibarettir gerçi hânesi vasî ise de haremi mahdumu Hakkı Efendinin evveli validesidir müvekkîlimbeynlerinde katiyen muaşeret hasıl olmayacağına beyan olunan hâne muttasıl olup daima birlikte olacaklarına işbu hâne haricinde olarak başkaca bir mekan şer'i irade ve tasdik edildiği taktirde müvekkîlim mezbûre zevci mümâ-ileyh Hakkı Efendiye her surette ifade edeceğine....mevcut olduğu beyan edilen altın ve elbiselerin de mehre mükabil....hibe olsun eşyası ve sairesiyle beraber aynen ve ba ilam-ı sabite olan üçbin beş yüz guruşun ne kadarını müvekkîlime teslimi lazım geleceğini ve bunlar teslim olunmadıkça mezbûrenin itaât-ı luzumu gelmyeceğini muvafık-ı şer'i bulunduğunu sabit bulacak olup muvafakatı hasıl olmadığında bundan böyle müvekkîlim mezbûrenin biraderi beyanda bulunduğu müddet zarfında şer'an lazım gelen nafaka....taktiriyle

....müvekkîlime teslimi hukukunun tahtı hükme alınmasını müvekkîli mümâ-ileyh Hacı Osman Efendiyeİddiasının reddiyle hükm olan tasdiki tekrara talep ederim dedikte vekîli mümâ-ileyh Hacı Osman Efendinin hânesineikamet-i malı olup olmadığı ve mezbûre Ayşe Hatun ile onun validesi beynlerinde munazaya mücep bir hal bulunup bulunmadığını tahkik ederek bir kat daire rabita? ve mehri mü'accel mükabili olan hâlîyat ve elbise-i sairesi de mevcut bulunup bulunmadığı dahi rapor edilmek üzere bir memuru şer'inin....tarafı şer'iden gönderilen lüzüm üzerine tarafeyne....on altıncı Cuma gönü tarafeyn vekîlileriyle....şer'ininverilen rapor üzerine mahkemenin devam edeceği tarafeyne tefhim kılınmıştır.

Fi 14 Rebî'ü'l-evvel 1326 ve Fi 2 Nisan 1324

Vekîli	vekîli
Mustafa	Müdde-i aleyh

Vaktin adem-i musadesine mebni mahkeme şehr-i Nisan'nın on üçüncü Pazar gününe talik kılındığı tastik olunur.

21 Rebî'ü'l-evvel 1326 ve 9 Nisan 1324

Vekîli	Vekîl
Mustafa

268/70-2

Tarafeyn yevm-i muayyen olan Rebî'ü'l-evvel'in yirmi beşinci gününe musaddak? Şehr-i Nisan'in on üçüncü Pazar günü bi'l-vürûd kaza-i mezkûre hükümet konağında mahkeme-i bidayete mahsus olan odada makud meclis-i şer'i şerif önünde müdde-i aleyh vekîli Mustafa ve müdde-i vekîli Hacı Osman Efendilerin medarı fazile müdde-i İsmail Hakkı Efendinin hânesinin tarikat-ı şer'iyeye müvafık olup olmadığını bi'l-müşahadeye dair rapor beyan eylemek üzere mahkeme edip azasının ve eşraf-i Mahalleden Faziletli İbrahim Naili Efendi tarafında i'ta kılınan Fi 7 Nisan 1324 tarihli rapor....mündericatı rapor aleyhinde bir diyeceği olup olmadığı tarafeyne ladel su'al müdde-i İsmail Hakkı Efendi vekîli Hacı Osman Efendi mündericatı rapora karşı bir diyeceği olmadığını dermeyan etikten

sonra müdde-i aleyh vekîli Mustafa Nail Efendi vekîli müdde-i aleyh Hacı Osman Efendinin mahdut İsmail Hakkı Efendi ile müvekkîlem Ayşe'nin meskeni şer'iyelerine elverişli olduğunu beyan-ı murad etmiş olduğu hâne? İfade-i sabıkamda arz olunduğu üzere kendi hânelerine muttasıl...birlikte...hânesi içine girip açılan kapı ile sabit olup mezkûr kapının da her ne sûretle olursa kapatılması gayrı kabil...olunanhâne ise iki göz oda ve bir miktar divanhenden ibaret olduğu...

268/71-1

Gibi giden....münasip bir yer dahi yoktur ancak mezkûr kapıdan Hacı Osman Efendinin de kızım hânesine gidip kalmaktan başka hiçbir çare olmadığı bu sûretle mezkûr hâne ithamlarına bir hânesinin haricinde bir hâne irae ettirilmesini ba rapor muharrer olunan malbusat ve eşyayı saireden de...kısım-ı galibi nafakat-ı müvekkîlim mezbûre-i merkumuna verilen istidası mündericatında nafakatının anlaşılacağı gibi altınlarında elli bir boğaz altını elli bir şah altını olup boğaz altını götürebilemediği gibi baş altını da yalnız kırk altından ibarettir ve nafakasından tamamıyla eski müvekkîlim mezbûreye teslim ettirilmiş ve mezkûr malbusat ve hâlîyatı mehre mükabil ettiğini Hacı Osman Efendi tarafına bildiriliyor ise de mehre mükabil değildir mehr-i mu'accele mükabil bulunduğu isbat ettirilmedikçe müdde-i ileyhinamele? haiz olamayacağına ve her müdde-i iddiasını ispat etmekle mecbur bulunduğu mehre mukabil olup olmadığını isbat edip edildikten sonraya ba ilam talep olunan üç bin beş yüz guruşun bedelinin tenzil ve baki her kaç guruş kalırsa nazaran sair muhalefet ederse ber-veche maruz biraderi beyanında bulunduğu muddet zarfında nafaka ve kisve hissesinin taktir ve himmeti şer'iyeye rabtıyla vekîli müdde-i ileyh Hacı Osman Efendinin kapısında....uğramış ve dava-i mütarekesinin reddini....hükm-ü evvelin tastikini tekrar dalep ederim dedikte....İsmail Hakkı Efendi vekîli Hacı Osman Efendi dahi cevabında evvelce taktim etmiş olduğum mezbûrenin istihsal ettiği kükmü aynen ilamı aleyhine vaki olan layihayı azasıyla istinadı ba kıraat olunup mahiyeti vekîli müdde-i ileyh Mustafa Efendiye tefhimi ilezarfında hazır olarak mütala-i saireye hakkı şer'isi yoktur

ancak istihsal ettirmek hususunu hükm-ü gaipte? mehri mü'acceden ma'ada hakkı şer'isi yoktur vekîli müdde-i ileyh Mustafa Efendinin hakkı şer'isi olmayarak iddia etmiş olduğuna hânenin kapısı ayrı olduğunu müvekkîlim Hakkı Efendinin refikası Ayşe'nin mehri mü'accel bedeli olankaide müktezasınca çıhar-u eşyası...ve hâliyatı tamamen mevcut olduğunu mahkeme-i şer'i şeriften memuri mahsusi ile tarafeyne hazır olduğumuz halde aynen müşahade olundu ve memuri mumailiyh Faziletli İbrahim Efendinin takdim etmiş olduğukıraat olunan rapor ile mezbûr vekîl mûmâ-ileyh Mustafa Efendinin hâne ve nafaka ve sairelere cümlesi ilam-i eşyası ileilamdan hakkı şer'isi olmadığınınolmuştur ve mehri mumasile hükmünce kendisiyle beraber tezviçlerinde namına arzı belde muktezasınca mezbûreye teslim olunan mehri mü'eccelçıhar-u eşyave mehri mü'accel berayı hâliyat ileedilmiştir şimdi ise dakik olarak talep ettirmesini mugair-i şer'i olup şu zabıtlarımız tarafı fazilanelerince kanaat gelmediği halde mezbûrelerimizi istifzaya cevap buyrulmuş ve Mustafa Efendinin...istihsal ettiği hükmü...ilamının reddini ve müvekkîlim Hakkı Efendinin refikası Ayşe'nin itaâtı ve zevcine gelmesini ve itaât etmediği halde....adalet buyrulmaklığı tahtı hükm ve ilam-ı şer'iyeye rabtı müvekkîlim namına matlubumdur Efendim.

Fi 13 Nisan 1324

Vekîli

Vekîl

Müdde-i aleyh

....

268/71-2

Şehr-i Rebî'ü'l-ahiresinin onuncu ve Nisan'ın yirmi yedinci günü tarafeyn vekîlleri huzuruyla teşkîl eden mahkemede mezbûre Ayşe vekîli Mustafa Efendi cevab-ı şer'i edip vekîli mûmâ-ileyh Hakkı Osman Efendinin yaptırmış olduğumüvekkîliyle müvekkîlimin ikamet edecekleri oda kapusunun önünde ve divanhânenin derununda olup mezkûr kıdemhâne kapı önünde bulundurulması....Salim olmayıp teskin etikçearzı beldece böyle şahitler iktiza etmediğinden şer'an mehr-i mü'accel ve muacceli tamamen kendisine teslim

olundususacağı gibi ve kapı önündeşer'an dahi caiz olamayacağını haricinde başka bir hânenin tedarik ettirilmesi ve hâliyat ve malbusatın akdlerindenedilmeyip ma'ada üç bin beş yüz kuruşun başkaca mehr-i semiye? Olduğunu adil ve makbul işhad olundukları.

İlgın Kazasından Bacak? Oğlu Hacı Abdullah kerimesi Ayşe ile zevci İsmail Hakkı Efendinin mübanelerinde sabıkmahkeme-i şer'iyeleri esnasında mümellid? Hakkı Efendinin vekîli Hacı Osman Efendi tarafından ayrıcamevcut bulunduğu gibi mezbûreye ait hâliyat ve malbusat hazır ve mevcut olduğunu beyanla tarafeyn vekîli Hacı Osman ve Mustafa Efendiler beraber bulunduğumuz halde mah hal-ı ruminin yani Nisan'ın dördüncü Cuma günü taraf-ı şer'iden memuru bulunduğum hânemize göre azimetleedildikte İlgın'ınMahallesinde vaki tarafları Berber Mahmet Çavuş ve Hacı Osman Efendi hâneleriyle mahdut beş basamak ile çıkılabiliyor birİki odayı havi ve bir miktar dahi malbusat olduğunu ve mezkûr odanın birisine girildikte eşyayı banisi elverişli olarak gürüldüğühuzuru faziletleri kılınanmuharrer bir sandıktırmalbusat ve hâliyat dahimuşahade olmuş hâne-i mezkûr ise mansıbdan HakkıHacı Osman Efendinin hânesinetakdirine gelip kendileriylebir küçük kapı görülmüş ise de mezkûrkapadılarricada bulunduğunu ve meşhudat-ı acizanem balada arz olduğu vechle bulunduğu tanzim ve takdim kılınmış olmakla ol babda....

İlgınMahkemesi

268/72-1

İlgın Kazasına merbut Çiğil Sefli Kâryesi sâkinlerinden olup tarihten iki buçuk sene mukkadem....kitasına sevk olunan Asâkir-i redife meyanında kitayı mezkûreye sevk edilmiş olan Kâr-ye-i mezkûr ahalisinden imam oğlu Osman bin Osman zamanında cihet-i arz-ı şer'iden on beş guruş alacağı olduğunu İlgın kazası hükümet konağında mahkeme-i bidayete mahsus olan odada akt olan meclis-i şer'i şerif önünde Çiğil Sefli Kâryesi ahalisinden İmam oğlu Osman bin Osman mahdumu Hasan'ın huzurunda Akni? Kazası ahalisinden Hüseyin bin Kara Mehmet ikrâr-ı tâm

ve takriri kelimeler edip balada arz eylediğim vechle işbu hazıran-ı bi'l-meclis Hasan'ın biraderi Osman'dan cihet-i arz-i şer'iden matlubum olan mezkûr on beş gurus'un merhum Osman'dan kablel ahzsevk olunarak kita-i mezkûrede eceli müvaddiyle vefat edip meblağ-ı mezkûrenin ait olmakla merhum Hüseyin Ağa'dan tahsiliyle tarafıma teslimi hala murat ve matlubumdur deyip badel dava vel su'al olundu cevabında müteveffâ-i merhum Osman'a cihet-i arz-i şer'iden on beş gurusu deyni olduğunu ikrâr ma'ada veraset iddiasını saniyen inkar etmekle mudde-i merhum Hüseyin'in iddiasına ve ifadesine mutabık yine talep olundukta Çiğil Safli Kâryesi ahalilerinden İsmail bin Ömer ve Osman onbaşı bin Mehmet meclis-i şer'i de hazıran olup istişhad olunduklarında müteveffâ-i merhum Osman'ın işbu hazıran-ı bi'l-meclis oğlu Hüseyin'in başka varis ve terekesine müstehak-ı icrası olduğu malumumuz değildir ancak müteveffâ-i merhum Osman varisi veraseti oğlu Hasan'a munhasırdır bizler bu hususa bu vech üzere şahitleriz ve şehâdet-i şer'i dahi ederiz dediklerinde merkumanın adil ve makbul işhada olup olmadıkları mahkeme ibkasinden refetlü Şakir Efendiye mahkeme-i bidayet mübaşiri Ahmet Ağa'dan ladel tezkiye her vechle adil ve makbul işhad olduklarını söylediler.

Fi 31Mart 1324

Müdde-i aleyh

Müdde-i

Hüseyin

Hasan

İş bu zabıt huzurumuzda akt olduğu tastik kılınır.

268/72-2

Konya vilayeti dahilinde İlgin Kazasına tabi İhsanye Kâryesi ahalisinden Abbas bin İshak kaza-i mezkûr hükümet konağından mahkeme-i bidayete mahsus olan odada akt olunan meclis-i şer'i şerif önünde mahkeme-i bidayet icra mübaşiri Ahmet Ağa bin Alişan huzuru muvâcehesinden ikrâr-itâm ve takiri kelimeler edip bundan başka altı sene mukaddem biraderim İshak bin Başak'ınKârye-i İhsanye yedinci orduyu Hümayun'un kırk dokuzuncu alayının beşinci taburunun üçüncü bölüğüne sevk edilerek sonra eceli malumeleriyle vefat edip verasetidiğer biraderlerimiz Ömer

ve Ganimet ve İbrahim mahsus olup bizlerden başka varisi ve terekesine müstehak-ı icrası olmadığından müteveffa biraderim İshakın da askere sevk olunmazdan evvel işbu haziran-ı bi'l-meclis Ahmet Ağa'ya cihet-i hak olarak i'ta eylediği yirmi beş guruşu sahib'ul varise hissesi mücebince isabet eden miktarını i'ta etmesi luzumunu mükerreren söylemiş ise de müdde vermekten imtina etmekte bulunduğu ve biraderim merkum ise meblağ-ı mezkûru kablel haza vel-istifa askere sevk olunarak merkum Ahmet Ağa zamanında ciheti....matlubu bulunduğundan ber-vechimeblağ-ı mezkûrdan hisse-i varisenin tahsiliyle pederime teslimi hala murad ve matlubumdur deyüp badel-dava vel-su'al Ahmet Ağa dahi cevabında merkum İshak'ayirmi beş guruş deyni olduğunu ikrâren ma'ada veraset iddiasını külliye inkar etmekle müdde-i merkum Abbas'tan iddiayı vak'asına mütabık yine talebi olundukta İhsanye Kâryesinde Kerim bin Timur ve Ganimet binti Müslüm kızı şahitleri olduğunu ve bundan....intikal edeceğini beyan eyledi.

Fi 9 Nisan 1324

Müdde-i aleyh

Müdde-i

268/73-1

Şahitlerden Kerim bin Timur'un meclis-i şer'i hazır olup bi'l-müvacehe şahadet olundukta müdde-i iş bu haziran-ı bi'l-meclis Abbas bin Başak karyemiz İhsaniye Karyesinden olup pederi ismi Başak ve biraderleri ismi Ömer Ganimet ve İbrahim olup müteveffâ İshak'ın li-ebeveyn biraderleri sırf bu dört biraderlere münhasır olduğuna hasır? Ettiğine ve şahadet-i şer'i dahi eder olduğunu beyan eyledi.

Şahid

Fi 9 Nisan 1334

Kerim

Diğer şahit İhsanye Kâryesi ahalisinden Ganimet binti Müslim bi'l-muvâcehe istişhad olundukta diğer şahit Kerim bin Timur'un karındaşıdan? vechle bi'l-muvâcehe eddayı şehâdet-i şer'i eyledi.

9 Nisan 132

Diğer şahit

Ganimet binti Müslim Kızı

268/73–2

İlgın Kazasına tabi Sadık Kâryesi ahalisinden olup İlgın'ın Şeyh Hayrullah Mahallesinde....eden sahib'ul Haremeyn Hoca Ahmet oğlu Abdullah meclis-i şer'de bana müdde-i ninli-ebeveyn erkarındaşı kârye-i merkum sâkinlerinden Gazi ibn-i mezbûr Hoca Ahmed'in muvâcehesinde şöyle dava eder ki bundan akdem vefat eden pederimiz Hoca Ahmed'in bi'l-cümle terekesinden hisse-i varisemi tamamen ahz edip icraen bulunan on bir sene mukaddem vefat eden annemiz Arife binti Hacı İbiş nam hatun'un terekesinden balayı iştiramda miktaratı muharer bulunduğu üzere altı yüz kuruşluk hâne-i bedeliyle on beş re's kıl....merkep ve on beş kıl estani hinta ve bir minder ve bir yorgan ve iki yastıktan ibaret bulunan metrukatından Ali ve Feyzullah üçte bir sehm olan hissemi işbu hazıran-ı bi'l-meclis biraderim Ali ile diğer karındaşım olup vefatıvukubulan Mehmet'e vermekten istina ederek zapt ve her ikisi beyninde pederimizin emval ve emlaktan ve sair metrukatından hisseleri müşterek olarak tefrik etmek ve validem mütevafıye-i mezbûreden her üçümüz beynindemüşterek bulunan mallardan on beş davar ve bir merkep ve on beş kıl estani hintayı müştereken derc etmelerineve tahrir-i tereke defterinde muharrer iki yüz yirmi beş kıl estani hinta da tezaüd etmiş olmakla bunlardan dahi hisse-i varisenin tahsili ile yedime teslimi muradımdır diye dava ve ladel su'al müdde-i aleyh Gani dahi cevabında pederim müteveffanın vefatı işbu tarihli iddiadan otuz sene mukaddem olduğunu validem Arife Hatun dahi yirmi beş sene evvel vefat ettiği cihetle davasının işlah edilmesi hususunun tefhimini talep ederim diye müdde-i merkumun inkarına kızarak murur-u zaman iddiasına nakz? eyledikte müdafî-i merkumSadık Kâryesinde Deli Bekir oğlu Mehmet ve Hacı Abdullah oğlu Ahmet ve Asil oğlu İsmail ve Davut oğlu Mustafa ve İmam oğlu Şevket ve Hacı Ali şahitleri olduğunu ve bu şehâdetler mütevaffıye müvafık surette şehâdet edemeyecek olurlar ise bilahare başka şahidi iraye edeceğini ve işbu şehir-i halin yirmi yedinci Pazar gününe tesadüf eden şehir-i Rebî'ü'l-âhir'esinin onuncu günü şahidlerin

ikamesini söylemekle yevm-i mahkeme evvel güne talik olup tarafeyne tefhim kılındı.

Fi 7 Rebî'ü'l-âhir 1326 ve Fi 24 Nisan 1324

Müdde-i aleyh

Müdde-i mezbûr

...ve biraderim merkum ise Salihî mezkûru ...askere sevk olunarak merkum Ahmet Ağa zamanında...matlup bulunduğumdan bervechi...meblağ-ı mezkûreden hisse-i murat vematlubumdur deyu badel dava velsu'al Ahmet Ağa dahicevabında merkum İshak'a...yirmi heş guruş deyni olduğunu ikrârkalben inkar etmekle müdde-i merkum İsadın iddiayı vak'asına muallikolunduktaşahitleri olduğunu ve bunula iddiayı...edeceğini beyan eyledi.

Şahitlerden Kerim bin Timur'un meclis-i şer'i hazır olup bi'l-muvâcehe şehâdet olundukta müdde-i işbu hazıran-ı bi'l-meclis....kâryemiz İhsanye Kâryesinden olup müdde-i ismi Başak ve biraderi İsmi Ömer...ve İbrahim olup müteveffâ-i merkum İshakın bervechi muharrer Ömer ve...ve İbrahim ma'ada varisi olmadığına ve merkum İshakın verasete sırf bu dört biradere munhasır olmadığından....şehâdet- i şer'îye dahi eder olduğunu beyan eyledi.

Fi 9 Nisan 1324

268/74-1

Sadık Kâryesi zabıtında muharrer şahitlerden Abdullah oğlu Ahmet'in yevm-i müayen-i mezkûrde tarafeynin vurutları halinde bi'l-muvâcehe şehâdetinde işbu müdde-i alinin valideleri olup kâryemizde Maviş denmekte olan Hatun'un gerçi asıl ana ve pederi ismini bilmiyorum işte bu hatun'un vafatına mukaddem yani üç yüz on beş senesini şahitlerinde askerden terhisini alıp geldikten iki mah sonra mezbûre Maviş Hatun üç yüz on altı senesinde Kâryemizde vefat ettiğine meşhudum olmakla bu vech üzere şahidim ve şehâdet dahi ederim dedi.

Fi 10 Rebî'ü'l-âhir1326

Şahidi Sadık Kâryesinden Abdullah oğlu Mehmet ibn-i Abdullah ibn-i....

268/74-2

Yine Kârye-i mezbûre zaptında muharrer diğ̈er ođlu Mehmet Őehâdetinde mŪdde-i oğluyla validesi MaviŐ itlak olunan anaları Kadın Hanı Nahiyesinden olduğu ve Őahidi evveli mezbûrun Őehâdeti vak'ası vechle Őahidim ve Őehâdet ederim dedi.

Fi mi'ete

Şahid-i mezbûr Deli Bekir oğlu Mehmet bin Bekir bin Mahmut

268/74-3

Őahitler hakkında ne diyeceđi mŪdde-i merkumdan soruldukta kabul etmeyeceđim dedikten ve diğ̈er Őahitlerini dava-ı mezbûre Salı gŪnŪ gŪtŪrecekđim dedikten sonra zaptında muharrer Adil ođlu İsmail bin İbrahim bin Davut Őehâdetinde diğ̈er Őahidan-ı mezbûrenin Őehâdeti muharrereleri dairesinde Őehâdet eyledi.

Fi 10 mi'ete

Şahid-i mezbûr İsmail bin İbrahim bin Davut

268/74-4

Kârye-i mezbûre muhtarı sanisi Mehmet ođlu HŪseyin ve Kâryeden Hasan ođlu Hacı İsa'ya gelerek mezbûre Arife Hatun'un Kâryelerince nam-ı meŐhudu soruldukta mezbûre aslında Kadın Hanlı ise de Kâryelerinde kendisine MaviŐ kadın itlak edilegelmekte oldukları ve ūç yŪz altı senesinde Haziran mevsiminde vefat ettiđini yevm-i Őehâdetinde beyan eylediler.

Fi 28 Nisan 1324

Aza

Kâryeden muhtarı sani

İŐ bu Őehr-i Nisan'ın yirmi dokuzuncu Salı gŪnŪ diğ̈er muharrer Őahitlerini gŪtŪrmek ūzere mahkeme talik kılınarak tarafeyne tefhim kıldı.

MŪdde-i aleyh

MŪdde-i mezbûr

268/74-5

Yevm-i muayyeni mezkŪrde tarafeyne bi'l-vŪrŪd mŪdde-i aleyh-i merkum Azizden? Őahitlerinin ikame etmesi soruldukta Kârye-i merkumdan Davut ođlu

Mustafa ibn-i Ali şahit olarak götürdüğünü beyanla işhah olundukta işbu müdde-i ve müdde-i aleyhin anası nas-ı beyanında nam müşahitleri Maviş ve asıl ismi Arife denilen hatun'un üç yüz altı sene-i rumisi şehr-i Mayıs ve Nisan içinde Kârye-i merkumede vefat ettiğine şahidim ve şehâdet dahi ederim.

Fi 29 Nisan 1324

Şahid-i mezbûr Davut oğlu Mustafa bin Ali bin Davut

268/75-1

Keriye-i merkumdan Hacı Ali oğlu Ali nam şahid meclis-i şer'iyeye gelip şehâdetinde işbu müdde-i ve müdde-i aleyhin aneleri olup Kadın Hanı nahiyesinde gelme bir hatun olup nas beyninde meşhur olan ismi Maviş ve asıl ismi müsemması Arife Hatun Kârye-i merkumede üç yüz altı senesi şehr-i Mayıs içerisinde Sadık Kâryesinde vefat etmiş olduğuna şahidim ve şehâdet dahi ederim.

Fi 29 Nisan 1324

Şahid-i mezbûr Hacı Ali oğlu Ali ibn-i Hacı Ali ibn-i Ömer

268/75-2

İşhah olunan şahitler hakkında meşhud-u aleyhin diyeceği soruldukte gerçi mahkeme-i ...aleyhlerinde dava-ı sabık etmemiş ise de...meselesinden dolayı beynlerinde munaza vukû bulmuş bu hususu husumet-i dünyeviyesi hususuna kabul edeceğim dedi.

Şahitlerin tezkiyelerine husus olunmuştur.

Fi 29 Nisan 1324

268/76-1

Sadık Kâryesinden müdde-i aleyh mezbûr Hoca Ahmet oğlu Gazi meclis-i şer'de müteveffa karındaşı Mehmet'in terekesinin tahrir-i esnasında tespiti defter edilip namına işaretiyle muharer bulunan Karasif? Hizmet öküzü adet 2 /(1400) ve camuz öküzü adet 2 merkep adet 1(100)

Yatak takımı

450

Ufak minder/2

50

Karasif ineği

450

Dögesi/1

150

<u>Erkek tay/2</u>	<u>Kısrak/1</u>	<u>...../1</u>	<u>Camuz/2</u>
500	450	250	500
<u>Kazgan/4</u>	<u>Eğer takımı/1</u>	<u>Dakik kıl/5</u>	<u>...../1</u>
80	50	100	20
<u>Sahan/6</u>	<u>Tabak /2</u>	<u>Tas/1</u>	<u>...../5</u>
30	10	5	25
<u>Küp/4</u>	<u>Çadır/1</u>	<u>Keçe/3</u>	<u>Dink1</u>
20	20	600	10
<u>Ambar.../2</u>	<u>Hınta kıl/115</u>	<u>Şir?...kıl-i estani?/225</u>	
1000	2350	3375	

268/76–2

Ve Kârye-i mezbûrede vaki-i mulk....samanlık ve ahırdan ibaret olan emvalden dahil tereke edilmiş ise de bunlar kendi malı ettiğinden tereke-i müteveffadan ihracı diğer er-karındaşı müdde-i mezbûr Abdullah müvecehesinde iddia eyledi.

Fi 29 Nisan 1324

268/76–3

Bu babta şahitleri Kârye-i mezkûreden Davut oğlu Mustafa ve Hacı Ali oğlu Ali ve İmam oğlu Şevket bin Osman ve Hacı Abdullah oğlu Ahmet ve bölük Emmini oğlu Hacı İsa ibn-i Hasan ve Kurt Gazi oğlu Battal Şahidi olup icap ettikte diğer şahitlerini dahi yazdıracağını badel beyan hazır bulunan şahitlerine merkurum Davut oğlu Mustafa bin Ali şehâdetinde işbu müdde-i Gazinin pederleri Hoca Ahmet nam kimesnenin vefatından sonra mahdumları Abdullah ve Gazi ve ahiren vefat eden

Mehmet ile Süleyman ve kerimesi Halime'ye veraset ittihaz edip terekesi beyan olursa taksim ve tevzi olduğundan ol zamandan beri merkum Gazi ile mütevaffi Mehmet ayrı ayrı hânede ve ayrı ayrı ticarete İştigal etmekte olduklarına bâlâda müfredatı muharrer olduğu vechle huzur-u şer'iyede ta'dad eylediğim emvalı menkule ve hayvanat ve zahire....işbu müdde-i Gazinin emvaliettiğine tahriri müteveffâ-i merkum Mahmud'un terekesi meyanında gösterilmiş ise de terekeden ihracı müktezası bulunduğuna şahidim ve şehâdet dahi ederim.

Fi 29 Nisan 1324

Şahid-i merkum Davut oğlu Mustafa

Diğer Şahidi Hacı Ali oğlu Ali meclis-i şer'ideki şehâdetinde diğer şahsin ifade ve şehâdet vak'ası dairesinde şehâdet-i şer'i eyledi.

Fi 29 mi'ete

Şahitlerin usûlen tezkiyelerine havale olundu.

268/77-1

(naklı sahife 82)

Yetmiş birinci sahifedeki zabıtın mübadidir

Şer'an ve alenen tasdik kılınan şahitlerin şehâdetiyle sabit ve ol babta hükm-ü şer'isi lahik olmuştur hâliyat ve malbusatın baladaaynen ve meblağ-ı mezbûrun nakden Ma'ruzâtım vechle teslim ve hükm-ü evvelin tastik olunmasını talep ederim dedi.

Fi 27 Nisan 1324

Müdde-i aleyha vekili

268/77-2

Buna karşı Hacı Osman Efendinin ne diyeceği su'al olundukta cevabında mümâ-ileyha Mustafa Efendinin iddiasında mehr-i mü'accel ve mü'eccele gelince kendisiyle bidayeti tezviçlerinde name-i arzuhalim müktezasınca mezbûre teslim olunan mehr-i mü'accel ve muaccele bedeli olan cihaz(Ceyiz) ve eşyayı nefise ve hâliyat ile ve mahkeme-i şer'i şeriften memur tayın kılınan Refetlü İbrahim Efendi ve tarafeyne hazır olduğu halde ve memuru mümâ-ileyhin müfredat defteri ve

raporu ile mübaşerat ve evvelce istihsal etmiş olduğuna ilam-ı gaybiyenin reddini ve müvekkîlim Hakkı Efendinin kendisine mahsus olan ayrı hâne ve...ve mutbah ve avlu tamamen mevcuttur ve memuru mümâ-ileyhin taktim eylediği raporda müvafık-i şer'i dir müvekkîlim Hakkı Efendinin refikası Ayşe'nin itaâtı zevciyâta gelinmesi ve itaât etmediği halde naşizeliğini tahtı hükm ve ilâm-ı şer'iyeye ye rabtını talep ederim dedi.

Fi 27 Nisan 1324

....ve müdde-i vekîli

İş bu zabıtta veraporun tamamen bi'l-karane? İcap eden fetva-i şerifenin zeyli zabıtta ifta ve iadesi hususuna hürmet olunmak üzere Hakkı Efendi hazretlerine tevdi olunur.

27 Nisan 1324

268/77-3

Şehr-i hal Rebî'ü'l-âhiresinin on dördüncü gününde dahi tarafeynmahkeme-i şer'iyeye ye gelip müfti-i belde....faziletli Müfti Efendi hazretlerine istihsal ve işbu zabıtta talik edilen fetvayı şerife mündericatı kıraat olundukta ber-müceb-i fetva-ı şerife müdde-i aleyha vekîli mümâ-ileyh Mustafa Efendi şahitlerinin beyan etmesi hakkında olunan su'al üzerine cevabında işbu fetva-ı şerifeninkabel akt verilmiş olan hâliyat ve malbusatı hibe olduğuna dair ispata lüzüm görülmüş ise de halbuki bunu hibe olduğu hakkında iddia olmayıp gerçi buna da hibe deniliyorsa da indel....olunan üç bin beş yüz guruşu mehri müsemmaya mensup edilip edilmediğine Hacı Osman Efendi tarafına isbat edilmesi akt kılınmıştı halbuki meblağ-ı malumeye mensup edildiğine dair bir taahüt olmayıp Hacı Osman Efendi arzuhal müktezasınca üç bin beş yüz kuruşun halen malbusat- i bedeliyle iskat edildiğini iddia ediyor ise de arzuhalde böyle değildir bununda...ile isbat-ı....şer'iden....mezkûr fetva-i şerifenin mündericatı vechle tarafımızdan şahit olup olmadığının müvekkîlimden istiza-ı keyfiyet etmekliği için musade buyrulmasınadedi.

Fi 1 Mayıs 1324

268/78–1

Vekîl-i mümâ-ileyh Hacı Osman Efendi de cevaben meşruh fetva-ı şerife üzerine şahitlerinin şahidiyetini esamilerini tahrir ettirmesini ve istifaza hacet olmadığını talep ve beyan eyledi.

Fi 1 Mayıs 1324

Vekîl-i mümâ-ileyh Mustafa Efendinin talebi üzerine şehri hal-ı ruminin dördüncü Pazar günü şahitlerinin kimlerden ibaret ise isimlerini tasrih ve zabıt ceridesine kaydıyla ikame ve eshah etmesi hakkında talik-i mahkeme kılındığı tarafeyne bildirildi yevm-i mezkûrede gelecekler.

Fi 1 mi'ete

Müdde-i ve mümâ-ileyh vekîli

Müdde-i aleyh ve mutasarrıf vekîli

.....

268/78–2

Yevm-i muayen-i mezkûrede tarafeyne vurut etmekle vekîli mümâ-ileyh Mustafa Efendinin şahitlerinin kimlerden ibaret olduğu hakkında olunan su'al üzerine cevabında Ilgın'ın Hoş Mahallesinden Hacı Mustafa Efendizade Rıza Efendi ve Melik oğlu Süleyman ve Çiğilli Hasan ve Argıthanlı Süleyman ve Gembusi? Kâryesinin Türabı Mahallesinden sakin Keçidallı Süleyman kerimesi Raziye ve Mahalle-i mezkûreden Bayraktar oğlu Hacı Mustafa kerimesi Fatma ve Hoş Mahallesinden Kara Mehmet kerimesi Ayşe ve Hacı İbiş kerimesi Aleyh şahitleri olup bundan başka şahitleri olmadığını söyledi şahitleri burada bulunmadığına şehri halin yedinci çarşamba günü ikame edeceğini beyanla yevm-i mezkûrede talik-i mahkeme edilmesini talep eylemiş olduğuna taleb-i vak'a üzerine mahkeme yevm-i mezkûre talik ve tarafeyne takdim kılındı.

Fi 4 Mayıs 1324

.....vekîli

.....aleyha vekîli

268/78–3

Yevm-i müayyen-i mezkûrde tarafeyn vekîlleri Mustafa Efendi ve Hacı Osman Efendi berayı mahkemeye gelmiş olmalarından vekîli Hacı Osman Efendi bazı Ma'ruzâtı bulunduğunu beyanlatalep etmesi üzerine ne diyeceği su'al olundukta cevabında vekîl-i mümâ-ileyh Mustafa Efendinin evvel emirde ifadesini zapt alınıp ne gibi eşyayı nefise ve ne gibi? malbusat ve ne gibi hâlîyat cinslerini beyan ederek ve ne tarihte ve ne mekanda müvekkîlim Hakkı Efendinin güya hibe-i mahkeme ile hibe ettiğini ceride-i zapta geçirip....şahitlerinin işhah olunup halbuki hibe etmeyip mehri mü'eccel ve mü'accele mükabilinde teslim ettiğini şahitlerin....talep ederim dedi.

Fi 7 Mayıs 1324

....Vekîli Hacı Osman Efendi

268/78-4

Vekîli mümâ-ileyh Mustafa Efendinin de cevabenedip vekîli mümâ-ileyh Hacı Osman Efendinin cinsi ve miktarının ve nev-î'nin bildirilmesini iddia etmiş olduğunu hâlîyat ve malbusatın nev'i ve ciheti ve adedi miktarları beraber bildirilmeyip kendi yedinde mevcut bulunduğu gibi....da müvekkîlim tarafından evvelce verilmiş olan istidasında münderiçtir bu babda ifadesi baharda....ibaret olup badel hibe ve hediye ma'dud olup olmadığı anlaşılacak üzere lüzümü

268/79-1

Revani Kâryesinden kethüda oğlu Abdulsamed nam kimesnenin zevcesi Cemile'yi Talâk-ı selase ile tatlik etmiş beynlerinde bi'l-rıza muamele-i zevciyât-i icra edilmek hususiyetini ve bu da Hukukullah'a tealük eden iddialardan bulunduğu cihetle sabık davanın şart olduğuna kıyasen huzuru hükm dahi icap edeceğini ba istida haberle huzuru şer'ide şehâdete gelen....bi'l-muvâcehe beyan eden Kârye-i mezbûreden Şeyh Ömer oğlu Abdullah huzuruyla şehâdeti hasbiyesi bulunanların şehâdetlerinin işhahına muracaat olundukta Ru'us Kâryesi ahalisinden olup Eyyüp Hoca oğlu Osman Efendi ibn-i Eyüp ibn-i Ömer şehâdetinde geçen bin üç yüz yirmi bir senesinde merhum kethüda oğlu Abdurrahman Şeyh Ömer oğlu Abdullah

odasında Hacı oğlu Mehmet ve Kahar oğlu Hasan Ali ve Halil Çavuş ve başka bir kaç komşularımız huzurunda iken tahtı zevciyâtında bulunan Sarı Abdullah kerimesi Habibe'yi Talâkı selase ile terk ettim diye beyan ve üç defa dahi tekrar etmekle ol tarihten beri merkum Abdullah telakı selase ile mutlak olunmuş iken ve merkum Abdurrahman avradı mezbûrenin de nüfusu daire-i nüfusça da tarafeyn kayıt olunduktan beş altı mah sonra yani bin üç yüz yirmi iki sene-i rumisi nihayetlerinde bundan bir buçuk sene evvel yine mezbûre Habibe ile merkum Abdurrahman ...ve bi'la-akt olarak münasebatı geyrı meşruada bulunmakta olduğunu hasbinallah müşahedat eyledim dedi.

Fi 29 Nisan 1324

Şahid-i mezbûr

268/79-2

Şahid-i mümâ-ileyh Osman Efendi tekrar müşahedatı şer'edip mezbûre Habibe ile merkum Abdurrahman'ın muamele-i zevcat icralarına mütali olduğum gönden beri bununla beşinci defa olarak mahkeme-i şer'iyeye ve mahkeme-i nizamiye ye muracaatla ifa-i şehâdet hasebiyle eylediğimi tekrar ederim dedi.

Şahid-i mezbûr Ru'us Kâryesinden Eyüp Hoca oğlu Osman Efendi

268/79-3

Kârye-i merkumeden Hacı oğlu Mehmet bin Abdullah ibn-i Mustafa şehâdeti hasbiyesini ifa etmek üzere meclis-i şer'e gelip şehâdetinde diğer şehidin ifadesi dairesinde merhum Abdurrahman zevcesi Habibeyi Talâk-ı selase ile tadlik ettiğini ve beş mah müfarakattan sonra beynlerinde bi'l-hasıl zevciyât icra etmekte bulduklarını ve gerçi şehâdeti hasbiyesini ifa için gelmemiş ise de bu mesele hakkındaki beyanıyla niyabete istida taktim eylediğini ve Hoca Osman Efendi de berayı şehâdeti hasbiyesiyle beş defa göndermişlerse de işah edilmediği için kendilerinin gelmesine hacet kalmadığını kabli mezkûrca mutali buldukları esnada Kâryeleri heyati ihtiyaresi i'ta yı ma'lumatı şehâdetlerini ifa ve iktizası halinde merkez kazaca dahi işhadat-ı hasbiyelerini icra edeceklerine badel beyan bu hususta bu vech üzere şahidim ve şehâdet ederim.

Fi 29 Nisan 1324

Şahid-i mezbûr

268/80-1

Kârye-i merkumdan Hasan Ali ibn-i Kahhar oğlu Ömer diğêr Şahid-i evvelin şehâdeti dairesinde edayı şehâdet eyledi.

Fi 29 Nisan 1324

268/80-2

Kârye-i merkumdan Hüseyin oğlu Halil Çavuş ibn-i Ali şehâdetinde mezbûre Habibe teyzesi olduğuna binaen üç yüz yirmi beş senesi yaz mevsiminde merkum Abdurrahman hânesinde bana hitaben teyzen mezbûreyi Talâk-ı selase ile tadlik ettim al götür diye al el talikel? Hikaye beyan eylediği Talâk-ı mesturini teyzem mezbûre dahi tastik ettiğine sonra karındaşı Ali hânesine üç mah ve bade kendi hânemizde iki mah ikamet edip mezbûrenin diğêr birisine akt ve nikah arzusuna karşı zevc-ı sabıkı Abdurrahman her rızası olup hânesine götürmüş mugayır-ı şer'i şerif olarak zevciyât icra etmekte bulunmuş olduğuna ıtlah olundukta kâryemiz heyet-i ihtiyariyesi marufetiyle hükümete haber verildiğini ve bu hususta şehâdetim bundan ibaret bulunduğuna ve bu vech üzere şehâdet eyledim dedi.

Fi 29 mi'ete

Şahid-i mezbûr

268/80-3

Kârye-i merkumdan Müslim oğlu Hüseyin bin Mustafa bin İsmail şehâdetinde gerçi merkum Abdurrahman muhtar odasında zevcesini tatlik ederken bulunmadım fakat mezbûreyi tatlikten sonra üç mah miktarı biraderi Ali ve iki ay kadar da hemşirezadesi Halil Çavuş nezaretinde mezbûre Habibe mufarakatlıetmiş olduğuna ve bilahare Abdurrahman nezdinde gitmiş olduğu hale muttali olundukta ben al el hale mugayir emvalden ve ve hareketlerinden naşı hükümete bunların tekrar mufarakatı için muracaat edilmiş olduğuna ve bu hususta ma'lumat ve şehâdetim bu vechledir dedi.

Fi 29 Nisan 1324

268/80-4

İşlah olunan şahitler evvela Baverka-i mesture Delikus? Kâryesi imam ve muhtarinin ladel tezkiye adil oldukları zeyl-i mestureye beyan ve alenen dahi tezkiye de bulunmuş iseler de hukuk-u mesturenin mukaddem müdde-i aleyh Abdurrahman bir kita istida-i nakdiyesiyle meclis-i şer'e gidip iddiasında arzuhali munderecatı vechle muhaber olan Abdurrahman ibn-i Şeyh Ömer kendisine husumeti neticesi olarak gıyabında Şahid ikame etmiş olduğunu ve bunların meclis-i şer'de kütüb üzere şehâdet ettiklerinin iktizasi halinde ikame-i şehâdetle tahkik ettireceği gibi takdim eylediği iki kita fetvayı şerif mücebince şehâdetleri şer'an caiz olacağını ve zevcesi mezbûre Habibe el-yevm tahtı nikâhında zevcesi olduğu hakkında mezbûre Habibe'nin ikrâr ve tastikine mukarib dava ettikte.

Fi 7 Mayıs 1324

Müdde-i mezbûr Abdurrahman

268/82-1

72 sahifedeki zaptın mübadidir

Bulcuk Kâryesinden müteveffa Sadık Kâryeli Hoca Ahmet oğlu Muhammedin tahriri tereke esnasında zaptı defter edilen emvalden zikriyatı kısarak ve tay ve yüz on kıl hintaya mal olduğu iddiasının Hacı Hamza Efendi ibn-i Osman meclis-i şer'de müteveffanın biraderi Abdullah bin Hoca Ahmet muvâcehesinde şöyle ifade eder ki müteveffâ-i merkumun hayatında ve üç yüz on dokuz senesinde hasıl olan...beynlerinde...müşterek olan kısraklardan birisi dört yüz elli guruş ve birisi dahi beş yüz yirmi guruş bedeli katti ile malımdan merkume iki tane kısarak teslim ettikten sonra üç yüz yirmi iki senesi Şubatında mezkûr kısraklardan hasıl olan iki tanesi bin guruş kıymetli erkek tayı da vermesi borca mukabil müteveffa Mehmedin olması lazım gelirken...tayin bedeli olan beş yüz on beş guruşu müteveffâ-i merkumun ba defter bana zimmeti olan meblağ-ı mahsusan mütevafî Mehmed'in Hüseyin rızasıyla ve şuhudiştirak ederek mukavele-i mezkûre vechle müteveffanın biraderi Gaziye iki bin guruş bedel mükabilinde makud İki kısarak ve iki erkek tay vermiştim binaenaleyh bu mallar ber vech-i muharrer mahkeme

olundukta terekesine idhal edilmemesini talep ederim diye huzur-u mezbûr Abdullah'ın inkarına mukarib dava ettikte ve müddeaya hinta ise zimem nasta bulunan matlubatının harman mevsiminde merbutlarımdan mutlak sürette tahsil edip mütevefanın biraderi Kınalı Aleyh teslimen....malımdır binaenaleyh bu da mülkü ...hususyetinin isbatına hazırım dedi.

Fi 1 Mayıs 1324

268/82-2

İddiasına kimler şahit olduğunu Hacı Hamza Efendiye soruldukte cevabında Sadık Kâryesinden Hacı Ali oğlu Ali ve Mustafa oğlu Abdullah ve Osman Efendi oğlu Şevket ve Bulcuk Kâryesinden Hacı Ahmet oğlu Mehmet ve Sadık Kâryesinden Himmet oğlu Himmet ve Deli Bekir oğlu Mahmut ve Bulcuktan Hacı Ahmet oğlu Mehmet ve Sadık Kâryeli Ketenci Hacı Ahmet Ağa şahitleri olduğunu ve iktizasında diğer Şahidi iraye edeceğini beyan eyledi.

Müdde-i mezbûr

268/83-3

Muharrer şahitlerden hazır bulunan Sadık Kâryeli Hacı Ali oğlu Ali şehâdetinde üç yüz yirmi iki senesi Şubatının on beşinci gününde işbu müdde-i Hacı Hamza Efendi Kâryemize gelip müteveffa Hoca Ahmet oğlu Mehmet ile meyanelerinde müşterek olan kısrak...iki bin guruşa iblağ ve beynlerinde taksim ettikten sonra merkum Mehmet iki kısrak ile iki erkek tayı bulunan dokuz yüz? yetmiş kuruş re's ul male çıkarılarak...bakisi olan meblağdan beş yüz on beş guruş hisselerine isabet ettiğine ve bunun Mahmud'un beş yüz on beş guruş hissesini Hazma Efendiye deynine mahsus edilmesini ve hayvanat-ı mezkûrenin tamamını mûmâ-ileyhin Hacı Hamza Efendiye tahsis eylediğini beyanla bu hususta be vech üzere şahit olduğunu ve diğer hinta mesele-i şer'i de yüz on kıl hintayı Hacı Hamza Efendi ahaliden matlubatına mükabil ahz ve tahsil edip Kınalı Ali ambarına teslim etmek suretiyle malı olduğuna şahidim ve şehâdet ederim dedi.

Fi 1 Mayıs 1324

Sadık Kâryesinden Hacı Ali oğlu Ali bin Hacı Ali ibn-i Ömer

268/83-1

Sadık Kâryeli Mustafa oğlu Abdullah şehâdetinde işbu müdde-i Hacı Hamza Efendinin malı olan iki kısrağın Sadık Kâryesinden mütevafî Hoca Ahmet oğlu Mehmet'e ortak verdi diyerek şahidi ol mezbûrun şehâdeti vak'ası vechle şehâdet eyledi yalnız hinta hususunda ma'lumatı olmadığını söyledi.

Fi 1 Mayıs 1324

Şahid-i mezbûr Abdullah

268/83-2

Bulcuk Kâryesinden Hacı Ahmet bin Hasan berayı şehâdet meclis-i şer'e gelip şehâdetinde diğer Şahidin şehâdet-i vechle iddayı şehâdet eylemiş ise de hinta hususuna ma'lumatı bulunmadığını beyan eyledi.

Fi 1 Mayıs 1324

268/83-3

Şahid-i mezbûr Hacı Ahmet

Bulcuk Kâryesinden Hacı Kadir oğlu Halil ibn-i Hacı Kadir bin Hacı Hüseyin şehâdetinde işbu müdde-i Hamza Efendi Sadık Kâryesi ahalisinden zimmem nasta bulunan matlubatı derdest ederek mütevafî-i merkum Mehmet'in biraderi Gazi ambarınaetmişbulunan ve gerçi tahrir esnasında müteveffâ-i merkumun terekesine idhal olunmuş ise de merkum Mehmet'in ambarında zehair-i mezkûrede bir güna hakları bulunmadığına şahidim dedi.

Fi 5 Mayıs 1324

268/83-4

Şahid-i mezbûr

Sadık Kâryesinin Osman Efendi oğlu Şevket meclis-i şer'de eylediği şehâdetinde işbu Hamza Efendi Kâryemizce olan matlubatı alacaklarına tahsil eyleyip hâsıl olan yüz on kıl hintası Gazi ambarına tedhir etmiş olduğuna mütevafî-i merkum Mehmet ambarının hinta-i mezkûre de bir guna hakkı olmadığına şahidim ve şehâdet ederim dedi.

Fi 5 Mayıs 1324

Şahid-i mezbûr Şevket

İşlah olunan şahitler hakkında diyeceği soruldukta müdde-i Abdullah cevaben şahitlerin usülen tezkiyelerini talep ederim dedi.

Fi 5 Mayıs 1324

Müdde-i mezbûr

268/84-1

İlgın Kazasına tabi Veli Kâryesi ahalisinden Hoca...indel tahkik ketm? ve muhafazasına sebebiyet verecek...mevcut bulunduğu anlaşılıyor is de kanunen serbest edecekmuamele-i lazimeyeişbu mesele tahrir olundu.

Fi 6 Temmuz 1323

Hamza oğlu Tahir

Hoca Hüseyin bin Mehmet

268/84-2

İlgın Kazasına tabi Beğ Tiğın? Kâryesi ahalisinden olaraksabıkadan Veli oğlu Mevlüd ve Çiğilli İsa ve Çiğilli Ladi Süleyman nam kimesneler girdikleri halde ve imam oğlu Mehmet'e askeri şahânedede bulunduğu sırada ve imam oğlu Hüseyin Çavuşun oğlu Hüseyin'in Kâryemizde iken vefat etmişlerse de bunların heyeti ihtiyariye marufetiyle hâneleri....ba marufeti şer'i tahrir olundukta mücep tahrir malları zuhur etmiş olduğu gibi bunlardan başka da bir güna vukufiyeti olmadığını tarafımdan haber verilmiş olduğuna ve hilaf-ı hakikat olarak terekenin vaki olduğu anlaşılır ise....edecek haberi dahi....işbu mesele tahrir edildi.

Fi 7 Temmuz 1322

268/84-3

İlgın Kazasına tabi Balkı Kâryesi ahalisindenoğlu Hafızın oğlu Recep terekesi sahipleri olduğu gerçi mevcudu tahrir ise de emvalı gayrı menkulesi olan bir bab hânesinden başka asla menkulu eşya ve hayvanat ve emvalı sairesi bulunmadığı gibi sair zuhur edecek sair hususiyetinin ve nev'ini tespit edecek cezaya razı olacaklarınıişbu defter tahrir kılındı.

Fi 8 Temmuz 1323

Hacı Sait oğlu Abdullah

Muhtar İmamoğlu Seyit

Mehmet

Muhtar-ı evvel Hacı Mehmet Efendi oğlu Molla Osman

268/85-1

Geçit Kâryesi ahalisinden olarak mücep tahriri terekeolmadığı gibi yalnız Kör Ali oğlu Bekir Efendi ve Parlak oğlu Hatem ve Yusuf oğlu Veli ve Karaca oğlu Mustafa Çavuş nam kimesnelerin terekeleri müceb-i tahrir olarak vefat etmişler ise de tahrir ve tespit-i defter edilecek asla halleri olmadığı taraflardan haber verilmiş ve şayet bunların....sebebiyet verilmesiyle malları zuhur edecek olursa kanunen....edecek....ve muameleyi lazimeye razı ve müstehak olduklarını zaten işbu zeyli defter tahrir olundu.

Fi 9 Temmuz 1323

268/87-1

Yetmiş Sekizinci Sahifedeki Zaptın Mübadıdır

Görülen şahitlerin işhadiyle tayin edecekleri hale göre müamele-i şer'iyenin icra edilmesini talep ederim dedi.

Fi 7 Mayıs 1323

Şahitlerin Hoşi Mahallesinden mukim Rıza Efendi ibn-i....Hacı Mustafa meclis-i şer'i liecli şehade gelip istişhad olundukta cevabında iddianamede müharrer olan tarih ve günü öğle namazına mukaddem Hacı Abdi Kerimesi....Ayşe'yi Hacı Osman Efendinin mehdumu Hakkı Efendiye akt olumak üzere Mahalle-i mezbûrede vaki camii şerifin mükabilinde teşkîl eden muharrer akitte mezbûrenin iki bin guruş mehr-i mu'accel ve beş yüz guruş mehr-i müeaccel-i semiyesiyle....akt ve nikahı icra edilmiş olduğuna ve tarafeyn vekîlleri Hakkı Efendi tarafından pederi Hacı Osman Efendi ve mezbûre Ayşe tarafından....Hasan ve şahitleri Melik oğlu Süleyman ve Rıza oğlu Mustafa olup bundan bir iki sene mukaddem merkum Mustafa vefat ettiğini ve mezbûrenin vekaletе şahitleri ise İsa Dayı oğlu Hasan mezbûre daha var idiyse de evvel zaman....İsmi yazılmış ve eşyası Mahalle ahalisinden bulunmuş olmakla der hatır edeceği ve bu hususta bu vech üzere şahidim ve şehâdet dahi ederim diye beyan ve şehâdet eyledi.

Fi 7 Mayıs 1324

Şahid-i mezbûr

268/87-2

.....Mahallesi İmamı

Hoşı Mahallesinden Melik oğlu Süleyman ibn-i Süleyman şehâdetinde ve diğer şahit Rıza Efendi şehâdeti dairesinde şehâdet edip şahitlerden birisi de Müslim oğlu Hacı İbrahim Ağa olduğu ve diğer şahitler deHasan ve Rıza ve Mustafa ve kendisi bulunduğunu beyanla bu hususta ve bu vech üzere Şahidim ve şehâdet dahi ederim dedi.

Fi 7 Mayıs 1324

Şahid-i mezbûr

268/87-3

Nikah akdini ve üç bin beş yüz guruş mehri mü'accel ve mü'eccel-i semiyesiyle akt ve nikahın sıhhatını beyan eden mahkeme tarafınınolmaları cihetiyle zaptı sabık vechle mehr-i müsemmadan başka iki bin guruş hibe ve Suretiyle Hakkı Efendi vekîli Hacı Osman Efendi tarafından i'tayı lazım geleceğine dair ikame edeceği beyan olunan şahitlerin ne gün getirileceği mümâ-ileyh Mustafa Efendinin ladel su'al şehri Mayıs'ın onuncu CuMartesi günü götürüleceğini beyan eylemekle yevm-i mahkemenin ol güne talik kılındığı tarafeyne takdim ve imza edilmiştir.

Fi 7 Mayıs 1324

Müdde-i aleyh vekîli

....vekîli

268/88-1

Taalik olunan yevm-i mezkûrde tarafeyn bi'l-vürûd şahitlerini götürüp götürmediği Mustafa Efendinin ladel su'al götürmüş olduğunu cevaben söylemesi üzerine muharrer şahitlerinden Argathanlı Süleyman ibn-i Ömer namına Ilgın Kazası Hoşı Mahallesinde ikamet eden mezbûr Süleyman meclis-i şer'de şehâdetinde bundan tahminen üç dört sene mukaddem müdde-i aleyh Hakkı Efendiye Hacı Abdi kerimesi Ayşe Hatun'un nikahı bir sene evvel pederi Hacı Osman Efendi tarafından nişan altını almak üzere bir beşi bir yerde denilen Osmanlı altınından bir adet altın ile ve boğaz altını denilen ve adeti malum olmayan altından bir dizi altın kadınlar tafarından takılmış olduğunu mütevaffiye zevcesi Müslimeden işitmiş

olmasına ve arzı belde iktizasınca şerbette takılan hâliyat vesaire mehri müsemma-i mü'acceleyle mahsub edileceğine ve adetin bu surette bulunduğuna şahidim ve şehâdet dahi ederim dedi.

Fi 10 Mayıs 1322

268/88-2

Şahid-i mezbûr

İlgın Kazası'nın Hoşı Mahallesinde mukim Çiğilli Hasan şehâdetinde mezbûr İsmail Hakkı Efendinin zevcesi Hacı Abdi kerimesi Ayşe Hatun nikâhı icra olunmadan bir sene evvel şerbetinde pederi Hacı Osman Efendi tarafından biri beş yerde Osmanlı altınından bir adet ve boğaz altını denilen ve adedi malum olmayan altından bir dizi altın mezbûre Ayşe'nin anası tarafından kendisine götürülmüş olmasına ve arzı beldece şerbetinde takılan hâliyat ve saire mehr-i müsemma-i mü'acceleyle mahsup olunmayacağına ve âdeti belde bu minval üzere cari olunacağına badel teklif şahidim ve şehâdet dahi ederim dedi.

Fi 10 Mayıs 1324

268/88-3

Şahid-i mezbûr

İş bu zabıt tam olmaksızın burada hitamı raside olmakla faziletli Naip Mahmut Hayrati Efendi zamanında ilzam olunan zabıt ceridesinin sekizinci sahifesinin zabt-ı dava-i mezkûrun malbadı? nakîl olduğuna tasdik kılındı.

Fi 26 Rebi'ü'l-âhir 1326 ve Fi 13 Mayıs 1324

